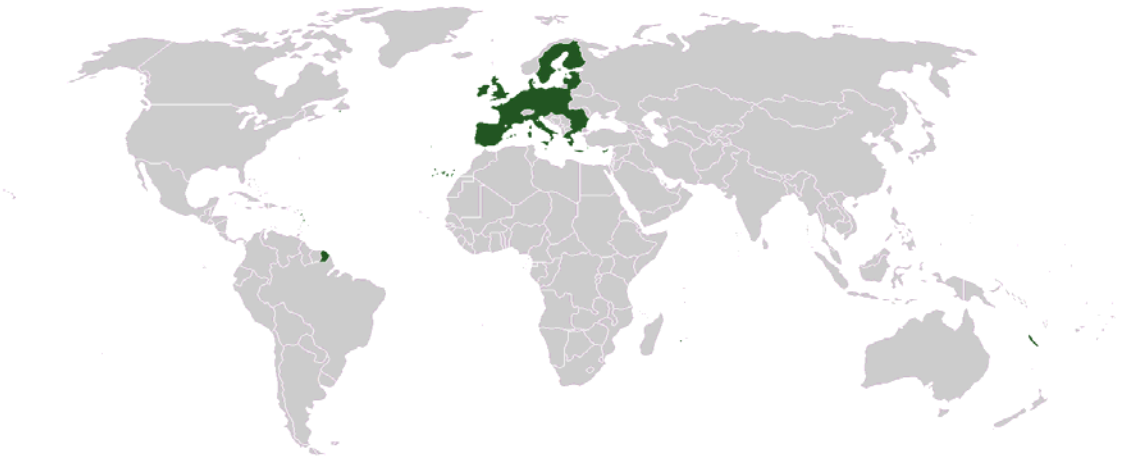

**Διπλωματική εργασία για το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών:
«Οικονομικά της Παραγωγής και των Διακλαδικών Σχέσεων»
Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών**

**Εποπτεύων Καθηγητής: κ. Ιωάννης Βαβούρας
Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια: Δήμητρα Λαμπροπούλου**

**Θέμα:
«Η Στρατηγική της Λισσαβόνας: η περίπτωση της Ελλάδας»**

Αθήνα, Νοέμβριος 2007

Περιεχόμενα

Πρόλογος	6
1. Εισαγωγή	7
1.1. Ιστορική αναδρομή της Ευρωπαϊκής Ένωσης	8
2. Η Στρατηγική της Λισσαβόνας	10
2.1. Προετοιμασία της μετάβασης προς μια ανταγωνιστική και δυναμική οικονομία, βασισμένη στη γνώση	11
2.1.1. Μια Ενιαία Ευρωπαϊκή Κοινωνία της Πληροφορίας.....	11
2.1.2. Δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας και Καινοτομίας.....	12
2.1.3. Δημιουργία ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος για την ίδρυση και την ανάπτυξη καινοτόμων επιχειρήσεων, ιδίως μικρομεσαίων	13
2.1.4. Οικονομικές μεταρρυθμίσεις για μια πλήρη και εντελώς λειτουργική εσωτερική αγορά.....	14
2.1.5. Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες: αποτελεσματικές και ολοκληρωμένες κεφαλαιαγορές... ..	15
2.1.6. Συντονισμός των μακροοικονομικών πολιτικών: δημοσιονομική εξυγίανση, ποιότητα και βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών	16
2.2. Εκσυγχρονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Μοντέλου με επένδυση στον άνθρωπο και οικοδόμηση ενός ενεργού κράτους πρόνοιας	17
2.2.1. Εκπαίδευση και κατάρτιση για τη ζωή και την εργασία στην κοινωνία της γνώσης.....	18
2.2.2. Περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας στην Ευρώπη: ανάπτυξη μιας ενεργητικής πολιτικής για την απασχόληση.....	19
2.2.3. Εκσυγχρονισμός της κοινωνικής προστασίας.....	20
2.2.4. Προαγωγή της κοινωνικής ένταξης.....	21
2.3. Εφαρμογή αποφάσεων: πλέον συνεκτική και συστηματική προσέγγιση	22

2.3.1. Βελτίωση των υφιστάμενων διαδικασιών	22
2.3.2. Εφαρμογή νέας Ανοικτής Μεθόδου Συντονισμού	23
2.3.3. Κινητοποίηση των απαιτούμενων μέσων.....	24
3. Οι τρεις εκθέσεις ενόψει της αναθεώρησης της ΣτΛ.....	25
3.1. Σύντομη αναφορά στις προτάσεις των τριών εκθέσεων	25
3.2. Η Έκθεση του Wim Kok.....	26
3.3. Ετήσια Έκθεση για τις διαρθρωτικές αλλαγές της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής	30
3.4. Η Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Αναθεώρηση της ΣτΛ.....	34
4. Η Αναθεώρηση της ΣτΛ	37
4.1. Επανεργοποίηση της ΣτΛ: μια εταιρική σχέση για την οικονομική αύξηση και την απασχόληση	37
4.2. Οι κύριοι άξονες της επανεργοποίησης	38
4.2.1. Γνώση και Καινοτομία ως παράγοντες οικονομικής ανάπτυξης	38
4.2.2. Η Ευρώπη ένας ελκυστικός χώρος επενδύσεων και εργασίας.....	40
4.2.3. Δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων απασχόλησης.....	41
5. Νέο βελτιωμένο σύστημα διακυβέρνησης της ΣτΛ.....	42
5.1. Ολοκληρωμένες Κατευθυντήριες Γραμμές για την ανάπτυξη και την απασχόληση ...	44
5.2. Κοινοτικό Πρόγραμμα της Λισσαβόνας.....	46
5.3. Ελληνικό Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων (2005-2008).....	47
6. Διαρθρωτικοί Δείκτες της ΣτΛ	49
6.1. Σύντομη αναφορά στους Βασικούς Άξονες της ΣτΛ.....	49
6.2. Κατάλογος Διαρθρωτικών Δεικτών της ΣτΛ	50
6.3. Μεθοδολογία Επεξεργασίας Διαρθρωτικών Δεικτών.....	51
6.4. Επεξεργασία 14 Διαρθρωτικών Δεικτών.....	52

1. Κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε μονάδες αγοραστικής ικανότητας (ΕΕ-25=100).....	53
2. Παραγωγικότητα της εργασίας ανά εργαζόμενο (ΕΕ-25=100).....	56
3. Ποσοστό απασχόλησης εργαζομένων 15-64 ετών.....	59
3.1. Ποσοστό απασχόλησης γυναικών 15-64 ετών.....	62
3.2. Ποσοστό απασχόλησης ανδρών 15-64 ετών.....	65
4. Ποσοστό απασχόλησης μεγαλύτερης ηλικίας εργαζομένων 55-64 ετών.....	68
4.1. Ποσοστό απασχόλησης μεγαλύτερης ηλικίας γυναικών 55-64 ετών.....	71
4.2. Ποσοστό απασχόλησης μεγαλύτερης ηλικίας ανδρών 55-64 ετών.....	74
5. Επίπεδο εκπαίδευσης νέων ηλικίας 20-24 ετών.....	77
5.1. Επίπεδο εκπαίδευσης νέων γυναικών ηλικίας 20-24 ετών.....	80
5.2. Επίπεδο εκπαίδευσης νέων ανδρών ηλικίας 20-24 ετών.....	83
6. Ακαθάριστη Εθνική Δαπάνη για Έρευνα & Ανάπτυξη.....	86
7. Συγκριτικά επίπεδα τιμών σε μονάδες αγοραστικής δύναμης (ΕΕ-25=100).....	89
8. Επιχειρησιακή επένδυση.....	92
9. Ποσοστό πληθυσμού που διατρέχει κίνδυνο φτώχειας.....	95
9.1. Ποσοστό γυναικών που διατρέχει κίνδυνο φτώχειας.....	98
9.2. Ποσοστό ανδρών που διατρέχει κίνδυνο φτώχειας.....	101
10. Ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας (12 μήνες και πάνω).....	104
10.1. Ποσοστό μακροχρόνια ανέργων γυναικών.....	107
10.2. Ποσοστό μακροχρόνια ανέργων ανδρών.....	110
11. Διασπορά περιφερειακών ποσοστών απασχόλησης εργαζομένων 15-64 ετών.....	113
11.1. Διασπορά περιφερειακών ποσοστών απασχόλησης γυναικών 15-64 ετών.....	116
11.2. Διασπορά περιφερειακών ποσοστών απασχόλησης ανδρών 15-64 ετών.....	119
12. Εκπομπές αερίων που συντελούν στο φαινόμενο του θερμοκηπίου.....	122
13. Ενεργειακή ένταση της οικονομίας.....	125

14. Όγκος μεταφοράς εμπορευμάτων ως προς το ΑΕΠ	128
7. Η περίπτωση της Ελλάδας	131
7.1. Συμπεράσματα αναφορικά με την πορεία της Ελλάδας	133
Επίλογος	135
Πηγές	137
Παράρτημα	138
Αντιστοίχιση των Ολοκληρωμένων Κατευθυντήριων Γραμμών της Στρατηγικής της Λισσαβόνας με τα μέτρα πολιτικής του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων	139

Πρόλογος

Η παρούσα εργασία πραγματεύεται την Στρατηγική της Λισσαβόνας που αποφασίστηκε από τους ηγέτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Μαρτίου του 2000 με πρωταρχικό στόχο να καταστήσουν την Ευρωπαϊκή Ένωση την πιο ανταγωνιστική και δυναμική οικονομία της γνώσης στον κόσμο μέχρι το 2010. Πέντε χρόνια μετά, στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Μαρτίου του 2005, οι 25 ηγέτες έκαναν την ενδιάμεση αποτίμηση της Στρατηγικής της Λισσαβόνας. Κατά γενική ομολογία, η υλοποίηση των στόχων της Στρατηγικής της Λισσαβόνας αποδείχθηκε υπερβολικά «φιλόδοξη». Οι ηγέτες «επανεργοποίησαν» τη Στρατηγική της Λισσαβόνας για να προωθήσουν την ανάπτυξη και να εξαλείψουν την ανεργία.

Καταρχήν, η εργασία βασίζεται σε κείμενα της ίδιας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στην συνέχεια παρουσιάζεται η επεξεργασία των διαθέσιμων στατιστικών στοιχείων της Eurostat αναφορικά με τους 14 διαρθρωτικούς δείκτες της Στρατηγικής της Λισσαβόνας με σκοπό την ανάδειξη της πορείας της ελληνικής οικονομίας και αγοράς εργασίας σε σχέση με τους στόχους της Στρατηγικής της Λισσαβόνας. Η δομή της εργασίας διαρθρώνεται ως εξής:

Στο **πρώτο κεφάλαιο**, περιλαμβάνεται η εισαγωγή του θέματος και μια σύντομη ιστορική αναδρομή αναφορικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στο **δεύτερο κεφάλαιο**, παρουσιάζεται το κείμενο της Στρατηγικής της Λισσαβόνας. Ειδική αναφορά γίνεται σε επιμέρους τομείς, όπως η κοινωνία της πληροφορίας, η έρευνα και η καινοτομία, η επιχειρηματικότητα, η εσωτερική αγορά, οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, η δημοσιονομική εξυγίανση, το ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο, η εκπαίδευση και η κατάρτιση, η απασχόληση, η κοινωνική προστασία, η κοινωνική ένταξη και ο κοινωνικός διάλογος.

Στο **τρίτο κεφάλαιο**, αναλύονται οι τρεις ευρωπαϊκές εκθέσεις, που εκπονήθηκαν ενόψει της αναθεώρησης της Στρατηγικής της Λισσαβόνας, και συγκεκριμένα του Wim Kok, της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Στο **τέταρτο κεφάλαιο**, παρουσιάζεται η Αναθεώρηση της Στρατηγικής της Λισσαβόνας και ειδικότερα οι κύριοι άξονες της επανεργοποίησής της.

Στο **πέμπτο κεφάλαιο** περιγράφονται οι φάσεις του βελτιωμένου συστήματος διακυβέρνησης της αναθεωρημένης Στρατηγικής της Λισσαβόνας, το οποίο προβλέπει τις Ολοκληρωμένες Κατευθυντήριες Γραμμές για την ανάπτυξη και την απασχόληση, που εκφράζουν σε ένα ενιαίο κείμενο τις ευρωπαϊκές προτεραιότητες, τις οποίες δεσμεύτηκαν τα κράτη-μέλη να ενσωματώσουν στα Εθνικά Προγράμματα Μεταρρυθμίσεων. Επίσης, παρουσιάζονται οι προτεραιότητες του Κοινοτικού Προγράμματος της Λισσαβόνας και του Ελληνικού Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων για την τριετία 2005-2008.

Στο **έκτο κεφάλαιο** γίνεται μια σύντομη αναφορά στους βασικούς άξονες της Στρατηγικής της Λισσαβόνας και παρουσιάζεται ο κατάλογος των 14 διαρθρωτικών δεικτών. Στην συνέχεια αναλύεται η επεξεργασία των 14 διαρθρωτικών δεικτών της Στρατηγικής της Λισσαβόνας σε μορφή πινάκων και αντίστοιχων διαγραμμάτων που μας επιτρέπουν να δούμε την θέση της Ελλάδας ανά δείκτη συγκριτικά με τα υπόλοιπα κράτη-μέλη της ΕΕ-25.

Το **έβδομο κεφάλαιο** επικεντρώνεται στην περίπτωση της Ελλάδας αναφορικά με τους στόχους της Στρατηγικής της Λισσαβόνας και γίνεται λόγος για την πρόοδο αλλά και την υστέρηση που παρουσιάζει η ελληνική οικονομία σε διάφορους τομείς.

Κλείνοντας θα ήθελα να ευχαριστήσω τον Καθηγητή κ. Ιωάννη Βαβούρα για την πολύτιμη συμβολή του στην παρούσα διπλωματική εργασία.

1. Εισαγωγή

Κατά το δεύτερο μισό του 20^{ου} αιώνα, η Ευρώπη ήρθε αντιμέτωπη με ανταγωνιστικές οικονομίες όπως η Αμερική, η Κίνα και η Ινδία που αναπτύσσονταν με αλματώδεις ρυθμούς στο πλαίσιο ενός διεθνοποιημένου περιβάλλοντος. Η πρόκληση για την Ευρώπη ήταν μεγάλη και ήταν ολοφάνερη η ανάγκη μιας νέας στρατηγικής για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ).

Οι ηγέτες των κρατών-μελών της ΕΕ-15, που συναντήθηκαν στις 23 και 24 Μαρτίου του 2000 στη Λισσαβόνα της Πορτογαλίας, θέσπισαν μια δεκάχρονη στρατηγική, τη «Στρατηγική της Λισσαβόνας», με σκοπό να καταστεί η ΕΕ η πιο ανταγωνιστική και δυναμική οικονομία της γνώσης στον κόσμο και να επιτευχθεί ο στόχος της πλήρους απασχόλησης έως το 2010. Η Στρατηγική της Λισσαβόνας (ΣτΛ), βασίζεται σε **τρεις πυλώνες**:

- έναν **οικονομικό** πυλώνα, που πρέπει να προετοιμάσει τη μετάβαση προς μια ανταγωνιστική και δυναμική οικονομία βασισμένη στη γνώση,
- έναν **κοινωνικό** πυλώνα, που πρέπει να επιτρέψει τον εκσυγχρονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Μοντέλου (ΕΚΜ) μέσω της επένδυσης στον άνθρωπο και της οικοδόμησης ενός ενεργού κράτους πρόνοιας,
- έναν **περιβαλλοντικό** πυλώνα, που προστέθηκε στη ΣτΛ τον Ιούνιο του 2001 από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Γκέτεμποργκ της Σουηδίας και ο οποίος επικεντρώνεται στο γεγονός ότι η οικονομική ανάπτυξη πρέπει να διαχωρίζεται από τη χρήση φυσικών πόρων.

Λόγω του ότι τα κράτη-μέλη παρουσίαζαν διαφορετικά σημεία εκκίνησης, η ΕΕ αδυνατούσε να συμφωνήσει σε μια σαφή ενοποιητική διαδικασία. Εισήγαγε λοιπόν την Ανοικτή Μέθοδο Συντονισμού (ΑΜΣ) η οποία μεταξύ άλλων περιλάμβανε τον καθορισμό κοινών στόχων σε ευρωπαϊκό επίπεδο και την κατάρτιση Εθνικών Σχεδίων Δράσης (ΕΣΔ). Η ΑΜΣ είναι μια πολύ σημαντική πτυχή της ΣτΛ, καθώς η παρακολούθηση της προόδου γίνεται με βάση κοινά παραδεκτούς δείκτες και δεν δημιουργεί νομικές υποχρεώσεις στα κράτη-μέλη αλλά αποτελεί ένα διαχειριστικό εργαλείο στην αξιολόγηση της πορείας κάθε χώρας.

Η ΣτΛ προέβλεπε επίσης, την διατήρηση και βελτίωση των υφιστάμενων διαδικασιών συντονισμού: της διαδικασίας του Λουξεμβούργου για την απασχόληση, της διαδικασίας του Κάρντιφ για τη λειτουργία των αγορών (αγαθά, υπηρεσίες και κεφάλαια) και της διαδικασίας της Κολωνίας για τον μακροοικονομικό διάλογο.

Η ενδιάμεση αξιολόγηση που έγινε το 2004 από την Ομάδα Υψηλού Επιπέδου με επικεφαλής τον Wim Kok, πρώην πρωθυπουργό των Κάτω Χωρών (Ολλανδία), έδειξε ότι η μετεξέλιξη της ευρωπαϊκής οικονομίας σε πρωτοπόρο οικονομία της γνώσης και η αύξηση της απασχόλησης προχωρούσαν με ιδιαίτερα αργούς ρυθμούς. Η ΣτΛ, με βάση την έκθεση Kok, κινδύνευε να γίνει συνώνυμο στόχων που δεν επιτεύχθηκαν και υποσχέσεων που δεν πραγματοποιήθηκαν

Για το λόγο αυτό, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών, που πραγματοποιήθηκε στις 22 και 23 Μαρτίου του 2005, προέβη στην αναθεώρηση της ΣτΛ δίνοντας νέα ώθηση στην οικονομική ανάπτυξη και στην αύξηση της απασχόλησης. Επιπλέον, απλοποιήθηκε η διαδικασία συντονισμού και δημοσιεύθηκαν οι «Ολοκληρωμένες Κατευθυντήριες Γραμμές» για την ανάπτυξη και την απασχόληση σε ένα ενιαίο κείμενο με τους Γενικούς Προσανατολισμούς των Οικονομικών Πολιτικών (ΓΠΟΠ) και τις Κατευθυντήριες Γραμμές για την Απασχόληση (ΚΓΑ).

Οι λεγόμενες Ολοκληρωμένες Κατευθυντήριες Γραμμές (ΟΚΓ) για την ανάπτυξη και την απασχόληση χρησιμοποιήθηκαν ως βάση τόσο για το «Κοινοτικό Πρόγραμμα» της Λισσαβόνας όσο και για τα «Εθνικά Προγράμματα Μεταρρυθμίσεων». Αυτή η απλοποίηση του προγραμματισμού επιτρέπει την καλύτερη παρακολούθηση εφαρμογής της ΣτΛ βάσει τον κατάλογο των 14 διαρθρωτικών δεικτών που συνοψίζουν τους επιμέρους στόχους της.

1.1. Ιστορική αναδρομή της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η δημιουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τη σημερινή της μορφή έχει τις ρίζες της στα χρόνια μετά το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, όταν οι ευρωπαίοι ηγέτες αποφάσισαν να συνεργαστούν για να προλάβουν μελλοντικές αιματηρές συγκρούσεις μεταξύ των γειτονικών χωρών στην Ευρώπη. Η ιστορία της Ευρωπαϊκής Ένωσης¹ διατίθεται αναλυτικά στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με βάση την παραπάνω ιστοσελίδα θα επιχειρήσουμε μια σύντομη ιστορική αναδρομή.

Ήδη από το **1950**, ο γάλλος υπουργός εξωτερικών Robert Schuman πρότεινε τη συνένωση των βιομηχανιών άνθρακα και χάλυβα της Δυτικής Ευρώπης. Το σχέδιο αυτό οδήγησε στη **Συνθήκη των Παρισίων (1951)**, η οποία δημιούργησε την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ) με έξι ιδρυτικά μέλη που ήταν: το **Βέλγιο**, η **Γαλλία**, το **Λουξεμβούργο**, η **Ιταλία**, η **Γερμανία** και οι **Κάτω Χώρες (Ολλανδία)**.

Το **1957**, οι ίδιες έξι χώρες υπέγραψαν στη Ρώμη τις συνθήκες για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ) και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (Ευρατόμ), οι οποίες είναι γνωστές ως οι **Συνθήκες της Ρώμης**.

Δέκα χρόνια μετά, τον Ιούλιο του **1967**, άρχισε να ισχύει η συνθήκη συγχώνευσης των εκτελεστικών οργάνων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΚΑΧ, ΕΟΚ, Ευρατόμ) προκειμένου να δημιουργήσουν ένα ενιαίο σύνολο θεσμικών οργάνων: την **Ευρωπαϊκή Επιτροπή**, το **Ευρωπαϊκό Συμβούλιο** και το **Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο** (τα μέλη του οποίου αρχικά εκλέγονταν από τα εθνικά κοινοβούλια).

Το **1973**, το **Ηνωμένο Βασίλειο**, η **Δανία** και η **Ιρλανδία** προσχώρησαν στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα (ΕΚ).

Το **1979**, διενεργήθηκαν οι πρώτες εκλογές με άμεση και καθολική ψηφοφορία για την εκλογή των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Για πρώτη φορά τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου εκλέχθηκαν απευθείας από όλους τους πολίτες της ΕΚ.

Το **1981**, η **Ελλάδα** εντάχθηκε ως δέκατο μέλος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Το **1986**, η **Ισπανία** και η **Πορτογαλία** προσχώρησαν στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Οι κυβερνήσεις της ΕΚ υπέγραψαν την **Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη**, η οποία παρείχε τη βάση για ένα φιλόδοξο εξαετές πρόγραμμα που αποσκοπούσε στην εξάλειψη των εμποδίων στο ελεύθερο εμπόριο μεταξύ των κρατών-μελών της ΕΚ. Με τον τρόπο αυτό, η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη οδήγησε στη δημιουργία της «Ενιαίας Αγοράς».

Το **1992**, οι υπουργοί εξωτερικών και οικονομίας των κρατών-μελών υπέγραψαν στο **Μάαστριχτ** τη συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πρόκειται για ένα από τα σημαντικότερα ορόσημα της ιστορίας της ΕΕ, με το οποίο θεσπίστηκαν σαφείς κανόνες για το ενιαίο νόμισμα καθώς επίσης για την κοινή εξωτερική πολιτική και την πολιτική ασφάλειας και για στενότερη συνεργασία σε θέματα δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων. Σύμφωνα με αυτή τη συνθήκη, η «Ευρωπαϊκή Κοινότητα» μετονομάστηκε σε «Ευρωπαϊκή Ένωση».

Το **1993**, τέθηκε σε ισχύ η «**Ενιαία Αγορά**» και οι τέσσερις βασικές ελευθερίες που περιλαμβάνει: η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, των εμπορευμάτων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων.

Το **1995**, η **Αυστρία**, η **Φιλανδία** και η **Σουηδία** εντάχθηκαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ). Ένα μικρό χωριό στο Λουξεμβούργο έδωσε το όνομά του στις συμφωνίες του **Σέγκεν** που

¹ Βλ. «Η Ιστορία της Ευρωπαϊκής Ένωσης», στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (www.europa.eu.int)

επέτρεψαν σταδιακά στους ευρωπαίους πολίτες να ταξιδεύουν χωρίς να υποβάλλονται σε έλεγχο διαβατηρίων στα εσωτερικά σύνορα.

Το **1999**, το ενιαίο νόμισμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής - **το ευρώ** - εγκαινιάσθηκε επίσημα και 11 από τα 15 κράτη-μέλη της ΕΕ υιοθέτησαν το ευρώ ως επίσημο νόμισμα τους, διαμορφώνοντας αυτό που είναι γνωστό ως ζώνη του ευρώ.

Το **2000**, πραγματοποιείται ειδικό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στη Λισσαβόνα της Πορτογαλίας, για τη χάραξη νέας στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης με στόχο την οικονομική ανάπτυξη, την ενίσχυση της απασχόλησης και της κοινωνικής συνοχής, στο πλαίσιο μιας οικονομίας βασισμένης στη γνώση, γνωστή ως **Στρατηγική της Λισσαβόνας ή Ατζέντα της Λισσαβόνας ή Σύμφωνο της Λισσαβόνας**.

Το **2001**, η Ελλάδα εντάχθηκε ως δωδέκατο κράτος-μέλος στην ευρωζώνη. Υπογράφηκε η **Συνθήκη της Νίκαιας**, η οποία προχώρησε σε μεταρρυθμίσεις στα θεσμικά όργανα της ΕΕ προκειμένου να προετοιμάσει τη διεύρυνση της ΕΕ ενόψει της προσχώρησης των 10 υπό ένταξη νέων κρατών-μελών 8 εκ των οποίων είναι κράτη της Ανατολικής και Κεντρικής Ευρώπης. Τον Ιούνιο του 2001, το Ευρωπαϊκό **Συμβούλιο του Γκέτεμποργκ** πρόσθεσε μία περιβαλλοντική διάσταση στη Στρατηγική της Λισσαβόνας.

Στις αρχές του **2002**, τα χαρτονομίσματα και κέρματα **ευρώ σε κυκλοφορία** στα δώδεκα συμμετέχοντα κράτη-μέλη της ΕΕ: Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Λουξεμβούργο, Πορτογαλία και Φιλανδία.

Το **2003**, έτος Προεδρίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Ελλάδα, υπογράφηκε η **συνθήκη προσχώρησης των 10 νέων χωρών στην Αθήνα**. Οκτώ χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης —η Εσθονία, η Λετονία, η Λιθουανία, η Ουγγαρία, η Πολωνία, η Σλοβακία, η Σλοβενία και η Τσεχική Δημοκρατία— προσχωρούν στην ΕΕ. Αυτό είναι το τέλος της διχοτόμησης της Ευρώπης που είχε αποφασιστεί από τις μεγάλες δυνάμεις πριν από 60 χρόνια στη Γιάλτα. Προσχωρούν επίσης η Κύπρος και η Μάλτα.

Το **2004**, η συνθήκη προσχώρησης τέθηκε σε ισχύ τον Μάιο και οι ακόλουθες χώρες εντάχθηκαν στην ΕΕ: **Δημοκρατία της Τσεχίας, Εσθονία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία, Ουγγαρία, Μάλτα, Πολωνία, Σλοβενία και Σλοβακία**. Η μεγαλύτερη διεύρυνση της ΕΕ από πλευράς σκοπών και διαφορετικότητας αποτελεί πραγματικότητα με 10 νέες χώρες – που συνολικά αντιπροσωπεύουν πάνω από 100 εκατομμύρια πολίτες που προσχωρούν στην ΕΕ.

Το **2005**, το Εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες έκρινε αναγκαία την **Αναθεώρηση της Στρατηγικής της Λισσαβόνας**. Την ίδια χρονιά, τα 25 κράτη-μέλη υπέγραψαν τη **Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης**. Σκοπός του είναι η απλούστευση της δημοκρατικής διαδικασίας λήψης των αποφάσεων και της διαχείρισης της ΕΕ. Το Σύνταγμα πρέπει να κυρωθεί από το σύνολο των 25 κρατών-μελών προτού τεθεί σε ισχύ. Ήδη, διεξήχθησαν δημοψηφίσματα σχετικά με την Ευρωπαϊκή Συνταγματική Συνθήκη σε τέσσερα κράτη-μέλη: το Λουξεμβούργο και η Ισπανία ψήφισαν υπέρ, ενώ αντιθέτως η Γαλλία και οι Κάτω Χώρες (Ολλανδία) ψήφισαν κατά. Ακόμη, το 2005 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε την προσχώρηση της Ρουμανίας και της Βουλγαρίας στην ΕΕ.

Το **2006**, μέχρι τον Ιούνιο, 15 από τα 25 κράτη-μέλη της ΕΕ κύρωσαν τη Συνθήκη για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Συντάγματος.

Το **2007**, μετά την ένταξη της **Ρουμανίας** και της **Βουλγαρίας**, η ΕΕ απαριθμεί 27 κράτη-μέλη. Επίσης, το Συμβούλιο υιοθέτησε μια απόφαση που επιτρέπει στη Σλοβενία να συμμετάσχει στη ζώνη του ευρώ από την 1η Ιανουαρίου του 2007.

2. Η Στρατηγική της Λισσαβόνας

Σύμφωνα με τα Συμπεράσματα της Προεδρίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Λισσαβόνας² που είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (www.europa.eu.int), η Ευρωπαϊκή Ένωση βρέθηκε αντιμέτωπη με μια μεγάλη ποιοτική μεταλλαγή, η οποία προέκυψε από την παγκοσμιοποίηση και τις προκλήσεις μιας νέας οικονομίας καθοδηγούμενης από τη γνώση.

Η παγκοσμιοποίηση είχε επιπτώσεις σε όλες τις εκφάνσεις της ανθρώπινης δραστηριότητας και γι' αυτό η ΕΕ αναγνώρισε ότι έπρεπε να προσαρμόσει τις αλλαγές αυτές κατά τρόπο σύμφωνο με τις κοινωνικές της αξίες και αντιλήψεις, δηλαδή σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Μοντέλο (ΕΚΜ). Ο γρήγορος και μάλιστα επιταχυνόμενος ρυθμός των αλλαγών καθιστούσε επιτακτική την ανάγκη ενός ριζικού μετασχηματισμού της ευρωπαϊκής οικονομίας. Ως αποτέλεσμα αυτής της ανάγκης, η ΕΕ έπρεπε να συμφωνήσει σε ένα τολμηρό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων για μια ισχυρή και βιώσιμη ευρωπαϊκή οικονομία.

Έτσι δημιουργήθηκε η Στρατηγική της Λισσαβόνας με καταληκτική ημερομηνία το 2010, που πήρε το όνομά της από την πόλη της Πορτογαλίας όπου συνήλθε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το 2000 και συμφώνησε την εφαρμογή μιας δεκάχρονης στρατηγικής για την οικονομική και κοινωνική ανανέωση της ΕΕ. Η Στρατηγική της Λισσαβόνας έθεσε ως πρωταρχικό στόχο να γίνει η Ευρώπη **«...η ανταγωνιστικότερη και δυναμικότερη οικονομία της γνώσης ανά την υφήλιο, ικανή για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και με μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή»**³. Η επιτυχημένη εφαρμογή της στρατηγικής της Λισσαβόνας προβάλλεται ως αδήριτη ανάγκη για την επίτευξη μιας ισχυρής οικονομικά και κοινωνικά Ευρώπης, μέσω της κοινής δράσης και συμμετοχής του συνόλου των Ευρωπαϊκών οικονομικών και κοινωνικών φορέων.

«Η επίτευξη αυτού του στόχου απαιτεί μια συνολική στρατηγική που να στοχεύει:

- *στην προετοιμασία της μετάβασης σε μια οικονομία και σε μια κοινωνία βασισμένες στη γνώση, μέσω καλύτερων πολιτικών για την κοινωνία της πληροφορίας, την Έρευνα και Ανάπτυξη (E&A), καθώς και μέσω της ενίσχυσης της διαδικασίας διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων για την καινοτομία και την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς,*
- *στον εκσυγχρονισμό του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου, την επένδυση στον άνθρωπο και την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και*
- *στη στήριξη της υγιούς οικονομικής προοπτικής και των ευνοϊκών προβλέψεων οικονομικής αύξησης με την εφαρμογή ενός κατάλληλου συνδυασμού μακροοικονομικών πολιτικών.»*⁴

Οι βασικοί τομείς που πραγματεύεται το εν λόγω κείμενο είναι η Κοινωνία της Πληροφορίας, η Έρευνα και Καινοτομία, η Επιχειρηματικότητα, η Εσωτερική Αγορά, οι Χρηματοπιστωτικές Υπηρεσίες, η Δημοσιονομική Εξυγίανση, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Μοντέλο, η Εκπαίδευση και Κατάρτιση, η Απασχόληση, η Κοινωνική Προστασία, η Κοινωνική Ένταξη και ο Κοινωνικός Διάλογος. Πρόκειται λοιπόν για μια ατζέντα πολιτικών μεταρρυθμίσεων που έχει υιοθετήσει η Ευρωπαϊκή Ένωση στο πλαίσιο της εφαρμογής μιας ανοικτής μεθόδου συντονισμού και της κινητοποίησης των απαιτούμενων μέσων. Σε αυτό το σημείο κρίνεται σκόπιμη η αναλυτική παρουσίαση των βασικών σημείων της Στρατηγικής της Λισσαβόνας.

² Βλ. Συμπεράσματα της Προεδρίας «Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας 23 και 24 Μαρτίου 2000», στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (http://europa.eu/european_council/conclusions/index_el.htm).

³ Ο.π.

⁴ Ο.π.

2.1. Προετοιμασία της μετάβασης προς μια ανταγωνιστική και δυναμική οικονομία, βασισμένη στη γνώση

2.1.1. Μια Ενιαία Ευρωπαϊκή Κοινωνία της Πληροφορίας

Σύμφωνα με τη ΣτΛ⁵, η μεταστροφή προς μια ψηφιακή οικονομία βασισμένη στη γνώση θα αποτελέσει ισχυρή κινητήρια δύναμη για την οικονομική αύξηση, την ανταγωνιστικότητα και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης και θα είναι ικανή να βελτιώσει την ποιότητα ζωής των πολιτών και το περιβάλλον. Προκειμένου να αξιοποιηθεί στο έπακρο αυτή η δυνατότητα, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καλούνται να εκπονήσουν ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα δράσης για μια ηλεκτρονική Ευρώπη (eEurope Action Plan).

Επίσης, προβλέπεται ότι οι επιχειρήσεις και οι πολίτες πρέπει να έχουν πρόσβαση σε φθηνή υποδομή επικοινωνιών και σε ευρύ φάσμα υπηρεσιών. Όλοι οι πολίτες πρέπει να διαθέτουν τις δεξιότητες που απαιτούνται για τη ζωή και την εργασία σε αυτήν τη νέα κοινωνία της πληροφορίας. Προς την κατεύθυνση αυτή, πρέπει να ενισχυθεί η καταπολέμηση του αναλφαριθμητισμού, να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στα άτομα με ειδικές ανάγκες και να εξαιρεθεί το φαινόμενο του αποκλεισμού από την πληροφορία χρησιμοποιώντας διάφορους τρόπους πρόσβασης. Από την πλευρά τους, οι δημόσιες διοικήσεις πρέπει να καταβάλουν ουσιαστικές προσπάθειες σε όλα τα επίπεδα ώστε να αξιοποιήσουν τις νέες τεχνολογίες προκειμένου να είναι όσο το δυνατόν πιο εύκολη η πρόσβαση στις πληροφορίες. Κι αυτό γιατί πιστεύεται ότι οι τεχνολογίες της πληροφορίας μπορούν να ανανεώσουν την αστική και περιφερειακή ανάπτυξη και να προωθήσουν τεχνολογίες φιλικές προς το περιβάλλον.

Ακόμη, υπογραμμίζεται ότι η αξιοποίηση του πλήρους ηλεκτρονικού δυναμικού της Ευρώπης εξαρτάται από τη δημιουργία των προϋποθέσεων που θα επιτρέψουν την ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου και του διαδικτύου, ώστε η ΕΕ να μπορέσει να καλύψει την καθυστέρησή της σε σχέση με τους ανταγωνιστές της, συνδέοντας πολύ περισσότερες επιχειρήσεις και σπίτια στο διαδίκτυο μέσω γρήγορων συνδέσεων. Οι κανόνες σχετικά με το ηλεκτρονικό εμπόριο πρέπει να εμπνέουν εμπιστοσύνη στις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές. Επιπρόσθετα, πρέπει να ληφθούν μέτρα που να διασφαλίζουν τη διατήρηση του ηγετικού ρόλου της Ευρώπης σε καίριους τομείς της τεχνολογίας, όπως είναι οι κινητές επικοινωνίες. Σημειώνεται επίσης ότι η ταχύτητα των τεχνολογικών μεταβολών είναι δυνατό να απαιτήσει στο μέλλον νέες και πιο ευέλικτες ρυθμιστικές προσεγγίσεις. Ειδικότερα, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο πρότεινε:

- την έγκριση της νομοθεσίας σχετικά με το νομικό πλαίσιο για το ηλεκτρονικό εμπόριο το ταχύτερο δυνατό και την εξεύρεση του τρόπου με τον οποίο θα αυξηθεί η εμπιστοσύνη του καταναλωτή σε αυτό,
- την ολοκλήρωση και φιλελευθεροποίηση των αγορών των τηλεπικοινωνιών,
- την τόνωση του ανταγωνισμού στον τομέα των τοπικών δικτύων πρόσβασης και την ουσιαστική μείωση των δαπανών χρήσης του διαδικτύου,
- την πρόσβαση στο διαδίκτυο όλων των σχολείων της ΕΕ και την εξοικείωση όλου του απαιτούμενου διδακτικού προσωπικού με τη χρήση του διαδικτύου και των πολυμέσων,
- τη διασφάλιση της ηλεκτρονικής πρόσβασης στις βασικές δημόσιες υπηρεσίες σε όλα τα κράτη-μέλη,
- τη δημιουργία φθηνών, διασυνδεδεμένων δικτύων υψηλής ταχύτητας για την πρόσβαση στο διαδίκτυο και την ανάπτυξη της πλέον εξελιγμένης τεχνολογίας της πληροφορίας και των τηλεπικοινωνιακών δικτύων.

⁵ Βλ. Συμπεράσματα της Προεδρίας «Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας 23 και 24 Μαρτίου 2000», την ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (http://europa.eu/european_council/conclusions/index_el.htm).

2.1.2. Δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας και Καινοτομίας

Η ΣτΛ⁶ επιχειρεί να συντονίσει σε επίπεδο ΕΕ τις εθνικές και κοινοτικές ερευνητικές δραστηριότητες, δεδομένου του πρωταγωνιστικού ρόλου που διαδραματίζει η Έρευνα και η Ανάπτυξη (Ε&Α) στην προαγωγή της οικονομικής αύξησης, της απασχόλησης και της κοινωνικής συνοχής. Σκοπός της είναι να δημιουργηθεί ένας βιώσιμος ευρωπαϊκός χώρος έρευνας και καινοτομίας έτσι ώστε να καταστεί η Ευρώπη ανταγωνιστική παρέχοντας ελκυστικές προοπτικές στους καλύτερους εγκεφάλους που διαθέτει. Επιπρόσθετα, προβλέπεται ότι η καινοτομία και οι ιδέες πρέπει να αμείβονται ικανοποιητικά στο πλαίσιο της νέας οικονομίας που βασίζεται στη γνώση, ιδίως με την προστασία των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας.

Συγκεκριμένα, με γνώμονα τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού χώρου έρευνας και καινοτομίας, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έθεσε ως προτεραιότητες:

- την ανάπτυξη κατάλληλων μηχανισμών για την εθελοντική δικτύωση των εθνικών και των κοινοτικών προγραμμάτων έρευνας, με σκοπό να μεγιστοποιηθούν τα οφέλη από την συγκέντρωση των πόρων που αφιερώνονται στην Ε&Α στα κράτη μέλη και την καταγραφή της αριστείας, που έγκειται στην βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων.
- την βελτίωση του περιβάλλοντος για τις ιδιωτικές επενδύσεις στην έρευνα, για τις εταιρικές σχέσεις Ε&Α και για τις νεοσύστατες επιχειρήσεις υψηλής τεχνολογίας, με τη χρήση φορολογικών πολιτικών, επιχειρηματικών κεφαλαίων και στήριξης από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων,
- την ενθάρρυνση της ανάπτυξης μιας Ανοικτής Μεθόδου Συντονισμού (ΑΜΣ) για τη συγκριτική αξιολόγηση των εθνικών πολιτικών έρευνας και ανάπτυξης και τον προσδιορισμό δεικτών αξιολόγησης των επιδόσεων σε διάφορους τομείς, ιδίως σε ό,τι αφορά την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού
- την εισαγωγή ευρωπαϊκού πίνακα επιδόσεων για την καινοτομία,
- την διευκόλυνση της δημιουργίας ενός διευρωπαϊκού δικτύου ιδιαίτερα μεγάλης ταχύτητας για ηλεκτρονική επιστημονική επικοινωνία, με στήριξη της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ), το οποίο θα συνδέει ερευνητικά ιδρύματα και πανεπιστήμια, καθώς και επιστημονικές βιβλιοθήκες, επιστημονικά κέντρα και σχολεία,
- την λήψη μέτρων για την άρση των εμποδίων στην κινητικότητα των ερευνητών στην Ευρώπη και την προσέλκυση ιδιαίτερα ταλαντούχων ερευνητών στην Ευρώπη καθώς επίσης την συγκράτηση των ερευνητών που διαθέτει,
- την δημιουργία ενός κοινοτικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας συμπεριλαμβανομένου του υποδείγματος χρησιμότητας, ώστε να διασφαλισθεί ότι η προστασία των ευρεσιτεχνιών στο σύνολο της Κοινότητας θα παρέχεται εύκολα και χωρίς μεγάλο κόστος και θα είναι εξίσου εκτεταμένη όσο και η προστασία που παρέχουν οι κύριοι ανταγωνιστές.

⁶ Βλ. Συμπεράσματα της Προεδρίας «Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας 23 και 24 Μαρτίου 2000», στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης(http://europa.eu/european_council/conclusions/index_el.htm).

2.1.3. Δημιουργία ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος για την ίδρυση και την ανάπτυξη καινοτόμων επιχειρήσεων, ιδίως μικρομεσαίων

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας⁷ αναγνωρίζει ότι η ανταγωνιστικότητα και ο δυναμισμός των επιχειρήσεων εξαρτώνται άμεσα από την ύπαρξη ρυθμιστικού περιβάλλοντος που να συντελεί στις επενδύσεις, την καινοτομία και το επιχειρηματικό πνεύμα. Τονίζει τη σημασία της μείωσης του κόστους των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και την εξάλειψη του περιττού γραφειοκρατικού φόρτου, ιδίως για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Επιπλέον, ενθαρρύνει τις επαφές μεταξύ εταιριών και κεφαλαιαγορών, ιδρυμάτων E&A και κατάρτισης, υπηρεσιών παροχής συμβουλών και τεχνολογικών αγορών.

Ταυτόχρονα, υπογραμμίζει ότι τα ευρωπαϊκά θεσμικά Όργανα, οι εθνικές Κυβερνήσεις και οι τοπικές και περιφερειακές Αρχές πρέπει να εξακολουθήσουν να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στις επιπτώσεις των προτεινόμενων κανονιστικών ρυθμίσεων και στο κόστος της συμμόρφωσης των ενδιαφερομένων και να συνεχίσουν τον κοινωνικό διάλογο με τις επιχειρήσεις και τους πολίτες.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο πρότεινε στον τομέα αυτόν να εφαρμοστεί μια ΑΜΣ, και κατά συνέπεια έκρινε αναγκαία την εκπόνηση :

- μιας σειράς συγκριτικών αξιολογήσεων επί θεμάτων όπως: το χρονικό διάστημα που απαιτεί και το κόστος που συνεπάγεται η σύσταση εταιρίας, το ύψος του επενδύμενου επιχειρηματικού κεφαλαίου, ο αριθμός πτυχιούχων σχολών διοίκησης επιχειρήσεων και επιστημονικών σχολών και οι δυνατότητες κατάρτισης,
- ενός Ευρωπαϊκού Χάρτη για τις μικρές επιχειρήσεις, με τον οποίο τα κράτη μέλη θα δεσμεύονται να εστιάζουν τα ανωτέρω μέσα στις μικρές επιχειρήσεις, ως κυριότερη δύναμη για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης στην Ευρώπη, και να φροντίσουν ειδικά για τις ανάγκες τους,
- μιας έκθεσης σχετικά με την ήδη διεξαγόμενη επισκόπηση των χρηματοπιστωτικών μέσων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων προκειμένου να αναπροσανατολιστούν οι χρηματοδοτήσεις προς την υποστήριξη νεοσύστατων επιχειρήσεων, εταιριών υψηλής τεχνολογίας και μικρών επιχειρήσεων.

⁷ Βλ. Συμπεράσματα της Προεδρίας «Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας 23 και 24 Μαρτίου 2000», στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (http://europa.eu/european_council/conclusions/index_el.htm).

2.1.4. Οικονομικές μεταρρυθμίσεις για μια πλήρη και εντελώς λειτουργική εσωτερική αγορά

Σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας⁸ πρέπει να επισπευσθούν οι εργασίες ώστε να ολοκληρωθεί η εσωτερική αγορά σε ορισμένους τομείς και να βελτιωθούν οι τομείς με χαμηλές επιδόσεις, με σκοπό να διασφαλιστούν τα συμφέροντα των επιχειρήσεων και των καταναλωτών. Βασικός παράγοντας για την προώθηση της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας είναι η ύπαρξη ενός πραγματικού πλαισίου για μια διαρκή επανεξέταση και βελτίωση, με βάση τη Στρατηγική της Εσωτερικής Αγοράς που ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ελσίνκι⁹. Εκτός αυτού, η ύπαρξη δίκαιων κανόνων περί ανταγωνισμού και δημόσιων ενισχύσεων και η ενιαία εφαρμογή τους είναι ζωτικής σημασίας προκειμένου να μπορούν οι επιχειρήσεις να αναπτύσσονται και να λειτουργούν αποτελεσματικά υπό ίσους όρους στην εσωτερική αγορά.

Προς την κατεύθυνση αυτή, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο πρότεινε:

- την εφαρμογή μιας στρατηγική για την εξάλειψη των φραγμών στην παροχή υπηρεσιών,
- τη φιλελευθεροποίηση σε τομείς όπως το αέριο, ο ηλεκτρισμός, οι ταχυδρομικές υπηρεσίες και οι μεταφορές,
- την ολοκλήρωση των εργασιών για την ενημέρωση των κανόνων περί κρατικών προμηθειών, ιδίως δε να τις κάνουν προσιτές στις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ),
- τη λήψη αναγκαίων μέτρων ώστε να καταστεί δυνατή η διενέργεια των κοινοτικών και των κρατικών προμηθειών on line,
- την χάραξη μιας στρατηγικής περαιτέρω συντονισμένης δράσης για την απλούστευση του ρυθμιστικού περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένων των επιδόσεων της δημόσιας διοίκησης, τόσο σε εθνικό όσο και σε κοινοτικό επίπεδο,
- την προαγωγή του ανταγωνισμού και τον περιορισμό των γενικών κρατικών ενισχύσεων, μετατοπίζοντας το κέντρο βάρους από την υποστήριξη συγκεκριμένων εταιριών ή κλάδων προς την αντιμετώπιση οριζόντιων θεμάτων κοινοτικού ενδιαφέροντος, όπως η απασχόληση, η περιφερειακή ανάπτυξη, το περιβάλλον, και η κατάρτιση ή η έρευνα.

⁸ Βλ. Συμπεράσματα της Προεδρίας «Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας 23 και 24 Μαρτίου 2000», στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (http://europa.eu/european_council/conclusions/index_el.htm).

⁹ Βλ. Συμπεράσματα της Προεδρίας «Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ελσίνκι 10 και 11 Δεκεμβρίου 1999», στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (http://europa.eu/european_council/conclusions/index_el.htm).

2.1.5. Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες: αποτελεσματικές και ολοκληρωμένες κεφαλαιαγορές

Η ΣτΛ¹⁰ αναγνωρίζει ότι οι αποτελεσματικές και διαφανείς κεφαλαιαγορές συντελούν στην καλύτερη διάθεση του κεφαλαίου μειώνοντας το κόστος του, ενώ προάγουν την οικονομική αύξηση και την απασχόληση. Κατά συνέπεια, οι αποτελεσματικές κεφαλαιαγορές συμβάλουν στην υποβοήθηση νέων ιδεών, την υποστήριξη του επιχειρηματικού πνεύματος και την προαγωγή της πρόσβασης στις νέες τεχνολογίες. Επιπλέον, η ύπαρξη αποτελεσματικών αγορών επιχειρηματικών κεφαλαίων θεωρείται ιδιαίτερα σημαντική για τις ταχέως αναπτυσσόμενες καινοτόμες μικρομεσαίες επιχειρήσεις και τη δημιουργία νέων και βιώσιμων θέσεων εργασίας.

Με βάση τα παραπάνω, η ΣτΛ επιχειρεί να αξιοποιήσει το δυναμικό του ευρώ για την προώθηση της ολοκλήρωσης των ευρωπαϊκών κεφαλαιαγορών. Προκειμένου να επιταχυνθεί η ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τέθηκαν:

- ο ορισμός αυστηρού χρονοδιαγράμματος για την υλοποίηση του Προγράμματος Δράσης Χρηματοπιστωτικών Υπηρεσιών λαμβάνοντας υπόψη τομείς δράσης με προτεραιότητα, όπως η διευκόλυνση της ευρύτερης δυνατής πρόσβασης,
- η διευκόλυνση της επιτυχούς συμμετοχής όλων των επενδυτών σε μια ολοκληρωμένη αγορά με την εξάλειψη των εμποδίων για τις επενδύσεις σε ταμεία συντάξεων,
- η προαγωγή περαιτέρω ολοκλήρωσης και καλύτερης λειτουργίας των αγορών δημόσιων ομολόγων / ομολογιών χάρη σε περισσότερες διαβουλεύσεις και μεγαλύτερη διαφάνεια των χρονοδιαγραμμάτων, τεχνικών και μέσων έκδοσης χρεογράφων και σε βελτιωμένη λειτουργία διασυνοριακών αγορών πώλησης και επαναγοράς ("ρέπος"),
- η βελτίωση της συγκρισιμότητας των ισολογισμών, αποτελεσμάτων χρήσεως κλπ. των εταιριών, και η εντονότερη συνεργασία μεταξύ των αρχών των υπεύθυνων για την εποπτεία των κεφαλαιαγορών ανά την Ευρωπαϊκή Ένωση,
- η εξασφάλιση της υλοποίησης του Προγράμματος Δράσης Επιχειρηματικών Κεφαλαίων,
- η πρόοδος σχετικά με τις προτάσεις που εκκρεμούν για τις δημόσιες προσφορές εξαγοράς και για την εξυγίανση και εκκαθάριση πιστωτικών ιδρυμάτων και ασφαλιστικών εταιριών, ώστε να βελτιωθεί η λειτουργία και η σταθερότητα της ευρωπαϊκής κεφαλαιαγοράς,
- το κλείσιμο του θέματος της λήψης φορολογικών μέτρων που εκκρεμεί.

¹⁰ Βλ. Συμπεράσματα της Προεδρίας «Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας 23 και 24 Μαρτίου 2000», στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (http://europa.eu/european_council/conclusions/index_el.htm).

2.1.6. Συντονισμός των μακροοικονομικών πολιτικών: δημοσιονομική εξυγίανση, ποιότητα και βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών

Βασική επιδίωξη της ΣτΛ¹¹, εκτός από τη διατήρηση της μακροοικονομικής σταθερότητας και την περαιτέρω τόνωση της οικονομικής αύξησης και της απασχόλησης, είναι η μετάβαση προς μια οικονομία βασισμένη στη γνώση, γεγονός που συνεπάγεται ενισχυμένο ρόλο των διαρθρωτικών πολιτικών. Επίσης, προστίθεται ο ρόλος που παίζουν οι μακροοικονομικές πολιτικές στην προαγωγή του μακροοικονομικού διαλόγου, ο οποίος πρέπει να δημιουργήσει σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ όλων των ενδιαφερομένων, έτσι ώστε να υπάρχει αμοιβαία κατανόηση των θέσεων και των περιορισμών του καθενός. Ακόμη, έμφαση δίνεται στην ευκαιρία που προσφέρει η οικονομική αύξηση προκειμένου να αξιοποιηθεί η ενεργητικότερη επιδίωξη της δημοσιονομικής εξυγίανσης και τη βελτίωση της ποιότητας και της βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προέβη στην πρόταση υποβολής μιας έκθεσης εκ μέρους του Συμβουλίου και της Επιτροπής, στην οποία θα αξιολογείται η συμβολή των δημόσιων οικονομικών στην οικονομική αύξηση και την απασχόληση και στην οποία θα εκτιμάται με βάση συμφωνημένους δείκτες, εάν και κατά πόσον λαμβάνονται τα κατάλληλα συγκεκριμένα μέτρα για:

- την ελάφρυνση της φορολογικής πίεσης επί της εργασίας και ιδίως της σχετικά ανειδίκευτης και χαμηλά αμειβόμενης, τη βελτίωση των ευνοϊκών για την απασχόληση και την κατάρτιση επιπτώσεων των φορολογικών συστημάτων και των συστημάτων παροχών,
- τον αναπροσανατολισμό των δημόσιων δαπανών ώστε να δοθεί μεγαλύτερο ειδικό βάρος στις δαπάνες για τη συσσώρευση κεφαλαίου, τόσο υλικού όσο και ανθρώπινου, και την υποστήριξη της έρευνας και ανάπτυξης, της καινοτομίας και των τεχνολογιών των πληροφοριών,
- την εξασφάλιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών, εξετάζοντας τους διάφορους σχετικούς παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων της γήρανσης του πληθυσμού, βάσει της έκθεσης που θα εκπονήσει η Ομάδα Υψηλού Επιπέδου για την Κοινωνική Προστασία.

¹¹ Βλ. Συμπεράσματα της Προεδρίας «Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας 23 και 24 Μαρτίου 2000», στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (http://europa.eu/european_council/conclusions/index_el.htm).

2.2. Εκσυγχρονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Μοντέλου με επένδυση στον άνθρωπο και οικοδόμηση ενός ενεργού κράτους πρόνοιας

Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας¹² δεν προσδιορίζεται επακριβώς το περιεχόμενο του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Μοντέλου, πάρα ταύτα γίνεται πολύς λόγος για αυτό, θεωρώντας ότι μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση των αλλαγών που επιφέρει η Στρατηγική της Λισσαβόνας. Τονίζεται ότι οι άνθρωποι είναι το πολυτιμότερο κεφάλαιο της Ευρώπης και πρέπει να αποτελούν το επίκεντρο των πολιτικών της Ένωσης. Επιπλέον, υπογραμμίζεται ότι η επένδυση στον άνθρωπο είναι ζωτικής σημασίας τόσο για τη θέση της Ευρώπης στην οικονομία της γνώσης όσο και για να αντιμετωπιστούν τα υφιστάμενα κοινωνικά προβλήματα όπως η ανεργία, ο κοινωνικός αποκλεισμός και η φτώχεια.

Ελλείπει του προσδιορισμού του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Μοντέλου στο κείμενο της Στρατηγικής της Λισσαβόνας κρίνεται καλό να προσεγγίσουμε το περιεχόμενό του παραθέτοντας μια παράγραφο από τη γνώμη της ΟΚΕ με αριθμό 114 με τίτλο «Η συμβολή της Στρατηγικής της Λισσαβόνας στο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Μοντέλο», η οποία βασίζεται στη μελέτη του Esping-Andersen.

«Η απουσία μιας ενιαίας κοινωνικής πολιτικής στην ΕΕ συνιστά εμπόδιο στον σαφή ορισμό του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Μοντέλου. Σύμφωνα με τον Esping-Andersen¹³, τρεις διαφορετικοί τύποι κρατών πρόνοιας (welfare states) χαρακτηρίζουν την Ένωση. Το πρώτο, που συμπεριλαμβάνει το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιρλανδία, είναι το φιλελεύθερο (liberal) κράτος πρόνοιας. Οι περιορισμένες κρατικές παροχές στους οικονομικά αδύνατους συνιστούν το χαρακτηριστικό γνώρισμα των χωρών αυτών. Ο σοσιαλδημοκρατικός (social-democratic) τύπος κράτους πρόνοιας, που συναντάται στις Σκανδιναβικές χώρες (Δανία, Σουηδία και Φινλανδία) χαρακτηρίζεται από την καθολικότητα όσον αφορά στις κοινωνικές παροχές. Η Γερμανία, η Αυστρία, η Γαλλία και το Βέλγιο ανήκουν στην κατηγορία των (corporatist) κρατών πρόνοιας, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στις κοινωνικές παροχές των διαφορετικών επαγγελματικών ομάδων. Η Ολλανδία χαρακτηρίζεται από ένα «μικτό» κράτος πρόνοιας, με σοσιαλδημοκρατικά και corporatist γνωρίσματα. Οι χώρες της Μεσογείου (Ελλάδα, Πορτογαλία, Ισπανία και Ιταλία) θα μπορούσαν να θεωρηθούν ότι αποτελούν ένα ξεχωριστό τύπο κράτους πρόνοιας, που χαρακτηρίζεται από χαμηλά κοινωνικά οφέλη (επιδόματα ανεργίας, επιδόματα τέκνων και γονικές άδειες). Τα συστήματα που έχουν επικρατήσει στις Ευρωπαϊκές χώρες οφείλονται κατά κύριο λόγο στη διαφορετική διαδρομή σε ό,τι αφορά την οικονομική τους ανάπτυξη, καθώς και στην διαφορετική λειτουργία σε επιμέρους τομείς, όπως η υγεία, η παιδεία κ.α.»¹⁴

¹² Βλ. Συμπεράσματα της Προεδρίας «Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας 23 και 24 Μαρτίου 2000», στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (http://europa.eu/european_council/conclusions/index_el.htm).

¹³ Βλ. Esping-Andersen, G., (1990, 1996, 1999) όπως αναφέρονται στο «*Social Europe*» (September, 2003) CPB Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis & Social and Cultural Planning Office, The Hague (www.cpb.nl).

¹⁴ Βλ. Γνώμη της ΟΚΕ, Αριθ. 114 με τίτλο « Η Συμβολή της Στρατηγικής της Λισσαβόνας στο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Μοντέλο», Νοέμβριος 2004, στην ιστοσελίδα της ΟΚΕ (www.oke.gr).

2.2.1. Εκπαίδευση και κατάρτιση για τη ζωή και την εργασία στην κοινωνία της γνώσης

Η ΣτΛ¹⁵ αναδεικνύει την ανάγκη προσαρμογής των ευρωπαϊκών συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης τόσο στις απαιτήσεις της κοινωνίας της γνώσης όσο και στην ανάγκη για καλύτερο επίπεδο και ποιότητα απασχόλησης. Προσθέτει ότι τα συστήματα αυτά πρέπει να προσφέρουν ευκαιρίες μάθησης και κατάρτισης προσαρμοσμένες σε συγκεκριμένες ομάδες στις διάφορες φάσεις της ζωής τους : νέοι, άνεργοι ενήλικες και απασχολούμενοι των οποίων οι δεξιότητες κινδυνεύουν να αχρηστευθούν λόγω της ταχείας αλλαγής. Επιπλέον, διαχωρίζει τη νέα αυτή προσέγγιση σε τρία κύρια στοιχεία : την ανάπτυξη τοπικών κέντρων μάθησης, την προαγωγή νέων βασικών δεξιοτήτων - ιδίως στις τεχνολογίες των πληροφοριών - και τη μεγαλύτερη διαφάνεια των προσόντων.

Σύμφωνα με το στρατηγικό στόχο της Λισσαβόνας, βασική επιδίωξή της είναι η μετάβαση σε μια οικονομία της γνώσης γι' αυτό και η εκπαίδευση και η κατάρτιση αποτελούν τους δύο πιο σημαντικούς παράγοντες ενόψει της προετοιμασίας αυτής, που θα οδηγήσει σε μια βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη με κοινωνική συνοχή. Με γνώμονα αυτή τη λογική, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο πρότεινε τα εξής:

- την ετήσια αύξηση των κατά κεφαλήν επενδύσεων σε ανθρώπινο δυναμικό,
- την μείωση στο μισό μέχρι το 2010, του αριθμού των ατόμων ηλικίας 18 έως 24 ετών, τα οποία έχουν ολοκληρώσει μόνον τον κατώτερο κύκλο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και δεν συνεχίζουν την εκπαίδευση και κατάρτισή τους,
- την σύνδεση όλων των σχολείων και των κέντρων κατάρτισης με το διαδίκτυο και τη μετατροπή αυτών σε πολυλειτουργικά τοπικά κέντρα μάθησης, προσιτά σε όλους, με τη χρήση των καταλληλότερων μεθόδων για την κάλυψη ευρέος φάσματος ομάδων-στόχων,
- την θέσπιση συνεργασιών μάθησης μεταξύ σχολείων, κέντρων κατάρτισης, επιχειρήσεων και ερευνητικών ιδρυμάτων προς αμοιβαίο όφελος,
- τον καθορισμό των νέων βασικών δεξιοτήτων που πρέπει να παρέχει η δια βίου μάθηση : δεξιότητες πληροφορικής, ξένες γλώσσες, τεχνολογική αντίληψη, επιχειρηματικό πνεύμα και κοινωνικές δεξιότητες,
- την θέσπιση ευρωπαϊκού διπλώματος βασικών δεξιοτήτων πληροφορικής, με αποκεντρωμένες διαδικασίες πιστοποίησης, ώστε να προαχθούν οι βασικές γνώσεις ψηφιακής τεχνολογίας σε ολόκληρη την Ένωση,
- τον καθορισμό των μέσων για την προώθηση της κινητικότητας των σπουδαστών, των δασκάλων και του προσωπικού κατάρτισης και έρευνας, αφενός με την καλύτερη δυνατή χρήση των υφιστάμενων κοινοτικών προγραμμάτων (Σωκράτης, Leonardo, Νεολαία) και αφετέρου με διαφανέστερη αναγνώριση των προσόντων και των περιόδων σπουδών και κατάρτισης,
- την λήψη μέτρων για την άρση των εμποδίων στην κινητικότητα των δασκάλων και την προσέλκυση διδασκάλων υψηλής ποιότητας,
- την ανάπτυξη κοινής ευρωπαϊκής μορφής βιογραφικών σημειωμάτων, ώστε να ευνοείται η κινητικότητα με την καλύτερη αξιολόγηση των γνώσεων που έχουν αποκτηθεί, τόσο από τα ιδρύματα εκπαίδευσης και κατάρτισης όσο και από τους εργοδότες.

¹⁵ Βλ. Συμπεράσματα της Προεδρίας «Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας 23 και 24 Μαρτίου 2000», στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (http://europa.eu/european_council/conclusions/index_el.htm).

2.2.2. Περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας στην Ευρώπη: ανάπτυξη μιας ενεργητικής πολιτικής για την απασχόληση

Το κείμενο της ΣτΛ¹⁶ κάνει αναφορά στη διαδικασία του Λουξεμβούργου, η οποία βασιζόμενη στην εκπόνηση κοινοτικών κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση και στη μετατροπή τους σε Εθνικά Σχέδια Δράσης για την Απασχόληση, επέτρεψε στην Ευρώπη να μειώσει σημαντικά την ανεργία. Προβλέπει, επίσης, ότι κατά την ενδιάμεση αναθεώρηση η ΣτΛ πρέπει να δώσει νέα ώθηση στη διαδικασία αυτή, εμπλουτίζοντας τις κατευθυντήριες γραμμές και θέτοντας πιο συγκεκριμένους στόχους για αυτές, δημιουργώντας στενότερους δεσμούς με άλλους συναφείς τομείς πολιτικής και καθορίζοντας αποτελεσματικότερες διαδικασίες για τη συμμετοχή των ενδιαφερομένων. Προκειμένου να υλοποιηθεί η παραπάνω πρόταση, δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στο ρόλο των κοινωνικών εταίρων, οι οποίοι καλούνται να συμμετέχουν ενεργότερα στην εκπόνηση, την εφαρμογή και την παρακολούθηση των σχετικών κατευθυντήριων γραμμών.

Στο πλαίσιο αυτό, το Συμβούλιο και η Επιτροπή κλήθηκαν να εξετάσουν τους εξής τέσσερις βασικούς τομείς :

- την βελτίωση της απασχολησιμότητας και τη μείωση των ελλείψεων δεξιοτήτων, ιδίως μέσω του εφοδιασμού των υπηρεσιών απασχόλησης με μια πανευρωπαϊκή βάση δεδομένων για θέσεις απασχόλησης και ευκαιρίες μάθησης, καθώς επίσης την προαγωγή ειδικών προγραμμάτων ώστε να μπορέσουν οι άνεργοι να καλύψουν τις ελλείψεις δεξιοτήτων,
- την εστίαση στη δια βίου μάθηση ως βασικού στοιχείου του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου ενθαρρύνοντας συμφωνίες μεταξύ των κοινωνικών εταίρων για την καινοτομία και τη δια βίου μάθηση, αξιολογώντας τη συμπληρωματικότητα μεταξύ της δια βίου μάθησης και της προσαρμοστικότητας χάρη στην ευέλικτη διαχείριση του χρόνου εργασίας και την εκ περιτροπής απασχόληση και καθιερώνοντας ευρωπαϊκό έπαθλο για τις ιδιαίτερα προοδευτικές επιχειρήσεις,
- την μεγαλύτερη απασχόληση στον τομέα της παροχής υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των προσωπικών υπηρεσιών,
- την προώθηση όλων των πτυχών των ίσων ευκαιριών περιορίζοντας τον επαγγελματικό διαχωρισμό, καθώς επίσης την διευκόλυνση του συμβιβασμού της επαγγελματικής με την οικογενειακή ζωή, ιδίως καθορίζοντας νέο σημείο αναφοράς για την παροχή καλύτερης παιδικής μέριμνας.

Βάσει των στατιστικών στοιχείων που είχε στη διάθεσή του το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας έθεσε ως γενικό στόχο των μέτρων αυτών την αύξηση του ποσοστού απασχόλησης από το 61% που ήταν το 2000 κατά μέσο όρο σε επίπεδο όσο το δυνατόν εγγύτερο του 70% το 2010 και την αύξηση του ποσοστού των απασχολούμενων γυναικών από το 51% που ήταν το 2000 κατά μέσο όρο σε άνω του 60% το 2010.

Λόγω του ότι τα κράτη-μέλη διαπιστώθηκε ότι έχουν διαφορετικά σημεία εκκίνησης, προτείνεται σε αυτά να εξετάσουν το ενδεχόμενο καθορισμού εθνικών στόχων για την επίτευξη υψηλότερου ποσοστού απασχόλησης, δεδομένου ότι η αύξηση του εργατικού δυναμικού θα ενισχύσει τη βιωσιμότητα των συστημάτων κοινωνικής προστασίας..

¹⁶ Βλ. Συμπεράσματα της Προεδρίας «Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας 23 και 24 Μαρτίου 2000», στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (http://europa.eu/european_council/conclusions/index_el.htm).

2.2.3. Εκσυγχρονισμός της κοινωνικής προστασίας

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας¹⁷ αναδεικνύει το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Μοντέλο, με τα ανεπτυγμένα συστήματα κοινωνικής προστασίας που το χαρακτηρίζουν, ως το υπόβαθρο του μετασχηματισμού προς την οικονομία της γνώσης. Για το λόγο αυτό, κρίνεται απαραίτητο να εξασφαλιστούν: η οικονομική αποδοτικότητα της εργασίας, η μακροχρόνια βιωσιμότητά των συστημάτων κοινωνικής πρόνοιας, η κοινωνική ένταξη, η ισότητα των δύο φύλων και η παροχή ποιοτικών υπηρεσιών υγείας.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η πρόκληση αυτή είναι καλύτερο να αντιμετωπιστεί σε συνεργασία, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σχεδίασε:

- την ενίσχυση της συνεργασία μεταξύ κρατών- μελών, με την ανταλλαγή εμπειριών και ορθών πρακτικών μέσω βελτιωμένων δικτύων πληροφοριών τα οποία αποτελούν τα βασικά εργαλεία στον τομέα αυτόν,
- την εκπόνηση μιας μελέτης για τη μελλοντική εξέλιξη της κοινωνικής προστασίας, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στη βιωσιμότητα των συνταξιοδοτικών συστημάτων σε διαφορετικά χρονικά πλαίσια μέχρι το 2020 και μετά, εφόσον απαιτείται.

¹⁷ Βλ. Συμπεράσματα της Προεδρίας «Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας 23 και 24 Μαρτίου 2000», στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (http://europa.eu/european_council/conclusions/index_el.htm).

2.2.4. Προαγωγή της κοινωνικής ένταξης

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας¹⁸ χαρακτήρισε απαράδεκτο τον αριθμό των κατοίκων της ΕΕ που ζει κάτω από το όριο της φτώχειας και σε κατάσταση κοινωνικού αποκλεισμού. Επιπλέον, έκρινε αναγκαία την λήψη μέτρων προκειμένου να γίνει ένα αποφασιστικό βήμα προς την εξάλειψη της φτώχειας θέτοντας ικανοποιητικούς στόχους. Οι στόχοι αυτοί αποφασίστηκε να συμφωνηθούν από το Συμβούλιο ως το τέλος του έτους, καθώς επίσης στις εργασίες καθορισμού των δεικτών αυτών προβλεπόταν και η συμμετοχή της Ομάδας Υψηλού Επιπέδου για την Κοινωνική Προστασία.

Σύμφωνα με το περιεχόμενο της ΣτΛ, η νέα κοινωνία της γνώσης μπορεί να προσφέρει τεράστιες δυνατότητες για τη μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού, δημιουργώντας τις οικονομικές συνθήκες για μεγαλύτερη ευημερία μέσω υψηλότερων επιπέδων οικονομικής αύξησης και απασχόλησης και ανοίγοντας νέους δρόμους για τη συμμετοχή στην κοινωνία. Παράλληλα όμως δεν παραβλέπεται το γεγονός ότι η κοινωνία αυτή ενέχει τον κίνδυνο διεύρυνσης του χάσματος μεταξύ εκείνων που διαθέτουν πρόσβαση στις νέες γνώσεις και εκείνων που αποκλείονται.

Για την αποφυγή του παραπάνω κινδύνου αλλά και για την μεγιστοποίηση των προσφερόμενων δυνατοτήτων, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας έκρινε σκόπιμο να καταβληθούν προσπάθειες για τη βελτίωση των δεξιοτήτων, την προαγωγή ευρύτερης πρόσβασης στη γνώση και την καταπολέμηση της ανεργίας. Στο κείμενο της ΣτΛ διατυπώθηκε ξεκάθαρα η άποψη ότι «η καλύτερη διασφάλιση κατά του κοινωνικού αποκλεισμού είναι μια θέση απασχόλησης».

Ακόμη, οι πολιτικές για την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού πρέπει να βασίζονται σε μια Ανοικτή Μέθοδο Συντονισμού που θα συνδυάζει τα Εθνικά Σχέδια Δράσης με μια πρωτοβουλία της Επιτροπής για συνεργασία στον τομέα αυτόν, η οποία προβλέπεται να υποβληθεί ως τον Ιούνιο του 2000. Ειδικότερα το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας πρότεινε:

- την καλύτερη κατανόηση του κοινωνικού αποκλεισμού μέσω συνεχούς διαλόγου, ανταλλαγής πληροφοριών και ορθής πρακτικής, βάσει των από κοινού συμφωνημένων δεικτών από πλευράς του Συμβουλίου και της Ομάδας Υψηλού Επιπέδου για την Κοινωνική Προστασία,
- την προαγωγή της κοινωνικής ένταξης στις πολιτικές των κρατών μελών για την απασχόληση, την εκπαίδευση και την κατάρτιση, την υγεία και την κατοικία, με παράλληλη δράση των Διαρθρωτικών Ταμείων σε κοινοτικό επίπεδο, εντός του σημερινού δημοσιονομικού πλαισίου,
- την ανάπτυξη δράσεων προτεραιότητας για συγκεκριμένες ομάδες-στόχους του πληθυσμού όπως για παράδειγμα είναι οι μειονοτικές ομάδες, τα παιδιά, οι ηλικιωμένοι και τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Επιπλέον δίνεται στα κράτη μέλη η δυνατότητα επιλογής των δράσεων εκείνων που προσιδιάζουν στην ιδιαίτερη κατάστασή τους και, στη συνέχεια, αναμένεται να υποβάλλουν εκθέσεις για την εφαρμογή τους.

¹⁸ Βλ. Συμπεράσματα της Προεδρίας «Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας 23 και 24 Μαρτίου 2000», στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (http://europa.eu/european_council/conclusions/index_el.htm).

2.3. Εφαρμογή αποφάσεων: πλέον συνεκτική και συστηματική προσέγγιση

2.3.1. Βελτίωση των υφιστάμενων διαδικασιών

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας¹⁹ αναγνώρισε ότι δεν χρειάζεται νέα διαδικασία για την ΣτΛ αλλά βελτίωση των υφιστάμενων διαδικασιών. Συγκεκριμένα, διατυπώθηκε η άποψη ότι οι υφιστάμενες κύριες κατευθυντήριες γραμμές της οικονομικής πολιτικής και οι διαδικασίες του Κάρντιφ²⁰, της Κολωνίας²¹ και του Λουξεμβούργου²² θα ήταν ικανές να προσφέρουν τα απαραίτητα μέσα για την υλοποίηση της ΣτΛ, εάν τύγχαναν απλούστευσης και καλύτερου συντονισμού. Στη βάση αυτής της λογικής, θεωρήθηκε ότι η βελτίωση των υφιστάμενων διαδικασιών θα μπορούσε να επιτευχθεί μέσω άλλων συνθέσεων του Συμβουλίου που να συμβάλλουν στην προετοιμασία των κύριων κατευθυντήριων γραμμών της οικονομικής πολιτικής από το Συμβούλιο ECOFIN.

Επιπλέον, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας έκρινε ότι οι κύριες κατευθυντήριες γραμμές της οικονομικής πολιτικής πρέπει να εστιάζονται όλο και περισσότερο στις μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες επιπτώσεις των διαρθρωτικών πολιτικών και σε μεταρρυθμίσεις με στόχο την προώθηση του αναπτυξιακού δυναμικού, της απασχόλησης, της κοινωνικής συνοχής και της μετάβαση προς μια οικονομία βασισμένη στη γνώση. Ειδικότερα, προβλέπεται ότι δια μέσου των διαδικασιών του Κάρντιφ και του Λουξεμβούργου τα αντίστοιχα θέματα μπορούν να αντιμετωπιστούν διεξοδικότερα.

Αρμόδιο για τη βελτίωση των εν λόγω διαδικασιών καθίσταται το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το οποίο αναλαμβάνει καθοδηγητικό και συντονιστικό ρόλο για την εξασφάλιση της συνολικής συνοχής και αποτελεσματικής παρακολούθησης της προόδου που σημειώνεται προς την επίτευξη του νέου στρατηγικού στόχου. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα συγκαλεί σύνοδο κάθε άνοιξη, ειδικά για οικονομικά και κοινωνικά θέματα.

Επίσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καλείται να συντάσσει ετήσια ανακεφαλαιωτική έκθεση σχετικά με την πρόοδο που σημειώνεται βάσει των συμφωνημένων διαρθρωτικών δεικτών σχετικά με την απασχόληση, την καινοτομία, την οικονομική μεταρρύθμιση και την κοινωνική συνοχή.

¹⁹ Βλ. Συμπεράσματα της Προεδρίας «Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας 23 και 24 Μαρτίου 2000», στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (http://europa.eu/european_council/conclusions/index_el.htm).

²⁰ Βλ. Συμπεράσματα της Προεδρίας «Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Κάρντιφ 15 και 16 Ιουνίου 1998», στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (http://europa.eu/european_council/conclusions/index_el.htm).

²¹ Βλ. Συμπεράσματα της Προεδρίας «Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κολωνίας 3 και 4 Ιουνίου 1998», στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (http://europa.eu/european_council/conclusions/index_el.htm).

²² Βλ. Συμπεράσματα της Προεδρίας «Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Λουξεμβούργου 12 και 13 Δεκ. 1997», στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (http://europa.eu/european_council/conclusions/index_el.htm).

2.3.2. Εφαρμογή νέας Ανοικτής Μεθόδου Συντονισμού

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας²³ εισήγαγε μια νέα διαδικασία διακυβέρνησης την Ανοικτή Μέθοδο Συντονισμού (Open Method of Coordination) ως μέσο διάδοσης βέλτιστων πρακτικών και επίτευξης μεγαλύτερης σύγκλισης προς τους κύριους στόχους της ΕΕ. Αυτή η Ανοικτή Μέθοδος Συντονισμού (ΑΜΣ) σχεδιάστηκε κατά τρόπο ώστε να βοηθά τα κράτη μέλη να αναπτύσσουν σταδιακά τις πολιτικές τους. Η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει:

- την χάραξη κατευθυντήριων γραμμών για την ΕΕ, συνδυασμένων με συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα για τη βραχυπρόθεσμη, μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη επίτευξη των στόχων που θέτουν,
- τον κατά περίπτωση προσδιορισμό ποσοτικών και ποιοτικών δεικτών και σημείων αναφοράς, με μέτρο τα καλύτερα του κόσμου, προσαρμοσμένων στις ανάγκες διαφόρων κρατών μελών και τομέων ως μέσο σύγκρισης των βέλτιστων πρακτικών,
- την προσαρμογή αυτών των ευρωπαϊκών κατευθυντήριων γραμμών στις εθνικές και περιφερειακές πολιτικές με τον καθορισμό ειδικών στόχων και τη θέσπιση μέτρων, λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές και περιφερειακές ιδιομορφίες,
- την περιοδική παρακολούθηση, αξιολόγηση και επανεξέταση από ομότιμους, υπό μορφή αλληλοδιδασκτικών διαδικασιών.

Η ΑΜΣ αποτελεί μια ανεξάρτητη πολιτική διαδικασία, που συμπληρώνει τις κοινοτικές νομοθετικές ρυθμίσεις. Το σύστημα δεν περιλαμβάνει κυρώσεις στην περίπτωση που μια χώρα μείνει πίσω στην επίτευξη των στόχων, ενώ παράλληλα ενισχύει τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών.

²³ Βλ. Συμπεράσματα της Προεδρίας «Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας 23 και 24 Μαρτίου 2000», στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (http://europa.eu/european_council/conclusions/index_el.htm).

2.3.3. Κινητοποίηση των απαιτούμενων μέσων

Σύμφωνα με το κείμενο της ΣτΛ²⁴, η επίτευξη του νέου στρατηγικού στόχου επικεντρώνεται κυρίως στον ιδιωτικό τομέα, καθώς και σε εταιρικές σχέσεις ιδιωτικών και δημόσιων φορέων. Κατά συνέπεια, η υλοποίηση της ΣτΛ ενδέχεται να εξαρτηθεί από την κινητοποίηση των μέσων που διαθέτουν οι αγορές, καθώς και από τις προσπάθειες των κρατών μελών. Ο ρόλος της ΕΕ είναι να δράσει ως καταλύτης στη διαδικασία αυτή, θεσπίζοντας αποτελεσματικό πλαίσιο για την κινητοποίηση όλων των διαθέσιμων πόρων για τη μετάβαση προς μια οικονομία βασισμένη στη γνώση και προσθέτοντας τη δική της συμβολή στην προσπάθεια αυτή δυνάμει των υφιστάμενων κοινοτικών πολιτικών, τηρώντας παράλληλα την Ατζέντα της Λισσαβόνας. Εκτός αυτού, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εξέφρασε την ικανοποίησή του για τη συμβολή την οποία προτίθεται να κάνει η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) όσον αφορά τη δημιουργία ανθρώπινου κεφαλαίου, τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ) και το επιχειρηματικό πνεύμα, την Έρευνα και την Ανάπτυξη (Ε&Α) καθώς επίσης την καινοτομία, τα δίκτυα στους τομείς της τεχνολογίας της πληροφορίας και των τηλεπικοινωνιών. Επιπρόσθετα, με την «Πρωτοβουλία Καινοτομία 2000», η ΕΤΕπ αναμένεται να προωθήσει τα σχέδιά της να διαθέσει ακόμα ένα δισεκατομμύριο ευρώ για πράξεις επιχειρηματικού κεφαλαίου υπέρ των ΜΜΕ, καθώς και το ειδικό δανειοδοτικό πρόγραμμά της, ύψους 12 έως 15 δισ. ευρώ, κατά τα επόμενα 3 έτη για τους τομείς προτεραιότητας.

²⁴ Βλ. Συμπεράσματα της Προεδρίας «Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας 23 και 24 Μαρτίου 2000», στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (http://europa.eu/european_council/conclusions/index_el.htm).

3. Οι τρεις εκθέσεις ενόψει της αναθεώρησης της ΣτΛ

3.1. Σύντομη αναφορά στις προτάσεις των τριών εκθέσεων

Κατά τη διάρκεια της Εαρινής Συνόδου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του 2005 συζητήθηκε από τα κράτη-μέλη η Αναθεώρηση της Στρατηγικής της Λισσαβόνας στη βάση των προτάσεων των τριών εκθέσεων²⁵ που είχαν διεξαχθεί και συγκεκριμένα:

- Της Έκθεσης Wim Kok.
- Της Ετήσιας Έκθεσης για τις διαρθρωτικές αλλαγές της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής.
- Της Ανακοίνωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Αναθεώρηση.

Οι εν λόγω Εκθέσεις υπογράμμισαν τις καθυστερήσεις που χαρακτηρίζουν το σύνολο των ευρωπαϊκών οικονομιών αναφορικά με το χρονοδιάγραμμα της ΣτΛ και προχώρησαν σε ορισμένες συστάσεις. Ειδικότερα:

Η Ομάδα Υψηλού Επιπέδου στην έκθεσή της, που εκδόθηκε υπό την προεδρία του Wim Kok, επικεντρώνεται σε πέντε τομείς προτεραιότητας για την υλοποίηση των φιλόδοξων στόχων της Στρατηγικής της Λισσαβόνας:

- Υλοποίηση της Κοινωνίας της Γνώσης.
- Ολοκλήρωση της Εσωτερικής Αγοράς.
- Ευνοϊκό επιχειρηματικό περιβάλλον.
- Δημιουργία ευέλικτης αγοράς εργασίας με στόχο την ευρύτερη κοινωνική συνοχή.
- Περιβαλλοντικά Βιώσιμη Ανάπτυξη.

Η Επιτροπή Οικονομικής Πολιτικής (Economic Policy Committee), διατηρώντας τους προαναφερόμενους τομείς πολιτικής προτεραιότητας προσθέτει :

- Την εστίαση στην ανάπτυξη και την απασχόληση.
- Την διατήρηση του κεντρικού ρόλου των BEPG's.
- Την αυστηρότερη υποχρέωση λογοδοσίας από πλευράς των χωρών.
- Την ενίσχυση της πολιτικής δέσμευσης για τη ΣτΛ.
- Την ενίσχυση της εξωστρέφειας των οικονομιών.
- Την μακροχρόνια δημοσιονομική σταθερότητα.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή από την πλευρά της στην ανακοίνωσή της προς το Συμβούλιο εντάσσει τις επιμέρους δράσεις σε τρεις γενικούς τομείς:

- Ελκυστικό περιβάλλον για την επιχειρηματικότητα και την εργασία.
- Ανάπτυξη της Κοινωνίας της Γνώσης και της Καινοτομίας.
- Περισσότερες και καλύτερες θέσεις απασχόλησης.

Διαφοροποιούμενες ως προς τους τομείς προτεραιότητας και τις επιμέρους δράσεις οι βασικές κατευθύνσεις στις οποίες κινούνται οι προαναφερόμενες εκθέσεις είναι οι ίδιες: Οικονομική ανάπτυξη και απασχόληση στη βάση της θεώρησης ότι χωρίς περαιτέρω οικονομική μεγέθυνση και αύξηση των θέσεων απασχόλησης δεν είναι δυνατόν να επιτευχθεί εκσυγχρονισμός και προώθηση του κοινωνικού προτύπου της Ευρώπης.

²⁵ Βλ. «Η αναθεώρηση της Στρατηγικής της Λισσαβόνας», στην ιστοσελίδα του Υπ. Ανάπτυξης (<http://www.ypan.gr>).

3.2. Η Έκθεση του Wim Kok

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μετά από παρότρυνση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, που έλαβε χώρα τον Μάρτιο του 2004 στις Βρυξέλλες, σύστησε μια Ομάδα Υψηλού Επιπέδου με αποστολή την διεξαγωγή μιας ανεξάρτητης αξιολόγησης που θα συνεισέφερε στην ενδιάμεση αναθεώρηση. Η εν λόγω ομάδα στελεχώθηκε με έναν περιορισμένο αριθμό ατόμων υψηλών προσόντων και με πρόεδρο τον κ. Wim Kok, τέως πρωθυπουργό των Κάτω Χωρών (Ολλανδίας). Έργο της ήταν η εισήγηση ενός συνόλου μέτρων για την επιτάχυνση της υλοποίησης της ΣτΛ έτσι ώστε να επιτευχθούν τα αναμενόμενα αποτελέσματα των στόχων της ΣτΛ έως την καταληκτική χρονολογία του 2010.

Οι εργασίες της Ομάδας Υψηλού Επιπέδου διήρκησαν από τον Μάιο έως τον Οκτώβριο του 2004. Κατά το διάστημα αυτό τα μέλη της συναντήθηκαν έξι φορές για την καταγραφή μιας έκθεσης. Η έκθεση αυτή, που έχει τίτλο, «Αντιμετώπιση των προκλήσεων: η στρατηγική της Λισσαβόνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση»²⁶, υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 3 Νοεμβρίου του 2004 από τον πρόεδρο της Ομάδας Υψηλού Επιπέδου, Wim Kok, από τον οποίο πήρε και το όνομά της, γνωστή πλέον ως «Έκθεση Κοκ».

Σύμφωνα με την Έκθεση Κοκ, διαπιστώθηκε σημαντική χρονική υστέρηση όσον αφορά την επίτευξη των στόχων της ΣτΛ και επισημάνθηκε η ανάγκη επιτάχυνσης των μεταρρυθμίσεων. Η διαπιστούμενη χρονική υστέρηση, με βάση την έκθεση, οφείλεται στην έλλειψη πολιτικής δέσμευσης και αποφασιστικότητας, στη δύσκολη διεθνή συγκυρία, στην έλλειψη συντονισμένων πολιτικών και προτεραιοτήτων των κρατών-μελών, όπως επίσης και στην απροθυμία των ευρωπαϊκών κυβερνήσεων να προβούν στις απαραίτητες μεταρρυθμίσεις που θα επιφέρουν τόνωση της οικονομικής ανάπτυξης στην Ευρώπη.

Με βάση το πλήρες κείμενο της Έκθεσης Κοκ, το οποίο διατίθεται στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο ενδιάμεσος απολογισμός έφερε στο φως τα εξής:

Από το 2000, έτος της υπογραφής της ΣτΛ, έως το 2004, έτος της ενδιάμεσης αξιολόγησης, μία σειρά εξωτερικών παραγόντων σε διεθνές επίπεδο όσο και οι εξελίξεις στο εσωτερικό της ΕΕ είχαν αρνητική επίδραση στην διαδικασία επίτευξης των στόχων της ΣτΛ. Συγκεκριμένα, η οικονομική ανάκαμψη της τελευταίας διετίας δεν ήταν τόσο δυναμική στην Ευρώπη όσο στις ΗΠΑ και στην Ασία, λόγω των συνεχιζόμενων διαρθρωτικών αδυναμιών και του χαμηλού ρυθμού αύξησης της ζήτησης σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα. Εξαιτίας των παραπάνω πολλά κράτη-μέλη παρουσίασαν ανεπαρκείς εθνικές επιδόσεις στην οικονομία τους και κατά συνέπεια δυσχέραναν την υλοποίηση της ΣτΛ. Ένας ακόμη παράγοντας επιβράδυνσης προς την μετάβαση στην οικονομία της γνώσης, κατά γενική παραδοχή, ήταν η έλλειψη της δέουσας σοβαρότητας από πλευράς πολλών κρατών-μελών όσον αφορά την εφαρμογή των συμφωνηθέντων μέτρων για την υλοποίηση των στόχων της ΣτΛ. Επιπρόσθετα, η ευρωπαϊκή διεύρυνση κατέστησε την υλοποίηση της ΣτΛ δυσχερέστερη διότι τα νέα κράτη-μέλη παρουσίαζαν πολύ χαμηλότερα ποσοστά απασχόλησης και παραγωγικότητας. Για παράδειγμα, η επίτευξη των στόχων που αφορούν την έρευνα και την ανάπτυξη κατέστη ακόμα δυσκολότερη μετά την διεύρυνση γιατί το σημείο εκκίνησης ήταν χαμηλότερο σε σχέση με την ΕΕ-15 που υπέγραψαν τη ΣτΛ. Το ενδεχόμενο «οικτρής αποτυχίας» στην επίτευξη των στόχων ήταν πλέον εμφανές. Η Ευρώπη είχε μείνει πίσω τόσο σε σύγκριση με τις ΗΠΑ όσο και με την Ασία και οι κοινωνίες των κρατών-μελών βρίσκονταν υπό πίεση.

²⁶ Βλ. «Αντιμετώπιση των προκλήσεων: η στρατηγική της Λισσαβόνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση», 3 Νοεμβρίου του 2004, στην ιστοσελίδα (http://europa.eu.int/comm/councils/bx20041105/kok_report_en).

Η Έκθεση Κοκ²⁷, παρά τις απογοητευτικές της διαπιστώσεις, δεν εγκατέλειψε την ΣτΛ απεναντίας έκρινε την φιλοδοξία της πιο απαραίτητη από ποτέ για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της διεύρυνσης της ΕΕ, της γήρανσης του πληθυσμού της Ευρώπης και του εντεινόμενου ανταγωνισμού. Απαραίτητη επίσης, έκρινε την διατήρηση της καταληκτικής ημερομηνίας του 2010 για την ανάγκη λήψης μέτρων με τη μορφή του κατεπείγοντος. Στην οπτική αυτή, η έκθεση πρότεινε την **εκπόνηση Εθνικών Σχεδίων Δράσης με πέντε τομείς πολιτικής προτεραιότητας:**

1. **Υλοποίηση της Κοινωνίας της Γνώσης** - αύξηση της ελκυστικότητας της Ευρώπης προς τους καλύτερους ερευνητές, θέσπιση της έρευνας και της ανάπτυξης ως τομέων υψηλής προτεραιότητας, προώθηση της χρήσης της τεχνολογίας της πληροφορίας και της επικοινωνίας.
2. **Εσωτερική αγορά** - ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς για ελεύθερη διακίνηση αγαθών και κεφαλαίων και επείγουσα δράση για δημιουργία κοινής αγοράς υπηρεσιών.
3. **Ευνοϊκό Επιχειρηματικό κλίμα** - μείωση του διοικητικού φόρτου, βελτίωση της ποιότητας της νομοθεσίας, διευκόλυνση της δημιουργίας καινούργιων επιχειρήσεων, δημιουργία υποστηρικτικού περιβάλλοντος για την επιχειρηματικότητα.
4. **Ευέλικτη Αγορά εργασίας με στόχο την ευρύτερη κοινωνική συνοχή** - ταχεία εφαρμογή των εισηγήσεων της Ευρωπαϊκής Ομάδας Υψηλού Επιπέδου για την Απασχόληση, δημιουργία στρατηγικής για τη δια βίου μάθηση και ενεργό γήρανση και δημιουργία συνεργασιών για ανάπτυξη και εργοδότηση.
5. **Περιβαλλοντικά Βιώσιμη Ανάπτυξη** - διάχυση οικο(λογικής)-καινοτομίας και ηγεσία στην οικο-βιομηχανία. Πολιτική για μακροχρόνια και αειφόρο βελτίωση παραγωγικότητας με την οικο-αποδοτικότητα.

Ταυτόχρονα η Έκθεση Κοκ διαπίστωσε ότι:

- Τα κράτη-μέλη έχουν σημειώσει επιτυχία σε δύο ή ακόμη και τρεις από τις πιο πάνω πολιτικές προτεραιότητες, αλλά κανένα δεν έχει πετύχει και στους πέντε τομείς πολιτικής προτεραιότητας έτσι ώστε να επιφέρει τη γενική απαιτούμενη αλλαγή.
- Τα κράτη-μέλη για να πετύχουν σε ευρωπαϊκό επίπεδο τους στόχους της ΣτΛ πρέπει πρώτα να αναπτύξουν σε εθνικό επίπεδο πολιτικές, οι οποίες βέβαια θα υποστηρίζονται από ένα ενδεδειγμένο πλαίσιο πανευρωπαϊκής εμβέλειας, και οι οποίες θα διαχειρίζονται τα ειδικά ζητήματα του εκάστοτε κράτους με σκοπό την εξάλειψη των ανεπαρκειών του.
- Τα κράτη-μέλη έχουν την ευθύνη να υλοποιήσουν εθνικές πολιτικές για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της ευρωπαϊκής οικονομίας, στις οποίες πρέπει να υπάρχει σύμπτωση επιλογών των κοινωνικών εταίρων σε εθνικό επίπεδο, σε σχέση με πολιτικές που προωθούν τους στόχους της ΣτΛ.
- Τα κράτη-μέλη πρέπει να ορίσουν σε εθνικό επίπεδο το πρόσωπο ευθύνης για την παρακολούθηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης. Είναι αυτονόητο ότι το πρόσωπο αυτό θα πρέπει να έχει υψηλό status στην κυβέρνηση και την κυβερνητική αρμοδιότητα να ελέγχει τα επιμέρους Υπουργεία για την υλοποίηση των δράσεων που τους αναλογούν.
- Τα κράτη-μέλη θα πρέπει να δράσουν συντονισμένα και με αποφασιστικότητα με βάση συμπεφωνημένα μέτρα σε επίπεδο ΕΕ.

²⁷ Βλ. «Αντιμετώπιση των προκλήσεων: η στρατηγική της Λισσαβόνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση», 3 Νοεμβρίου του 2004, στην ιστοσελίδα (http://europa.eu.int/comm/councils/bx20041105/kok_report_en).

Για την αξιοποίηση των ευρωπαϊκών δυνατοτήτων απαιτούνται διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις στο εσωτερικό των κρατών-μελών με συντονισμένες ενέργειες από την ΕΕ. Η Έκθεση Κοκ²⁸, ενόψει της Εαρινής Συνόδου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του 2005, πρότεινε τα ακόλουθα:

Επανασχεδιασμός της διαδικασίας εφαρμογής της ΣτΛ

- Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, επί τη ευκαιρία της συνεδρίασής του την άνοιξη του 2005, να εμφυσήσει νέα πνοή στη ΣτΛ και να απευθύνει σαφές μήνυμα προς τους αρχηγούς των κρατών-μελών και κυβερνήσεων ότι οφείλουν να δεσμευθούν ως προς την υλοποίηση της ΣτΛ. Επίσης, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να αναλάβει ηγετικό ρόλο και να αφιερώνει επαρκή χρόνο και προσοχή στην αξιολόγηση της προόδου που σημειώνεται από πλευράς επίτευξης των στόχων της ΣτΛ.
- Η Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά και τα κράτη-μέλη να επικεντρώσουν τις προσπάθειες τους σε ανάπτυξη και απασχόληση με απώτερο στόχο να εδραιώσουν την κοινωνική συνοχή και την αειφόρο ανάπτυξη.
- Ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κατά τη διάρκεια της θητείας του, να εστιάσει το ενδιαφέρον του στην προώθηση της ΣτΛ.

Μεγαλύτερη συνοχή και συνέπεια μεταξύ της ευρωπαϊκής και της εθνικής πολιτικής

- Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, κατά τη διάρκεια της εαρινής συνόδου του το 2005, να παρουσιάσει το βαθμό προόδου που έχει σημειωθεί ως προς την ανάδειξη εταιρικών σχέσεων με στόχο την Αναθεώρηση της ΣτΛ καθ' υπόδειξη των αποφάσεων του εαρινού Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του 2004. Σημειώνεται δε, ότι σκοπός των εταιρικών αυτών σχέσεων είναι η συσπείρωση πολιτών, κοινωνικών εταίρων, ενδιαφερομένων και κοινωνικών φορέων γύρω από τις προτεραιότητες-κλειδιά της ανάπτυξης και της απασχόλησης.
- Τα κράτη-μέλη να καταρτίσουν Εθνικά Σχέδια Δράσης με τα οποία να δεσμεύονται ως προς την υλοποίησή τους και να εμπλέκουν στην διαδικασία απλούς πολίτες και κοινωνικούς εταίρους. Κάθε εθνική κυβέρνηση οφείλει να καταθέσει το Εθνικό Σχέδιο Δράσης της πριν το τέλος του 2005. Τα εν λόγω Εθνικά Σχέδια Δράσης πρέπει εν όψει της συσπείρωσης όλων των δυνάμεων γύρω από τον στρατηγικό στόχο, να τεθούν σε συζήτηση σε επίπεδο Εθνικών Κοινοβουλίων.
- Η Εαρινή Σύνοδος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του 2005 πρέπει να καλέσει το Συμβούλιο να υιοθετήσει το αργότερο έως τον Ιούλιο του 2005 τις Ευρείες Κατευθυντήριες Γραμμές Οικονομικής Πολιτικής (BEPGs) καθώς και τις περί Απασχόλησης Κατευθυντήριες Γραμμές, οι οποίες πρέπει να αντανakλούν πλήρως τους εστιασμένους στόχους της ανάπτυξης και της απασχόλησης. Οι εν λόγω Κατευθυντήριες Γραμμές προτάθηκε να υιοθετηθούν για μια τετραετία, καλύπτοντας με αυτόν τον τρόπο δύο κύκλους εθνικών δράσεων, ώστε να διασφαλιστεί η όσο το δυνατόν μεγαλύτερη συνάφεια και εσωτερική συνέπεια αμφότερων των εργαλείων.
- Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να αναλάβει την ενεργό παρακολούθηση της προόδου εφαρμογής συστήνοντας μια μόνιμη επιτροπής αρμόδια για θέματα ΣτΛ για την ανάπτυξη και την απασχόληση.
- Ο προϋπολογισμός της ΕΕ πρέπει να αναδιαμορφωθεί, στο μέτρο του δυνατού, ώστε να αντανakλά της ΣτΛ. Στην αναδιατύπωση αυτή πρέπει να περιλαμβάνεται ανάλυση

²⁸ Βλ. «Αντιμετώπιση των προκλήσεων: η στρατηγική της Λισσαβόνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση», 3 Νοεμβρίου του 2004, στην ιστοσελίδα (http://europa.eu.int/comm/councils/bx20041105/kok_report_en).

των δυνατοτήτων ενσωμάτωσης στον προϋπολογισμό κινήτρων με τα οποία τα κράτη-μέλη θα ενθαρρύνονται να επιτύχουν τους στόχους της ΣτΛ.

Βελτίωση της διαδικασίας επίτευξης αποτελεσμάτων

- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καλείται να παρουσιάσει στην Εαρινή Σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη δημοσιότητα, έναν ετήσιο πίνακα κατάταξης της προόδου που σημείωσαν τα κράτη-μέλη προς την κατεύθυνση της επίτευξης των 14 διαρθρωτικών δεικτών και στόχων. Οι χώρες με καλές επιδόσεις πρέπει να επαινούνται ενώ, αντίστροφα, οι χώρες με ανεπαρκείς επιδόσεις πρέπει να επικρίνονται.

Καλύτερη επικοινωνία

- Οι ανακοινώσεις και η στρατηγική επικοινωνίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής πρέπει να επανεξετασθούν και, εφ' όσον κρίνεται απαραίτητο, να τροποποιηθούν ώστε να διασφαλισθεί η συμμόρφωσή τους με τα υψηλότερα δυνατά πρότυπα πριν από την Εαρινή Σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του 2005.

Συλλήβδην, η Έκθεση Κοκ²⁹ έκρινε ότι οι προσανατολισμοί της ΣτΛ είναι σωστοί αλλά απαιτείται επιτάχυνση του ρυθμού υλοποίησής τους. Το πρόβλημα έγκειται στο γεγονός ότι η ΣτΛ είναι ένα πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων ευρείας κλίμακας, το οποίο «καλύπτει τα πάντα και ως εκ τούτου τίποτα». Με άλλα λόγια, «όλοι είναι υπεύθυνοι και συνεπώς κανείς». Ο αρχικός στόχος της ΣτΛ πολλές φορές χάνεται από τον ορίζοντα.

Για τον λόγο αυτό, η απλούστευση της ΣτΛ έχει λοιπόν ζωτική σημασία. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δεκεμβρίου του 2003, είχε συγκροτήσει έναν κατάλογο αποτελούμενου από 14 διαρθρωτικούς στόχους και δείκτες παρέχοντας τη δυνατότητα βελτίωσης της λειτουργίας της παρακολούθησης της εφαρμογής της ΣτΛ. Η Ομάδα Υψηλού Επιπέδου θεωρεί ότι ο κατάλογος αυτός αποτελεί τον πλέον συμφέροντα συμβιβασμό μεταξύ απλούστευσης της ΣτΛ και διατήρησης των φιλοδοξιών και του εύρους της. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προβλέπεται ότι οφείλει να υποβάλλει σε αρχηγούς κρατών-μελών καθώς και στο ευρύτερο κοινό ετήσια ενημέρωση των εν λόγω 14 διαρθρωτικών δεικτών της ΣτΛ με τη μορφή πινάκων κατάταξης συνοδευμένων από την αντίστοιχη βαθμολόγηση.

Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να γίνει συνείδηση η αναγκαιότητα της εφαρμογής αυτού του τολμηρού μεταρρυθμιστικού προγράμματος, γνωστού ως η ΣτΛ. Αλλά για να γίνει αυτό, πρέπει να διέπεται από έναν «λογικό ειρμό» ώστε να γίνεται κατανοητό από τον απλό πολίτη. Η κατανόηση της ΣτΛ κρίνεται αναγκαία, με στόχο να γνωρίζουν όλοι γιατί εφαρμόζεται και να γίνεται αποδεκτή η υλοποίηση μεταρρυθμίσεων οι οποίες ενίοτε είναι επώδυνες. Επίσης όλοι πρέπει να γνωρίζουν ποιος είναι υπεύθυνος.

Η Έκθεση Κοκ καταλήγει ότι οι Ευρωπαίοι αρχηγοί θα πρέπει να εμφυσήσουν την ελπίδα για ένα καλύτερο αύριο σε όλους τους πολίτες της Ευρώπης και προτρέπει για την υιοθέτηση ως πρώτης προτεραιότητας τον στόχο για την **ανάπτυξη** και την **απασχόληση**.

²⁹ Βλ. «Αντιμετώπιση των προκλήσεων: η στρατηγική της Λισσαβόνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση», 3 Νοεμβρίου του 2004, στην ιστοσελίδα (http://europa.eu.int/comm/councils/bx20041105/kok_report_en).

3.3. Ετήσια Έκθεση για τις διαρθρωτικές αλλαγές της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής

Η Ετήσια Έκθεση της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής (Economic Policy Committee) για τις διαρθρωτικές αλλαγές, που έχει τίτλο «Mid-Term Review of the Lisbon Strategy: Advancing Reform in Europe»³⁰, Βρυξέλλες 31 Αυγούστου 2004, συμφωνεί με την Έκθεση Κοκ ότι απαιτείται ένας μεγαλύτερος βαθμός προτεραιότητας μεταξύ των αντικειμενικών στόχων και επιδιώξεων της ΣτΛ, με έμφαση στην μακροχρόνια **ανάπτυξη και απασχόληση**.

Κατά την έκθεση αυτή, η υψηλή και βιώσιμη ανάπτυξη είναι βασική προϋπόθεση για μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή, περιβαλλοντική βιωσιμότητα και αντιμετώπιση των δημοσιονομικών προκλήσεων που προκαλούνται εξαιτίας της γήρανσης του πληθυσμού. Οι ενέργειες που συστήνονται περιλαμβάνουν:

Εστίαση στην ανάπτυξη και την απασχόληση

Προτείνεται ο καθορισμός πρωταρχικών στόχων σύμφωνα με τον πρωταρχικό στόχο της ΣτΛ και η πιο αποτελεσματική παρακολούθηση της προόδου εφαρμογής τους, συμπεριλαμβανομένης μιας ετήσιας αποτίμησης της προόδου της ΕΕ αναφορικά με τους εν λόγω στόχους και τη λήψη μέτρων διάδοσης των αποτελεσμάτων. Οι επιδόσεις της ΕΕ αναφορικά με τους στόχους θα πρέπει να συγκρίνονται με τις καλύτερες του κόσμου και θα πρέπει να στηρίζονται στις εξής παραμέτρους:

- προτεραιότητα και ανάγκη να δοθεί έμφαση στις συστάσεις – κλειδιά της μακροχρόνιας ανάπτυξης δια μέσου της αύξησης της απασχόλησης και της παραγωγικότητας, συμπεριλαμβανομένου της χρήσης της κατάλληλης πολιτικής ως εργαλείο επίτευξης των επιθυμητών αποτελεσμάτων, και με τη σειρά, της διευκόλυνσης της παρακολούθησης και της υποχρέωσης δημόσιας λογοδοσίας.

- καθολική υποχρέωση λογοδοσίας από όλα τα κράτη-μέλη, τα νέα και τα παλιά, της υπάρχουσας αντικειμενικής ανάπτυξης και της απασχόλησης. Τα κράτη-μέλη έχουν διαφορετικά σημεία εκκίνησης όσον αφορά την εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων, πάρα ταύτα η Ευρώπη πρέπει να στοχεύει ψηλά.

Διατήρηση του κεντρικού ρόλου των Ευρέων Κατευθυντήριων Γραμμών Οικονομικής Πολιτικής (BEPGs)

Η Επιτροπή Οικονομικής Πολιτικής αναγνωρίζει ότι η διαρθρωτική αλλαγή είναι κυρίως μια εθνική ευθύνη που αντανακλά τις διαφορετικές τοπικές παραδόσεις και συνθήκες. Τα κράτη-μέλη θεωρούνται ικανά να προσαρμόσουν τις απαιτούμενες πολιτικές μεταρρυθμίσεις εναρμονισμένα με τις τοπικές συνθήκες. Με το σκεπτικό αυτό επιλέχθηκε η Ανοικτή Μέθοδος Συντονισμού (ΑΜΣ). Το ζητούμενο είναι πώς να βελτιωθεί η διαδικασία της ΑΜΣ έτσι ώστε να εστιάσει την προσοχή της σε πολιτικές προτεραιότητες – κλειδιά για τα κράτη-μέλη και να αυξήσει τα κίνητρα για ανασυγκρότηση. Για τον λόγο αυτό η Επιτροπή Οικονομικής Πολιτικής πρότείνει:

- Διατήρηση στο επίκεντρο τις Ευρείες Κατευθυντήριες Γραμμές Οικονομικής Πολιτικής (BEPGs), αυξάνοντας την αποτελεσματικότητά τους και την δέσμευση των κρατών-μελών. Αυτό σημαίνει ότι η ΑΜΣ θα δώσει έμφαση στην διαδικασία υλοποίησης των προτεραιοτήτων των BEPGs και παράλληλα θα περιορίσει και θα ελέγχει την είσοδο νέων διαδικασιών στην ΑΜΣ.

³⁰ Βλ. «Mid-Term Review of the Lisbon Strategy: Advancing Reform in Europe», Βρυξέλλες 31 Αυγούστου 2004, στην ιστοσελίδα (http://ec.europa.eu/economy_finance/epc/documents/2005/epc_lisbon_2005.pdf).

- Ενίσχυση της διαδικασίας παρακολούθησης. Η ανάλυση, η αποτίμηση και η εκτίμηση πρέπει να είναι κατανοητές, ολοκληρωμένες και αυστηρές, παίρνοντας τοις μετρητοίς το προϊόν, το κεφάλαιο και τις αγορές εργασίας, ενισχύοντας την αντίστοιχη συνεργασία σε εθνικό και κοινοτικό επίπεδο.

- Χρησιμοποίηση της ετήσιας έκθεσης της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής³¹ για τις διαρθρωτικές αλλαγές ως βάση σύγκρισης των οικονομικών επιδόσεων των κρατών-μελών και προβολής των καλών πρακτικών. Η αποτίμηση των πολιτικών θα πρέπει να βασίζεται σε ποσοτικές και ποιοτικές εκτιμήσεις και να απαντά στην ερώτηση γιατί κάποιες χώρες παρουσιάζουν πιο επιτυχημένη πορεία από άλλες και να προβάλλονται οι καλύτερες επιδόσεις ως παράδειγμα μίμησης.

- Καλύτερη ανάμειξη των Εθνικών Κοινοβουλίων μέσω ετήσιων συζητήσεων αναφορικά με τη ΣτΛ και τις Ευρείες Κατευθυντήριες Γραμμές Οικονομικής Πολιτικής.

Αυστηρότερη υποχρέωση λογοδοσίας από πλευράς των χωρών

Προς την κατεύθυνση ενίσχυσης της διαδικασίας της ΑΜΣ, θα πρέπει να γίνουν επιπλέον βήματα για να αυξηθεί η υποχρέωση λογοδοσίας από τα κράτη-μέλη όσον αφορά την εφαρμογή της ΣτΛ. Προτείνεται μια προσέγγιση, η οποία να κάνει χρήση διάφορων μεταρρυθμίσεων και η οποία θα μπορούσε να περιλαμβάνει:

- Βελτιώσεις στους διαρθρωτικούς δείκτες που να επιτρέπουν πιο στενή παρακολούθηση της προόδου εφαρμογής της ΣτΛ από τα κράτη-μέλη, με λεπτομερή αποτίμηση του πυρήνα των οικονομικών δεικτών, ενημέρωση των δεδομένων, και μια καλύτερη σύνδεση μεταξύ του πυρήνα των στόχων και των δεικτών.

- Έμφαση στη σύγκριση των εθνικών επιδόσεων βασισμένη σε ποιοτικές εκτιμήσεις και σε καλές πρακτικές. Μετρώντας την ακριβή επίδοση των κρατών-μελών και την πρόσφατη πρόοδο τους με βάση τον πυρήνα των δεικτών που είναι συμβατός με τους πρωταρχικούς στόχους, συμπεριλαμβάνοντας ποιοτικές εκτιμήσεις και αντανακλώντας τις αρχικές διαρθρωτικές συνθήκες. Η εκτίμηση θα μπορούσε να περιλαμβάνεται στην ετήσια έκθεση εφαρμογής της Επιτροπής αναφορικά με τις BEPGs.

- Έμφαση στη δέσμευση για διαφάνεια και κυριότητα των BEPGs από του αρχηγούς των κρατών-μελών και των εθνικών κυβερνήσεων.

Ενίσχυση της πολιτικής δέσμευσης για τη ΣτΛ

Η μακροχρόνια ανάπτυξη της ΕΕ πιθανόν να απαιτεί επιπρόσθετες μεταρρυθμίσεις στο ευρωπαϊκό προϊόν, στο κεφάλαιο και ειδικότερα στις αγορές εργασίας, καθώς επίσης να συνεχιστούν οι προσπάθειες στήριξης της ανάπτυξης και της σταθερότητας των μακροοικονομικών πολιτικών και να εξασφαλιστεί η σταθερότητα και η ποιότητα των δημόσιων οικονομικών.

α) Αναμόρφωση της Αγοράς Εργασίας

Η ΕΕ πρέπει να δημιουργήσει 21 εκατομμύρια θέσεις εργασίας για να επιτύχει το στόχο του 70% απασχόλησης μέχρι το 2010. Αυτό είναι ζωτικής σημασίας για να δοθεί αύξηση στον δείκτη μακροχρόνιας ανάπτυξης της Ευρώπης, αυξάνοντας την κοινωνική συνοχή, και για να επιτευχθεί η μακροχρόνια σταθερότητα των δημόσιων οικονομικών απέναντι στη γήρανση του πληθυσμού. Ωστόσο ορισμένα κράτη-μέλη έχουν επιδείξει χαμηλούς δείκτες ανεργίας και

³¹ Βλ. «Mid-Term Review of the Lisbon Strategy: Advancing Reform in Europe», Βρυξέλλες 31 Αυγούστου 2004, στην ιστοσελίδα (http://ec.europa.eu/economy_finance/epc/documents/2005/epc_lisbon_2005.pdf).

υψηλούς δείκτες απασχόλησης μέσω της κατάλληλης μεταρρύθμισης της αγοράς εργασίας, στο σύνολό της όμως η πρόοδος σε επίπεδο ΕΕ έχει καθυστερήσει.

Ο δρόμος για την αναμόρφωση της αγοράς εργασίας υποδείχθηκε από την Έκθεση Κοκ. Τα κράτη-μέλη καλούνται να εφαρμόσουν αυτές τις μεταρρυθμίσεις αποφασιστικά και αποτελεσματικά στις εθνικές αγορές εργασίας τους, εστιάζοντας στις προτεραιότητες που έχει αναγνωρίσει το Συμβούλιο Ecofin . Συγκεκριμένα:

- Αύξηση ελαστικότητας των αγορών εργασίας με σκοπό να απελευθερωθούν οι δυνάμεις της δημιουργίας απασχόλησης, και οι κατάλληλες ρυθμίσεις για τη διαπραγμάτευση των μισθολογικών συστημάτων.

- Εκσυγχρονισμός της αντίληψης της ασφάλειας της εργασίας ώστε να δοθεί έμφαση στη βελτίωση της καταλληλότητας για πρόσληψη.

- Εφαρμογή της μεταρρύθμισης αναφορικά με το κέρδος και τον φόρο ώστε να δοθούν κίνητρα και η εργασία να πληρώνεται.

β) Αναμόρφωση της Αγοράς Προϊόντος και Μετάβαση σε μια Οικονομία της Γνώσης

Η Ευρώπη πρέπει να επιταχύνει την μεταρρύθμιση των αγορών προϊόντων της. Η Ευρώπη βρίσκεται πίσω σε σχέση με τις ανταγωνιστικές οικονομίες, όπως είναι η Αμερική, τόσο στον τομέα των επιχειρήσεων, όσο και στην καινοτομία και την οικονομία της γνώσης. Οι άμεσες προτεραιότητες για την Ευρώπη είναι:

- Ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς.
- Δημιουργία ενός υγιούς επιχειρηματικού κλίματος.
- Μετάβαση σε μια οικονομία της γνώσης και ώθηση της καινοτομίας.

γ) Ολοκλήρωση της Εσωτερικής Αγοράς των Χρηματοπιστωτικών Υπηρεσιών

Η μεγαλύτερη συνένωση των χρηματοπιστωτικών αγορών και η συνεχής εδραίωση του χρηματοοικονομικού τομέα είναι υψηλής προτεραιότητας και απαιτούν την συνεπή εφαρμογή και την αποτελεσματική ενδυνάμωση του Προγράμματος Δράσης των Χρηματοπιστωτικών Υπηρεσιών.

Ενίσχυση της εξωστρέφειας

Η ετήσια έκθεση της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής³² αναγνωρίζει την ανάγκη να ενισχυθεί η διακυβέρνηση της ΣτΛ και επαναλαμβάνει τα συμπεράσματα του Ecofin (16/11/2004).

- Μεγαλύτερο «άνοιγμα» της αγοράς και της απευθείας ξένης επένδυσης μπορούν να ενδυναμώσουν την υλοποίηση της ΣτΛ, αναδεικνύοντας την ως ένα σημαντικό μέσο για την ανάπτυξη, την απασχόληση και την παραγωγικότητα αυξάνοντας τον ανταγωνισμό και καταλύοντας τα σύνορα στο εσωτερικό της ΕΕ. Εμπειρικές μελέτες κατέδειξαν ότι καταλύοντας τα εξωτερικά σύνορα, η ΕΕ επωφελείται από την ενιαία αγορά. Η ενδιάμεση επανεξέταση επιβεβαιώνει την σύνδεση μεταξύ της εξωστρέφειας της ΕΕ και της ανάπτυξης της απασχόλησης και αναγνωρίζει τα κύρια όρια για την ενίσχυση της εξωστρέφειας της αγοράς και της επένδυσης και ποσοτικοποιεί τα οφέλη από την κατάλυση αυτών. Οι άμεσες προτεραιότητες της ΕΕ είναι:

- Να αναλάβει ηγετικό ρόλο στις διαπραγματεύσεις ώστε να μεγιστοποιήσουν τα οφέλη της πολυμερούς απελευθέρωσης της αγοράς, ωθώντας μια σημαντική και γρήγορη μείωση των συνόρων στην αγορά.

- Να ενδυναμώσει τις οικονομικές σχέσεις με κύριες και αναπτυσσόμενες αγορές, συμπεριλαμβανομένου της τόνωσης της ρυθμιστικής συνεργασίας, εστιάζοντας στην Αμερική, στις ταχύτατα αναπτυσσόμενες οικονομίες και στις ανατολικές και νότιες γειτονικές χώρες.

³² Βλ. «Mid-Term Review of the Lisbon Strategy: Advancing Reform in Europe», Βρυξέλλες 31 Αυγούστου 2004, στην ιστοσελίδα (http://ec.europa.eu/economy_finance/epc/documents/2005/epc_lisbon_2005.pdf).

Εξασφάλιση μακροχρόνια σταθερότητας και ποιότητας των δημόσιων οικονομικών

Η σταθερότητα των δημόσιων οικονομικών έχει πρωταρχική σημασία στην ενδυνάμωση της οικονομικής ανάπτυξης. Ειδικότερα, απαιτείται:

- Βελτίωση των ποσοτικών δεικτών και των ποιοτικών χαρακτηριστικών τα οποία χρησιμοποιούνται για την εκτίμηση της σταθερότητας των δημόσιων οικονομικών, βελτιώνοντας την ποιότητα των μακροχρόνιων προϋπολογιστικών προβλέψεων με τακτική ενημέρωση των νεότερων πληροφοριακών στοιχείων.

- Ενδυνάμωση της τρισεπίστατης ΣτΛ σύμφωνα με τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Στοκχόλμης³³ του 2001, εστιάζοντας στην αύξηση των δεικτών απασχόλησης, στη μείωση του δημόσιου χρέους και στην αναμόρφωση του συνταξιοδοτικού συστήματος και του συστήματος υγείας.

- Καλύτερευση των διασυνδέσεων μεταξύ των εκτιμήσεων της μακροχρόνιας σταθερότητας των δημόσιων οικονομικών, περιλαμβάνοντας την επίδραση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, και της μεσοπρόθεσμης προϋπολογιστικής πολιτικής.

Τέλος, η ετήσια έκθεση για τις διαρθρωτικές αλλαγές της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής³⁴ υπογραμμίζει ότι είναι σημαντικό να βελτιωθεί η ποιότητα των δημόσιων οικονομικών και να εξασφαλιστεί η πιο αποδοτική και ενισχυτική χρήση των δημόσιων πόρων παράλληλα με τη διατήρηση της πειθαρχίας του προϋπολογισμού και τη σταθερότητα της δημοσιονομικής τοποθέτησης. Επιπλέον, συμφωνημένες μακροχρόνιες προοπτικές στον αντίκτυπο της γήρανσης υποδηλώνουν επιπλέον αυξήσεις για κατηγορίες δαπανών σχετικές με την γήρανση.

Σε αυτό το πλαίσιο, θα είναι ιδιαίτερα δύσκολο να δημιουργηθεί περιθώριο ελιγμού. Χωρίς τη συνέχιση του ελέγχου δαπανών και των επιπρόσθετων μεταρρυθμίσεων στα κοινωνικά συστήματα πρόνοιας, θα είναι πολύ δύσκολο να δημιουργηθεί περιθώριο για προώθηση των δημόσιων δαπανών γύρω από τις υψηλές προτεραιότητες ενόψει ενώ ταυτόχρονα εκτιμώντας τα συνολικά προϋπολογιστικά όρια να αποφευχθούν επιπλέον αυξήσεις των φόρων και των κοινωνικών συνεισφορών. Για τον λόγο αυτό:

- Οι δημόσιοι προϋπολογισμοί θα έπρεπε, αναφορικά με τα συνολικά προϋπολογιστικά όρια, να προωθηθούν γύρω από την ενίσχυση της ανάπτυξης, της αποτελεσματικότητας του κόστους επένδυσης σε φυσικό και ανθρώπινο κεφάλαιο και γνώση. Επίσης, η αποδοτικότητα του δημόσιου θα πρέπει να αυξηθεί, εισάγοντας μηχανισμούς για να εκτιμηθεί και να αξιολογηθεί η σχέση μεταξύ δημόσιων κονδυλίων και αντικειμενικής πολιτικής και να συμβάλει στον αγοραστικό έλεγχο.

- Τα κράτη-μέλη θα πρέπει να εισάγουν ένα πλαίσιο για τον καταμερισμό των προϋπολογιστικών διαδικασιών, τον έλεγχο των δαπανών και την υψηλής ποιότητας δημοσιονομική εδραίωση. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η ανταλλαγή εθνικών εμπειριών και «καλών πρακτικών» είναι απαραίτητη.

- Η καλλιέργεια της αντίληψης της ποιοτικής διάστασης των δημόσιων οικονομικών και η βελτίωση της περισυλλογής των δεδομένων, είναι ουσιαστικής σημασίας για την ανάπτυξη ενός πλαισίου που να χαρακτηρίζεται από συνοχή εκτιμώντας την σύνθεση των συνολικών δημόσιων δαπανών, εναρμονισμένου με τις στρατηγικές προτεραιότητες της Ατζέντας της Λισσαβόνας.

³³ Βλ. Συμπεράσματα της Προεδρίας «Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Στοκχόλμης 23 και 24 Μαρτίου 2001», στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (http://europa.eu/european_council/conclusions/index_el.htm).

³⁴ Βλ. «Mid-Term Review of the Lisbon Strategy: Advancing Reform in Europe», Βρυξέλλες 31 Αυγούστου 2004, στην ιστοσελίδα (http://ec.europa.eu/economy_finance/epc/documents/2005/epc_lisbon_2005.pdf).

3.4. Η Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Αναθεώρηση της ΣτΛ

Η Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, με τίτλο «Συνεργασία για την οικονομική μεγέθυνση και την απασχόληση - Νέο ξεκίνημα για τη στρατηγική της Λισσαβόνας (2005)»³⁵, η οποία παρουσιάστηκε στις 2 Φεβρουαρίου του 2005, παραδέχτηκε ότι ο ενδιάμεσος απολογισμός της ΣτΛ δεν ήταν ιδιαίτερα ενθαρρυντικός. Τα αναμενόμενα αποτελέσματα της ευρωπαϊκής οικονομίας σε θέματα ανάπτυξης, παραγωγικότητας και απασχόλησης δεν επιβεβαιώθηκαν. Ο ρυθμός δημιουργίας θέσεων απασχόλησης επιβραδύνθηκε και οι επενδύσεις στην έρευνα και την ανάπτυξη εξακολουθούσαν να είναι ανεπαρκείς.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη διενέργεια της επανεξέτασης βασίστηκε στην Έκθεση Κοκ. Η Ομάδα Υψηλού Επιπέδου που έκανε την ενδιάμεση αξιολόγηση, όπως προαναφέραμε, παρουσίασε την πρόοδο που σημειώθηκε στο πλαίσιο της ΣτΛ και ήταν αποθαρρυντική: απουσία ανάληψης αποφασιστικής πολιτικής δράσης και αδυναμία πλήρους εφαρμογής της εσωτερικής αγοράς προϊόντων και δημιουργίας αγοράς υπηρεσιών.

Σύμφωνα με την Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το κέντρο βάρους έπρεπε να μετατοπιστεί από τους μεσοπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στόχους στις επείγουσες ενέργειες που πρέπει να εφαρμοστούν από τα κράτη-μέλη της ΕΕ. Προκειμένου να δώσει νέα ώθηση στη ΣτΛ, η Επιτροπή προτείνει μια απλουστευμένη διαδικασία με εστίαση των προσπαθειών στα Εθνικά Σχέδια Δράσης (ΕΣΔ). Η καταληκτική χρονολογία του 2010 και οι στόχοι που συνδέονται με τα διάφορα ποσοστά απασχόλησης παύουν να χαρακτηρίζονται προτεραιότητες και διατηρείται μόνο το 3% του ΑΕΠ έως το 2010 για την Έρευνα και την Ανάπτυξη (E&A).

Η Ανακοίνωση καθόρισε δύο προτεραιότητες στην προσπάθεια υλοποίησης της στρατηγικής της Λισσαβόνας τα επόμενα πέντε έτη: Πρώτον, την μεγαλύτερη οικονομική μεγέθυνση και, δεύτερον, την επιδίωξη δημιουργίας καλύτερων και περισσότερων θέσεων απασχόλησης.

Η απόδοση προτεραιότητας στους στόχους της **οικονομικής ανάπτυξης** και της **απασχόλησης** συμβαδίζει με την προώθηση των κοινωνικών και περιβαλλοντικών στόχων. Η ΣτΛ είναι βασική συνιστώσα του πρωταρχικού στόχου της αειφόρου ανάπτυξης, τουτέστιν της βιώσιμης βελτίωσης της κοινωνικής πρόνοιας και του βιοτικού επιπέδου για τις παρούσες και τις μελλοντικές γενεές που ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Γκέτεμποργκ το 2001, σύμφωνα με το οποίο οι σημερινές ανάγκες πρέπει να αντιμετωπίζονται δίχως να υπονομεύεται η ικανότητα των μελλοντικών γενεών να αντιμετωπίσουν τις δικές τους ανάγκες.

Μεγαλύτερη οικονομική ανάπτυξη

Σύμφωνα με την Ανακοίνωση της Επιτροπής³⁶, τα κράτη μέλη για να επιτύχουν καλύτερα αποτελέσματα πρέπει να επικεντρώσουν τις προσπάθειές τους στην υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων που συμφωνήθηκαν στο πλαίσιο της ΣτΛ και να εφαρμόσουν μακροοικονομικές πολιτικές που θα επικεντρώνονται στη σταθερότητα και σε βιώσιμες δημοσιονομικές πολιτικές. Είναι αναγκαία μια νέα εταιρική σχέση για την οικονομική ανάπτυξη και την απασχόληση προκειμένου να δοθεί νέα ώθηση στη στρατηγική της Λισσαβόνας. Για να ενισχύσει την οικονομική μεγέθυνση η Επιτροπή σκοπεύει³⁷:

³⁵ Βλ. «Συνεργασία για την οικονομική μεγέθυνση και την απασχόληση - Νέο ξεκίνημα για τη στρατηγική της Λισσαβόνας (2005)», 2 Φεβρουαρίου του 2005, την ιστοσελίδα (<http://europa.eu/scadplus/leg/el/cha/c11325.htm>).

³⁶ Βλ. «Συνεργασία για την οικονομική μεγέθυνση και την απασχόληση - Νέο ξεκίνημα για τη στρατηγική της Λισσαβόνας (2005)», 2 Φεβρουαρίου του 2005, την ιστοσελίδα (<http://europa.eu/scadplus/leg/el/cha/c11325.htm>).

³⁷ Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο της 20ής Ιουλίου 2005: Κοινές δράσεις για την ανάπτυξη και την απασχόληση: το κοινοτικό πρόγραμμα της Λισσαβόνας [COM (2005) 330].

- Να καταστήσει την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) ελκυστικότερη για τους επενδυτές και τους εργαζόμενους αναπτύσσοντας την εσωτερική αγορά, βελτιώνοντας τις ευρωπαϊκές και εθνικές κανονιστικές ρυθμίσεις, διασφαλίζοντας την ύπαρξη ανοικτών και ανταγωνιστικών αγορών στην Ευρώπη και στο εξωτερικό, και τέλος επεκτείνοντας και βελτιώνοντας τις ευρωπαϊκές υποδομές.
- Να ενθαρρύνει τη γνώση και την καινοτομία, βελτιώνοντας τις επενδύσεις στην έρευνα και στην ανάπτυξη, διευκολύνοντας την καινοτομία, την εφαρμογή των τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας (ΤΠΕ) και τη βιώσιμη χρήση των πόρων, και τέλος συμβάλλοντας στη δημιουργία μιας σταθερής ευρωπαϊκής βιομηχανικής βάσης.

Καλύτερες και περισσότερες θέσεις εργασίας

Η Επιτροπή στην Ανακοίνωση της προς το Συμβούλιο προβλέπει την επανεξέταση της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση το 2005. Εξάλλου η νέα πρόταση της Επιτροπής σχετικά με το δημοσιονομικό πλαίσιο για την περίοδο 2007-2013 αντιπροσωπεύει μια αλλαγή στόχευσης προς όφελος της οικονομικής μεγέθυνσης και της απασχόλησης. Για να δημιουργηθούν περισσότερες θέσεις εργασίας καλύτερης ποιότητας, η Επιτροπή προβλέπει :

- Να προσελκύσει μεγαλύτερο αριθμό ατόμων στην αγορά εργασίας και να εκσυγχρονίσει τα συστήματα κοινωνικής προστασίας. Τα κράτη μέλη και οι κοινωνικοί εταίροι καλούνται να εφαρμόσουν πολιτικές που θα παρακινούν τους εργαζόμενους να παραμένουν στην ενεργό επαγγελματική ζωή και θα τους αποτρέπουν από το να εγκαταλείπουν πρόωρα την αγορά εργασίας. Πρέπει επίσης να μεταρρυθμίσουν το σύστημα κοινωνικής προστασίας για την επίτευξη καλύτερης ισορροπίας μεταξύ ασφάλειας και ευελιξίας.
- Να βελτιώσει την ικανότητα προσαρμογής των εργαζομένων και των επιχειρήσεων και να αυξήσει την ευελιξία των αγορών εργασίας προκειμένου να μπορέσει η Ευρώπη να προσαρμοστεί στις αναδιαρθρώσεις και στην εξέλιξη των αγορών. Η απλούστευση της αμοιβαίας αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων θα διευκολύνει την κινητικότητα του ανθρώπινου δυναμικού σε ολόκληρη την Ευρώπη. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να καταργήσουν το ταχύτερο δυνατό όλους τους περιορισμούς στον εν λόγω τομέα.
- Να επενδύσει περισσότερο στο ανθρώπινο κεφάλαιο μέσω της βελτίωσης της εκπαίδευσης και των δεξιοτήτων. Η Επιτροπή προβλέπει ιδίως την έγκριση κοινοτικού προγράμματος για τη δια βίου εκπαίδευση και κατάρτιση.

Καλύτερη διακυβέρνηση

Η Ανακοίνωση της Επιτροπής³⁸ δίνει, επίσης, έμφαση στην επίτευξη ενός σαφέστερου και αποτελεσματικότερου καταμερισμού των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων. Η επικάλυψη των εκθέσεων, η επαχθής γραφειοκρατία και η ανεπαρκής πολιτική οικειοποίηση επιβραδύνουν την πρόοδο. Θα παρουσιάσει πρόγραμμα δράσης για τη ΣτΛ προκειμένου να διευκρινίσει τους προς επίτευξη στόχους. Προτείνει μια απλουστευμένη διαδικασία συντονισμού με μείωση του αριθμού των εκθέσεων και απλούστερη διαδικασία υποβολής τους.

Προτείνεται, επίσης, τα εθνικά προγράμματα να ενσωματώνουν όλα τα κείμενα που αφορούν τη στρατηγική της Λισσαβόνας. Ειδικότερα, τα Εθνικά Προγράμματα Μεταρρυθμίσεων παρουσιάζονται με μορφή που θα συνδυάζει τρεις διαδικασίες συντονισμού:

- πολιτικές της αγοράς εργασίας (διαδικασία του Λουξεμβούργου)
- μικροοικονομικές και διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις (διαδικασία του Κάρντιφ)
- μακροοικονομικά και δημοσιονομικά μέτρα (διαδικασία της Κολωνίας)

³⁸ Βλ. «Συνεργασία για την οικονομική μεγέθυνση και την απασχόληση - Νέο ξεκίνημα για τη στρατηγική της Λισσαβόνας (2005)», 2 Φεβρουαρίου του 2005, την ιστοσελίδα (<http://europa.eu/scadplus/leg/el/cha/c11325.htm>).

Επειδή οι διαδικασίες του Λουξεμβούργου, του Κάρντιφ και της Κολωνίας «συγκροτούν ένα αυτάρκες οπλοστάσιο νομικών μέσων», δεν κρίθηκε απαραίτητο να δρομολογηθούν νέες διαδικασίες στη Λισσαβόνα. Απεναντίας, η ΣτΛ προέβλεπε την προσαρμογή και την ενίσχυση των υφιστάμενων διαδικασιών για να δοθεί η δυνατότητα πλήρους ανάδειξης του οικονομικού αναπτυξιακού δυναμικού – για παράδειγμα εφοδιάζοντας την ΕΕ με αξιόπιστους και συγκρίσιμους μεταξύ των κρατών-μελών δείκτες, ώστε να είναι σε θέση να λαμβάνει τα ενδεδειγμένα μέτρα.

Κατά τον τρόπο αυτό, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα είναι σε θέση κάθε άνοιξη να παρουσιάζει πρακτικούς προσανατολισμούς και η Επιτροπή να εξακριβώνει ευκολότερα τη συντελεσθείσα πρόοδο.

Προβλέπει, επίσης, την παρουσίαση σε ένα ενιαίο έγγραφο Ολοκληρωμένων Κατευθυντήριων Γραμμών που θα αφορούν ταυτόχρονα τους Γενικούς Προσανατολισμούς των Οικονομικών Πολιτικών και την Απασχόληση.

Η Επιτροπή προτείνει, επίσης, το διορισμό σε κάθε εθνική διοίκηση μιας «κυρίας» ή ενός «κυρίου Λισσαβόνα», που θα έχει την ευθύνη για την παρακολούθηση της εφαρμογής των μεταρρυθμίσεων που έχουν συμφωνηθεί στο πλαίσιο της Στρατηγικής της Λισσαβόνας.

Επίσης, η προσοχή του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου πρέπει να εστιαστεί σε πολιτικά θέματα ουσίας. Για το σκοπό αυτό προτείνεται να συντάσσεται πλέον μόνο μία έκθεση σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο σχετικά με την πρόοδο της Στρατηγικής της Λισσαβόνας.

4. Η Αναθεώρηση της ΣτΛ

4.1. Επανεργοποίηση της ΣτΛ: μια εταιρική σχέση για την οικονομική αύξηση και την απασχόληση

Σύμφωνα με τα Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου των Βρυξελλών, 22 και 23 Μαρτίου του 2005, με τίτλο «Επανεργοποίηση της ΣτΛ: μια εταιρική σχέση για την οικονομική αύξηση και την απασχόληση»³⁹, ο απολογισμός της ΣτΛ είναι μάλλον μέτριος και επείγει να αναληφθεί δράση. «Μπροστά στις προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπισθούν, το τίμημα σε περίπτωση καθυστερημένων ή ελλιπών μεταρρυθμίσεων είναι μεγάλο, όπως μαρτυρεί το χάσμα δυναμικού οικονομικής αύξησης μεταξύ της Ευρώπης και των οικονομικών της εταίρων»⁴⁰.

Για τον λόγο αυτό, στο Εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών του 2005, αποφασίστηκε η επανεργοποίηση της ΣτΛ και ο επανακαθορισμός των προτεραιοτήτων προς όφελος της οικονομικής αύξησης και της απασχόλησης. «Η ΕΕ πρέπει να ανανεώσει τις βάσεις της ανταγωνιστικότητάς της, να αυξήσει το δυναμικό οικονομικής αύξησης που διαθέτει καθώς και την παραγωγικότητά της και να ενισχύσει την κοινωνική συνοχή, δίνοντας κατά κύριο λόγο έμφαση στη γνώση, την καινοτομία και την αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού»⁴¹.

Για να επιτευχθούν οι στόχοι αυτοί, η ΕΕ πρέπει να κινητοποιήσει όλα τα ενδεδειγμένα μέσα σε εθνικό και κοινοτικό επίπεδο (συμπεριλαμβανομένης της πολιτικής στον τομέα της συνοχής) στις τρεις διαστάσεις της ΣτΛ: οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική, με σκοπό τη βέλτιστη εκμετάλλευση των συνεργιών στο πλαίσιο της αειφόρου ανάπτυξης. Επιπλέον, η ανάμειξη των ενδιαφερόμενων φορέων (κοινοβούλια, περιφερειακά και τοπικά όργανα, κοινωνικοί εταίροι, κοινωνία των πολιτών) μπορεί να συμβάλει στην αύξηση της οικειοποίησης της ΣτΛ και στην ενεργό συμμετοχή υλοποίησης των στόχων της.

Επίσης, αναγνωρίζεται ότι οι δημοσιονομικές προοπτικές για την περίοδο 2007-2013 θα πρέπει να εφοδιάσουν την ΕΕ με τα κατάλληλα μέσα για την εφαρμογή των πολιτικών της γενικά και ιδιαίτερα των πολιτικών που συντείνουν στην υλοποίηση των προτεραιοτήτων της ΣτΛ. Επιπλέον, υπογραμμίζεται ότι για να υποστηριχθούν οι προσπάθειες για την οικονομική αύξηση και την απασχόληση είναι ουσιαστικής σημασίας η ύπαρξη στέρεων μακροοικονομικών συνθηκών. Προς τον σκοπό αυτό, θα συμβάλλουν οι τροποποιήσεις του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, ενώ παράλληλα θα επιτρέψουν στα κράτη μέλη να διαδραματίσουν πλήρως το ρόλο τους στην επανεργοποίηση μιας μακροπρόθεσμης οικονομικής αύξησης.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επικρότησε την ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Συνεργασία για την οικονομική μεγέθυνση και την απασχόληση - Νέο ξεκίνημα για τη στρατηγική της Λισσαβόνας» που παρουσιάστηκε κατά την ενδιάμεση επανεξέταση. Με τις προτάσεις αυτές υπόψη, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κάλεσε την Επιτροπή, το Συμβούλιο και τα κράτη μέλη να επανεργοποιήσουν ευθύς αμέσως τη ΣτΛ, με βάση τα ακόλουθα στοιχεία που έχουν ως γνώμονα την **οικονομική ανάπτυξη** και την **απασχόληση**.

Τέλος, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενθάρρυνε την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή να αναπτύξει με τις Οικονομικές και Κοινωνικές Επιτροπές των κρατών μελών και άλλων εταίρων οργανισμών ένα αμφίδρομο δίκτυο πρωτοβουλιών της κοινωνίας των πολιτών με σκοπό να προωθηθεί η υλοποίηση της ΣτΛ.

³⁹ Βλ. Συμπεράσματα της Προεδρίας «Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών 22 και 23 Μαρτίου 2005», στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (http://europa.eu/european_council/conclusions/index_el.htm).

⁴⁰ Ο.π.

⁴¹ Ο.π.

4.2. Οι κύριοι άξονες της επανεργοποίησης

4.2.1. Γνώση και Καινοτομία ως παράγοντες οικονομικής ανάπτυξης

Σύμφωνα με τα Συμπεράσματα του Εαρινού Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του 2005⁴², ο πρώτος άξονας επανεργοποίησης της ΣτΛ είναι η Γνώση και η Καινοτομία, οι οποίες αποτελούν κινητήριες δυνάμεις της βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης.

Καταρχήν, αναγνωρίζεται ότι ο ευρωπαϊκός χώρος της γνώσης πρέπει να επιτρέψει στις επιχειρήσεις να δημιουργούν νέους παράγοντες ανταγωνισμού, στους καταναλωτές να επωφελούνται από νέα αγαθά και υπηρεσίες και στους εργαζομένους να αποκτούν νέες δεξιότητες. Συνεπώς, προέχει να αναπτυχθούν η έρευνα, η εκπαίδευση και η καινοτομία σε όλες τους τις μορφές, καθότι επιτρέπουν τη μετατροπή της γνώσης σε προστιθέμενη αξία και τη δημιουργία περισσότερων και ποιοτικά καλύτερων θέσεων απασχόλησης.

Συγχρόνως στον τομέα της Έρευνας και Ανάπτυξης (E&A), διατηρείται ο γενικός στόχος του ποσοστού επενδύσεων 3% με σωστή κατανομή μεταξύ ιδιωτικών και δημοσίων επενδύσεων. Επιπλέον, για να αυξηθούν και να βελτιωθούν οι επενδύσεις στον τομέα της E&A, θα πρέπει να καθοριστούν συγκεκριμένα ενδιάμεσα ποσοστά στο εθνικό επίπεδο. Ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται με την παροχή φορολογικών κινήτρων στις ιδιωτικές επενδύσεις, με μια καλύτερη πολλαπλασιαστική επενέργεια των δημοσίων επενδύσεων και με τον εκσυγχρονισμό της διαχείρισης των ερευνητικών ιδρυμάτων και των πανεπιστημίων.

Επίσης στον τομέα της Καινοτομίας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να αναπτύξουν την πολιτική τους ανάλογα με τις ιδιαιτερότητές τους, με γνώμονα τους εξής αντικειμενικούς σκοπούς: καθιέρωση μηχανισμών στήριξης των καινοτόμων ΜΜΕ, καθώς και των νεοσύστατων επιχειρήσεων υψηλής τεχνολογίας, προώθηση της διεξαγωγής κοινής έρευνας από επιχειρήσεις και πανεπιστήμια, τη βελτίωση της πρόσβασης σε επιχειρηματικά κεφάλαια, τη στροφή των δημοσίων συμβάσεων προς καινοτόμα προϊόντα και υπηρεσίες και την ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων για την καινοτομία σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Παράλληλα, σε όλη την επικράτεια της Ευρώπης, θα πρέπει να δημιουργηθεί μια ισχυρή βιομηχανική βάση. Θεωρείται απαραίτητη η άσκηση δραστήριας βιομηχανικής πολιτικής να περνά μέσα από την ενίσχυση των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων της βιομηχανικής βάσης με παράλληλη μέριμνα για τη συμπληρωματικότητα της δράσης σε εθνικό, διακρατικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Για την επίτευξη του στόχου αυτού, προβλέπονται τεχνολογικές πρωτοβουλίες που θα βασίζονται στη σύμπραξη δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, κι επιπλέον οργάνωση τεχνολογικών πλατφορμών για τον καθορισμό μακροπρόθεσμων θεματολογίων έρευνας.

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων θα πρέπει να επεκτείνει το διαρθρωμένο χρηματοδοτικό μέσο της σε σχέδια E&A και να διερευνήσει από κοινού με την Επιτροπή νέα μέσα για χρησιμοποίηση των κοινοτικών πόρων ως πολλαπλασιαστικών μοχλών για δάνεια της ΕΤΕπ. Επιπρόσθετα, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αναφέρθηκε στην πρόταση της Επιτροπής για τη δημιουργία Ευρωπαϊκού Τεχνολογικού Ιδρύματος.

Είναι απαραίτητο να αναπτυχθεί μια κοινωνία της πληροφορίας βασισμένη στην γενικευμένη χρησιμοποίηση των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών στις δημόσιες υπηρεσίες, τις ΜΜΕ και τα νοικοκυριά. Προς τούτο, η πρωτοβουλία i2010 θα δώσει έμφαση στην έρευνα και καινοτομία στον τομέα των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ), στην ανάπτυξη κλάδων δημιουργίας περιεχομένου πολυμέσων, στην ασφάλεια των δικτύων και των πληροφοριών, καθώς και στη σύγκλιση και τη διαλειτουργικότητα, με σκοπό τη δημιουργία ενός πληροφοριακού χώρου δίχως σύνορα.

⁴² Βλ. Συμπεράσματα της Προεδρίας «Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών 22 και 23 Μαρτίου 2005», στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (http://europa.eu/european_council/conclusions/index_el.htm).

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο⁴³ υπενθύμισε ότι η συμβολή της περιβαλλοντικής πολιτικής είναι σημαντική για την οικονομική αύξηση και την απασχόληση, καθώς και στην ποιότητα ζωής. Για τον λόγο αυτό, θα πρέπει να αναπτυχθούν οι οικολογικές καινοτομίες και οι οικολογικές τεχνολογίες καθώς και η βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων, που οδηγούν στη δημιουργία νέων διεξόδων και νέων απασχολήσεων. Ακόμη, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπογράμμισε τη σπουδαιότητα της αποδοτικής χρησιμοποίησης των διαφόρων μορφών ενέργειας ως παράγοντα ανταγωνιστικότητας και αειφόρου ανάπτυξης και επικρότησε την πρόθεση της Επιτροπής να αναπτύξει μια ευρωπαϊκή πρωτοβουλία σχετικά με την ενεργειακή αποδοτικότητα και να καταρτίσει Πράσινη Βίβλο το 2005. Κατά συνέπεια, οι οικολογικές καινοτομίες και οι περιβαλλοντικές τεχνολογίες θα πρέπει να προωθηθούν ιδιαίτερα στους τομείς της ενέργειας και των μεταφορών, με ιδιαίτερη προσοχή στις ΜΜΕ και στην προώθηση των οικολογικών τεχνολογιών στις δημόσιες συμβάσεις. Ο τομέας αυτός, εκτός από την ανάπτυξη του στην εσωτερική αγορά, παρουσιάζει αξιοσημείωτες εξαγωγίμες δυνατότητες.

Τέλος, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κάλεσε την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να θέσουν επείγοντως σε εφαρμογή το σχέδιο δράσης υπέρ των οικολογικών τεχνολογιών, μέσω συγκεκριμένων δράσεων και με χρονοδιαγράμματα που θα συμφωνηθούν από κοινού με τους οικονομικούς φορείς. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επιβεβαίωσε τη σπουδαιότητα του στόχου του να τεθεί μέχρι το 2010 τέρμα στην απώλεια βιολογικής ποικιλομορφίας, και ειδικότερα με ενσωμάτωση της απαίτησης αυτής σε άλλες πολιτικές, δεδομένου του ενδιαφέροντος της βιοποικιλότητας για ορισμένους οικονομικούς τομείς.

⁴³ Βλ. Συμπεράσματα της Προεδρίας «Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών 22 και 23 Μαρτίου 2005», στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (http://europa.eu/european_council/conclusions/index_el.htm).

4.2.2. Η Ευρώπη ένας ελκυστικός χώρος επενδύσεων και εργασίας

Ο δεύτερος άξονας της επανεργοποίησης της ΣτΛ, με βάση τα Συμπεράσματα του Εαρινού Ευρωπαϊκού Συμβουλίου⁴⁴ του 2005, είναι η δημιουργία ενός ελκυστικού χώρου επενδύσεων και εργασίας.

Για να δημιουργηθεί ελκυστικό πλαίσιο για τις επενδύσεις και τους εργαζομένους, η Ευρωπαϊκή Ένωση οφείλει να ολοκληρώσει την εσωτερική της αγορά και να εξοπλιστεί με ένα ρυθμιστικό πλαίσιο ευμενέστερο προς τις επιχειρήσεις. Στο πλαίσιο της ολοκλήρωσης της εσωτερικής αγοράς, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προσδιόρισε τους εξής τομείς προτεραιότητας:

- Την λειτουργικότητα της εσωτερικής αγοράς των υπηρεσιών, προκειμένου να προαχθεί η οικονομική ανάπτυξη και η απασχόληση και να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα, διαφυλάσσοντας παράλληλα το ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο.
- Τη διαμόρφωση ευρείας συναίνεσης ανταποκρινόμενης στο πλαίσιο της νομοθετικής διαδικασίας για τη βελτίωση των ευρωπαϊκών και εθνικών ρυθμίσεων.
- Την ενίσχυση του ρόλου των αποτελεσματικών υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος για μια αποδοτική και δυναμική οικονομία.
- Την εξασφάλιση μιας δραστήριας πολιτικής ανταγωνισμού, τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο.
- Την πορεία προς μείωση του γενικού επιπέδου των κρατικών ενισχύσεων, λαμβάνοντας συνάμα υπόψη τις ενδεχόμενες αδυναμίες των αγορών των κρατών-μελών.

Τα παραπάνω πρέπει να συνοδεύονται από επανακαθορισμό των ενισχύσεων προς στήριξη ορισμένων οριζόντιων στόχων όπως η έρευνα και η καινοτομία, καθώς και η αξιοποίηση του ανθρώπινου κεφαλαίου. Η μεταρρύθμιση των περιφερειακών ενισχύσεων θα πρέπει επίσης να καλλιεργεί υψηλό επίπεδο επενδύσεων και να επιτρέπει τη μείωση των ανισοτήτων σύμφωνα με τους στόχους της ΣτΛς.

Όσον αφορά τις ΜΜΕ, οι οποίες διαδραματίζουν καίριο ρόλο για την οικονομική αύξηση και την απασχόληση και συμμετέχουν στην ανάπτυξη του βιομηχανικού ιστού, τα κράτη μέλη καλούνται να συνεχίσουν την πολιτική τους στον τομέα αυτόν, ελαφρύνοντας τα διοικητικά βάρη, δημιουργώντας ενιαίες θυρίδες καθώς και παρέχοντας πρόσβαση σε πιστώσεις, μικροπιστώσεις, άλλους τρόπους χρηματοδότησης και υπηρεσίες πλαισίωσης.

Επιπλέον, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προτρέπει το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων να διαφοροποιήσει τις δραστηριότητές του, υπέρ της χρηματοδότησης καινοτόμων ΜΜΕ μέσω των δικτύων ατομικών επενδυτών («επιχειρηματικών αγγέλων») και της μεταφοράς τεχνολογιών.

Επίσης, η ενιαία αγορά οφείλει να στηρίζεται σε μια λειτουργική εσωτερική αγορά. Με τη σκέψη αυτή, προτείνεται η επέκταση των δικτύων υψηλών ταχυτήτων σε περιοχές με κακή εξυπηρέτηση συνιστά απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη μιας οικονομίας της γνώσης.

Συλλήβδην, οι επενδύσεις σε υποδομές θα ευνοήσουν την οικονομική αύξηση και θα συνεπιφέρουν μεγαλύτερη σύγκλιση σε οικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό επίπεδο. Στα πλαίσια της πρωτοβουλίας για την οικονομική αύξηση και των προγραμμάτων ταχείας εκκίνησης, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπογράμμισε τη σημασία της υλοποίησης των σχεδίων προτεραιότητας στον τομέα των δικτύων μεταφορών και ενέργειας και κάλεσε την ΕΕ και τα κράτη μέλη να συνεχίσουν τις επενδυτικές τους προσπάθειες και να ενθαρρύνουν τις εταιρικές σχέσεις δημοσίου και ιδιωτικού τομέα.

⁴⁴ Βλ. Συμπεράσματα της Προεδρίας «Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών 22 και 23 Μαρτίου 2005», στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (http://europa.eu/european_council/conclusions/index_el.htm).

4.2.3. Δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων απασχόλησης

Ο τρίτος άξονας επανεργοποίησης της ΣτΛ, κατά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο⁴⁵ του 2005, είναι η «Ατζέντα Κοινωνικής Πολιτικής». Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εξέφρασε την ικανοποίηση του για την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την «Ατζέντα Κοινωνικής Πολιτικής», η οποία ενισχύει το ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο, που βασίζεται στην επιδίωξη της πλήρους απασχόλησης και σε μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή, συμβάλλοντας έτσι στην υλοποίηση της ΣτΛ.

Σύμφωνα με τα Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του 2005, η αύξηση των ποσοστών απασχόλησης και η παράταση της διάρκειας της επαγγελματικής ζωής, σε συνδυασμό με τη μεταρρύθμιση των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, συνιστούν το καλύτερο μέσον για να διατηρηθεί το σημερινό επίπεδο κοινωνικής προστασίας.

Αναφορικά με τους στόχους της πλήρους απασχόλησης, της ποιότητας και παραγωγικότητας της εργασίας καθώς και της κοινωνικής συνοχής προβλέπονται τα εξής:

- η εργασία να γίνει πραγματική επιλογή για όλους,
- να προσελκυσθούν περισσότεροι άνθρωποι στην αγορά εργασίας,
- να βελτιωθούν οι δυνατότητες προσαρμογής,
- να γίνουν επενδύσεις στο ανθρώπινο κεφάλαιο,
- να εκσυγχρονιστεί η κοινωνική προστασία,
- να καλλιεργηθεί η ισότητα ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών
- να προαχθεί η κοινωνική ενσωμάτωση.

Όσον αφορά την προσέλκυση περισσότερων ανθρώπων στην αγορά εργασίας, αναγνωρίζεται ότι θα επιτευχθεί με επένδυση σε μια ενεργό πολιτική απασχόλησης, στην οικονομική ελκυστικότητα της εργασίας, σε μέτρα για τη συμφιλίωση επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής, συμπεριλαμβανομένης της βελτίωσης των δομών φροντίδας για τα παιδιά. Επίσης, πρέπει να δοθεί προτεραιότητα, στην παροχή ίσων ευκαιριών, στην ενεργό γήρανση του πληθυσμού, στην προαγωγή της κοινωνικής ενσωμάτωσης καθώς και στην εξάλειψη του φαινομένου της αδήλωτης απασχόλησης. Επιπρόσθετα, θα πρέπει να αξιοποιηθούν νέες πηγές θέσεων εργασίας στις υπηρεσίες προς άτομα και επιχειρήσεις, στην κοινωνική οικονομία, στον χωροταξικό σχεδιασμό και στην προστασία του περιβάλλοντος, καθώς και στα νέα βιομηχανικά επαγγέλματα, μεταξύ άλλων και χάρη σε τοπικές εταιρικές σχέσεις για την οικονομική ανάπτυξη και την απασχόληση.

Για τη βελτίωση των δυνατοτήτων προσαρμογής εργαζομένων και επιχειρήσεων θα συντελέσουν οι νέες μορφές οργάνωσης της εργασίας και η μεγαλύτερη ποικιλία συμβατικών ρυθμίσεων, που θα συνδυάζει καλύτερα ευελιξία και ασφάλεια. Θα πρέπει επίσης να δοθεί έμφαση στη μεγαλύτερη πρόβλεψη και διαχείριση των οικονομικών μεταλλάξεων.

Σχετικά με τις επενδύσεις στο ανθρώπινο κεφάλαιο, το οποίο αποτελεί το πολυτιμότερο κεφάλαιο της Ευρώπης, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εντείνουν τις προσπάθειές τους για την ανύψωση του γενικού επιπέδου εκπαίδευσης και τον περιορισμό του αριθμού των νέων που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο, ακολουθώντας το πρόγραμμα εργασιών «Εκπαίδευση και κατάρτιση 2010». Επιπλέον, τα κράτη μέλη θα πρέπει να προσφέρουν σε όλους τη δια βίου μάθηση, η οποία συνιστά προϋπόθεση για την επίτευξη των στόχων της ΣτΛς, λαμβανομένης υπόψη της σκοπιμότητας μιας υψηλής ποιότητας σε όλα τα επίπεδα. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στην πρόσβαση στη δια βίου μάθηση για τους εργαζόμενους με λίγα προσόντα και για το προσωπικό των ΜΜΕ. Οι προϋποθέσεις πρόσβασης θα πρέπει να διευκολυνθούν με οργάνωση του χρόνου εργασίας, με υπηρεσίες οικογενειακής υποστήριξης, με επαγγελματικό προσανατολισμό και με νέες μορφές επιμερισμού του κόστους.

⁴⁵ Βλ. Συμπεράσματα της Προεδρίας «Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών 22 και 23 Μαρτίου 2005», στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (http://europa.eu/european_council/conclusions/index_el.htm).

5. Νέο βελτιωμένο σύστημα διακυβέρνησης της ΣτΛ

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, όπως προαναφέραμε, επικρότησε την Ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Συνεργασία για την οικονομική μεγέθυνση και την απασχόληση - Νέο ξεκίνημα για τη στρατηγική της Λισσαβόνας» που παρουσιάστηκε κατά την ενδιάμεση επανεξέταση και προέβη σε ένα νέο βελτιωμένο σύστημα διακυβέρνησης. Σύμφωνα με τα Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου των Βρυξελλών⁴⁶, 22 και 23 Μαρτίου του 2005, οι ενέργειες που αναλαμβάνονται από την ΕΕ και από τα κράτη μέλη θα πρέπει να συμβάλουν περισσότερο και με πιο συγκεκριμένο τρόπο στην οικονομική αύξηση και την απασχόληση με τη διαμόρφωση ενός απλουστευμένου μηχανισμού με τριπλό στόχο: τον ευκολότερο προσδιορισμό προτεραιοτήτων με παράλληλη διατήρηση της γενικής ισορροπίας της στρατηγικής και της συνέργιας μεταξύ των διαφόρων στοιχείων της, την καλύτερη υλοποίηση αυτών των προτεραιοτήτων επί τόπου με μεγαλύτερη ανάμιξη των κρατών μελών και τον εξορθολογισμό της διαδικασίας παρακολούθησης για να γίνεται καλύτερα αντιληπτή η εφαρμογή της στρατηγικής στο εθνικό επίπεδο. Η νέα αυτή προσέγγιση, που βασίζεται σε τριετή κύκλο ο οποίος άρχισε το 2005 και θα πρέπει να ανανεωθεί το 2008, περιλαμβάνει τις ακόλουθες φάσεις:

α) Αφετηρία του κύκλου είναι το συγκεφαλαιωτικό έγγραφο της Επιτροπής («στρατηγική έκθεση»). Η έκθεση αυτή αφού εξετάστηκε στις αρμόδιες συνθέσεις του Συμβουλίου κατόπιν συζητήθηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το οποίο και καθόρισε τους πολιτικούς προσανατολισμούς για την οικονομική, την κοινωνική και την περιβαλλοντική διάσταση της στρατηγικής.

β) Το Συμβούλιο εγκρίνει μια σειρά «Ολοκληρωμένων Κατευθυντηρίων Γραμμών» που συνίστανται από δύο στοιχεία: τους Γενικούς Προσανατολισμούς των Οικονομικών Πολιτικών (ΓΠΟΠ) και τις Κατευθυντήριες Γραμμές για την Απασχόληση (ΚΓΑ). Σύμφωνα με τα Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου των Βρυξελλών (22 και 23 Μαρτίου 2005), οι ΓΠΟΠ, ως γενικό μέσο συντονισμού των οικονομικών πολιτικών, αναμένεται ότι θα εξακολουθήσουν να καλύπτουν ολόκληρο το φάσμα μακροοικονομικών και μικροοικονομικών πολιτικών, καθώς και τις πολιτικές απασχόλησης αρκεί αυτές να συναρτώνται προς τις πρώτες. Επιπλέον, οι ΓΠΟΠ θα εξασφαλίζουν την εν γένει οικονομική συνοχή μεταξύ των τριών διαστάσεων της Στρατηγικής της Λισσαβόνας: οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική. Όσον αφορά τους ΓΠΟΠ, οι υφιστάμενοι μηχανισμοί πολυμερούς εποπτείας θα εξακολουθήσουν να εφαρμόζονται.

γ) Βάσει των «ολοκληρωμένων κατευθυντηρίων γραμμών»,

- τα κράτη μέλη δεσμεύθηκαν να καταρτίσουν τα «Εθνικά Προγράμματα Μεταρρυθμίσεων», ανταποκρινόμενα στις ανάγκες και στην ιδιάζουσα κατάστασή τους. Για τη διαμόρφωση των εν λόγω προγραμμάτων προηγήθηκε διαβούλευση με όλα τα ενεχόμενα μέρη σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, καθώς και με τα κοινοβουλευτικά όργανα σύμφωνα με τις ιδιαίτερες διαδικασίες εκάστου κράτους μέλους. Τα προγράμματα αυτά λαμβάνουν υπόψη τους κύκλους των εθνικών πολιτικών και προβλέπεται ότι μπορούν να αναθεωρούνται σε περίπτωση μεταβολής της κατάστασης. Τα κράτη μέλη κλήθηκαν να ενισχύσουν τον εσωτερικό τους συντονισμό, διορίζοντας έναν «εθνικό συντονιστή Λισσαβόνας».

- η Επιτροπή δεσμεύθηκε να υποβάλλει, από πλευράς της, ως συμπλήρωμα των εθνικών προγραμμάτων, ένα «Κοινοτικό Πρόγραμμα Λισσαβόνας» που καλύπτει το σύνολο των δράσεων

⁴⁶ Βλ. Συμπεράσματα της Προεδρίας «Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών 22 και 23 Μαρτίου 2005», στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (http://europa.eu/european_council/conclusions/index_el.htm).

σε κοινοτικό επίπεδο με στόχο την οικονομική ανάπτυξη και την απασχόληση, λαμβάνοντας υπόψη τη σύγκλιση των πολιτικών.

δ) Οι εκθέσεις για την παρακολούθηση της υλοποίησης της στρατηγικής της Λισσαβόνας που απευθύνουν κάθε χρόνο τα κράτη μέλη στην Επιτροπή - μεταξύ άλλων όσον αφορά την εφαρμογή των ανοιχτών μεθόδων συντονισμού - συγκεντρώνονται εφεξής σε ένα ενιαίο έγγραφο με σαφή διάκριση μεταξύ των διαφόρων τομέων δράσης και όπου αναφέρονται τα μέτρα που έχουν ληφθεί κατά τους προηγούμενους δώδεκα μήνες για την υλοποίηση των εθνικών προγραμμάτων· οι πρώτες εκθέσεις εφαρμογής υποβλήθηκαν, όπως είχε προγραμματιστεί, το φθινόπωρο του 2006.

ε) Η Επιτροπή υποβάλλει ετησίως έκθεση σχετικά με την υλοποίηση της στρατηγικής υπό τις τρεις της διαστάσεις. Με βάση την ανάλυση της Επιτροπής, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στη συνέχεια προβαίνει, κάθε άνοιξη, σε επισκόπηση της προόδου που έχει σημειωθεί και αποφαινεται όσον αφορά τις προσαρμογές των «ολοκληρωμένων κατευθυντηρίων γραμμών» που αποδεικνύονται αναγκαίες.

στ) Όσον αφορά τους ΓΠΟΠ, εφαρμόζονται οι υφιστάμενοι μηχανισμοί πολυμερούς εποπτείας.

Στο τέλος του τρίτου έτους κάθε κύκλου, οι «ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές», τα «Εθνικά Προγράμματα Μεταρρυθμίσεων» καθώς και το «Κοινοτικό Πρόγραμμα Λισσαβόνας» προβλέπεται ότι θα ανανεώνονται με τη διαδικασία που περιγράφεται ανωτέρω, με αφετηρία στρατηγική έκθεση της Επιτροπής που θα βασίζεται σε γενική αποτίμηση της προόδου που σημειώθηκε κατά τα προηγούμενα τρία έτη.

Το 2005, ο κύκλος που περιγράφεται ανωτέρω άρχισε τον Απρίλιο με την παρουσίαση από την Επιτροπή των ολοκληρωμένων κατευθυντηρίων γραμμών που καταρτίστηκαν με βάση τα Συμπεράσματα της Προεδρίας⁴⁷ των Βρυξελλών του 2005. Τα κράτη μέλη κλήθηκαν να καταρτίσουν το εθνικό τους πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων το φθινόπωρο του 2005.

⁴⁷ Βλ. Συμπεράσματα της Προεδρίας «Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών 22 και 23 Μαρτίου 2005», στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (http://europa.eu/european_council/conclusions/index_el.htm).

5.1. Ολοκληρωμένες Κατευθυντήριες Γραμμές για την ανάπτυξη και την απασχόληση

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο πλαίσιο της αναθεώρησης της ΣτΛ, όπως προαναφέραμε, εξέδωσε τις Ολοκληρωμένες Κατευθυντήριες Γραμμές (2005-2008) για την εκπόνηση των Εθνικών Προγραμμάτων Μεταρρυθμίσεων από πλευράς κρατών-μελών. Οι «Ολοκληρωμένες Κατευθυντήριες Γραμμές για την ανάπτυξη και την απασχόληση»⁴⁸ συγκεντρώνουν σε ένα ενιαίο συνεκτικό και απλοποιημένο κείμενο τις συστάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τους Γενικούς Προσανατολισμούς Οικονομικών Πολιτικών (ΓΠΟΠ), καθώς και τις προτάσεις σχετικά με τις Κατευθυντήριες Γραμμές για τις πολιτικές Απασχόλησης (ΚΓΑ).

Οι Γενικοί Προσανατολισμοί των Οικονομικών Πολιτικών⁴⁹ (ΓΠΟΠ), που συστάθηκαν από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αντανακλούν τη νέα ώθηση της Στρατηγικής της Λισσαβόνας και επικεντρώνουν την προσοχή στη συνεισφορά των οικονομικών πολιτικών στην αύξηση της μεγέθυνσης και της απασχόλησης. Οι ΓΠΟΠ διακρίνονται σε δύο μέρη: μακροοικονομικές και μικροοικονομικές κατευθυντήριες γραμμές. Το πρώτο μέρος αυτών των ΓΠΟΠ ασχολείται με τη συμβολή των μακροοικονομικών πολιτικών στο θέμα αυτό, ενώ το δεύτερο μέρος επικεντρώνεται σε μέτρα και πολιτικές που πρέπει να εφαρμόσουν τα κράτη-μέλη προκειμένου να προωθηθούν η γνώση και η καινοτομία ως παράγοντες ανάπτυξης και να καταστεί η Ευρώπη ως ελκυστικότερος τόπος επενδύσεων και εργασίας.

Οι Ολοκληρωμένες Κατευθυντήριες Γραμμές για την ανάπτυξη και την απασχόληση, που περιλαμβάνουν τους ΓΠΟΠ και τις Κατευθυντήριες Γραμμές για την Απασχόληση, παρουσιάζονται συνεπώς σαν ένα ολοκληρωμένο πολιτικό μέσο, που καλύπτει τόσο τον μακροοικονομικό όσο και τον μικροοικονομικό τομέα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το μέσο αυτό προσδιορίζει έτσι μια σαφή στρατηγική θεώρηση των ευρωπαϊκών προτεραιοτήτων και επιτρέπει στην Επιτροπή να κατευθύνει τις προσπάθειες των κρατών-μελών στις δράσεις αυτές που έχουν προτεραιότητα. Ορισμένες Κατευθυντήριες Γραμμές για την Απασχόληση πρέπει να εφαρμοστούν σε συνδυασμό με τις αντίστοιχες κατευθυντήριες γραμμές σε άλλους τομείς, έτσι ώστε να ενισχυθούν αμοιβαία οι διάφοροι τομείς της οικονομίας.

Οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές ουσιαστικά αποτελούν το κύριο πολιτικό μέσο για την ανάπτυξη και την εφαρμογή της Στρατηγικής της Λισσαβόνας και περιλαμβάνουν 3 ειδών κατευθύνσεις πολιτικής:

- Μακροοικονομικές Κατευθυντήριες Γραμμές
- Μικροοικονομικές Κατευθυντήριες Γραμμές
- Κατευθυντήριες Γραμμές για την Απασχόληση

Με βάση τις Ολοκληρωμένες Κατευθυντήριες Γραμμές που παρουσιάζονται συνοπτικά παρακάτω, το κάθε κράτος-μέλος κλήθηκε να καταρτίσει ένα «Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων» για την τριετία 2005-2008, το οποίο προσδιορίζει ένα σαφές πλαίσιο προτεραιοτήτων σε εθνικό επίπεδο και συμπληρώνεται από το «Κοινοτικό Πρόγραμμα Λισσαβόνας» για την ίδια χρονική περίοδο, το οποίο καλύπτει το σύνολο των δράσεων που πρέπει να αναληφθούν σε κοινοτικό επίπεδο.

⁴⁸ Βλ. «Ολοκληρωμένες Κατευθυντήριες Γραμμές για την ανάπτυξη και την απασχόληση (2005-2008)», στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (<http://europa.eu/scadplus/leg/el/cha/c11323.htm>).

⁴⁹ Βλ. «Σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με τις Ολοκληρωμένες Κατευθυντήριες Γραμμές για τις οικονομικές πολιτικές», 12 Ιουλίου του 2005, στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/el/oj/2005/l_205/l_20520050806el00280037.pdf)

Ο Κατάλογος των Ολοκληρωμένων Κατευθυντήριων Γραμμών⁵⁰

Μακροοικονομικές κατευθυντήριες γραμμές

- (1) Να εξασφαλιστεί η οικονομική σταθερότητα με σκοπό τη βιώσιμη ανάπτυξη.
- (2) Να διασφαλιστεί η οικονομική και δημοσιονομική βιωσιμότητα.
- (3) Να προωθηθεί η αποτελεσματική κατανομή των πόρων με προσανατολισμό την ανάπτυξη και την απασχόληση.
- (4) Να εξασφαλιστεί ότι οι μισθολογικές εξελίξεις συμβάλλουν στη μακροοικονομική σταθερότητα και την οικονομική ανάπτυξη.
- (5) Να ενισχυθεί η συνοχή μεταξύ των μακροοικονομικών και των διαρθρωτικών πολιτικών και των πολιτικών για την απασχόληση.
- (6) Να καταβληθούν προσπάθειες για μια δυναμική και εύρυθμα λειτουργούσα ΟΝΕ.

Μικροοικονομικές κατευθυντήριες γραμμές

- (7) Να αυξηθούν και να βελτιωθούν οι επενδύσεις στον τομέα της Έρευνας και Ανάπτυξης (E&A).
- (8) Να διευκολυνθούν όλες οι μορφές καινοτομίας
- (9) Να διευκολυνθεί η διάδοση και η χρήση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ) και να οικοδομηθεί μια κοινωνία της πληροφορίας χωρίς αποκλεισμούς.
- (10) Να ενισχυθούν τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα της ευρωπαϊκής βιομηχανικής βάσης.
- (11) Να ενθαρρυνθεί η βιώσιμη χρησιμοποίηση των πόρων και να ενισχυθούν οι συνεργίες μεταξύ της περιβαλλοντικής προστασίας και της οικονομικής ανάπτυξης.
- (12) Να αναπτυχθεί σε έκταση και σε βάθος η εσωτερική αγορά.
- (13) Να εξασφαλιστούν ανοικτές και ανταγωνιστικές αγορές.
- (14) Να δημιουργηθεί ανταγωνιστικότερο επιχειρηματικό περιβάλλον.
- (15) Να προωθηθεί μια περισσότερο επιχειρηματική νοοτροπία και να δημιουργηθεί περιβάλλον ευνοϊκό για τις ΜΜΕ.
- (16) Να επεκταθούν και να βελτιωθούν οι ευρωπαϊκές υποδομές και να ολοκληρωθούν τα συμφωνηθέντα διασυνοριακά έργα προτεραιότητας.

Κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση

- (17) Να εφαρμοστούν πολιτικές απασχόλησης που θα στοχεύουν στην πλήρη απασχόληση, στη βελτίωση της ποιότητας και της παραγωγικότητας στην εργασία και στην ενίσχυση της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής.
- (18) Να προωθηθεί προσέγγιση της εργασίας βασισμένη στον κύκλο ζωής.
- (19) Να δημιουργηθούν αγορές εργασίας χωρίς αποκλεισμούς για όσους αναζητούν εργασία και για τα μειονεκτούντα άτομα.
- (20) Να βελτιωθεί η κάλυψη των αναγκών της αγοράς εργασίας.
- (21) Να προωθηθεί η ευελιξία σε συνδυασμό με την ασφάλεια της απασχόλησης και να μειωθεί ο κατακερματισμός της αγοράς εργασίας, λαμβανομένου δεόντως υπόψη του ρόλου των κοινωνικών εταίρων.
- (22) Να εξασφαλιστεί ευνοϊκή προς την απασχόληση εξέλιξη των μισθών και άλλων στοιχείων κόστους που συνδέονται με την εργασία.
- (23) Να αυξηθούν και να βελτιωθούν οι επενδύσεις σε ανθρώπινο δυναμικό.
- (24) Να προσαρμοστούν τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης στις νέες ανάγκες σε δεξιότητες.

⁵⁰ Βλ. «Ολοκληρωμένες Κατευθυντήριες Γραμμές για την ανάπτυξη και την απασχόληση (2005-2008)», στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (<http://europa.eu/scadplus/leg/el/cha/c11323.htm>).

5.2. Κοινοτικό Πρόγραμμα της Λισσαβόνας

Η αναθεωρημένη ΣτΛ αποτύπωσε στη βάση των Ολοκληρωμένων Κατευθυντήριων Γραμμών τις προτεραιότητες και πρότεινε τις κατευθύνσεις στις οποίες θα πρέπει να κινηθούν οι μεταρρυθμίσεις τόσο σε κοινοτικό όσο και σε εθνικό επίπεδο, σύμφωνα με τις ανάγκες και τα ειδικότερα προβλήματα του κάθε κράτους μέλους.

Στο πλαίσιο αυτό της αναθεωρημένης ΣτΛ, η Επιτροπή παρουσίασε προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο το Κοινοτικό Πρόγραμμα, τον Ιούλιο του 2005, με τίτλο «Κοινές δράσεις για την ανάπτυξη και την απασχόληση: το κοινοτικό πρόγραμμα της Λισσαβόνας»⁵¹. Τα μέτρα πολιτικής του κοινοτικού προγράμματος της Λισσαβόνας, τα οποία διαμορφώθηκαν στη βάση των Ολοκληρωμένων Κατευθυντήριων Γραμμών για την ανάπτυξη και την απασχόληση, εμπίπτουν στους τρεις κύριους άξονες επανεργοποίησης της ΣτΛ:

1. Γνώση και καινοτομία για την ανάπτυξη
2. Να καταστεί η Ευρώπη ελκυστικότερος τόπος επενδύσεων και εργασίας
3. Δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας

Η Επιτροπή με το κοινοτικό πρόγραμμα συνέβαλε στην ατζέντα της Λισσαβόνας με σκοπό την οικονομική μεγέθυνση και την πλήρη απασχόληση, συμπληρώνοντας την εσωτερική αγορά και εφαρμόζοντας κοινές πολιτικές και δραστηριότητες που υποστηρίζουν και συμπληρώνουν τις εθνικές πολιτικές. Ειδικότερα, η Επιτροπή καθορίζει τις εξής προτεραιότητες του Κοινοτικού Προγράμματος:

- στήριξη της γνώσης και της καινοτομίας στην Ευρώπη,
- μεταρρύθμιση της πολιτικής για τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων, ιδίως των ΜΜΕ
- βελτίωση των όρων σχετικά με την δημιουργία επιχειρήσεων
- απλούστευση του κανονιστικού πλαισίου στο οποίο λειτουργεί η επιχείρηση,
- ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς υπηρεσιών,
- άρση των εμποδίων στην κινητικότητα φυσικών προσώπων, εργατικού δυναμικού και ακαδημαϊκού προσωπικού,
- ανάπτυξη μιας κοινής προσέγγισης για την οικονομική μετανάστευση,
- υποστήριξη των προσπαθειών αντιμετώπισης των κοινωνικών συνεπειών της οικονομικής αναδιάρθρωσης.
- αντιμετώπιση της παγκοσμιοποίησης και της γήρανσης του πληθυσμού
- μετάβαση σε μια αποτελεσματική ευρωπαϊκή ενεργειακή πολιτική

Τέλος, τονίζεται ότι οι συνέργειες και οι συμπληρωματικότητες μεταξύ του Κοινοτικού Προγράμματος και των Εθνικών Μεταρρυθμιστικών Προγραμμάτων των κρατών-μελών είναι ουσιαστικής σημασίας για την επιτυχία της ανανεωμένης ΣτΛ. Στο πνεύμα της εταιρικής σχέσης για την ανάπτυξη και την απασχόληση και προκειμένου να υλοποιηθεί το εν λόγω πρόγραμμα με επιτυχία, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα συνεργαστεί στενά με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο των Υπουργών και θα αξιοποιήσει την πείρα των υπόλοιπων οργάνων της ΕΕ, όπως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, της Επιτροπής των Περιφερειών και, στο χρηματοοικονομικό τομέα, της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων.

⁵¹ Βλ. «Κοινές δράσεις για την ανάπτυξη και την απασχόληση: το κοινοτικό πρόγραμμα της Λισσαβόνας», Ιούλιος του 2005, στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (www.europa.eu.int)

5.3. Ελληνικό Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων (2005-2008)

Σύμφωνα με το νέο σύστημα διακυβέρνησης της αναθεωρημένης ΣτΛ, εκτός από την Επιτροπή που δεσμεύθηκε να καταρτίσει το «Κοινοτικό Πρόγραμμα» της Λισσαβόνας και τα κράτη-μέλη ανέλαβαν τη δέσμευση να εκπονήσουν και να παρουσιάσουν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τα «Εθνικά Προγράμματα Μεταρρυθμίσεων» σύμφωνα με τις Ολοκληρωμένες Κατευθυντήριες Γραμμές για την τριετία 2005-2008.

Το Ελληνικό Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων (ΕΠΜ) για την εφαρμογή της ΣτΛ αποσκοπεί στην ενίσχυση της απασχόλησης, της ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής. Πρόκειται για ένα μεταρρυθμιστικό πρόγραμμα που συγκεντρώνει σε ένα ενιαίο κείμενο τις μεταρρυθμίσεις που αποφασίστηκαν σε εθνικό επίπεδο, με γνώμονα τις κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές, για το διάστημα 2005-2008 και με ορίζοντα ολοκλήρωσης το 2010 στους τομείς: των δημοσίων οικονομικών, των διαρθρωτικών αλλαγών, την απασχόληση, την κατάρτιση και την εκπαίδευση. Η εκπόνηση του ΕΠΜ στηρίχθηκε στη βάση ενός νέου μοντέλου ανάπτυξης, που προσβλέπει στην ανάπτυξη της υγιούς ιδιωτικής επιχειρηματικής πρωτοβουλίας, της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας. Οι λέξεις-κλειδιά, πίσω από το τρίπτυχο αυτό, είναι η αύξηση της παραγωγικότητας, η συγκράτηση του πληθωρισμού και η τόνωση της απασχόλησης. Πιο συγκεκριμένα, οι προτεραιότητες⁵² του ελληνικού Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων είναι:

1^η Η αποκατάσταση της δημοσιονομικής ισορροπίας και η εξασφάλιση της μακροχρόνιας βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών, με άμεση προτεραιότητα τον περιορισμό του ελλείμματος κάτω από το 3% μέχρι το τέλος του 2006 και περαιτέρω περιορισμό του τα επόμενα χρόνια.

2^η Η αύξηση της παραγωγικότητας, μέσα από την αντιμετώπιση των διαρθρωτικών προβλημάτων στη λειτουργία των αγορών, τις επενδύσεις σε ανθρώπινο κεφάλαιο και την προώθηση της Κοινωνίας της Γνώσης.

3^η Η βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, η ενίσχυση του ανταγωνισμού, το άνοιγμα των αγορών, η αύξηση της εξωστρέφειας και η αξιοποίηση της γεωπολιτικής θέσης της χώρας ως πόλου έλξης επενδυτικών δραστηριοτήτων με προοπτικές επέκτασης στην ευρύτερη περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

4^η Η αύξηση της απασχόλησης, η μείωση της ανεργίας, καθώς και η αποτελεσματικότερη λειτουργία των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με μια σειρά από στοχευμένες δράσεις που περιορίζουν παράλληλα τον κίνδυνο του κοινωνικού αποκλεισμού.

Το ενιαίο αυτό κείμενο του ελληνικού Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων διαρθρώνεται ως εξής: καταρχήν αναλύονται οι παρεμβάσεις που αφορούν τη βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών και οι διαρθρωτικές αλλαγές στις αγορές προϊόντων, π.χ. βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, άνοιγμα αγορών, δράσεις για την εξωστρέφεια και εμβάθυνση της εσωτερικής αγοράς. Στην συνέχεια παρουσιάζονται οι δράσεις για την προώθηση της κοινωνίας της γνώσης, για τις αγορές κεφαλαίου, το περιβάλλον και τη βιώσιμη ανάπτυξη, την περιφερειακή και την κοινωνική συνοχή, καθώς επίσης την επανίδρυση της δημόσιας διοίκησης. Τέλος γίνεται εκτενής αναφορά στα μέτρα και τις δράσεις που αφορούν την απασχόληση, την κατάρτιση και την εκπαίδευση. Το κείμενο του μεταρρυθμιστικού αυτού προγράμματος ολοκληρώνεται με την ανάλυση των συνεργιών που διαπιστώνονται μεταξύ του Γ'ΚΠΣ 2000-2006 (Τρίτο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης) και του ΕΣΠΑ (Δ'ΚΠΣ) 2007-2013 (Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς) με το ίδιο το ΕΠΜ 2005-2008 (Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων).

⁵² Βλ. «Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων για την ανάπτυξη και την απασχόληση 2005-2008», στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών (www.mnec.gr).

Η διαμόρφωση του Ελληνικού Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων⁵³ αποτέλεσε αντικείμενο εκτενούς διαλόγου, που ξεκίνησε την άνοιξη του 2005 και ολοκληρώθηκε το φθινόπωρο του ίδιου χρόνου. Στην προσπάθεια αυτή, εκτός από τα αρμόδια Υπουργεία που στα πλαίσια του εθνικού συντονισμού, συνέβαλλαν με τα επιμέρους προγράμματα τους, πολύ σημαντική υπήρξε και η συμβολή των κοινωνικών εταίρων, των περιφερειών, καθώς και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Το προσχέδιο του ΕΠΜ δόθηκε στη δημοσιότητα και αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών δίνοντας τη δυνατότητα ευρύτερου διαλόγου. Το ΕΠΜ υποβλήθηκε στην Επιτροπή στις 15 Οκτωβρίου του 2005 και παρουσιάστηκε στην Επιτροπή Οικονομικής Πολιτικής (Economic Policy Committee) στα τέλη του 2005.

Η εποικοδομητική συνεργασία που επιτεύχθηκε κατά την προετοιμασία και υποβολή του ΕΠΜ συνέβαλε ουσιαστικά και στην παρακολούθηση της πορείας εφαρμογής των μεταρρυθμίσεων με απώτερο σκοπό την επίτευξη των εθνικών στόχων, αλλά και την ευρύτερη επιτυχία της αναθεωρημένης ΣτΛ σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Απόρροια αυτής της συνεργασίας είναι η σύσταση Παρατηρητηρίου για τη Λισσαβόνα στο πλαίσιο της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (ΟΚΕ), το οποίο αξιολογεί την εφαρμογή και την πρόοδο που έχει επιτευχθεί σύμφωνα με τα όσα αναφέρονται στο ΕΠΜ 2005-2008.

Στο Παράρτημα της παρούσας εργασίας παρουσιάζεται η αντιστοίχιση των Ολοκληρωμένων Κατευθυντήριων Γραμμών (ΟΚΓ) με τα μέτρα πολιτικής του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων (ΕΠΜ) της Ελλάδας, που περιλαμβάνεται στη Γνώμη της ΟΚΕ με αριθμό 140 και τίτλο «Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων στο πλαίσιο της Στρατηγικής της Λισσαβόνας».

Τέλος, από την πλευρά τους και τα υπόλοιπα κράτη-μέλη υπέβαλαν τα εθνικά μεταρρυθμιστικά τους προγράμματα στην Επιτροπή, η οποία τα ανέλυσε και στις 25 Ιανουαρίου του 2006, παρουσίασε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο την ετήσια έκθεση της σχετικά με την ανανεωμένη ΣτΛ, με τη μορφή ανακοίνωσης με τον τίτλο: «Ωρα να ανεβάσουμε ταχύτητα – Η νέα εταιρική σχέση για την ανάπτυξη και την απασχόληση»⁵⁴. Στην έκθεση αυτή η Επιτροπή εκτός από την ανάλυση των 25 Εθνικών Προγραμμάτων Μεταρρυθμίσεων των κρατών-μελών της ΕΕ-25, προτείνει συγκεκριμένες δράσεις ώστε να διορθωθούν ορισμένες ελλείψεις οι οποίες καταγράφονται και υπογραμμίζει τα θετικά σημεία ώστε να διευκολυνθεί η ανταλλαγή καλών πρακτικών.

⁵³ Βλ. «Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων για την ανάπτυξη και την απασχόληση 2005-2008», στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών (www.mnec.gr).

⁵⁴ Βλ. «Ωρα να ανεβάσουμε ταχύτητα – Η νέα εταιρική σχέση για την ανάπτυξη και την απασχόληση», στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (<http://europa.eu/generalreport/el/2006>).

6. Διαρθρωτικοί Δείκτες της ΣτΛ

6.1. Σύντομη αναφορά στους Βασικούς Άξονες της ΣτΛ

Η ΣτΛ υπενθυμίζουμε ότι είναι μια σειρά από ανεξάρτητες, αλλά αλληλο-ενισχυμένες μεταρρυθμίσεις που αφορούν τους τρεις πυλώνες της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης – οικονομία, κοινωνική συνοχή, περιβάλλον- εστιάζοντας σε πέντε βασικούς άξονες⁵⁵:

1. Οικονομικές μεταρρυθμίσεις:

Επιδιώξεις: Ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς, βελτίωση των δημόσιων οικονομικών, απελευθέρωση αγορών, ελάφρυνση του βάρους της δημόσιας διοίκησης στις επιχειρήσεις.

Ποσοτικοί Στόχοι: Υιοθέτηση από τις Εθνικές νομοθεσίες τουλάχιστον του 98,5% των σχετικών οδηγιών της ΕΕ.

2. Αγορά εργασίας:

Επιδιώξεις: Βελτίωση της ποιότητας της εργασίας (περιβάλλον, ασφάλεια), εναρμόνιση των μισθολογικών εξελίξεων με την αύξηση της παραγωγικότητας, αύξηση της συμμετοχής των γυναικών.

Ποσοτικοί Στόχοι: Αύξηση της απασχόλησης στο 67% (ενδιάμεσος στόχος) για το 2005 και στο 70% για το 2010. Αύξηση της γυναικείας απασχόλησης στο 57% (ενδιάμεσος στόχος) για το 2005 και στο 60% για το 2010. Επίσης, αύξηση της απασχόλησης των εργαζομένων ηλικίας 55-64 ετών στο 50% μέχρι το 2010.

3. Εκπαίδευση, Έρευνα και Καινοτομία:

Επιδιώξεις: Δια βίου εκπαίδευση, εναρμόνιση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας, επιμόρφωση σε νέες τεχνολογίες, ενίσχυση του ερευνητικού περιβάλλοντος, προώθηση ιδιωτικών και δημόσιων επενδύσεων σε Έρευνα & Ανάπτυξη, δημιουργία μιας οικονομίας βασισμένη στη γνώση.

Ποσοτικοί Στόχοι: Αύξηση των δαπανών για Ε&Α στο 3% του ΑΕΠ έως το 2010. Για την περίπτωση της Ελλάδας η αύξηση των δαπανών για Ε&Α έχει περιοριστεί στο 1,5% μέχρι το 2010.

4. Κοινωνική Συνοχή:

Επιδιώξεις: Μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων, ενίσχυση της ισότητας των φύλων, παροχή ίσων ευκαιριών για άτομα με ειδικές ανάγκες.

Ποσοτικοί Στόχοι: Μείωση στο 50% των μαθητών που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο, μείωση του αριθμού των ατόμων που ζουν στα όρια της φτώχειας.

5. Προστασία του Περιβάλλοντος:

Επιδιώξεις: Εφαρμογή του Πρωτοκόλλου του Κιότο, μείωση της χρήσης των χημικών, βελτίωση της ποιότητας των τροφίμων, προώθηση των φιλικών προς το περιβάλλον καινοτομιών.

Ποσοτικοί Στόχοι: έως το 2010, το 22% της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας να προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές.

⁵⁵ Βλ. «The Hellenic Republic's Fiscal Policies», στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Ανάπτυξης (www.ypan.gr).

6.2. Κατάλογος Διαρθρωτικών Δεικτών της ΣτΛ

Σε κάθε ετήσιο Συμβούλιο προστίθενται και καινούργια στοιχεία, επιβαρύνοντας επιπλέον τον αρχικό στρατηγικό στόχο για μια ανταγωνιστική Ευρωπαϊκή οικονομία, βασισμένη στη γνώση, με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και κοινωνική συνοχή. Σε συνέχεια της κατάστασης αυτής, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Δεκέμβριο του 2003, υιοθέτησε έναν κατάλογο δεκατεσσάρων (14) διαρθρωτικών δεικτών, βοηθώντας με αυτό τον τρόπο στην ποσοτική σύγκριση των «επιδόσεων» μεταξύ των χωρών της ΕΕ. Τον κατάλογο αυτόν των 14 διαρθρωτικών δεικτών (short list) μπορεί να τον βρει κανείς στην ιστοσελίδα της Eurostat⁵⁶ στα αγγλικά εάν επιλέξει από τα special topics την ένδειξη structural indicators και στη συνέχεια τη short list.

Ο Κατάλογος των δεκατεσσάρων (14) διαρθρωτικών δεικτών:

Γενικό Οικονομικό Υπόβαθρο

1. Κατά κεφαλήν ΑΕΠ
2. Παραγωγικότητα της Εργασίας

Απασχόληση

3. Ποσοστό απασχόλησης ανά φύλο
4. Ποσοστό απασχόλησης μεγαλύτερης ηλικίας εργαζομένων ανά φύλο

Έρευνα και Καινοτομία

5. Επίπεδο εκπαίδευσης νέων (ηλικίας 20-24 ετών) ανά φύλο
6. Ακαθάριστη εθνική δαπάνη για έρευνα και ανάπτυξη

Οικονομικός Μετασχηματισμός

7. Συγκριτικά επίπεδα τιμών
8. Επιχειρησιακή επένδυση

Κοινωνική Συνοχή

9. Ποσοστό πληθυσμού που διατρέχει κίνδυνο φτώχειας ανά φύλο
10. Ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας ανά φύλο
11. Διασπορά περιφερειακών ποσοστών απασχόλησης ανά φύλο

Περιβάλλον

12. Εκπομπές αερίων που συντελούν στο φαινόμενο του θερμοκηπίου
13. Ενεργειακή ένταση της οικονομίας
14. Όγκος μεταφοράς εμπορευμάτων

Ο κατάλογος δεικτών είναι ισορροπημένος για να αντικατοπτρίζει τη σημασία που απέδωσαν τα Ευρωπαϊκά Συμβούλια της Λισσαβόνας και του Γκέτεμποργκ στους τομείς της απασχόλησης, της καινοτομίας και της έρευνας, των οικονομικών μεταρρυθμίσεων, της κοινωνικής συνοχής και του περιβάλλοντος.

⁵⁶ Βλ. Ο κατάλογος των 14 διαρθρωτικών δεικτών είναι μετάφραση από την ιστοσελίδα της Eurostat (<http://eurostat.ec.europa.eu>).

6.3. Μεθοδολογία Επεξεργασίας Διαρθρωτικών Δεικτών

Οι διαρθρωτικοί δείκτες, όπως προαναφέραμε, παρουσιάζονται στην ιστοσελίδα της Eurostat και τα στατιστικά στοιχεία αυτών για την τελευταία δεκαετία διατίθενται με τη μορφή πινάκων. Οι πίνακες αυτοί είναι για κάθε δείκτη ξεχωριστά και όπου προβλέπεται, με βάση τον κατάλογο των διαρθρωτικών δεικτών, είναι διακριτοί σε άνδρες και γυναίκες. Στον κάθετο άξονα κάθε πίνακα, εκτός από τις 27 χώρες που είναι κράτη-μέλη της διευρυμένης ΕΕ του 2007, περιλαμβάνονται η Κροατία που αναμένεται να ενταχθεί στην ΕΕ το 2008, η Τουρκία και η Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας που επιθυμούν να προσχωρήσουν στην ΕΕ προσεχώς, καθώς επίσης η Ισλανδία, η Νορβηγία και η Ελβετία που δεν είναι κράτη-μέλη στην ΕΕ κι επιπλέον οι ΗΠΑ και η Ιαπωνία που είναι ανταγωνιστικές χώρες ως προς την ΕΕ. Στον οριζόντιο άξονα κάθε πίνακα αναγράφονται τα έτη για τα οποία υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία ή έστω προβλέψεις.

Από τους εν λόγω πίνακες, επιλέγουμε μόνο τα στατιστικά στοιχεία που αφορούν τα 25 κράτη-μέλη της ΕΕ και τα απομονώνουμε για την περίοδο 2000-2005, έτσι ώστε τα διαθέσιμα στοιχεία να είναι πραγματικά. Ειδικότερα, αποφεύγουμε την αναφορά στις τιμές των διαρθρωτικών δεικτών για το 2006 γιατί περιλαμβάνουν προσωρινές τιμές και προβλέψεις. Ομοίως, αποφεύγουμε τις αναφορές για το 2007 και το 2008 που δεν υπάρχουν διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία, παρά μόνο για τους δύο πρώτους διαρθρωτικούς δείκτες.

Με προσαρμογή στο Excel επεξεργαζόμαστε τα στοιχεία αυτά για να δείξουμε την κατάταξη των 25 κρατών-μελών της ΕΕ ανά δείκτη με έτος αναφοράς το 2005. Με τη λογική αυτή, καταλήγουμε στο σχηματισμό ενός πρώτου πίνακα κατάταξης για κάθε διαρθρωτικό δείκτη. Στον οριζόντιο άξονα του πίνακα κατάταξης αναγράφονται τα έτη από το 2000 μέχρι το 2005 και στον κάθετο άξονα τα 25 κράτη-μέλη της ΕΕ. Δεδομένου ότι η Ρουμανία και η Βουλγαρία εντάχθηκαν πλήρως στην ΕΕ-27 μόλις το 2007 δεν λαμβάνονται υπόψη στην επεξεργασία των διαρθρωτικών δεικτών. Με άλλα λόγια, περιοριζόμαστε στην ΕΕ των 25 κρατών-μελών όπως διαμορφώθηκε μετά την διεύρυνση του 2004.

Με βάση τον πρώτο πίνακα κατάταξης για κάθε διαρθρωτικό δείκτη καταρτίζουμε έναν δεύτερο πίνακα. Κάθε φορά επιλέγουμε τις τρεις πρώτες χώρες από τον πρώτο πίνακα που παρουσιάζουν τις μεγαλύτερες τιμές του εκάστοτε δείκτη και τις τρεις τελευταίες χώρες αντίστοιχα. Σταθερά επιλέγουμε την Ελλάδα, την Ιρλανδία, την Ισπανία και την Πορτογαλία γιατί σε αυτές τις τέσσερις χώρες χορηγήθηκε ειδικό καθεστώς για την ένταξή τους στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση λόγω του ότι είχαν σημειώσει ανεπαρκή πρόοδο και θέλουμε να δείξουμε την πορεία τους αναλυτικότερα. Στην περίπτωση που τυχαίνει οι σταθερά επιλέξιμες χώρες να συμπεριλαμβάνονται είτε στις τρεις από τις πρώτες είτε στις τρεις από τις τελευταίες, το πλήθος των χωρών που αναγράφεται στον κάθετο άξονα μειώνεται. Αντιθέτως, στον οριζόντιο άξονα αναγράφονται σταθερά τα εξεταζόμενα έτη από το 2000 έως το 2005. Σημειώνεται ότι τα κενά στους πίνακες οφείλονται σε έλλειψη στοιχείων από τη Eurostat.

Τέλος, αναπαριστούμε διαγραμματικά την πορεία των επιλεγμένων χωρών (με βάση τον εκάστοτε δεύτερο πίνακα) αναφορικά με τους 14 διαρθρωτικούς δείκτες και για το συγκεκριμένο διάστημα 2000-2005.

6.4. Επεξεργασία 14 Διαρθρωτικών Δεικτών

1. Κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε μονάδες αγοραστικής ικανότητας (ΕΕ-25=100)

Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) είναι ένα μέτρο εκτίμησης για την οικονομική δραστηριότητα. Ορίζεται ως η αξία όλων των παραγόμενων αγαθών και υπηρεσιών αφαιρούμενης της αξίας των αγαθών ή υπηρεσιών που έχουν χρησιμοποιηθεί κατά την δημιουργία τους, κατά τη διάρκεια ενός έτους μέσα στην επικράτεια της χώρας ανεξάρτητα από την μόνιμη κατοικία των ιδιοκτητών των συντελεστών παραγωγής. Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ, ορίζεται ως το πηλίκο του ΑΕΠ μιας χώρας προς το συνολικό πληθυσμό αυτής. Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ είναι εκφρασμένο σε μονάδες αγοραστικής δύναμης σε σχέση με το μέσο όρο της ΕΕ των 25 (ΕΕ-25=100), δηλαδή το έτος βάσης είναι ο μέσος όρος της ΕΕ των 25 κρατών-μελών. Αυτό σημαίνει ότι αν ο δείκτης μιας χώρας είναι πάνω από 100, το επίπεδο του κατά κεφαλήν ΑΕΠ αυτής της χώρας είναι υψηλότερο από το μέσο όρο της ΕΕ-25 και αντίστροφα. Επίσης, το κατά κεφαλήν ΑΕΠ είναι εκφρασμένο σε μονάδες αγοραστικής δύναμης, που σημαίνει ότι ένα κοινό νόμισμα εξαλείφει τις διαφορές στα επίπεδα τιμών μεταξύ των χωρών επιτρέποντας σημαντικές συγκρίσεις του ΑΕΠ μεταξύ των χωρών.⁵⁷

Πίνακας 1

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Λουξεμβούργο	233,2	224,4	231,7	237,1	241,1	251,5
Ιρλανδία	124,9	126,8	132,2	134,7	135,8	138
Ολλανδία	128,4	128,1	128,1	124,5	125	126,6
Αυστρία	127,4	121,8	122,3	123,6	123,6	123,5
Δανία	125,9	122,5	123,4	119,5	119,4	121,3
Βέλγιο	120,4	118,3	120,1	118,3	119,4	118,1
Αγγλία	111,8	112,7	113,7	115	116,9	114,9
Σουηδία	119,5	114,5	114	115,4	115,5	114,4
Γερμανία	113,4	111,8	110,6	112,2	111,4	110,1
Φιλανδία	112,2	110,9	110,7	108,7	111,2	109,9
Γαλλία	110,3	110,9	111,4	107,6	107,5	109,6
Ιταλία	111,8	112,9	107,5	106,6	103,2	101,2
Ισπανία	93,1	94	96,5	97,2	96,8	98,5
Κύπρος	84,9	87,1	85,6	85,4	87,6	89,9
Ελλάδα	73,4	75,4	79,4	80,4	81,4	83,5
Σλοβενία	74,1	74	76,4	77,6	80	81,4
Τσεχία	65,5	67,3	67,7	70,6	73,1	74,1
Μάλτα	80	74,6	76,4	75,4	72,8	72,9
Πορτογαλία	74,6	74,1	74	73,8	72,2	72,4
Ουγγαρία	53,6	56,4	59	60,9	61,3	62,2
Εσθονία	42,7	44,2	47,9	51,1	53,5	59,5
Σλοβακία	48,1	50,2	52,1	52,9	54,4	57,5
Λιθουανία	37,6	39,7	42,3	47,1	49	51,6
Πολωνία	46,2	45,6	46,4	47,1	48,8	48,9
Λετονία	35,1	37,1	39,6	41,7	43,6	48,2

Πηγή: Eurostat

⁵⁷ Βλ. Ο ορισμός του δείκτη είναι μετάφραση από την Eurostat (<http://eurostat.ec.europa.eu>).

Στον πρώτο πίνακα παρουσιάζουμε την φθίνουσα κατάταξη των 25 κρατών-μελών της ΕΕ-25 αναφορικά με το κατά κεφαλήν ΑΕΠ για το έτος 2005, δηλαδή από την χώρα με την μεγαλύτερη τιμή προς την χώρα με την μικρότερη τιμή του κατά κεφαλήν ΑΕΠ. Όπως βλέπουμε η Ελλάδα κατέχει την **15η θέση**, μόνο η Πορτογαλία βρίσκεται πιο χαμηλά από τα κράτη-μέλη της ΕΕ-15.

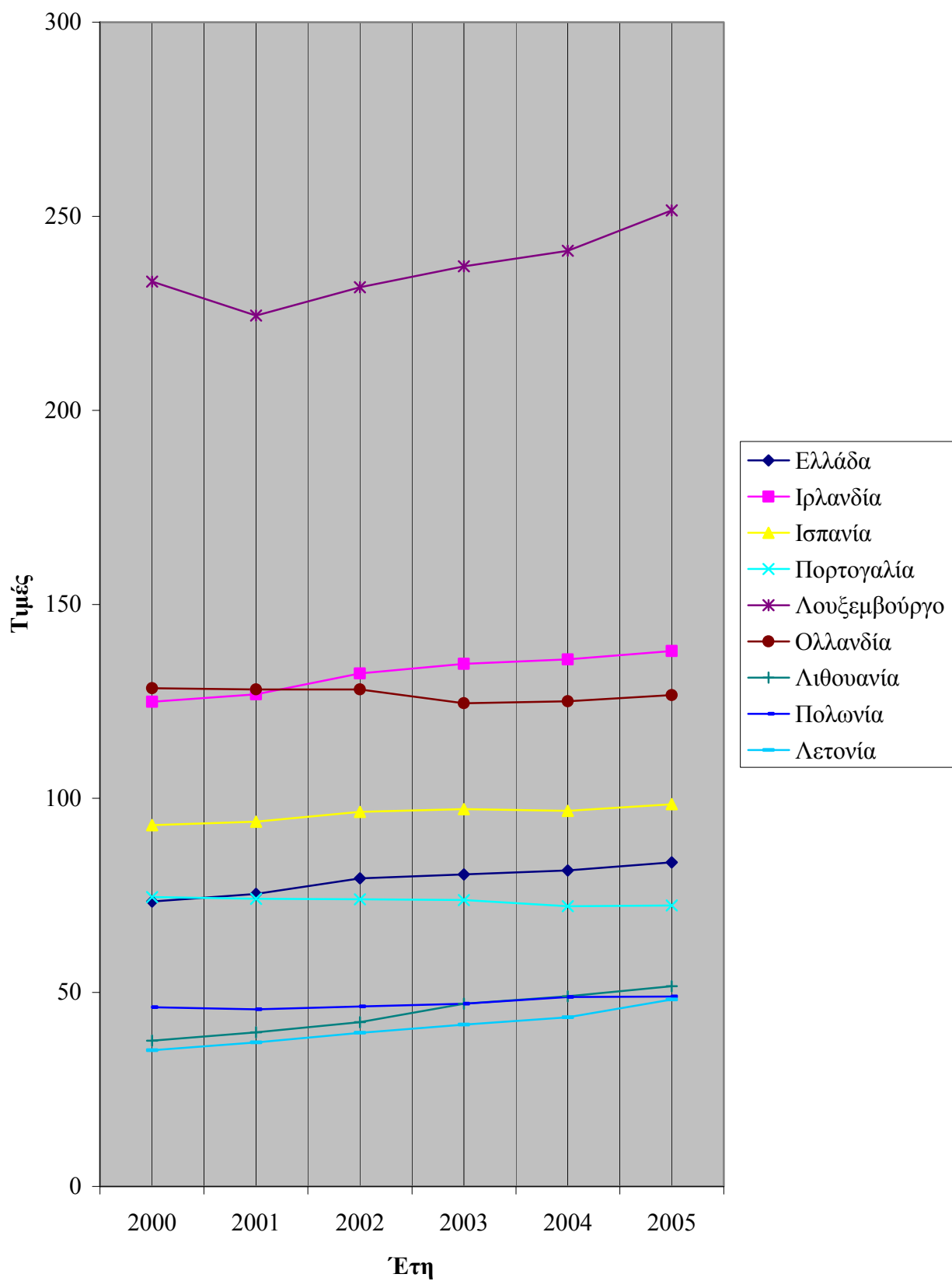
Στον δεύτερο πίνακα, επιλέγουμε την Ελλάδα, την Ιρλανδία, την Ισπανία και την Πορτογαλία για να εξετάσουμε την πορεία αυτών των χωρών που αρχικά παρουσίασαν ανεπαρκή πρόοδο και στηρίχθηκαν οικονομικά από την ΕΕ. Εκτός από τις προαναφερθείσες χώρες, επιλέγουμε τις τρεις πρώτες χώρες και τις τρεις τελευταίες κατά τη σειρά κατάταξης του 2005. Στην συγκεκριμένη περίπτωση τυχαίνει η Ιρλανδία, που επιλέγεται σταθερά να ανήκει στις τρεις πρώτες χώρες οπότε ήδη περιλαμβάνεται στον πίνακα. Προσθέτουμε λοιπόν μόνο το Λουξεμβούργο και την Ολλανδία, καθώς επίσης τις τρεις τελευταίες χώρες κατάταξης την Λιθουανία, την Πολωνία και την Λετονία.

Πίνακας 1*

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ελλάδα	73,4	75,4	79,4	80,4	81,4	83,5
Ιρλανδία	124,9	126,8	132,2	134,7	135,8	138
Ισπανία	93,1	94	96,5	97,2	96,8	98,5
Πορτογαλία	74,6	74,1	74	73,8	72,2	72,4
Λουξεμβούργο	233,2	224,4	231,7	237,1	241,1	251,5
Ολλανδία	128,4	128,1	128,1	124,5	125	126,6
Λιθουανία	37,6	39,7	42,3	47,1	49	51,6
Πολωνία	46,2	45,6	46,4	47,1	48,8	48,9
Λετονία	35,1	37,1	39,6	41,7	43,6	48,2

Στο παρακάτω διάγραμμα βλέπουμε ότι το Λουξεμβούργο, η Ιρλανδία και η Ολλανδία βρίσκονται πάνω από την νοητή γραμμή του 100, αφού οι τιμές του δείκτη των χωρών αυτών είναι πάνω από το μέσο όρο της ΕΕ-25 που ισούται με το 100. Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ του Λουξεμβούργου είναι κατά πολύ υψηλότερο συγκριτικά με τα υπόλοιπα κράτη-μέλη της ΕΕ. Η Ισπανία και η Ελλάδα με βάση το διάγραμμα αυξάνουν διαχρονικά το κατά κεφαλήν ΑΕΠ, ενώ αντίθετα στην Πορτογαλία μειώνεται διαχρονικά με χαμηλούς ρυθμούς για το εξεταζόμενο διάστημα 2000-2005. Ακόμη χαμηλότερα στο διάγραμμα βρίσκονται η Λιθουανία, η Πολωνία και η Λετονία. Αξίζει όμως να σημειώσουμε κατά πρώτον ότι οι τρεις αυτές χώρες μόλις το 2004 έγιναν κράτη-μέλη της ΕΕ-25 και κατά δεύτερον ότι η πορεία τους είναι ανοδική αν και παραμένει στα μισά σε σχέση με το μέσο όρο της ΕΕ των 25.

Διάγραμμα 1 - Κατά κεφαλήν ΑΕΠ

2. Παραγωγικότητα της εργασίας ανά εργαζόμενο (ΕΕ-25=100)

Η παραγωγικότητα της εργασίας αντιστοιχεί στην ποσότητα της εργασίας που απαιτείται για την παραγωγή μιας συγκεκριμένης μονάδας. Από μακροοικονομική άποψη η παραγωγικότητα της εργασίας μετράται μέσω του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος μιας χώρας ανά εργαζόμενο. Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) σε μονάδες αγοραστικής δύναμης ανά εργαζόμενο δίνει μια συνολική εικόνα από την παραγωγικότητα των εθνικών οικονομιών εκφρασμένη σε σχέση με το μέσο όρο της ΕΕ των 25. Αν ο δείκτης μιας χώρας είναι μεγαλύτερος του 100, αυτής της χώρας το επίπεδο του ΑΕΠ ανά εργαζόμενο είναι υψηλότερο από το μέσο όρο της ΕΕ και αντίστροφα. Σημειώνεται δε ότι δεν γίνεται διάκριση σε εργαζόμενους πλήρους απασχόλησης ή μερικής απασχόλησης.⁵⁸

Πίνακας 2

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Λουξεμβούργο	167,8	155,1	157,3	159,2	159,9	164,3
Βέλγιο	130,6	127,8	130,5	128,9	130,2	128,9
Ιρλανδία	121,2	122,1	127,2	129,1	128,7	128,5
Γαλλία	119,3	119,4	120,1	116,5	117,4	120,5
Αυστρία	117,3	112,7	114,3	116,1	116,6	116,5
Ολλανδία	109,1	108,2	108,3	106,2	108,3	110,2
Ιταλία	120,2	119,9	112,6	110,7	108,2	107
Αγγλία	103,8	104,8	105,3	105,8	107,3	105,7
Φιλανδία	109,5	107,7	106,6	104,8	107,4	105,5
Σουηδία	107,6	102,2	101,9	103,8	105,3	104,7
Δανία	105,3	102,8	103,9	102,1	102,6	104,3
Γερμανία	103	102,1	101,8	104,1	103,2	102,5
Ελλάδα	91,6	94,7	99,9	99,9	98,5	100,7
Ισπανία	98,9	98,6	100,3	99,4	97,5	97,4
Μάλτα	92,3	85,9	88	86,5	85	84,5
Κύπρος	81,1	82,9	80,7	78,8	80,1	81,6
Σλοβενία	71,3	71,5	72,8	74,2	76,4	78
Ουγγαρία	61,7	65	67,8	68,8	69,8	71
Τσεχία	59	60,5	60,3	63,7	66	66,7
Πορτογαλία	67,1	66,4	66,5	67	64,6	65,4
Σλοβακία	55,5	57,8	60,3	60,1	62,2	65,2
Εσθονία	44,3	45,6	48,6	51	53,5	58,3
Πολωνία	52,6	53,5	56,1	57,5	58,9	58,1
Λιθουανία	40,7	44,8	45,9	49,7	51,6	52,9
Λετονία	38,2	39,5	41,2	42,3	43,7	47,5

Πηγή: Eurostat

⁵⁸ Βλ. Ο ορισμός του δείκτη είναι μετάφραση από την Eurostat (<http://eurostat.ec.europa.eu>).

Με βάση τον πρώτο πίνακα κατάταξης των κρατών-μελών της ΕΕ-25 από την χώρα που παρουσιάζει την μεγαλύτερη παραγωγικότητα της εργασίας για το έτος 2005 προς την χώρα με την μικρότερη τιμή για τον συγκεκριμένο δείκτη, συμπεραίνουμε ότι η Ελλάδα κατέχει την **13η θέση**, ενώ πιο χαμηλά βρίσκονται η Ισπανία και η Πορτογαλία από τα κράτη-μέλη της ΕΕ-15.

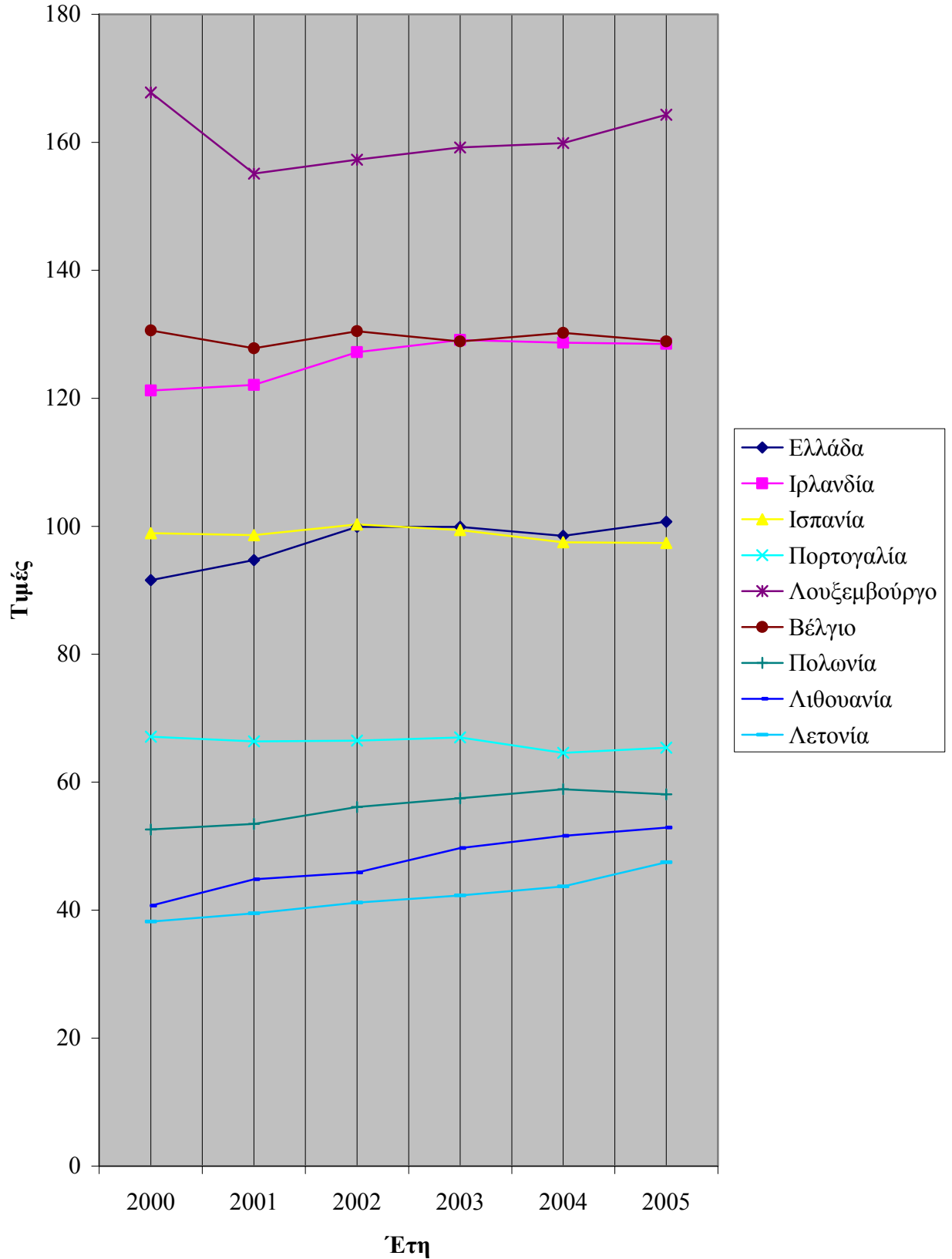
Στην συνέχεια επιλέγουμε την Ελλάδα, την Ιρλανδία, την Ισπανία και την Πορτογαλία που είναι σταθερά επιλέξιμες χώρες για τον δεύτερο πίνακα και επιπλέον το Λουξεμβούργο και το Βέλγιο που είναι οι δύο πρώτες χώρες (η Ιρλανδία ήδη περιλαμβάνεται ως σταθερά επιλέξιμη) και την Πολωνία, την Λιθουανία και την Λετονία ως τρεις τελευταίες χώρες για το 2005 της ΕΕ-25.

Πίνακας 2*

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ελλάδα	91,6	94,7	99,9	99,9	98,5	100,7
Ιρλανδία	121,2	122,1	127,2	129,1	128,7	128,5
Ισπανία	98,9	98,6	100,3	99,4	97,5	97,4
Πορτογαλία	67,1	66,4	66,5	67	64,6	65,4
Λουξεμβούργο	167,8	155,1	157,3	159,2	159,9	164,3
Βέλγιο	130,6	127,8	130,5	128,9	130,2	128,9
Πολωνία	52,6	53,5	56,1	57,5	58,9	58,1
Λιθουανία	40,7	44,8	45,9	49,7	51,6	52,9
Λετονία	38,2	39,5	41,2	42,3	43,7	47,5

Διαγραμματικά βλέπουμε ότι το Λουξεμβούργο, το Βέλγιο και η Ιρλανδία ξεπερνούν το μέσο όρο της ΕΕ αφού οι τιμές τους για την παραγωγικότητα της εργασίας ανά εργαζόμενο το 2005 είναι μεγαλύτερες του 100. Η Ελλάδα και η Ισπανία προσεγγίζουν το μέσο όρο της ΕΕ-25. Ειδικότερα, τα αρχικά έτη 2000 και 2001 η Ισπανία βρίσκεται υψηλότερα από την Ελλάδα, τα ενδιάμεσα έτη 2002 και 2003 φαίνεται να εφάπτονται, ενώ αντίστροφα τα έτη 2004 και 2005 η Ελλάδα βρίσκεται υψηλότερα από την Ισπανία. Με λίγα λόγια η Ελλάδα διαχρονικά αυξάνει την παραγωγικότητα της εργασίας ανά εργαζόμενο και μόλις που ξεπερνά το 2005 το μέσο όρο της ΕΕ-15 ενώ η Ισπανία διαχρονικά μειώνει με χαμηλούς ρυθμούς. Αρκετά χαμηλότερα σε σχέση με την Ελλάδα και την Ισπανία βρίσκεται η Πορτογαλία η οποία απέχει σταθερά από το μέσο όρο της ΕΕ-15. Η Πολωνία, η Λιθουανία και η Λετονία βρίσκονται ακόμη χαμηλότερα στο διάγραμμα με μικρές διαφορές μεταξύ τους. Αξίζει όμως να επαναλάβουμε ότι οι τρεις αυτές χώρες μόλις το 2004 έγιναν κράτη-μέλη της ΕΕ-25 και ότι η πορεία τους είναι ανοδική αν και παραμένει στα μισά σε σχέση με το μέσο όρο της ΕΕ των 25.

Διάγραμμα 2 - Παραγωγικότητα της εργασίας ανά εργαζόμενο

3. Ποσοστό απασχόλησης εργαζομένων 15-64 ετών

Το ποσοστό απασχόλησης υπολογίζεται διαιρώντας τον αριθμό των εργαζομένων ηλικίας 15-64 ετών με το συνολικό πληθυσμό της ίδιας ηλικιακής ομάδας. Ο συγκεκριμένος δείκτης βασίζεται στην Ευρωπαϊκή Έρευνα Εργατικού Δυναμικού. Η έρευνα καλύπτει όλο τον πληθυσμό που ζει σε νοικοκυριά ενώ εξαιρεί όσους για παράδειγμα ζουν σε ιδρύματα και νοσοκομεία. Ο απασχολούμενος πληθυσμός αποτελείται από τα άτομα που κατά τη διάρκεια της εβδομάδας αναφοράς έκαναν οποιαδήποτε εργασία επί πληρωμής για τουλάχιστον μια ώρα.⁵⁹

Πίνακας 3

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Δανία	76,3	76,2	75,9	75,1	75,7	75,9
Ολλανδία	72,9	74,1	74,4	73,6	73,1	73,2
Σουηδία	73	74	73,6	72,9	72,1	72,5
Αγγλία	71,2	71,4	71,3	71,5	71,6	71,7
Αυστρία	68,5	68,5	68,7	68,9	67,8	68,6
Κύπρος	65,7	67,8	68,6	69,2	68,9	68,5
Φιλανδία	67,2	68,1	68,1	67,7	67,6	68,4
Ιρλανδία	65,2	65,8	65,5	65,5	66,3	67,6
Πορτογαλία	68,4	69	68,8	68,1	67,8	67,5
Γερμανία	65,6	65,8	65,4	65	65	66
Σλοβενία	62,8	63,8	63,4	62,6	65,3	66
Τσεχία	65	65	65,4	64,7	64,2	64,8
Εσθονία	60,4	61	62	62,9	63	64,4
Λουξεμβούργο	62,7	63,1	63,4	62,2	62,5	63,6
Ισπανία	56,3	57,8	58,5	59,8	61,1	63,3
Λετονία	57,5	58,6	60,4	61,8	62,3	63,3
Γαλλία	62,1	62,8	63	63,3	63,1	63,1
Λιθουανία	59,1	57,5	59,9	61,1	61,2	62,6
Βέλγιο	60,5	59,9	59,9	59,6	60,3	61,1
Ελλάδα	56,5	56,3	57,5	58,7	59,4	60,1
Σλοβακία	56,8	56,8	56,8	57,7	57	57,7
Ιταλία	53,7	54,8	55,5	56,1	57,6	57,6
Ουγγαρία	56,3	56,2	56,2	57	56,8	56,9
Μάλτα	54,2	54,3	54,4	54,2	54	53,9
Πολωνία	55	53,4	51,5	51,2	51,7	52,8

Πηγή: Eurostat

Από τον πρώτο πίνακα αναφορικά με τον συγκεκριμένο δείκτη για το 2005 διαπιστώνουμε ότι η Ελλάδα κατέχει την **20η θέση** κατάταξης και μόνο η Ιταλία βρίσκεται πιο χαμηλά από την ΕΕ-15. Σημειώνουμε δε ότι πολλά από τα πρόσφατα ενταγμένα κράτη-μέλη της ΕΕ-25 παρουσιάζουν μεγαλύτερες τιμές του δείκτη συγκριτικά με τη χώρα μας.

⁵⁹ Βλ. Ο ορισμός του δείκτη είναι μετάφραση από την Eurostat (<http://eurostat.ec.europa.eu>).

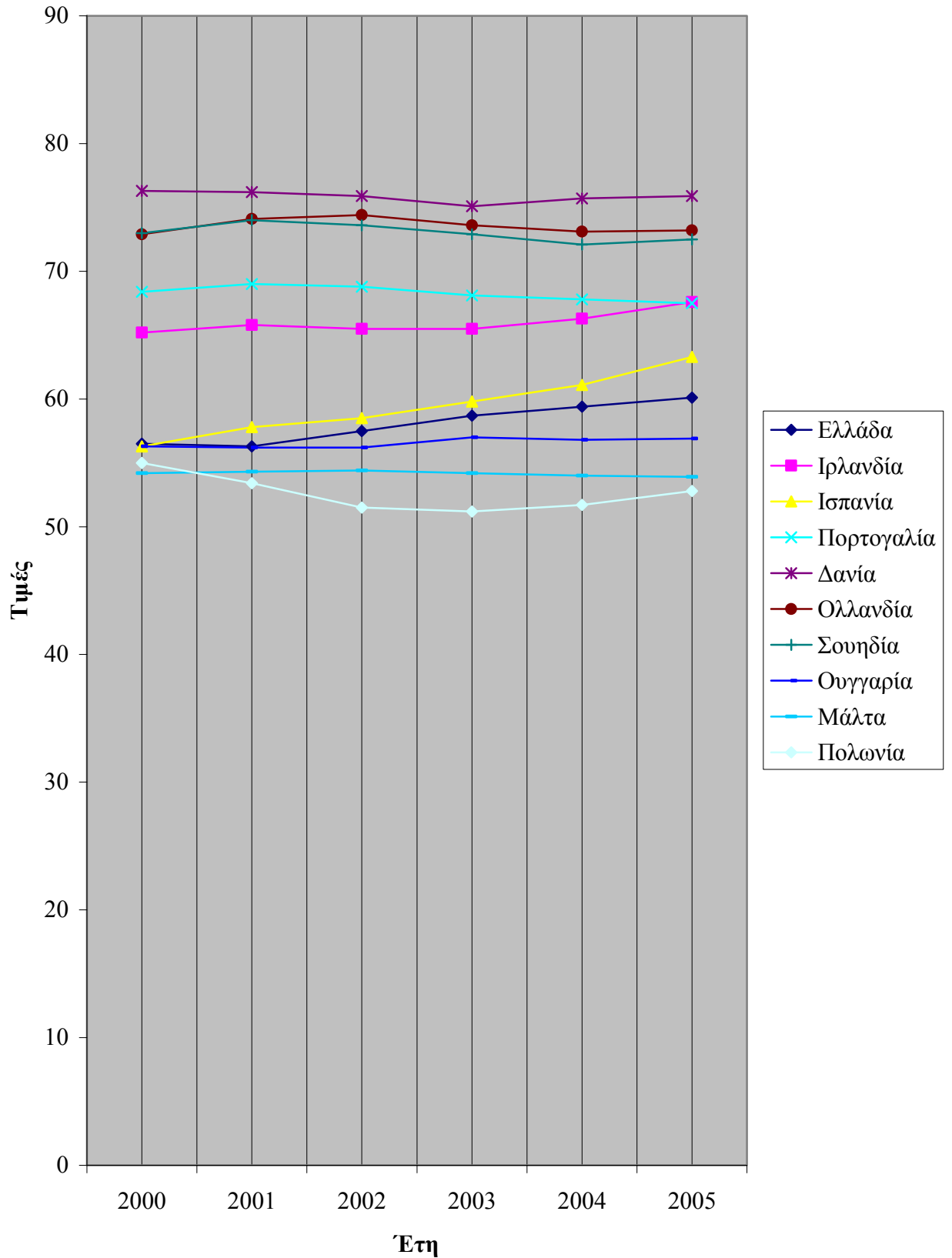
Στον δεύτερο πίνακα περιλαμβάνουμε την Ελλάδα, την Ιρλανδία, την Ισπανία και την Πορτογαλία που είναι σταθερά επιλέξιμες χώρες , την Δανία, την Ολλανδία και την Σουηδία που είναι οι τρεις πρώτες χώρες με βάση την κατάταξη του 2005 καθώς επίσης την Ουγγαρία, την Μάλτα και την Πολωνία που είναι οι τρεις τελευταίες αναφορικά με το δείκτη για το 2005.

Πίνακας 3*

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ελλάδα	56,5	56,3	57,5	58,7	59,4	60,1
Ιρλανδία	65,2	65,8	65,5	65,5	66,3	67,6
Ισπανία	56,3	57,8	58,5	59,8	61,1	63,3
Πορτογαλία	68,4	69	68,8	68,1	67,8	67,5
Δανία	76,3	76,2	75,9	75,1	75,7	75,9
Ολλανδία	72,9	74,1	74,4	73,6	73,1	73,2
Σουηδία	73	74	73,6	72,9	72,1	72,5
Ουγγαρία	56,3	56,2	56,2	57	56,8	56,9
Μάλτα	54,2	54,3	54,4	54,2	54	53,9
Πολωνία	55	53,4	51,5	51,2	51,7	52,8

Με βάση το διάγραμμα διαπιστώνουμε ότι η Δανία, η Ολλανδία και η Σουηδία όλο το εξεταζόμενο διάστημα 2000-2005 βρίσκονται πάνω από τη νοητή γραμμή της τιμής του 70 πράγμα που σημαίνει ότι οι τρεις αυτές χώρες από την αφετηρία της ΣτΛ (2000) παρουσιάζουν ποσοστά απασχόλησης πάνω από το 70% του πληθυσμού τους. Τον στόχο της ΣτΛ αναφορικά με το ποσοστό απασχόλησης του 70% για το 2010 φαίνεται να προσεγγίζουν η Ιρλανδία και η Πορτογαλία, οι γραμμές των οποίων συγκλίνουν το 2005. Η Ισπανία και η Ελλάδα, εμφανίζονται χαμηλότερα στο διάγραμμα συγκριτικά με τις παραπάνω χώρες αλλά δεν πρέπει να παραβλέπουμε το γεγονός ότι εξαρχής παρουσίαζαν χαμηλότερο σημείο εκκίνησης το 2000 και ενθαρρυντικό είναι το ότι σημειώνουν και οι δύο ανοδική πορεία διαχρονικά. Αξίζει να σημειώσουμε ότι η Ισπανία και η Ελλάδα παρουσίαζαν το ίδιο σχεδόν σημείο εκκίνησης το 2000, πάρα ταύτα το ποσοστό απασχόλησης στην Ισπανία φαίνεται να αυξάνεται με ταχύτερους ρυθμούς διαχρονικά από ότι στην περίπτωση της Ελλάδας. Ακολουθούν η Ουγγαρία και η Μάλτα με σταθερή πορεία και τελευταία η Πολωνία που μετά από μια πτωτική πορεία εμφανίζει σημεία ανάκαμψης το 2004 και το 2005.

Διάγραμμα 3 - Ποσοστό απασχόλησης εργαζομένων

3.1. Ποσοστό απασχόλησης γυναικών 15-64 ετών

Το ποσοστό απασχόλησης γυναικών υπολογίζεται διαιρώντας τον αριθμό των εργαζόμενων γυναικών ηλικίας 15-64 ετών με το συνολικό πληθυσμό γυναικών της ίδιας ηλικιακής ομάδας. Η έρευνα καλύπτει όλο τον πληθυσμό που ζει σε νοικοκυριά ενώ εξαιρεί όσους για παράδειγμα ζουν σε ιδρύματα και νοσοκομεία. Ο απασχολούμενος πληθυσμός αποτελείται από τα άτομα που κατά τη διάρκεια της εβδομάδας αναφοράς έκαναν οποιαδήποτε εργασία επί πληρωμής για τουλάχιστον μια ώρα.⁶⁰

Πίνακας 3.1

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Δανία	71,6	72	71,7	70,5	71,6	71,9
Σουηδία	70,9	72,3	72,2	71,5	70,5	70,4
Ολλανδία	63,5	65,2	66,2	66	65,8	66,4
Φιλανδία	64,2	65,4	66,2	65,7	65,6	66,5
Αγγλία	64,7	65	65,2	65,3	65,6	65,9
Πορτογαλία	60,5	61,3	61,4	61,4	61,7	61,7
Αυστρία	59,6	60,7	61,3	61,6	60,7	62
Σλοβενία	58,4	58,8	58,6	57,6	60,5	61,3
Εσθονία	56,9	57,4	57,9	59	60	62,1
Γερμανία	58,1	58,7	58,9	58,9	59,2	60,6
Κύπρος	53,5	57,2	59,1	60,4	58,7	58,4
Λετονία	53,8	55,7	56,8	57,9	58,5	59,3
Λιθουανία	57,7	56,2	57,2	58,4	57,8	59,4
Γαλλία	55,2	56	56,7	57,2	57,4	57,6
Ιρλανδία	53,9	54,9	55,4	55,7	56,5	58,3
Τσεχία	56,9	56,9	57	56,3	56	56,3
Βέλγιο	51,5	51	51,4	51,8	52,6	53,8
Λουξεμβούργο	50,1	50,9	51,6	50,9	51,9	53,7
Σλοβακία	51,5	51,8	51,4	52,2	50,9	50,9
Ουγγαρία	49,7	49,8	49,8	50,9	50,7	51
Ισπανία	41,3	43,1	44,4	46,3	48,3	51,2
Πολωνία	48,9	47,7	46,2	46	46,2	46,8
Ελλάδα	41,7	41,5	42,9	44,3	45,2	46,1
Ιταλία	39,6	41,1	42	42,7	45,2	45,3
Μάλτα	33,1	32,1	33,9	33,6	32,7	33,7

Πηγή: Eurostat

Με βάση τον πρώτο πίνακα κατάταξης των 25 κρατών-μελών της ΕΕ αναφορικά με το ποσοστό απασχόλησης γυναικών για το 2005 διαπιστώνουμε ότι η Ελλάδα κατέχει την **23η θέση**, δηλαδή τρίτη από το τέλος της ΕΕ-25. Μόνο η Ιταλία και η Μάλτα από τη ΕΕ-25 παρουσιάζουν μεγαλύτερη υστέρηση αναφορικά με τη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας.

⁶⁰ Βλ. Ο ορισμός του δείκτη είναι μετάφραση από την Eurostat (<http://eurostat.ec.europa.eu>).

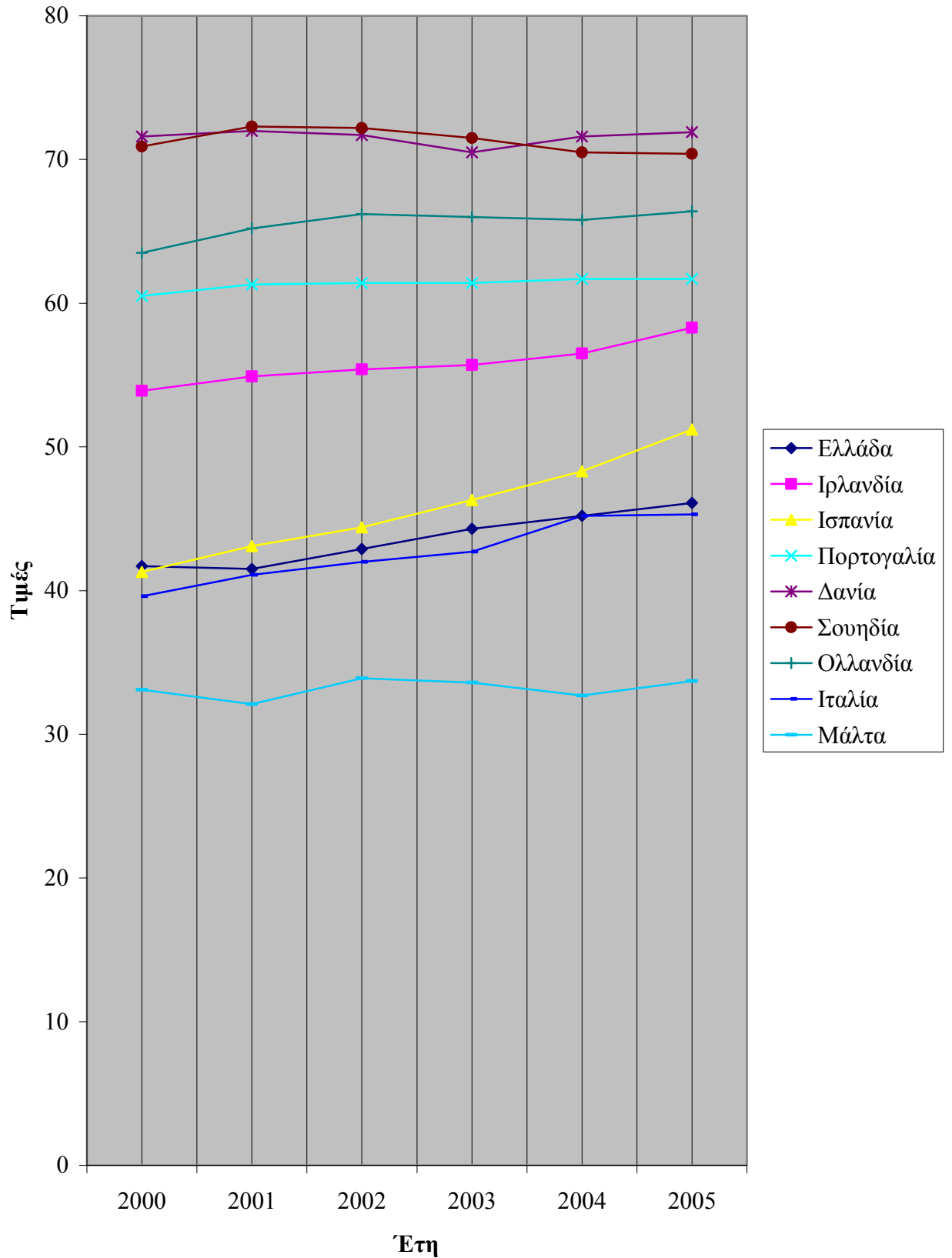
Στον δεύτερο πίνακα εκτός από την Ελλάδα, την Ιρλανδία, την Ισπανία και την Πορτογαλία που επιλέγουμε σταθερά, περιλαμβάνουμε την Δανία, την Σουηδία και την Ολλανδία που είναι οι τρεις πρώτες χώρες με βάση τον πίνακα κατάταξης και από τις τρεις τελευταίες χώρες προσθέτουμε την Ιταλία και την Μάλτα διότι η Ελλάδα ήδη συμπεριλαμβάνεται.

Πίνακας 3.1*

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ελλάδα	41,7	41,5	42,9	44,3	45,2	46,1
Ιρλανδία	53,9	54,9	55,4	55,7	56,5	58,3
Ισπανία	41,3	43,1	44,4	46,3	48,3	51,2
Πορτογαλία	60,5	61,3	61,4	61,4	61,7	61,7
Δανία	71,6	72	71,7	70,5	71,6	71,9
Σουηδία	70,9	72,3	72,2	71,5	70,5	70,4
Ολλανδία	63,5	65,2	66,2	66	65,8	66,4
Ιταλία	39,6	41,1	42	42,7	45,2	45,3
Μάλτα	33,1	32,1	33,9	33,6	32,7	33,7

Διαγραμματικά αποτυπώνεται η πορεία των κρατών-μελών του δεύτερου πίνακα για το διάστημα 2000-2005 με βάση τις τιμές τους για το ποσοστό απασχόλησης γυναικών. Έχοντας υπόψη τον στόχο της ΣτΛ αναφορικά με το βαθμό γυναικείας απασχόλησης του 60% για το 2010 συμπεραίνουμε ότι η Δανία, η Σουηδία, η Ολλανδία αλλά και η Πορτογαλία βρίσκονται πάνω από την νοητή οριζόντια γραμμή που αντιστοιχεί στην τιμή του 60 όλο το εξεταζόμενο διάστημα 2000-2005. Η Ιρλανδία διαγράφει διαχρονικά ανοδική πορεία και προσεγγίζει τον ευρωπαϊκό στόχο. Σε χαμηλότερα επίπεδα βρίσκεται το ποσοστό γυναικείας απασχόλησης στην Ισπανία και την Ελλάδα. Ειδικότερα, η Ισπανία που παρουσίαζε χαμηλότερο σημείο εκκίνησης το 2000 από την Ελλάδα, βελτίωσε διαχρονικά το ποσοστό γυναικείας απασχόλησης και ξεπέρασε αυτό της Ελλάδας. Η Ελλάδα φαίνεται ότι αυξάνει διαχρονικά το ποσοστό γυναικείας απασχόλησης αλλά με αργούς ρυθμούς γεγονός που την εμποδίζει να συγκλίνει με τις επιδόσεις των υπόλοιπων κρατών-μελών αναφορικά με τον δείκτη αυτό. Ομοίως, η γειτονική Ιταλία παρουσιάζει ανάλογη πορεία με την Ελλάδα, απέχει και αυτή από την επίτευξη του στόχου της ΣτΛ αναφορικά με την αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας στο 60% του γυναικείου πληθυσμού. Μόνο η Μάλτα βρίσκεται χαμηλότερα από την Ελλάδα και την Ιταλία αλλά η χώρα αυτή έχει μόλις το 2004 ενταχθεί στην ΕΕ.

Διάγραμμα 3.1 - Ποσοστό απασχόλησης γυναικών

3.2. Ποσοστό απασχόλησης ανδρών 15-64 ετών

Το ποσοστό απασχόλησης ανδρών υπολογίζεται διαιρώντας τον αριθμό των εργαζόμενων ανδρών ηλικίας 15-64 ετών με το συνολικό πληθυσμό ανδρών της ίδιας ηλικιακής ομάδας. Η έρευνα καλύπτει όλο τον πληθυσμό που ζει σε νοικοκυριά ενώ εξαιρεί όσους για παράδειγμα ζουν σε ιδρύματα και νοσοκομεία. Ο απασχολούμενος πληθυσμός αποτελείται από τα άτομα που κατά τη διάρκεια της εβδομάδας αναφοράς έκαναν οποιαδήποτε εργασία επί πληρωμής για τουλάχιστον μια ώρα.⁶¹

Πίνακας 3.2

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ολλανδία	82,1	82,8	82,4	81,1	80,2	79,9
Δανία	80,8	80,2	80	79,6	79,7	79,8
Κύπρος	78,7	79,3	78,9	78,8	79,8	79,2
Αγγλία	77,8	78	77,6	77,7	77,8	77,6
Ιρλανδία	76,3	76,6	75,4	75,2	75,9	76,9
Αυστρία	77,3	76,4	76,4	76,4	74,9	75,4
Ισπανία	71,2	72,5	72,6	73,2	73,8	75,2
Σουηδία	75,1	75,7	74,9	74,2	73,6	74,4
Ελλάδα	71,5	71,4	72,2	73,4	73,7	74,2
Μάλτα	75	76,2	74,7	74,5	75,1	73,8
Πορτογαλία	76,5	77	76,5	75	74,2	73,4
Τσεχία	73,2	73,2	73,9	73,1	72,3	73,3
Λουξεμβούργο	75	75	75,1	73,3	72,8	73,3
Γερμανία	72,9	72,8	71,8	70,9	70,8	71,3
Σλοβενία	67,2	68,6	68,2	67,4	70	70,4
Φιλανδία	70,1	70,8	70	69,7	69,7	70,3
Ιταλία	68	68,5	69,1	69,6	70,1	69,9
Γαλλία	69,2	69,7	69,5	69,4	68,9	68,8
Βέλγιο	69,5	68,8	68,3	67,3	67,9	68,3
Λετονία	61,5	61,9	64,3	66,1	66,4	67,6
Εσθονία	64,3	65	66,5	67,2	66,4	67
Λιθουανία	60,5	58,9	62,7	64	64,7	66,1
Σλοβακία	62,2	62	62,4	63,3	63,2	64,6
Ουγγαρία	63,1	62,9	62,9	63,5	63,1	63,1
Πολωνία	61,2	59,2	56,9	56,5	57,2	58,9

Πηγή: Eurostat

Στον πρώτο πίνακα κατάταξης των 25 κρατών-μελών της ΕΕ-25 αναφορικά με το ποσοστό απασχόλησης ανδρών ηλικίας 15-64 ετών για το έτος 2005, από τη χώρα που παρουσιάζει τη μεγαλύτερη τιμή του δείκτη προς την χώρα με τη μικρότερη τιμή, η Ελλάδα κατέχει την **9η θέση**.

⁶¹ Βλ. Ο ορισμός του δείκτη είναι μετάφραση από την Eurostat (<http://eurostat.ec.europa.eu>).

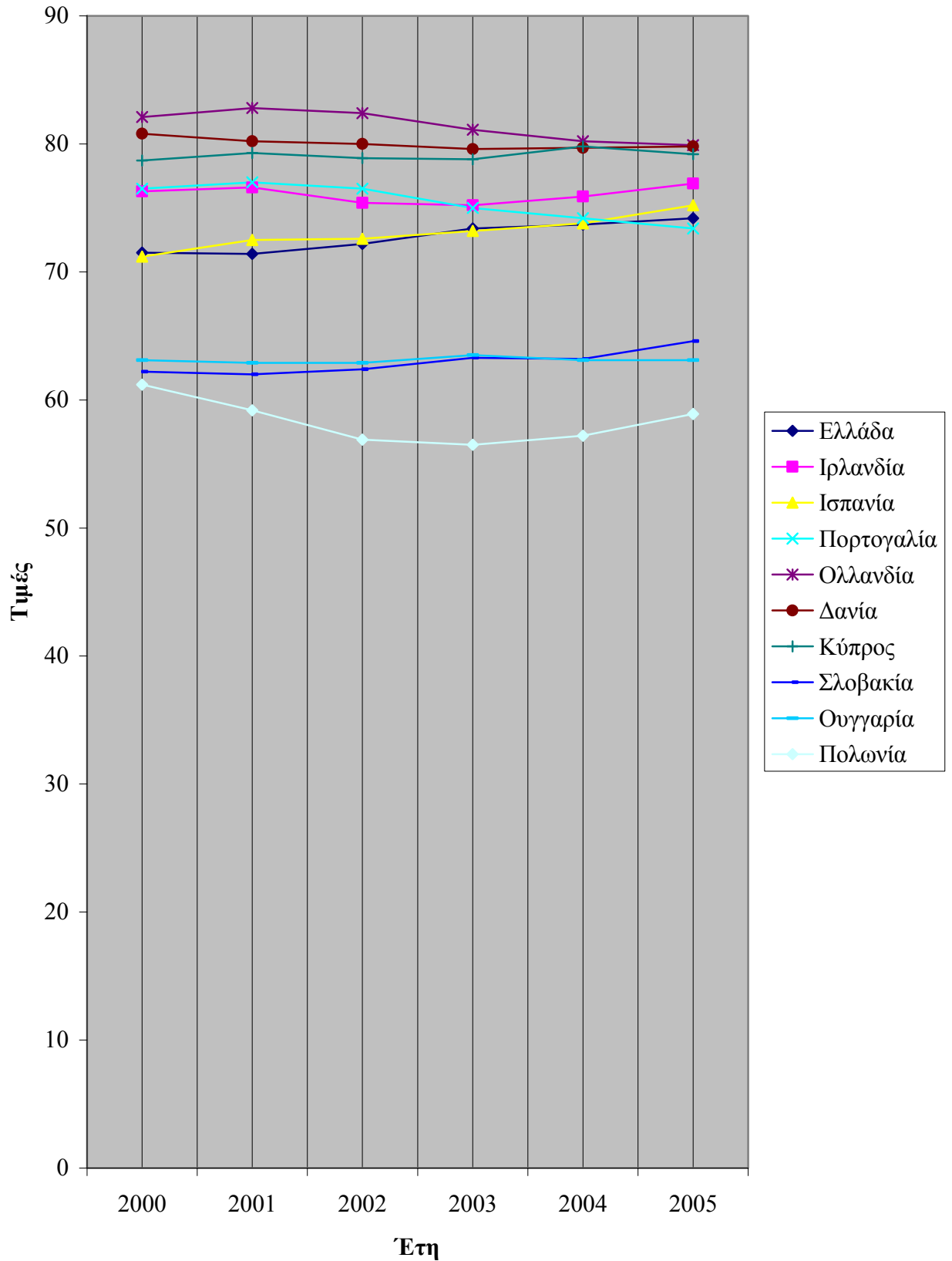
Στον δεύτερο πίνακα περιλαμβάνεται η Ελλάδα, η Ιρλανδία, η Ισπανία και η Πορτογαλία που είναι επιλέξιμες χώρες. Σε αυτές προστίθενται οι τρεις πρώτες χώρες του πίνακα κατάταξης που είναι η Ολλανδία, η Δανία και η Κύπρος και οι τρεις τελευταίες που είναι η Σλοβακία, η Ουγγαρία και η Πολωνία.

Πίνακας 3.2*

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ελλάδα	71,5	71,4	72,2	73,4	73,7	74,2
Ιρλανδία	76,3	76,6	75,4	75,2	75,9	76,9
Ισπανία	71,2	72,5	72,6	73,2	73,8	75,2
Πορτογαλία	76,5	77	76,5	75	74,2	73,4
Ολλανδία	82,1	82,8	82,4	81,1	80,2	79,9
Δανία	80,8	80,2	80	79,6	79,7	79,8
Κύπρος	78,7	79,3	78,9	78,8	79,8	79,2
Σλοβακία	62,2	62	62,4	63,3	63,2	64,6
Ουγγαρία	63,1	62,9	62,9	63,5	63,1	63,1
Πολωνία	61,2	59,2	56,9	56,5	57,2	58,9

Στο διάγραμμα αποτυπώνονται οι πορείες των επιλεγμένων χωρών για το διάστημα 2000-2005. Ειδικότερα παρατηρούμε ότι οι τρεις πρώτες χώρες και οι τέσσερις σταθερά επιλέξιμες βρίσκονται πάνω από τη νοητή οριζόντια γραμμή που αντιστοιχεί στην τιμή του 70 πράγμα που σημαίνει ότι το ποσοστό απασχόλησης ανδρών ηλικίας 15-64 ετών των εν λόγω χωρών ξεπερνά το 70% του συνολικού ανδρικού πληθυσμού της ίδιας ηλικιακής ομάδας για όλο το εξεταζόμενο διάστημα. Μεταξύ αυτών και η Ελλάδα βελτιώνει διαχρονικά το ποσοστό ανδρικής απασχόλησης. Χαμηλότερα στο διάγραμμα βρίσκεται η Σλοβακία, που παρουσιάζει μικρή αυξητική τάση και η Ουγγαρία που εμφανίζει σταθερή πορεία για όλο το εξεταζόμενο διάστημα. Τέλος, η Πολωνία φαίνεται να ανακόπτει την πτωτική της πορεία μετά την ένταξή της στην ΕΕ-25 το 2004. Υπενθυμίζουμε ότι οι τρεις τελευταίες χώρες έχουν ενταχθεί σχετικά πρόσφατα στην ΕΕ με την διεύρυνση του 2004.

Διάγραμμα 3.2 - Ποσοστό απασχόλησης ανδρών

4. Ποσοστό απασχόλησης μεγαλύτερης ηλικίας εργαζομένων 55-64 ετών

Το ποσοστό απασχόλησης των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας υπολογίζεται διαιρώντας τον αριθμό των εργαζομένων ηλικίας 55-64 ετών με τον συνολικό πληθυσμό της ίδιας ηλικιακής ομάδας. Η έρευνα καλύπτει όλο τον πληθυσμό που ζει σε νοικοκυριά ενώ εξαιρεί όσους για παράδειγμα ζουν σε ιδρύματα και νοσοκομεία. Ο απασχολούμενος πληθυσμός αποτελείται από τα άτομα που κατά τη διάρκεια της εβδομάδας αναφοράς έκαναν οποιαδήποτε εργασία επί πληρωμής για τουλάχιστον μια ώρα.⁶²

Πίνακας 4

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Σουηδία	64,9	66,7	68	68,6	69,1	69,4
Δανία	55,7	58	57,9	60,2	60,3	59,5
Αγγλία	50,7	52,2	53,4	55,4	56,2	56,9
Εσθονία	46,3	48,5	51,6	52,3	52,4	56,1
Φιλανδία	41,6	45,7	47,8	49,6	50,9	52,7
Ιρλανδία	45,3	46,8	48	49	49,5	51,6
Κύπρος	49,4	49,1	49,4	50,4	49,9	50,6
Πορτογαλία	50,7	50,2	51,4	51,6	50,3	50,5
Λετονία	36	36,9	41,7	44,1	47,9	49,5
Λιθουανία	40,4	38,9	41,6	44,7	47,1	49,2
Ολλανδία	38,2	39,6	42,3	44,3	45,2	46,1
Γερμανία	37,6	37,9	38,9	39,9	41,8	45,4
Τσεχία	36,3	37,1	40,8	42,3	42,7	44,5
Ισπανία	37	39,2	39,6	40,7	41,3	43,1
Ελλάδα	39	38,2	39,2	41,3	39,4	41,6
Γαλλία	29,9	31,9	34,7	36,8	37,3	37,9
Ουγγαρία	22,2	23,5	25,6	28,9	31,1	33
Βέλγιο	26,3	25,1	26,6	28,1	30	31,8
Αυστρία	28,8	28,9	29,1	30,3	28,8	31,8
Λουξεμβούργο	26,7	25,6	28,1	30,3	30,4	31,7
Ιταλία	27,7	28	28,9	30,3	30,5	31,4
Μάλτα	28,5	29,4	30,1	32,5	31,5	30,8
Σλοβενία	22,7	25,5	24,5	23,5	29	30,7
Σλοβακία	21,3	22,4	22,8	24,6	26,8	30,3
Πολωνία	28,4	27,4	26,1	26,9	26,2	27,2

Πηγή: Eurostat

Στον πρώτο πίνακα κατάταξης των 25 κρατών-μελών της ΕΕ αναφορικά με το ποσοστό απασχόλησης των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας 55-64 ετών για το έτος, η Ελλάδα εμφανίζεται στην **15η θέση**.

⁶² Βλ. Ο ορισμός του δείκτη είναι μετάφραση από την Eurostat (<http://eurostat.ec.europa.eu>).

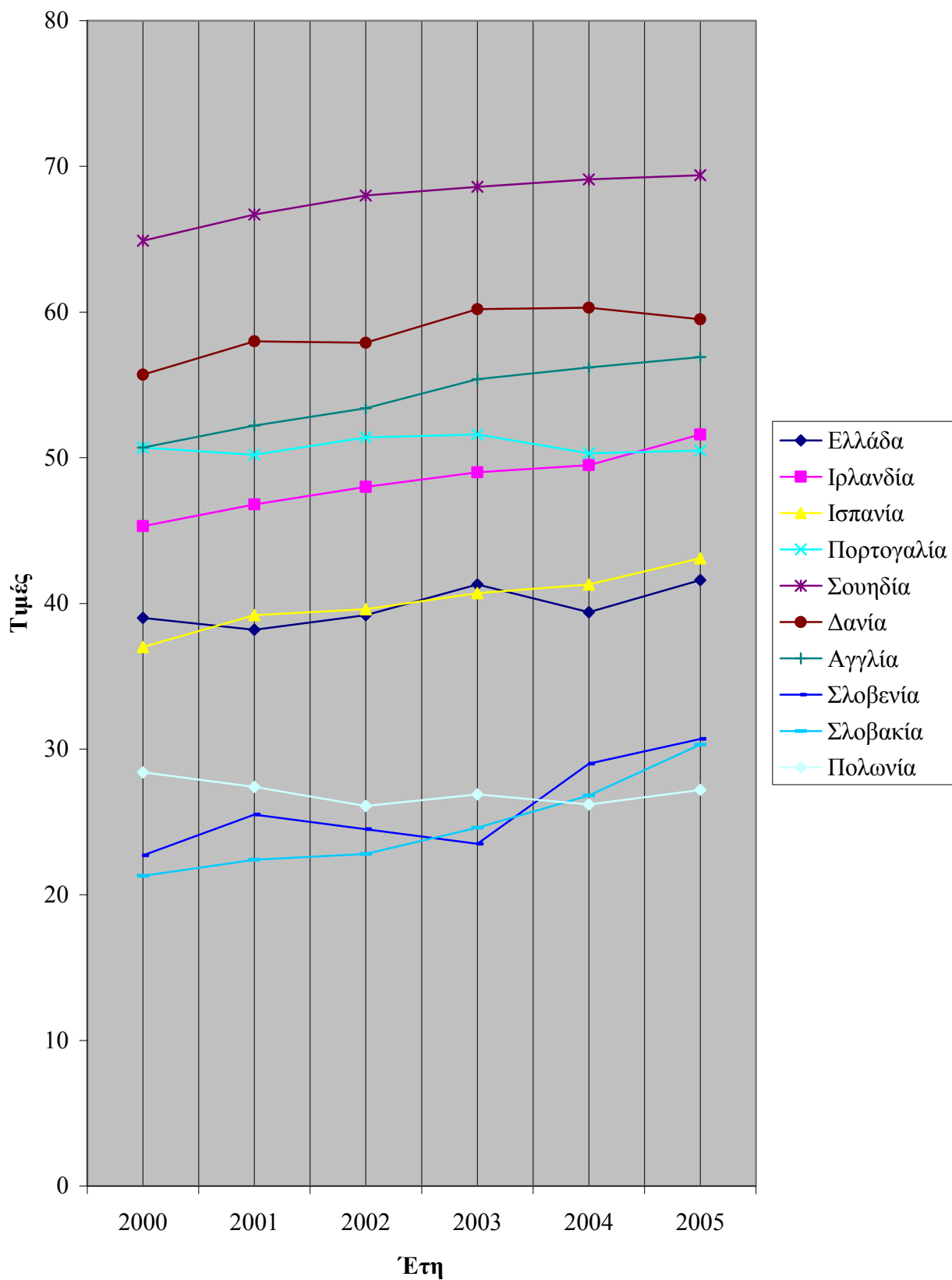
Στον δεύτερο πίνακα αναγράφονται οι τιμές αυτού του δείκτη για το εξεταζόμενο διάστημα 2000-2005 για την Ελλάδα, την Ιρλανδία, την Ισπανία και την Πορτογαλία που έχουμε επιλέξει, καθώς επίσης για την Σουηδία, την Δανία και την Αγγλία που κατέχουν τις τρεις πρώτες θέσεις το 2005 και για την Σλοβενία, την Σλοβακία και την Πολωνία που κατέχουν τις τρεις τελευταίες θέσεις το ίδιο έτος.

Πίνακας 4*

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ελλάδα	39	38,2	39,2	41,3	39,4	41,6
Ιρλανδία	45,3	46,8	48	49	49,5	51,6
Ισπανία	37	39,2	39,6	40,7	41,3	43,1
Πορτογαλία	50,7	50,2	51,4	51,6	50,3	50,5
Σουηδία	64,9	66,7	68	68,6	69,1	69,4
Δανία	55,7	58	57,9	60,2	60,3	59,5
Αγγλία	50,7	52,2	53,4	55,4	56,2	56,9
Σλοβενία	22,7	25,5	24,5	23,5	29	30,7
Σλοβακία	21,3	22,4	22,8	24,6	26,8	30,3
Πολωνία	28,4	27,4	26,1	26,9	26,2	27,2

Με βάση το διάγραμμα για το ποσοστό απασχόλησης μεγαλύτερης ηλικίας εργαζόμενων συμπεραίνουμε ότι η Σουηδία, η Δανία, η Αγγλία και η Πορτογαλία ήδη από το 2000 βρίσκονται πάνω από την νοητή οριζόντια γραμμή που αντιστοιχεί στην τιμή του 50, που σημαίνει ότι από την αφετηρία της ΣτΛ (2000) οι χώρες αυτές ήδη απασχολούσαν το 50% του συνολικού πληθυσμού ηλικίας 55-64 ετών. Υπενθυμίζουμε ότι στόχος της ΣτΛ είναι η αύξηση του ποσοστού απασχόλησης των εργαζομένων ηλικίας 55-64 ετών στο 50% μέχρι το 2010. Την επίτευξη του στόχου αυτού, εκτός από τις προαναφερθείσες χώρες, στο διάγραμμα φαίνεται πως πέτυχε η Ιρλανδία το 2005. Χαμηλότερα από τον ευρωπαϊκό στόχο του 50% παραμένουν η Ισπανία και η Ελλάδα, οι οποίες σημειώνουν ανοδική τάση με χαμηλούς ρυθμούς. Ακόμη, αναφορικά με τη Σλοβενία και τη Σλοβακία που βρίσκονται χαμηλότερα στο διάγραμμα παρατηρούμε ότι με την ένταξη τους στην ΕΕ-25 το 2004 σημειώνουν σημαντική αύξηση στις τιμές του δείκτη αυτού αλλά σαφώς υπολείπονται του ευρωπαϊκού στόχου. Αντίθετα, το ποσοστό απασχόλησης ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας στην Πολωνία φθίνει διαχρονικά με μόνο σημείο ανάκαμψης την τιμή του 2005.

Διάγραμμα 4 - Ποσοστό απασχόλησης μεγαλύτερης ηλικίας εργαζομένων

4.1. Ποσοστό απασχόλησης μεγαλύτερης ηλικίας γυναικών 55-64 ετών

Το ποσοστό απασχόλησης των γυναικών μεγαλύτερης ηλικίας υπολογίζεται διαιρώντας τον αριθμό των εργαζομένων γυναικών ηλικίας 55-64 ετών με τον συνολικό πληθυσμό γυναικών της ίδιας ηλικιακής ομάδας. Η έρευνα καλύπτει όλο τον πληθυσμό που ζει σε νοικοκυριά ενώ εξαιρεί όσους για παράδειγμα ζουν σε ιδρύματα και νοσοκομεία. Ο απασχολούμενος πληθυσμός αποτελείται από τα άτομα που κατά τη διάρκεια της εβδομάδας αναφοράς έκαναν οποιαδήποτε εργασία επί πληρωμής για τουλάχιστον μια ώρα.⁶³

Πίνακας 4.1

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Σουηδία	62,1	64	65,6	66,3	67	66,7
Εσθονία	39	42,1	46,5	47,3	49,4	53,7
Δανία	46,6	49,7	50,4	52,9	53,3	53,5
Φιλανδία	40,4	45	47,2	48,3	50,4	52,7
Αγγλία	41,7	43	44,5	46,3	47	48,1
Λετονία	26,7	30	35,2	38,8	41,9	45,3
Πορτογαλία	40,6	40,3	42,2	42,4	42,5	43,7
Λιθουανία	32,6	31,1	34,1	36,7	39,3	41,7
Γερμανία	29	29,4	30,6	31,6	33	37,5
Ιρλανδία	27,2	28,7	30,8	33,1	33,7	37,3
Γαλλία	26,3	27,8	30,8	32,9	33,8	35,2
Ολλανδία	26,1	28	29,9	31,8	33,4	35,2
Κύπρος	32,1	32,2	32,2	32,7	30	31,5
Τσεχία	22,4	23,1	25,9	28,4	29,4	30,9
Ισπανία	20,2	21,7	21,9	23,3	24,6	27,4
Ουγγαρία	13,3	14,9	17,6	21,8	25	26,7
Ελλάδα	24,3	22,9	24	25,5	24	25,8
Λουξεμβούργο	16,4	15,2	18,4	20,6	22,2	24,9
Αυστρία	17,2	18,4	19,3	20,8	19,3	22,9
Βέλγιο	16,6	15,5	17,5	18,7	21,1	22,1
Ιταλία	15,3	16,2	17,3	18,5	19,6	20,8
Πολωνία	21,4	20,4	18,9	19,8	19,4	19,7
Σλοβενία	13,8	15,8	14,2	14,6	17,8	18,5
Σλοβακία	9,8	9,8	9,5	11,2	12,6	15,6
Μάλτα	8,4	10,2	10,9	13	11,5	12,4

Πηγή: Eurostat

Από τον πρώτο πίνακα κατάταξης των 25 κρατών-μελών της ΕΕ αναφορικά με το ποσοστό απασχόλησης γυναικών μεγαλύτερης ηλικίας 55-64 ετών για το 2005 συμπεραίνουμε ότι η Ελλάδα κατέχει την **17η θέση**.

⁶³ Βλ. Ο ορισμός του δείκτη είναι μετάφραση από την Eurostat (<http://eurostat.ec.europa.eu>).

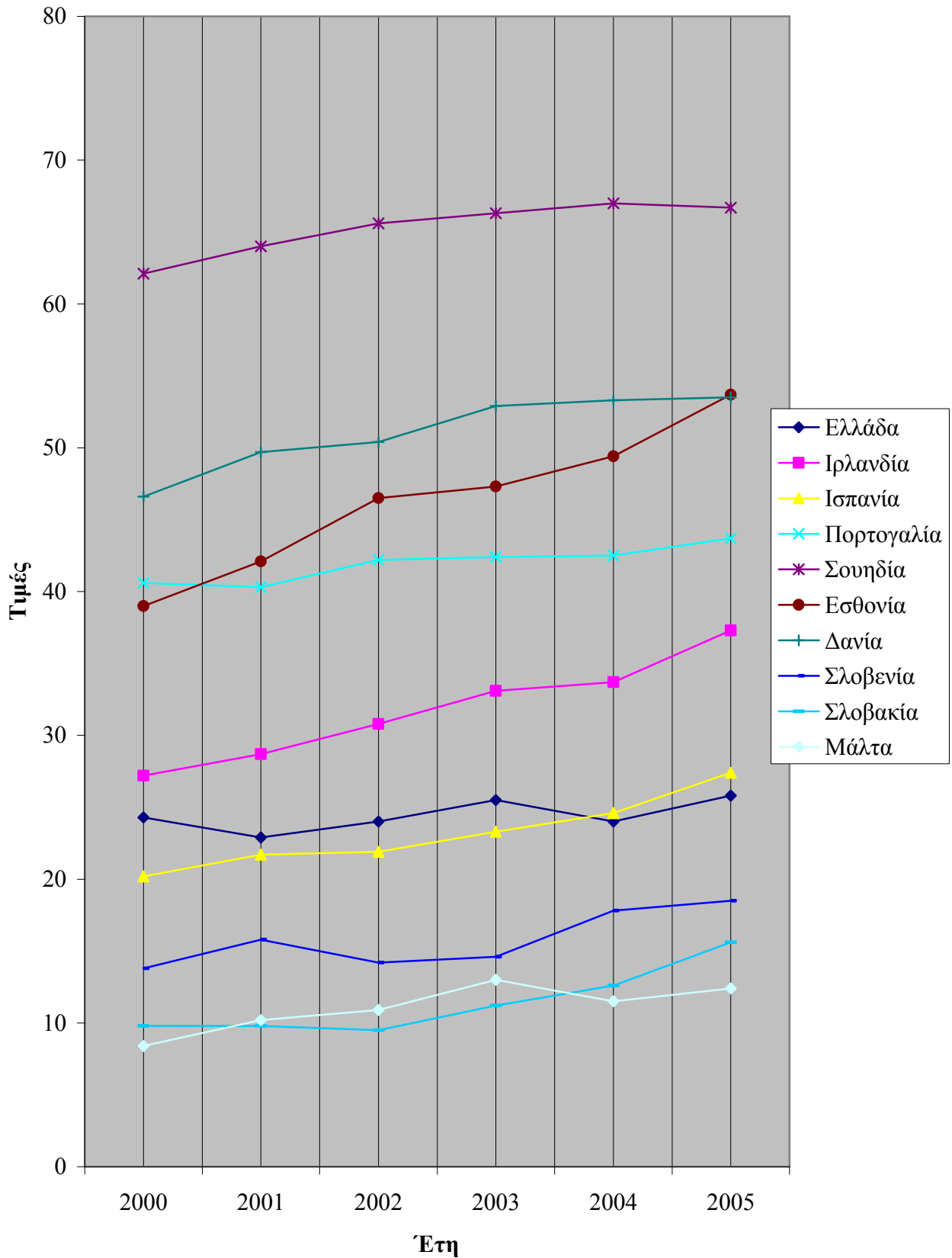
Στον δεύτερο πίνακα αναγράφουμε τις τιμές του συγκεκριμένου δείκτη για την Ελλάδα, την Ιρλανδία, την Ισπανία και την Πορτογαλία, δηλαδή τις χώρες που επιλέγουμε σταθερά, καθώς επίσης για την Σουηδία, την Εσθονία, την Δανία, την Σλοβενία, την Σλοβακία και την Μάλτα που είναι οι τρεις πρώτες χώρες και οι τρεις τελευταίες αντίστοιχα στον πίνακα κατάταξης.

Πίνακας 4.1*

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ελλάδα	24,3	22,9	24	25,5	24	25,8
Ιρλανδία	27,2	28,7	30,8	33,1	33,7	37,3
Ισπανία	20,2	21,7	21,9	23,3	24,6	27,4
Πορτογαλία	40,6	40,3	42,2	42,4	42,5	43,7
Σουηδία	62,1	64	65,6	66,3	67	66,7
Εσθονία	39	42,1	46,5	47,3	49,4	53,7
Δανία	46,6	49,7	50,4	52,9	53,3	53,5
Σλοβενία	13,8	15,8	14,2	14,6	17,8	18,5
Σλοβακία	9,8	9,8	9,5	11,2	12,6	15,6
Μάλτα	8,4	10,2	10,9	13	11,5	12,4

Με βάση το διάγραμμα συμπεραίνουμε ότι μόνο στην Σουηδία απασχολείται πάνω από το 60% του συνολικού γυναικείου πληθυσμού της ηλικιακής ομάδας 55-64 ετών και μάλιστα από το 2000 και για όλο το εξεταζόμενο διάστημα. Χαμηλότερα βρίσκεται η Δανία, η οποία παρουσιάζει αυξητική πορεία και στο μεσοδιάστημα ξεπερνά το 50% της απασχόλησης γυναικών μεγαλύτερης ηλικίας. Παρόμοια πορεία φαίνεται να παρουσιάζει η Εσθονία, η οποία αν και παρουσιάζει χαμηλότερο σημείο εκκίνησης συγκριτικά με την Δανία, καταφέρνει να αυξήσει ταχύτατα το ποσοστό απασχόλησης γυναικών μεγαλύτερης ηλικίας και τελικά συγκλίνει με την Δανία στην ίδια τιμή του δείκτη για το 2005. Επίσης, η Πορτογαλία διαγράφει ανοδική πορεία με χαμηλούς ρυθμούς. Ακολουθεί η Ιρλανδία που σημειώνει θεαματική αύξηση του ποσοστού απασχόλησης των γυναικών μεγαλύτερης ηλικίας στο διάστημα της πενταετίας 2000-2005. Σε χαμηλότερα επίπεδα κυμαίνονται η Ισπανία και η Ελλάδα. Ειδικότερα, η Ισπανία φαίνεται να αυξάνει διαχρονικά ταχύτερα το ποσοστό μεγαλύτερης ηλικίας γυναικών που συμμετέχουν στην αγορά εργασίας συγκριτικά με την Ελλάδα που αυξάνει μεν με χαμηλού ρυθμούς δε. Ακόμη πιο χαμηλά βρίσκονται η Σλοβακία, η Σλοβενία και η Μάλτα αλλά για τις χώρες αυτές δεν πρέπει να παραβλέπουμε το γεγονός ότι εντάχθηκαν σχετικά πρόσφατα στην ΕΕ με την διεύρυνση του 2004.

Διάγραμμα 4.1 - Ποσοστό απασχόλησης μεγαλύτερης ηλικίας γυναικών

4.2. Ποσοστό απασχόλησης μεγαλύτερης ηλικίας ανδρών 55-64 ετών

Το ποσοστό απασχόλησης των ανδρών μεγαλύτερης ηλικίας υπολογίζεται διαιρώντας τον αριθμό των εργαζομένων ανδρών ηλικίας 55-64 ετών με τον συνολικό πληθυσμό ανδρών της ίδιας ηλικιακής ομάδας. Η έρευνα καλύπτει όλο τον πληθυσμό που ζει σε νοικοκυριά ενώ εξαιρεί όσους για παράδειγμα ζουν σε ιδρύματα και νοσοκομεία. Ο απασχολούμενος πληθυσμός αποτελείται από τα άτομα που κατά τη διάρκεια της εβδομάδας αναφοράς έκαναν οποιαδήποτε εργασία επί πληρωμής για τουλάχιστον μια ώρα.⁶⁴

Πίνακας 4.2

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Σουηδία	67,8	69,4	70,4	70,8	71,2	72
Κύπρος	67,3	66,9	67,3	68,9	70,8	70,8
Αγγλία	60,1	61,7	62,6	64,8	65,7	66
Ιρλανδία	63,2	64,6	65	64,6	65	65,7
Δανία	64,1	65,5	64,5	67,3	67,3	65,6
Ισπανία	54,9	57,7	58,4	59,2	58,9	59,7
Τσεχία	51,7	52,6	57,2	57,5	57,2	59,3
Εσθονία	55,9	56,7	58,4	58,9	56,4	59,3
Λιθουανία	50,6	49,2	51,5	55,3	57,6	59,1
Ελλάδα	55,2	55,3	55,9	58,7	56,4	58,8
Πορτογαλία	62,1	61,6	61,9	62,1	59,1	58,1
Ολλανδία	50,2	51,1	54,6	56,7	56,9	56,9
Λετονία	48,4	46,2	50,5	51,3	55,8	55,2
Γερμανία	46,4	46,5	47,3	48,2	50,7	53,5
Φιλανδία	42,9	46,6	48,5	51	51,4	52,8
Μάλτα	50,8	50,4	50,8	53,8	53,4	50,8
Σλοβακία	35,4	37,7	39,1	41	43,8	47,8
Σλοβενία	32,3	35,9	35,4	33,2	40,9	43,1
Ιταλία	40,9	40,4	41,3	42,8	42,2	42,7
Βέλγιο	36,4	35,1	36	37,8	39,1	41,7
Αυστρία	41,2	40,1	39,6	40,4	38,9	41,3
Γαλλία	33,6	36,2	38,7	40,9	41	40,7
Ουγγαρία	33,2	34,1	35,5	37,8	38,4	40,6
Λουξεμβούργο	37,2	35,9	37,7	39,7	38,3	38,3
Πολωνία	36,7	35,6	34,5	35,2	34,1	35,9

Πηγή: Eurostat

Στον πρώτο πίνακα κατάταξης των 25 κρατών-μελών της ΕΕ αναφορικά με το ποσοστό απασχόλησης ανδρών ηλικίας 55-64 ετών το έτος 2005 διαπιστώνουμε ότι η Ελλάδα κατέχει την 10η θέση το 2005.

⁶⁴ Βλ. Ο ορισμός του δείκτη είναι μετάφραση από την Eurostat (<http://eurostat.ec.europa.eu>).

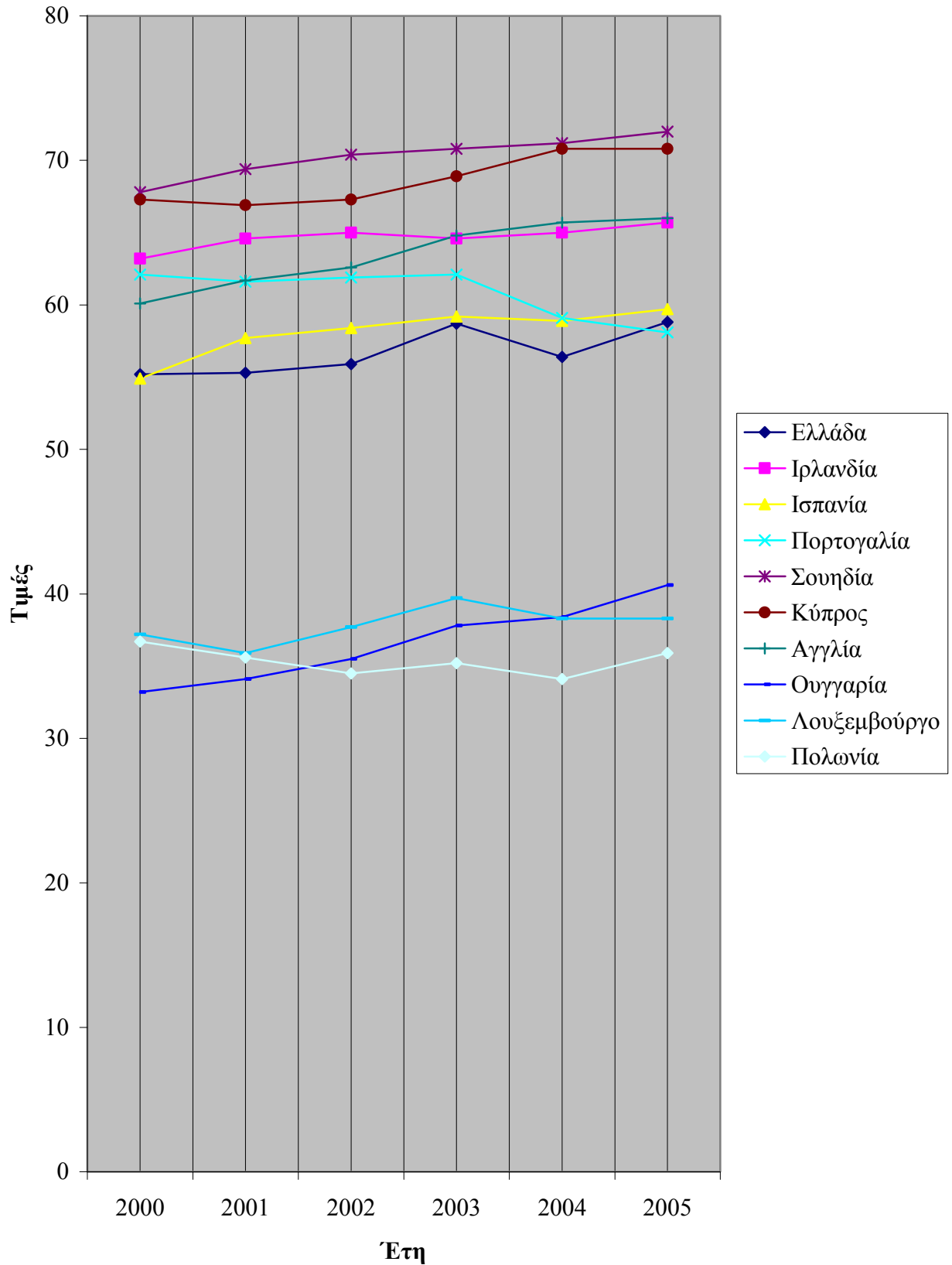
Για την κατάρτιση του δεύτερου πίνακα επιλέγουμε σταθερά την Ελλάδα, την Ιρλανδία, την Ισπανία και την Πορτογαλία και προσθέτουμε τα στοιχεία των τριών πρώτων χωρών με βάση την κατάταξη του 2005 που είναι η Σουηδία, η Κύπρος και η Αγγλία και τις τρεις τελευταίες χώρες που είναι η Ουγγαρία, το Λουξεμβούργο και η Πολωνία.

Πίνακας 4.2*

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ελλάδα	55,2	55,3	55,9	58,7	56,4	58,8
Ιρλανδία	63,2	64,6	65	64,6	65	65,7
Ισπανία	54,9	57,7	58,4	59,2	58,9	59,7
Πορτογαλία	62,1	61,6	61,9	62,1	59,1	58,1
Σουηδία	67,8	69,4	70,4	70,8	71,2	72
Κύπρος	67,3	66,9	67,3	68,9	70,8	70,8
Αγγλία	60,1	61,7	62,6	64,8	65,7	66
Ουγγαρία	33,2	34,1	35,5	37,8	38,4	40,6
Λουξεμβούργο	37,2	35,9	37,7	39,7	38,3	38,3
Πολωνία	36,7	35,6	34,5	35,2	34,1	35,9

Στο διάγραμμα που αναπαριστά την πορεία των επιλεγμένων χωρών του δεύτερου πίνακα διαπιστώνουμε ότι η Σουηδία, η Κύπρος, η Αγγλία και η Ιρλανδία από την αρχή της εξεταζόμενης περιόδου (2000) φαίνεται ότι απασχολούν πάνω από το 60% του ανδρικού πληθυσμού της ηλικιακής ομάδας 55-64 ετών και κατά το εξεταζόμενο διάστημα 2000-2005 σημειώνουν περαιτέρω ανοδική τάση. Αντίθετα, η Πορτογαλία από το 2003 κι έπειτα παρουσιάζει πτωτική τάση αναφορικά με αυτόν τον δείκτη και καταλήγει σε χαμηλότερη θέση από την Ισπανία και την Ελλάδα το 2005, ενώ διέθετε υψηλότερο σημείο εκκίνησης το 2000. Η Ισπανία και η Ελλάδα παρουσιάζουν ανάλογες ανοδικές πορείες μόνο που η Ισπανία αυξάνει με ταχύτερους ρυθμούς. Αρκετά χαμηλότερα στο διάγραμμα παρουσιάζεται το Λουξεμβούργο, που όπως φαίνεται οι επιδόσεις του αναφορικά με την αύξηση του ποσοστού απασχόλησης ανδρών μεγαλύτερης ηλικίας δεν είναι ικανοποιητικές. Στα ίδια χαμηλά επίπεδα παρουσιάζεται η Ουγγαρία, η οποία όμως σημειώνει διαχρονικά αυξητική τάση του δείκτη. Ακόμη πιο χαμηλά εμφανίζεται η Πολωνία που δεν φαίνεται να αυξάνει το ποσοστό εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας παρά μόνο το 2005 αλλά όχι περισσότερο από ότι ήταν το 2000.

Διάγραμμα 4.2 - Ποσοστό απασχόλησης μεγαλύτερης ηλικίας ανδρών

5. Επίπεδο εκπαίδευσης νέων ηλικίας 20-24 ετών

Το επίπεδο εκπαίδευσης νέων ορίζεται ως το ποσοστό των νέων ηλικίας 20-24 ετών που έχουν τελειώσει τουλάχιστον την δευτεροβάθμια εκπαίδευση προς το συνολικό πληθυσμό των νέων της ίδιας ηλικιακής ομάδας. Οι τιμές προέρχονται από την Ευρωπαϊκή Έρευνα Εργατικού Δυναμικού.⁶⁵

Πίνακας 5

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Σλοβακία	94,8	94,4	94,5	94,1	91,7	91,8
Τσεχία	91,2	90,6	92,2	92,1	91,4	91,2
Πολωνία	88,8	89,7	89,2	90,3	90,9	91,1
Σλοβενία	88	88,2	90,7	90,8	90,5	90,5
Λιθουανία	78,9	80,5	81,3	84,2	85	87,8
Σουηδία	85,2	85,5	86,7	85,8	86	87,5
Αυστρία	85,1	85,1	85,3	84,2	85,8	85,9
Ιρλανδία	82,6	83,9	84	85,1	85,3	85,8
Ελλάδα	79,2	80,2	81,1	81,7	83	84,1
Ουγγαρία	83,5	84,7	85,9	84,7	83,5	83,4
Φιλανδία	87,7	86,1	85,8	85,3	84,5	83,4
Εσθονία	79	79,8	81,4	81,5	80,3	82,6
Γαλλία	81,6	81,8	81,7	81,8	81,4	82,6
Βέλγιο	81,7	81,7	81,6	81,2	81,8	81,8
Κύπρος	79	80,5	83,5	79,5	77,6	80,4
Λετονία	76,5	71,7	77,1	75,4	79,5	79,9
Αγγλία	76,6	76,9	77,1	78,7	77	78,2
Δανία	72	78,4	78,6	76,2	76,2	77,1
Ολλανδία	71,9	72,7	73,1	75	75	75,6
Ιταλία	69,4	67,9	69,6	71	73,4	73,6
Γερμανία	74,7	73,6	73,3	72,5	72,8	71,5
Λουξεμβούργο	77,5	68	69,8	72,7	72,5	71,1
Ισπανία	66	65	63,7	62,2	61,2	61,8
Μάλτα	40,9	40,1	39	45,1	51	53,7
Πορτογαλία	43,2	44,4	44,4	47,9	49,6	49

Πηγή: Eurostat

Με βάση τον πρώτο πίνακα κατάταξης των 25 κρατών-μελών της ΕΕ-25 αναφορικά με το έτος 2005 για τον δείκτη του επιπέδου εκπαίδευσης νέων ηλικίας 20-24 ετών παρατηρούμε ότι η Ελλάδα βρίσκεται στην **9η θέση**.

⁶⁵ Βλ. Ο ορισμός του δείκτη είναι μετάφραση από την Eurostat (<http://eurostat.ec.europa.eu>).

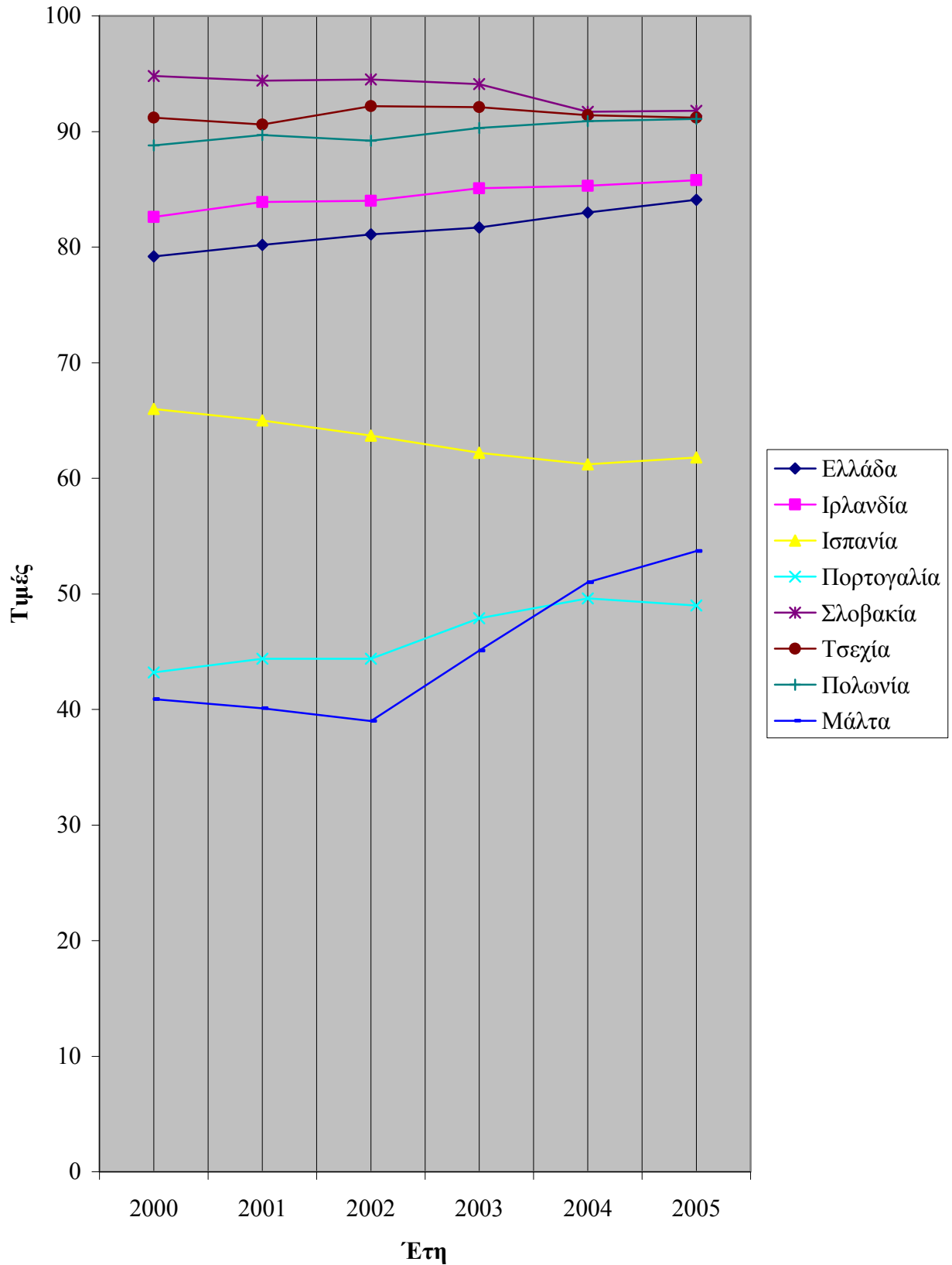
Στην συνέχεια επιλέγουμε από τον πρώτο πίνακα για περαιτέρω ανάλυση την Ελλάδα, την Ιρλανδία, την Ισπανία και την Πορτογαλία (σταθερά επιλέξιμες χώρες), καθώς επίσης την Σλοβακία, την Τσεχία και την Πολωνία που παρουσιάζουν τις μεγαλύτερες τιμές του δείκτη για το έτος 2005 και από τις τρεις τελευταίες χώρες προσθέτουμε μόνο την Μάλτα (αφού η Ισπανία και η Πορτογαλία ήδη περιλαμβάνονται ως σταθερά επιλέξιμες χώρες).

Πίνακας 5*

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ελλάδα	79,2	80,2	81,1	81,7	83	84,1
Ιρλανδία	82,6	83,9	84	85,1	85,3	85,8
Ισπανία	66	65	63,7	62,2	61,2	61,8
Πορτογαλία	43,2	44,4	44,4	47,9	49,6	49
Σλοβακία	94,8	94,4	94,5	94,1	91,7	91,8
Τσεχία	91,2	90,6	92,2	92,1	91,4	91,2
Πολωνία	88,8	89,7	89,2	90,3	90,9	91,1
Μάλτα	40,9	40,1	39	45,1	51	53,7

Από το διάγραμμα που προκύπτει με βάση τα στοιχεία του δεύτερου πίνακα παρατηρούμε ότι η Σλοβακία, η Τσεχία και η Πολωνία, διαθέτουν το υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης των νέων ηλικίας 20-24 ετών, το οποίο φαίνεται να συγκλίνει πάνω από την τιμή του 90 και για τις τρεις παραπάνω χώρες για το 2004-2005. Πράγμα που σημαίνει ότι κατά την ένταξή τους στην ΕΕ το 2004, τα τρία αυτά νέα κράτη-μέλη είχαν ήδη πετύχει τουλάχιστον το 90% του πληθυσμού ηλικίας 20-24 ετών να έχουν ολοκληρώσει την δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Ακολουθούν, η Ιρλανδία και η Ελλάδα, οι οποίες διαγράφουν ανάλογη ανοδική πορεία και βρίσκονται πάνω από την νοητή οριζόντια γραμμή που αντιστοιχεί στην τιμή του 80 , δηλαδή πάνω από το 80% του πληθυσμού των νέων ηλικίας 20-24 ετών στην Ιρλανδία και στην Ελλάδα έχουν ολοκληρώσει τουλάχιστον την δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Αντίθετα, η Ισπανία ακολουθεί πτωτική πορεία που σημαίνει ότι χαμηλώνει το επίπεδο εκπαίδευσης των νέων της ίδιας ηλικιακής ομάδας. Το επίπεδο εκπαίδευσης των νέων στην Πορτογαλία βρίσκεται ακόμη πιο χαμηλά από την Ισπανία, όμως παρουσιάζει αυξητική πορεία. Αν και τελευταία στην κατάταξη η Μάλτα παρουσιάζει σημαντική αύξηση του επιπέδου εκπαίδευσης των νέων ηλικίας 20-24 την συγκεκριμένη περίοδο αναφοράς.

Διάγραμμα 5 - Επίπεδο εκπαίδευσης νέων

5.1. Επίπεδο εκπαίδευσης νέων γυναικών ηλικίας 20-24 ετών

Το επίπεδο εκπαίδευσης νέων γυναικών ορίζεται ως το ποσοστό των νέων γυναικών 20-24 ετών που έχουν τελειώσει τουλάχιστον την δευτεροβάθμια εκπαίδευση προς το συνολικό πληθυσμό νέων γυναικών της ίδιας ηλικιακής ομάδας. Οι τιμές του αριθμητή και του παρονομαστή προέρχονται από την Ευρωπαϊκή Έρευνα Εργατικού Δυναμικού.⁶⁶

Πίνακας 5.1

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Πολωνία	91,7	91,8	91,9	92,8	93,1	93,3
Σλοβενία	90,8	90,3	93,3	94	94,1	93,2
Σλοβακία	94,8	95,1	95,4	94,5	92	92,6
Λιθουανία	82,9	83,8	83,2	87,9	88,5	91,8
Τσεχία	91,7	91,3	92	91,5	91,8	91,1
Κύπρος	82,8	84,9	89,5	87	83,8	89,1
Ιρλανδία	85,6	87,4	87,3	88,5	88,4	88,9
Σουηδία	87,6	86,8	88,3	87,2	87,2	88,7
Ελλάδα	84,6	84,8	86	86,8	86,8	88,5
Εσθονία	83,7	85,2	85,8	85,1	87,5	87,6
Αυστρία	84,9	85,3	84,6	83,4	86,5	87,3
Φιλανδία	90	89,4	89	87,6	87	85,7
Βέλγιο	85,6	85,2	84,8	84,6	84,8	85,3
Λετονία	82,4	77,5	84,3	80,9	85,1	85,2
Γαλλία	83,5	83,2	82,8	83,3	83	85
Ουγγαρία	84	85	86,3	86,1	84,9	84,9
Δανία	76,5	81,7	82,6	78,5	78,1	80,5
Ολλανδία	75,7	76,8	77,4	78	78,9	79,9
Αγγλία	77,3	78,4	77,6	78,9	78	78,9
Ιταλία	74,2	73	74,3	75,1	78,6	78,1
Λουξεμβούργο	75,8	69	65,5	75,6	73,4	75,8
Γερμανία	74,8	73,6	73,8	73,4	74,2	72,5
Ισπανία	71,9	71,4	70,3	69,2	68,4	68,5
Πορτογαλία	51,8	53	52,9	55,5	58,7	57,5
Μάλτα	40,2	38,7	42,2	48,8	52,4	57

Πηγή: Eurostat

Από τον πρώτο πίνακα κατάταξης των 25 κρατών-μελών της ΕΕ αναφορικά με το επίπεδο εκπαίδευσης των νέων γυναικών ηλικίας 20-24 ετών για το έτος 2005 φαίνεται ότι η Ελλάδα κατέχει την **9η θέση**.

⁶⁶ Βλ. Ο ορισμός του δείκτη είναι μετάφραση από την Eurostat (<http://eurostat.ec.europa.eu>).

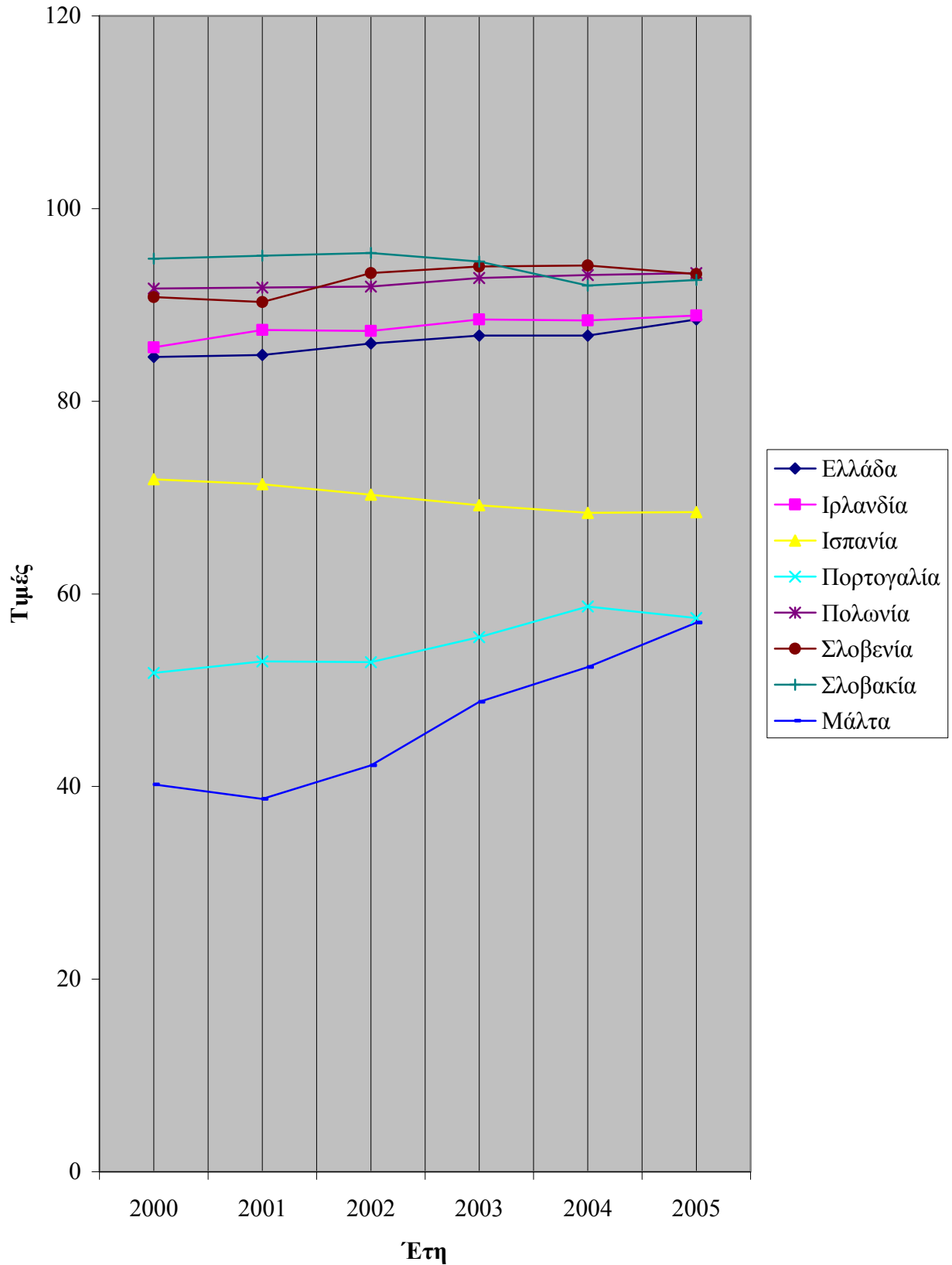
Για τον δεύτερο πίνακα επιλέγουμε σταθερά την Ελλάδα, την Ιρλανδία, την Ισπανία και την Πορτογαλία. Επίσης, προσθέτουμε την Πολωνία, την Σλοβενία και την Σλοβακία επειδή είναι οι τρεις πρώτες στον προηγούμενο πίνακα και την Μάλτα που είναι τελευταία κατά σειρά κατάταξης του 2005. Προτελευταία και τρίτη από το τέλος είναι η Πορτογαλία και η Ισπανία αντίστοιχα, οι οποίες ούτως ή άλλως περιλαμβάνονται.

Πίνακας 5.1*

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ελλάδα	84,6	84,8	86	86,8	86,8	88,5
Ιρλανδία	85,6	87,4	87,3	88,5	88,4	88,9
Ισπανία	71,9	71,4	70,3	69,2	68,4	68,5
Πορτογαλία	51,8	53	52,9	55,5	58,7	57,5
Πολωνία	91,7	91,8	91,9	92,8	93,1	93,3
Σλοβενία	90,8	90,3	93,3	94	94,1	93,2
Σλοβακία	94,8	95,1	95,4	94,5	92	92,6
Μάλτα	40,2	38,7	42,2	48,8	52,4	57

Με βάση το διάγραμμα που εξάγεται από τα δεδομένα του δεύτερου πίνακα συμπεραίνουμε ότι περίπου το 93% των νέων γυναικών ηλικίας 20-24 ετών έχουν τελειώσει τουλάχιστον τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση στην Πολωνία, την Σλοβενία και την Σλοβακία. Ενθαρρυντικά όμως είναι τα αποτελέσματα όσον αφορά τις επιδόσεις της Ιρλανδίας αλλά και της Ελλάδας, που διαχρονικά βελτιώνουν το επίπεδο εκπαίδευσης των νέων γυναικών της συγκεκριμένης ηλικιακής ομάδας. Αντίθετα, η Ισπανία διαχρονικά μειώνει το επίπεδο των νέων γυναικών ηλικίας 20-24 ετών. Τέλος, η Πορτογαλία και η Μάλτα βρίσκονται στα χαμηλότερα επίπεδα του διαγράμματος και φαίνεται να συγκλίνουν οι ανοδικές τους πορείες στην ίδια τιμή του δείκτη για το 2005.

Διάγραμμα 5.1 - Επίπεδο εκπαίδευσης νέων γυναικών

5.2. Επίπεδο εκπαίδευσης νέων ανδρών ηλικίας 20-24 ετών

Το επίπεδο εκπαίδευσης νέων ανδρών ορίζεται ως το ποσοστό νέων ανδρών 20-24 ετών που έχουν τελειώσει τουλάχιστον την δευτεροβάθμια εκπαίδευση προς το συνολικό πληθυσμό νέων ανδρών της ίδιας ηλικιακής ομάδας. Οι τιμές του αριθμητή και του παρονομαστή προέρχονται από την Ευρωπαϊκή Έρευνα Εργατικού Δυναμικού.⁶⁷

Πίνακας 5.2

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Τσεχία	90,7	89,8	92,4	92,8	91	91,3
Σλοβακία	94,8	93,8	93,5	93,7	91,3	91
Πολωνία	85,8	87,7	86,5	87,9	88,7	88,9
Σλοβενία	85,4	86,3	88,3	87,7	87,1	88
Σουηδία	82,8	84,2	85,2	84,3	84,8	86,4
Αυστρία	85,3	84,9	86,1	85,1	85,1	84,6
Λιθουανία	75	77,1	79,4	80,6	81,5	83,9
Ιρλανδία	79,7	80,4	80,7	81,6	82,3	82,6
Ουγγαρία	83	84,5	85,5	83,4	82	81,9
Φιλανδία	85,4	82,8	82,6	83	81,9	81
Γαλλία	79,6	80,3	80,5	80,4	79,7	80,1
Ελλάδα	73,6	75,3	76,1	76,6	79,2	79,7
Βέλγιο	78	78,3	78,5	77,9	78,9	78,4
Εσθονία	74,2	74,7	77,1	77,9	73,2	77,6
Αγγλία	75,9	75,4	76,6	78,4	76	77,4
Λετονία	70,9	66,2	70	70,1	74,2	74,7
Δανία	67,5	74,8	74,3	73,8	74,3	73,8
Ολλανδία	68,2	68,7	68,8	72	71,2	71,4
Κύπρος	74,4	75,4	76,7	71,3	70,7	71,1
Γερμανία	74,6	73,6	72,6	71,6	71,5	70,4
Ιταλία	64,5	62,7	64,8	66,8	68,2	69,2
Λουξεμβούργο	79,2	67	74	69,7	71,6	66,6
Ισπανία	60,1	58,8	57,4	55,5	54,4	55,4
Μάλτα	41,6	41,4	36,1	41,3	49,8	50,5
Πορτογαλία	34,6	35,9	36,1	40,4	40,8	40,8

Πηγή: Eurostat

Ο πρώτος πίνακας για τον δείκτη επιπέδου εκπαίδευσης νέων ανδρών ηλικίας 20-24 ετών κατατάσσει τις χώρες με βάση τις τιμές του 2005 από την χώρα με την μεγαλύτερη τιμή του δείκτη προς την χώρα με την μικρότερη τιμή. Η Ελλάδα κατέχει την **12η θέση** για το 2005 στην ΕΕ-25.

⁶⁷ Βλ. Ο ορισμός του δείκτη είναι μετάφραση από την Eurostat (<http://eurostat.ec.europa.eu>).

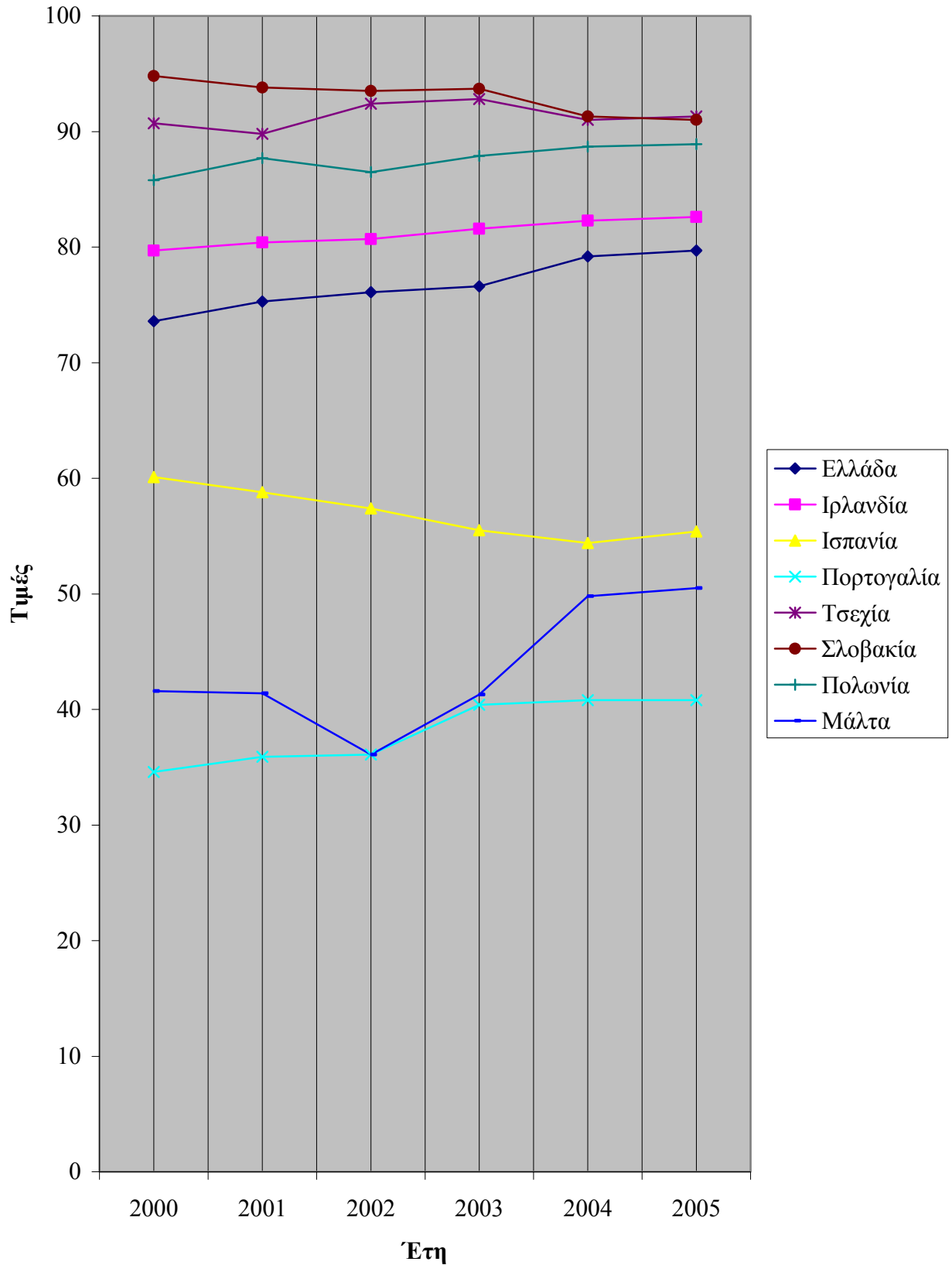
Στον δεύτερο πίνακα περιλαμβάνονται η Ελλάδα, η Ιρλανδία, η Ισπανία και η Πορτογαλία που επιλέγουμε σταθερά για περαιτέρω ανάλυση, καθώς επίσης η Τσεχία, η Σλοβακία και η Πολωνία που είναι οι τρεις πρώτες με βάση την προηγούμενη κατάταξη και από τις τρεις τελευταίες η Μάλτα, καθώς η Πορτογαλία που είναι τελευταία και η Ισπανία που είναι τρίτη από το τέλος ήδη συμπεριλαμβάνονται.

Πίνακας 5.2*

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ελλάδα	73,6	75,3	76,1	76,6	79,2	79,7
Ιρλανδία	79,7	80,4	80,7	81,6	82,3	82,6
Ισπανία	60,1	58,8	57,4	55,5	54,4	55,4
Πορτογαλία	34,6	35,9	36,1	40,4	40,8	40,8
Τσεχία	90,7	89,8	92,4	92,8	91	91,3
Σλοβακία	94,8	93,8	93,5	93,7	91,3	91
Πολωνία	85,8	87,7	86,5	87,9	88,7	88,9
Μάλτα	41,6	41,4	36,1	41,3	49,8	50,5

Στο διάγραμμα παρατηρούμε ότι η Τσεχία και η Σλοβακία που παρουσιάζουν το υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης νέων ανδρών ηλικίας 20-24 ετών συγκλίνουν στην ίδια τιμή για το δείκτη πάνω από το 90% τα δύο τελευταία έτη του εξεταζόμενου διαστήματος, δηλαδή το 2004 και 2005. Συγκεκριμένα το 91% του πληθυσμού των νέων ανδρών ηλικίας 20-24 ετών στην Τσεχία και την Σλοβακία έχουν ολοκληρώσει τουλάχιστον την δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Χαμηλότερα εμφανίζεται η Πολωνία με πορεία σύγκλισης προς τις δύο παραπάνω χώρες. Ακολουθούν, η Ιρλανδία και η Ελλάδα με ανοδικές διαχρονικά πορείες που κυμαίνονται περίπου στο 80%. Αντίθετα, το επίπεδο εκπαίδευσης των νέων ανδρών στην Ισπανία διαχρονικά μειώνεται και κυμαίνεται τα τρία τελευταία χρόνια στο 55%. Ακολουθεί η Μάλτα, η οποία ανακάμπτει μετά το 2003 την πτωτική πορεία που παρουσιάζει κατά τα δύο πρώτα χρόνια της εξεταζόμενης περιόδου και το 2004-2005 πετυχαίνει το 50% του πληθυσμού των νέων ανδρών ηλικίας 20-24 ετών να έχουν ολοκληρώσει την δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Τελευταία είναι η Πορτογαλία, που πλησιάζει το 40% του δείκτη, ενθαρρυντικό είναι όμως το γεγονός ότι έχει ανοδική τάση διαχρονικά.

Διάγραμμα 5.2 - Επίπεδο εκπαίδευσης νέων ανδρών

6. Ακαθάριστη Εθνική Δαπάνη για Έρευνα & Ανάπτυξη

Η Ακαθάριστη Εθνική Δαπάνη για Ε&Α προβλέπεται ως ποσοστό του ΑΕΠ, ένα ποσοστό της Ακαθάριστης Εθνικής Δαπάνης για Ε&Α προβλέπεται να χρηματοδοτείται από τη βιομηχανία, ένα ποσοστό από την κυβέρνηση και ένα ποσοστό από το εξωτερικό.⁶⁸

Πίνακας 6

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Φιλανδία	3,34	3,3	3,36	3,43	3,46	3,48
Γερμανία	2,45	2,46	2,49	2,52	2,5	2,51
Δανία	2,24	2,39	2,51	2,56	2,48	2,44
Αυστρία	1,91	2,04	2,12	2,21	2,23	2,36
Γαλλία	2,15	2,2	2,23	2,17	2,14	2,13
Βέλγιο	1,97	2,08	1,94	1,89	1,85	1,82
Ολλανδία	1,82	1,8	1,72	1,76	1,78	
Αγγλία	1,86	1,83	1,83	1,79	1,73	
Λουξεμβούργο	1,65			1,66	1,66	1,56
Σλοβενία	1,43	1,55	1,52	1,32	1,45	1,22
Τσεχία	1,21	1,2	1,2	1,25	1,26	1,42
Ιρλανδία	1,23	1,1	1,1	1,16	1,21	1,25
Ιταλία	1,05	1,09	1,13	1,11	1,1	
Ισπανία	0,91	0,91	0,99	1,05	1,06	1,12
Εσθονία	0,61	0,71	0,72	0,79	0,88	0,94
Ουγγαρία	0,78	0,92	1	0,93	0,88	0,94
Πορτογαλία	0,76	0,8	0,76	0,74	0,77	0,81
Λιθουανία	0,59	0,67	0,66	0,67	0,76	0,76
Μάλτα			0,26	0,26	0,63	0,61
Ελλάδα		0,64		0,63	0,61	0,61
Πολωνία	0,64	0,62	0,56	0,54	0,56	0,57
Σλοβακία	0,65	0,63	0,57	0,58	0,51	0,51
Λετονία	0,44	0,41	0,42	0,38	0,42	0,57
Κύπρος	0,24	0,25	0,3	0,35	0,37	0,4
Σουηδία		4,25		3,95		3,86

Πηγή: Eurostat

Για τον συγκεκριμένο διαρθρωτικό δείκτη της ΣτΛ, πρέπει να διευκρινίσουμε ότι δεν παίρνουμε ως έτος αναφοράς το 2005, διότι τα στοιχεία είναι ελλιπή για ορισμένες χώρες. Έτσι, επιλέγουμε ως έτος αναφοράς το 2004. Με την λογική αυτή, εξάγουμε τον πρώτο πίνακα κατάταξης αναφορικά με το 2004 για το δείκτη της Ακαθάριστης Εθνικής Δαπάνης για Έρευνα & Ανάπτυξη ως ποσοστό του ΑΕΠ. Σύμφωνα με τη ΣτΛ προβλέπεται αύξηση των δαπανών για έρευνα και ανάπτυξη στο 3% του ΑΕΠ έως το 2010.

⁶⁸ Βλ. Ο ορισμός του δείκτη είναι μετάφραση από την Eurostat (<http://eurostat.ec.europa.eu>).

Με βάση τον πρώτο πίνακα κατάταξης των 25 κρατών-μελών της ΕΕ αναφορικά με το έτος 2004 για την Ακαθάριστη Εθνική Δαπάνη για Ε&Α ως ποσοστό του ΑΕΠ, η Ελλάδα κατέχει την **20η θέση**.

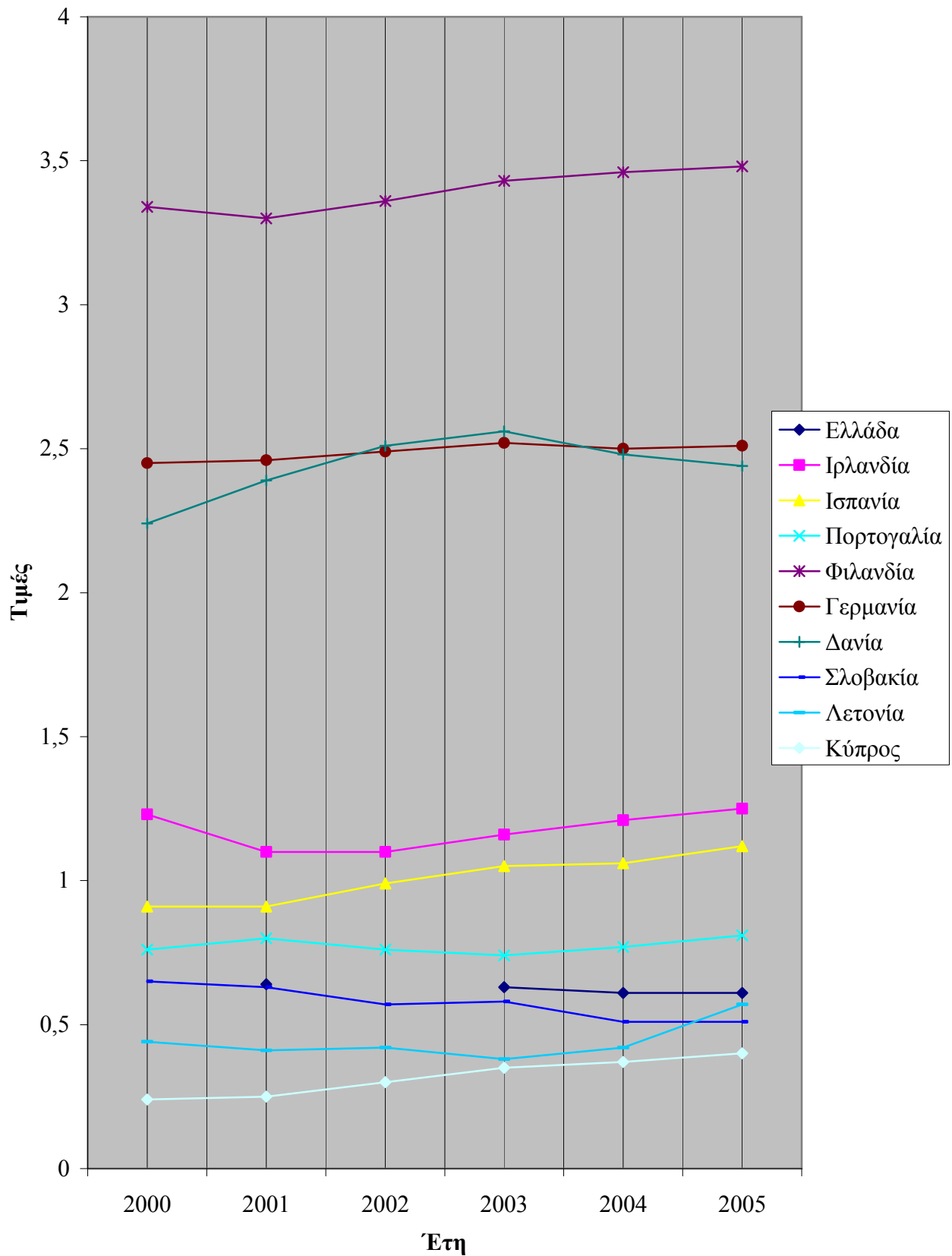
Στον δεύτερο πίνακα επιλέγουμε σταθερά την Ελλάδα, την Ιρλανδία, την Ισπανία και την Πορτογαλία. Προσθέτουμε την Φιλανδία, την Γερμανία και την Δανία επειδή είναι οι τρεις πρώτες χώρες και την Σλοβακία, την Λετονία και την Κύπρο επειδή είναι οι τρεις τελευταίες χώρες κατάταξης. Η Σουηδία δεν λαμβάνεται υπόψη γιατί παρουσιάζει ανεπαρκή στοιχεία το 2004.

Πίνακας 6*

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ελλάδα		0,64		0,63	0,61	0,61
Ιρλανδία	1,23	1,1	1,1	1,16	1,21	1,25
Ισπανία	0,91	0,91	0,99	1,05	1,06	1,12
Πορτογαλία	0,76	0,8	0,76	0,74	0,77	0,81
Φιλανδία	3,34	3,3	3,36	3,43	3,46	3,48
Γερμανία	2,45	2,46	2,49	2,52	2,5	2,51
Δανία	2,24	2,39	2,51	2,56	2,48	2,44
Σλοβακία	0,65	0,63	0,57	0,58	0,51	0,51
Λετονία	0,44	0,41	0,42	0,38	0,42	0,57
Κύπρος	0,24	0,25	0,3	0,35	0,37	0,4

Από το διάγραμμα διαπιστώνουμε ότι η Φιλανδία διαθέτει Ακαθάριστη Εθνική Δαπάνη για έρευνα και ανάπτυξη πάνω από 3% του ΑΕΠ και μάλιστα παρουσιάζει ανοδική τάση διαχρονικά. Ακολουθούν, η Γερμανία και η Δανία, των οποίων τα ποσοστά του ΑΕΠ για έρευνα και ανάπτυξη ανέρχονται περίπου στο 2,5%. Χαμηλότερα παρουσιάζεται η Ιρλανδία, η οποία όλο το εξεταζόμενο διάστημα βρίσκεται πάνω από την νοητή οριζόντια γραμμή που αντιστοιχεί στο 1% του ΑΕΠ. Ακόμη χαμηλότερα στο διάγραμμα εμφανίζεται η Ισπανία, η οποία όμως παρουσιάζει αυξητική τάση όλο το εξεταζόμενο διάστημα και ξεπερνά το 1% του ΑΕΠ τα τρία τελευταία έτη. Ακολουθεί η Πορτογαλία η οποία αυξάνει διαχρονικά ελάχιστα τις δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη. Ακόμη μικρότερο ποσοστό του ΑΕΠ συγκριτικά με την Πορτογαλία διαθέτει η Ελλάδα για έρευνα και ανάπτυξη, η οποία εμφανίζει σταθερή πορεία την τελευταία τριετία. Τελευταίες στο διάγραμμα είναι τρεις από τις σχετικά πρόσφατα ενταγμένες χώρες στην ΕΕ (2004), η Σλοβακία, η Λετονία και η Κύπρος με ακόμη χαμηλότερα ποσοστά του ΑΕΠ να κατευθύνονται προς την έρευνα και την ανάπτυξη.

Διάγραμμα 6 - Ακαθάριστη Εθνική Δαπάνη για Ε&Α

7. Συγκριτικά επίπεδα τιμών σε μονάδες αγοραστικής δύναμης (ΕΕ-25=100)

Τα συγκριτικά επίπεδα τιμών σε μονάδες αγοραστικής δύναμης για τη συνολική κατανάλωση από τα νοικοκυριά συμπεριλαμβανομένων των έμμεσων φόρων είναι εκφρασμένα σε σχέση με το μέσο όρο της ΕΕ των 25 (ΕΕ-25=100), δηλαδή έτος βάσης είναι ο μέσος όρος της ΕΕ των 25 κρατών-μελών. Αν ο δείκτης των συγκριτικών επιπέδων τιμών για μια χώρα είναι υψηλότερος ή χαμηλότερος από το 100, η χώρα θεωρείται ότι είναι αντίστοιχα ακριβή ή φθηνή σε σύγκριση με το μέσο όρο της ΕΕ-25. Επίσης, το γεγονός ότι τα συγκριτικά επίπεδα τιμών είναι σε μονάδες αγοραστικής δύναμης, σημαίνει ότι ένα κοινό νόμισμα εξαλείφει τις διαφορές στα επίπεδα τιμών μεταξύ των χωρών επιτρέποντας σημαντικές συγκρίσεις.⁶⁹

Πίνακας 7

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Δανία	130,3	135,2	133,8	141,1	139,6	140,1
Ιρλανδία	114,9	119,3	125,2	126,4	125,6	124,9
Φιλανδία	120,9	124,8	123,9	126,6	123,8	123,5
Σουηδία	127,6	119,9	121,7	123,5	121,8	118,5
Αγγλία	120	116,8	117,1	107,8	107,9	109,2
Γαλλία	105,9	104,1	103,5	110	110,5	107,6
Βέλγιο	102	103,2	101,5	106,5	105,7	105,1
Λουξεμβούργο	101,5	103,5	102,1	103,2	105,1	104,6
Ολλανδία	100	103	102,9	107,8	106	104,6
Ιταλία	97,5	99,7	102,7	103,6	105,2	104,4
Γερμανία	106,6	107	106,6	106,1	104,7	103,8
Αυστρία	101,9	104,8	103,4	103,3	103,1	101,9
Ισπανία	85	85,4	84,6	88,3	90,9	92
Κύπρος	88,1	88,9	89,1	90,9	90,6	89,1
Ελλάδα	84,8	82,3	80,2	85,9	87,3	88,3
Πορτογαλία	83	84,4	86,3	86	86,7	85
Σλοβενία	72,9	73,9	74,4	76,2	75,4	75,6
Μάλτα	73,3	74,8	74,6	72	72,8	72,8
Εσθονία	57,3	61,1	60,8	62	62,8	64,3
Ουγγαρία	49,2	52,9	57,4	58,2	61,6	63,2
Πολωνία	57,9	64,8	61,2	54,4	53,2	61,7
Τσεχία	48,1	50	57,1	54,5	54,9	58,1
Λετονία	58,8	59	57	54,4	55,5	56,3
Σλοβακία	44,4	43,4	44,8	50,7	54,9	55,8
Λιθουανία	52,7	54,1	54,2	52,3	53,1	54,6

Πηγή: Eurostat

Από τον παραπάνω πίνακα κατάταξης των 25 κρατών-μελών της ΕΕ για τα συγκριτικά επίπεδα τιμών σε μονάδες αγοραστικής δύναμης σε σχέση με το μέσο όρο της ΕΕ-25 για το 2005 αναγνωρίζουμε ότι η Ελλάδα είναι στην **15η θέση**.

⁶⁹ Βλ. Ο ορισμός του δείκτη είναι μετάφραση από την Eurostat (<http://eurostat.ec.europa.eu>).

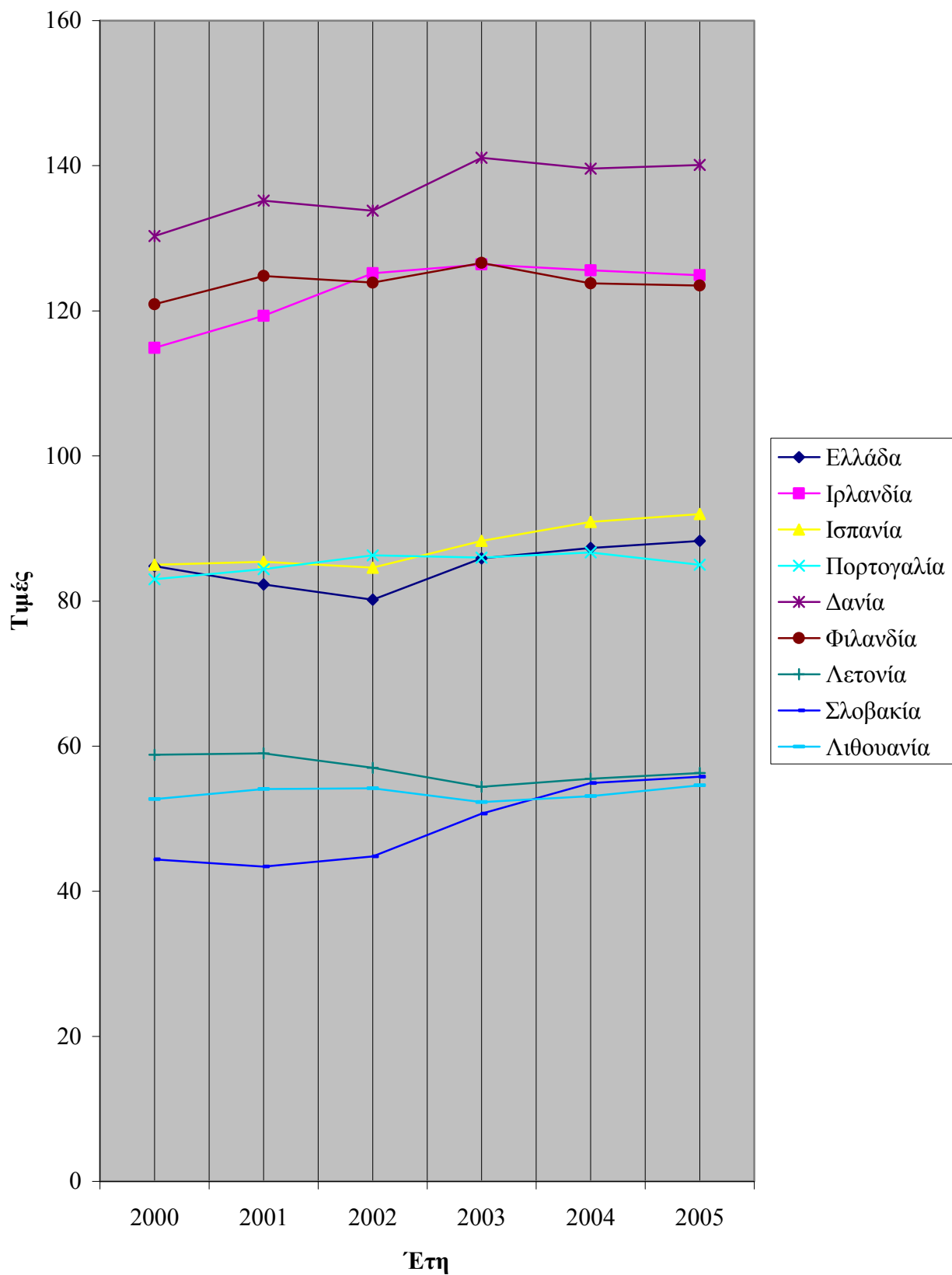
Για περαιτέρω ανάλυση στον δεύτερο πίνακα αναγράφουμε την Ελλάδα, την Ιρλανδία, την Ισπανία και την Πορτογαλία. Επίσης, την Δανία και την Φιλανδία από τις τρεις πρώτες χώρες (καθότι η Ιρλανδία που είναι δεύτερη κατά σειρά χώρα ήδη περιλαμβάνεται ως σταθερά επιλέξιμη) και την Λετονία, την Σλοβακία και την Λιθουανία ως τρεις τελευταίες χώρες κατά σειρά κατάταξης του 2005.

Πίνακας 7*

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ελλάδα	84,8	82,3	80,2	85,9	87,3	88,3
Ιρλανδία	114,9	119,3	125,2	126,4	125,6	124,9
Ισπανία	85	85,4	84,6	88,3	90,9	92
Πορτογαλία	83	84,4	86,3	86	86,7	85
Δανία	130,3	135,2	133,8	141,1	139,6	140,1
Φιλανδία	120,9	124,8	123,9	126,6	123,8	123,5
Λετονία	58,8	59	57	54,4	55,5	56,3
Σλοβακία	44,4	43,4	44,8	50,7	54,9	55,8
Λιθουανία	52,7	54,1	54,2	52,3	53,1	54,6

Σύμφωνα με το διάγραμμα οι γραμμές της Δανίας, της Ιρλανδίας και της Φιλανδίας βρίσκονται εξαρχής πάνω από την νοητή οριζόντια γραμμή του 100 και για όλο το εξεταζόμενο διάστημα. Αυτό ερμηνεύεται ως εξής: τα συγκριτικά επίπεδα τιμών της Δανίας, της Ιρλανδίας και της Φιλανδίας είναι υψηλότερα του 100, άρα οι χώρες αυτές είναι ακριβές σε σύγκριση με το μέσο όρο της ΕΕ-25. Οι γραμμές της Ελλάδας, της Ισπανίας και της Πορτογαλίας βρίσκονται στα ίδια περίπου επίπεδα τιμών πάνω από την νοητή οριζόντια γραμμή που αντιστοιχεί στην τιμή του 80 που σημαίνει ότι τα συγκριτικά επίπεδα τιμών τους είναι χαμηλότερα από το μέσο όρο της ΕΕ-25. Παρατηρούμε όμως ότι η Ισπανία και η Ελλάδα παρουσιάζουν αυξητική τάση του επιπέδου τιμών τους τα τρία τελευταία χρόνια της εξεταζόμενης περιόδου, δηλαδή τείνουν να γίνουν ακριβότερες χωρίς αυτό να συνεπάγεται αναγκαστικά πρόοδο. Τα χαμηλότερα επίπεδα τιμών συγκριτικά με την ΕΕ-25 παρουσιάζουν η Λετονία, η Σλοβακία και η Λιθουανία, οι γραμμές των οποίων βρίσκονται κάτω από την νοητή οριζόντια γραμμή του 60 συνεπώς οι χώρες αυτές θεωρούνται φθηνές σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ΕΕ των 25 κρατών-μελών.

Διάγραμμα 7 - Συγκριτικά Επίπεδα Τιμών

8. Επιχειρησιακή επένδυση

Η επιχειρησιακή επένδυση εκφράζεται ως ποσοστό του ΑΕΠ που χρησιμοποιείται από τον ιδιωτικό τομέα για επένδυση. Πιο απλά οι επιχορηγήσεις που δίνονται από το κράτος στις επιχειρήσεις.⁷⁰

Πίνακας 8

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Εσθονία	22,2	22,5	24,9	25,1	28,4	27,9
Λετονία	22,9	23,8	22,5	22	24,4	27,4
Ισπανία	22,7	22,7	22,7	23,6	24,6	25,7
Σλοβακία	23	25,4	24,1	22,4	21,7	24,7
Ιρλανδία	20,7	18,8	18,1	19,2	20,9	23,3
Σλοβενία	22,4	21	19,6	20	21	20,9
Ελλάδα	19,1	19,6	19,9	21,1	20,9	20,2
Τσεχία	24,4	24,5	23,6	22,1	21	20
Αυστρία	21,3	20,9	19,2	20,1	19,6	19,2
Λιθουανία	16,4	17,9	17,4	18,2	18,9	18,9
Πορτογαλία	23,3	22,6	21,4	19,8	19,5	18,9
Ουγγαρία	19,8	19,3	18,1	18,6	18,9	18,8
Δανία	18,5	17,9	17,8	17,7	17,6	18,7
Ιταλία	18	18	19,2	17,9	18,1	18,2
Βέλγιο	18,9	18,7	17,5	17,2	17,8	18
Αγγλία	16,2	15,8	15,7	15	15,3	16,6
Γαλλία	16,4	16,5	15,8	15,8	16,2	16,5
Φιλανδία	16,8	16,9	15,2	15,2	15,3	16,3
Γερμανία	19,7	18,3	16,7	16,3	16,1	16
Κύπρος	14	13,8	15,1	14,3	14,7	15,8
Ολλανδία	18,8	17,9	16,4	15,9	15,6	15,7
Λουξεμβούργο	17	18,3	17,3	16,8	16,3	15
Πολωνία	21,4	17,3	15,3	14,9	14,7	14,8
Μάλτα	19	17,2	12,2	14,9	17,6	14,6
Σουηδία	14,7	14,3	13,3	12,9	13,2	14,2

Πηγή: Eurostat

Σύμφωνα με τον πρώτο πίνακα κατάταξης των 25 κρατών-μελών αναφορικά με τον δείκτη της επιχειρησιακής επένδυσης ως ποσοστό του ΑΕΠ για το έτος 2005 διαπιστώνουμε ότι η Ελλάδα είναι **7η θέση** κατά σειρά από τις χώρες της ΕΕ-25.

⁷⁰ Βλ. Ο ορισμός του δείκτη είναι μετάφραση από την Eurostat (<http://eurostat.ec.europa.eu>).

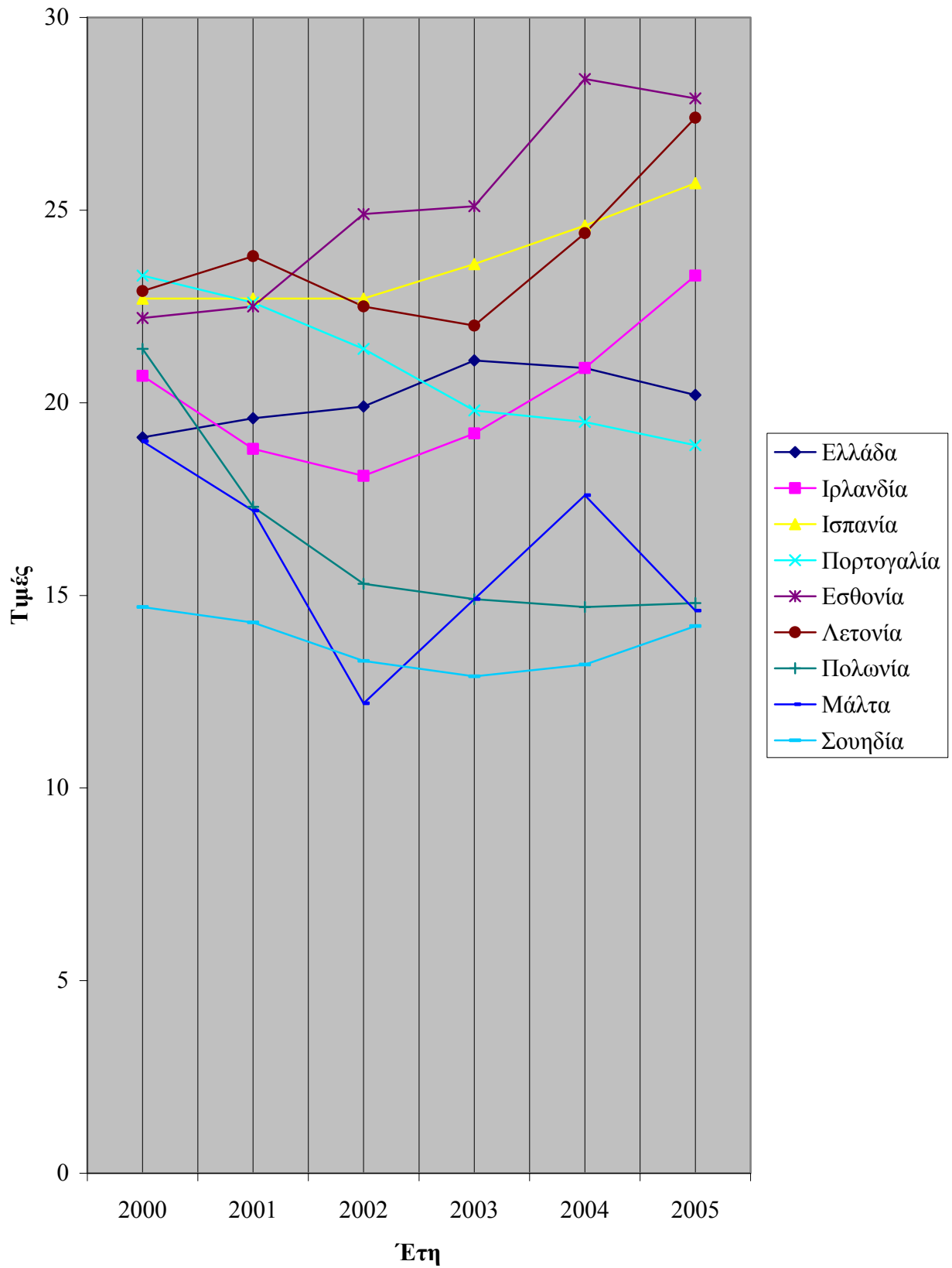
Για τον δεύτερο πίνακα εκτός από την Ελλάδα, την Ιρλανδία, την Ισπανία και την Πορτογαλία που επιλέγουμε σταθερά, περιλαμβάνουμε την Εσθονία και την Λετονία που είναι οι δύο πρώτες στον πίνακα κατάταξης (τρίτη κατά σειρά είναι η Ισπανία που συμπεριλαμβάνεται) και επίσης, την Πολωνία, την Μάλτα και την Σουηδία ως ενδεικτικό δείγμα των τελευταίων κατά σειρά χωρών.

Πίνακας 8*

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ελλάδα	19,1	19,6	19,9	21,1	20,9	20,2
Ιρλανδία	20,7	18,8	18,1	19,2	20,9	23,3
Ισπανία	22,7	22,7	22,7	23,6	24,6	25,7
Πορτογαλία	23,3	22,6	21,4	19,8	19,5	18,9
Εσθονία	22,2	22,5	24,9	25,1	28,4	27,9
Λετονία	22,9	23,8	22,5	22	24,4	27,4
Πολωνία	21,4	17,3	15,3	14,9	14,7	14,8
Μάλτα	19	17,2	12,2	14,9	17,6	14,6
Σουηδία	14,7	14,3	13,3	12,9	13,2	14,2

Στο διάγραμμα, η Εσθονία φαίνεται να διαθέτει την υψηλότερη επιχειρησιακή επένδυση, η οποία ξεπερνά το 25% τα τελευταία τρία έτη της εξεταζόμενης περιόδου 2000-2005. Ακολουθεί η Λετονία που σημειώνει ανοδική πορεία και προσεγγίζει την Εσθονία το 2005. Ανοδική πορεία διαγράφει και η Ισπανία διαχρονικά με χαμηλούς όμως ρυθμούς ενώ αντίθετα η Πορτογαλία φθίνει. Αναφορικά με την Ιρλανδία παρατηρούμε ότι μετά το 2002 ανακάμπτει και αυξάνει διαχρονικά την επιχειρησιακή της επένδυση. Επίσης, η Ελλάδα διαχρονικά έχει ανοδική τάση με χαμηλούς όμως ρυθμούς. Τέλος, σε χαμηλότερα επίπεδα κυμαίνονται η Μάλτα, η Σουηδία και η Πολωνία που φαίνεται να διαθέτουν λιγότερο από το 15% του ΑΕΠ τους για επιχειρησιακή επένδυση το 2005.

Διάγραμμα 8 - Επιχειρησιακή Επένδυση

9. Ποσοστό πληθυσμού που διατρέχει κίνδυνο φτώχειας

Το ποσοστό πληθυσμού που διατρέχει κίνδυνο φτώχειας είναι το μερίδιο του πληθυσμού με διαθέσιμο εισόδημα κάτω από το όριο φτώχειας, το οποίο εκτιμάται στο 60% του αντίστοιχου εθνικού μέσου διαθέσιμου εισοδήματος (μετά τις κοινωνικές παροχές).⁷¹

Πίνακας 9

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Λιθουανία	17	17				21
Πολωνία	16	16				21
Ιρλανδία	20	21		20	21	20
Ελλάδα	20	20		21	20	20
Ισπανία	18	19	19	19	20	20
Πορτογαλία	21	20	20	19	21	20
Ιταλία	18	19			19	19
Λετονία	16					19
Εσθονία	18	18	18	18	20	18
Αγγλία	19	18	18	18		18
Κύπρος				15		16
Βέλγιο	13	13		15	15	15
Μάλτα	15					15
Γερμανία	10	11				13
Γαλλία	16	13	12	12	13	13
Λουξεμβούργο	12	12		11	12	13
Ουγγαρία	11	11	10	12		13
Σλοβακία						13
Δανία		10		12	11	12
Αυστρία	12	12		13	13	12
Σλοβενία	11	11	10	10		12
Φιλανδία	11	11	11	11	11	12
Ολλανδία	11	11	11	12		11
Τσεχία		8				10
Σουηδία		9	11		11	9

Πηγή: Eurostat

Στον πρώτο πίνακα απεικονίζεται η κατάταξη των 25 κρατών-μελών της ΕΕ για το 2005 με σειρά από τη χώρα που παρουσιάζει το μεγαλύτερο ποσοστό πληθυσμού που διατρέχει κίνδυνο φτώχειας προς τη χώρα που παρουσιάζει το μικρότερο ποσοστό αντίστοιχα. Η Ελλάδα, μολονότι κατέχει την **4η θέση**, παρουσιάζει ισοψηφία με την Ιρλανδία, την Ισπανία και την Πορτογαλία για το 2005 αναφορικά με τον συγκεκριμένο δείκτη. Τα υψηλά ποσοστά του συγκεκριμένου δείκτη βέβαια δεν υποδηλώνουν πρόοδο για τις χώρες αυτές. Μόνο η Λιθουανία και η Πολωνία έχουν μεγαλύτερο ποσοστό πληθυσμού που διατρέχει κίνδυνο φτώχειας για το 2005 αλλά οι χώρες αυτές υπενθυμίζουμε ότι εντάχθηκαν σχετικά πρόσφατα (2004) στην ΕΕ-25. Οι χώρες με τα μικρότερα

⁷¹ Βλ. Ο ορισμός του δείκτη είναι μετάφραση από την Eurostat (<http://eurostat.ec.europa.eu>).

ποσοστά του πληθυσμού που διατρέχει κίνδυνο φτώχειας για το 2005 είναι η Ολλανδία, η Τσεχία και η Σουηδία.

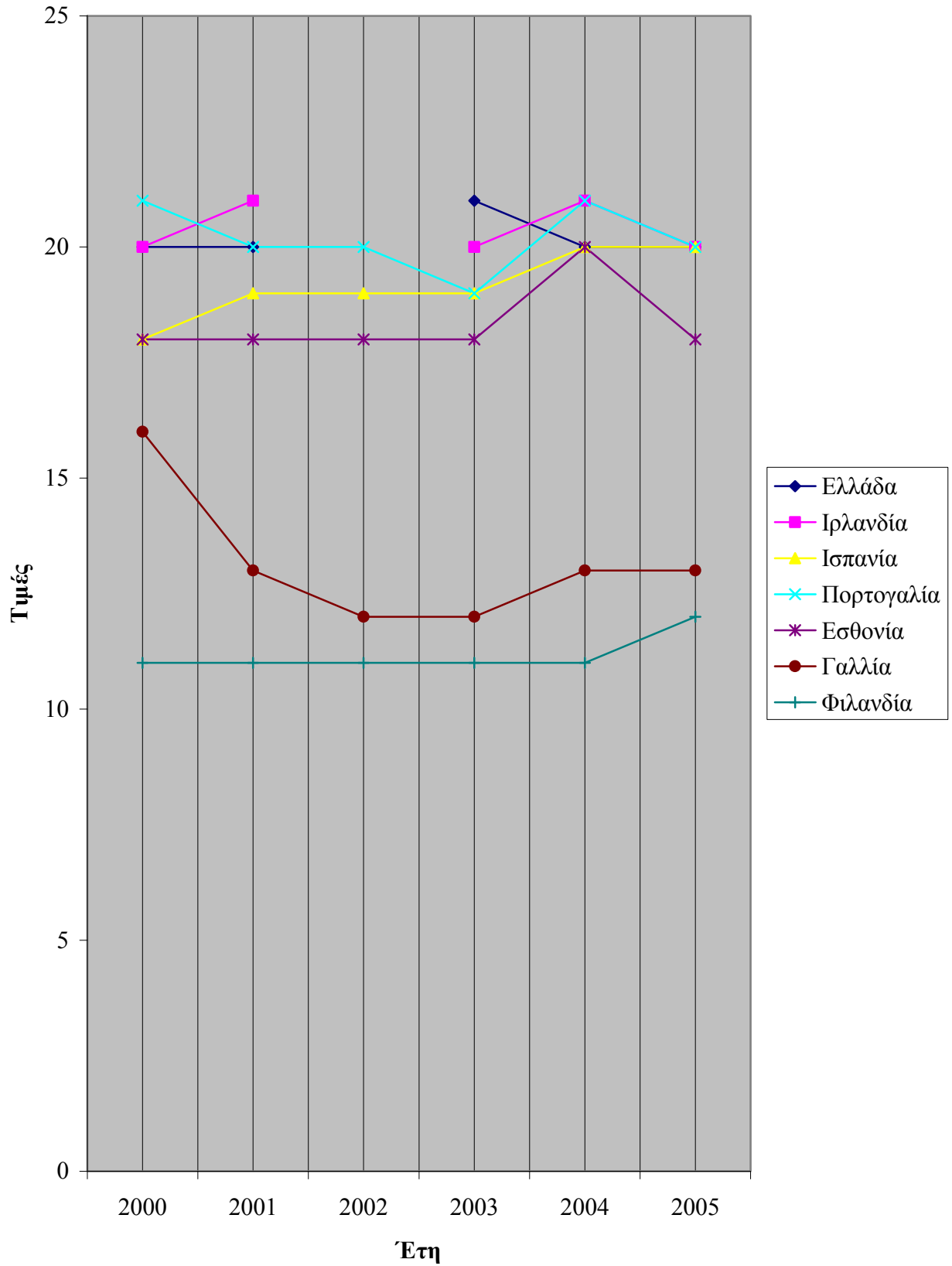
Τα διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία για τις τρεις πρώτες και τις τρεις τελευταίες χώρες είναι ελλιπή και κατά συνέπεια η απεικόνιση τους σε διάγραμμα δεν ωφελεί. Στον δεύτερο πίνακα, εκτός από την Ελλάδα, την Ιρλανδία, την Ισπανία και την Πορτογαλία, που επιλέγουμε σταθερά, προσθέτουμε την Εσθονία, την Γαλλία και την Φιλανδία, για τις οποίες τα στατιστικά στοιχεία είναι πλήρη για το εξεταζόμενο διάστημα 2000-2005.

Πίνακας 9*

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ελλάδα	20	20		21	20	20
Ιρλανδία	20	21		20	21	20
Ισπανία	18	19	19	19	20	20
Πορτογαλία	21	20	20	19	21	20
Εσθονία	18	18	18	18	20	18
Γαλλία	16	13	12	12	13	13
Φιλανδία	11	11	11	11	11	12

Στο διάγραμμα φαίνεται ότι η Ελλάδα και η Ιρλανδία έχουν ελλιπή στοιχεία. Ειδικότερα, η Ελλάδα δεν σημειώνει πρόοδο κατά το εξεταζόμενο διάστημα αφού η τιμή της για τον δείκτη είναι σταθερή στο 20% του πληθυσμού που διατρέχει διαχρονικά τον κίνδυνο φτώχειας. Παρομοίως η Ιρλανδία. Η Ισπανία σημείωσε αυξητική πορεία και το ποσοστό φτώχειας της ανήλθε τα δυο τελευταία χρόνια (2004, 2005) στο 20% του πληθυσμού. Η Πορτογαλία διαγράφει μια τεθλασμένη πορεία και το ποσοστό του πληθυσμού που ζει στο όριο της φτώχειας εκτιμάται το 2005 στο 20%. Λίγο παρακάτω εμφανίζεται η Εσθονία με διαχρονικά σταθερή πορεία. Η Γαλλία διαγράφει φθίνουσα πορεία και καταφέρνει το 2005 να μειώσει αρκετά το ποσοστό της φτώχειας. Τέλος, η Φιλανδία φαίνεται να διατηρεί σταθερά χαμηλότερο το ποσοστό του πληθυσμού που ζει στα όρια της φτώχειας.

Διάγραμμα 9 - Ποσοστό πληθυσμού που διατρέχει κίνδυνο φτώχειας

9.1. Ποσοστό γυναικών που διατρέχει κίνδυνο φτώχειας

Το ποσοστό των γυναικών που διατρέχει κίνδυνο φτώχειας είναι το μερίδιο των γυναικών με διαθέσιμο εισόδημα κάτω από το όριο φτώχειας, το οποίο εκτιμάται στο 60% του αντίστοιχου εθνικού μέσου διαθέσιμου εισοδήματος (μετά τις κοινωνικές παροχές).⁷²

Πίνακας 9.1

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ιρλανδία	21	23		21	23	21
Ελλάδα	20	22		21	21	21
Ισπανία	19	20	21	20	21	21
Ιταλία	19	20			20	21
Λιθουανία	17	17				21
Πορτογαλία	22	20			22	21
Λετονία	16					20
Πολωνία	16	15				20
Εσθονία	19	19	19	20	21	19
Αγγλία	21	19	19	19		19
Κύπρος				17		18
Μάλτα	15					16
Βέλγιο	14	15		16	16	15
Γερμανία	11					14
Γαλλία	16	13	13	13	14	14
Σλοβενία	12	12	11	11		14
Λουξεμβούργο	12	13		12	12	13
Ουγγαρία	12	12	10	12		13
Αυστρία	14	14		14	14	13
Σλοβακία						13
Φιλανδία	13	12	12	12	11	13
Δανία				12	11	12
Τσεχία		8				11
Ολλανδία	11	12	12	12		11
Σουηδία			12		12	10

Πηγή: Eurostat

Με βάση τον πίνακα κατάταξης των 25 κρατών μελών της ΕΕ αναφορικά με το 2005 για το δείκτη ποσοστού γυναικείου πληθυσμού που διατρέχει κίνδυνο φτώχειας, η Ελλάδα κατέχει τη **2η θέση**. Παρατηρούμε ότι οι έξι πρώτες χώρες: η Ιρλανδία, η Ελλάδα, η Ισπανία, η Ιταλία, η Λιθουανία και η Πορτογαλία παρουσιάζουν το ίδιο ποσοστό γυναικείου πληθυσμού που διατρέχει τον κίνδυνο φτώχειας και είναι το υψηλότερο. Οι τρεις τελευταίες χώρες που παρουσιάζουν το χαμηλότερο ποσοστό γυναικών που διατρέχει κίνδυνο φτώχειας είναι η Τσεχία, η Ολλανδία και η Σουηδία.

⁷² Βλ. Ο ορισμός του δείκτη είναι μετάφραση από την Eurostat (<http://eurostat.ec.europa.eu>).

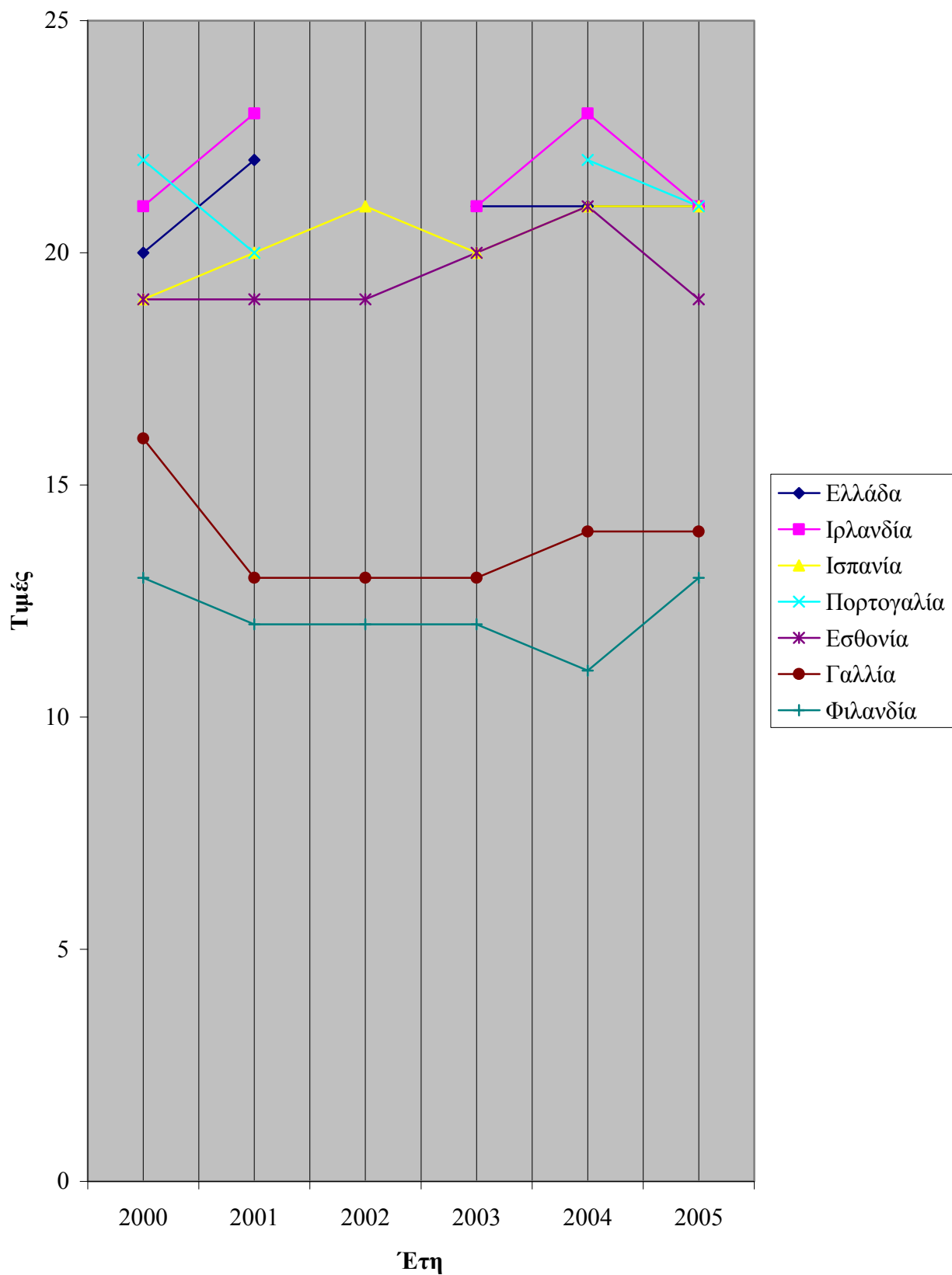
Για την κατάρτιση του δεύτερου πίνακα, εκτός από τις τέσσερις σταθερά επιλέξιμες χώρες, επιλέγουμε την Εσθονία, την Γαλλία και την Φιλανδία, για τις οποίες έχουμε διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία για όλα τα έτη της εξεταζόμενης περιόδου 2000-2005.

Πίνακας 9.1*

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ελλάδα	20	22		21	21	21
Ιρλανδία	21	23		21	23	21
Ισπανία	19	20	21	20	21	21
Πορτογαλία	22	20			22	21
Εσθονία	19	19	19	20	21	19
Γαλλία	16	13	13	13	14	14
Φιλανδία	13	12	12	12	11	13

Με βάση το διάγραμμα αναγνωρίζουμε ότι η Ελλάδα, η Ιρλανδία, η Ισπανία και η Πορτογαλία παρουσιάζουν μικρές διαφορές στα ποσοστά του πληθυσμού των γυναικών που διατρέχουν τον κίνδυνο φτώχειας και για το 2005 συμπίπτουν οι γραμμές τους στο ίδιο σημείο, αφού παρουσιάζουν ακριβώς το ίδιο ποσοστό φτώχειας γυναικών που ανέρχεται στο 21% του συνολικού γυναικείου πληθυσμού. Λίγο χαμηλότερα η Εσθονία παρουσιάζει διαχρονικά σταθερή πορεία. Όσον αφορά την Γαλλία και την Φιλανδία που βρίσκονται στα χαμηλότερα επίπεδα του διαγράμματος το ποσοστό της γυναικείας φτώχειας για το 2005 είναι 14% και 13% αντίστοιχα.

Διάγραμμα 9.1 - Ποσοστό γυναικών που διατρέχει κίνδυνο φτώχειας

9.2. Ποσοστό ανδρών που διατρέχει κίνδυνο φτώχειας

Το ποσοστό των ανδρών που διατρέχει κίνδυνο φτώχειας είναι το μερίδιο των ανδρών με διαθέσιμο εισόδημα κάτω από το όριο φτώχειας, το οποίο εκτιμάται στο 60% του αντίστοιχου εθνικού μέσου διαθέσιμου εισοδήματος (μετά τις κοινωνικές παροχές).⁷³

Πίνακας 9.2

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Πολωνία	16	16				21
Λιθουανία	17	18				20
Πορτογαλία	19	20			20	20
Ιρλανδία	19	20		19	19	19
Ισπανία	17	17	18	18	19	19
Ελλάδα	19	19		20	19	18
Λετονία	17					18
Αγγλία	16	17	17	17		18
Εσθονία	17	17	17	17	19	17
Ιταλία	18	19			18	17
Κύπρος				14		15
Βέλγιο	12	12		14	14	14
Ουγγαρία	11	11	9	12		14
Μάλτα	15					14
Λουξεμβούργο	12	12		11	12	13
Σλοβακία						13
Δανία				11	11	12
Γερμανία	10					12
Γαλλία	15	12	12	12	13	12
Ολλανδία	10	11	11	12		11
Αυστρία	9	9		12	11	11
Σλοβενία	11	10	9	9		11
Φιλανδία	9	10	11	11	10	11
Τσεχία		7				10
Σουηδία			10		10	9

Πηγή: Eurostat

Στον πρώτο πίνακα κατατάσσονται τα 25 κράτη-μέλη της ΕΕ αναφορικά με το ποσοστό του ανδρικού πληθυσμού που διατρέχει κίνδυνο φτώχειας για το 2005 από το μεγαλύτερο προς το μικρότερο και αναγνωρίζουμε ότι η Ελλάδα βρίσκεται στην **6η θέση**. Το υψηλότερο ποσοστό ανδρών που διατρέχει κίνδυνο φτώχειας εμφανίζει η Πολωνία. Ακολουθούν η Λιθουανία και η Πορτογαλία με 20% του ανδρικού πληθυσμού να διατρέχει κίνδυνο φτώχειας. Απεναντίας, η Φιλανδία, η Τσεχία και η Σουηδία έχουν τα χαμηλότερα ποσοστά φτώχειας ανδρικού πληθυσμού.

⁷³ Βλ. Ο ορισμός του δείκτη είναι μετάφραση από την Eurostat (<http://eurostat.ec.europa.eu>).

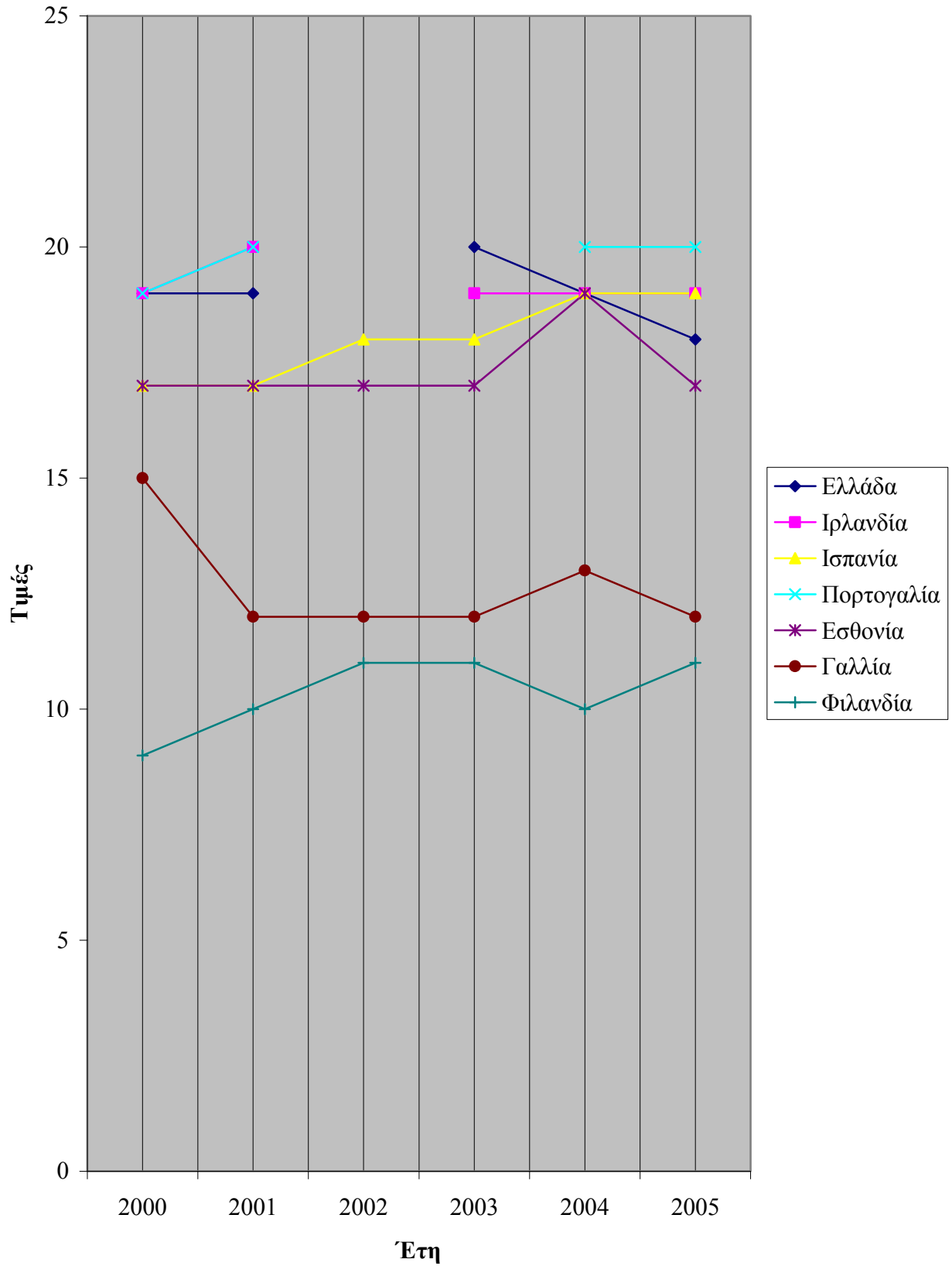
Από τις χώρες του πρώτου πίνακα, επιλέγουμε σταθερά την Ελλάδα, την Ιρλανδία, την Ισπανία και την Πορτογαλία καθώς επίσης την Εσθονία, την Γαλλία και την Φιλανδία, για τις οποίες έχουμε πλήρη στατιστικά στοιχεία για την εξεταζόμενη περίοδο 2000-2005.

Πίνακας 9.2*

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ελλάδα	19	19		20	19	18
Ιρλανδία	19	20		19	19	19
Ισπανία	17	17	18	18	19	19
Πορτογαλία	19	20			20	20
Εσθονία	17	17	17	17	19	17
Γαλλία	15	12	12	12	13	12
Φιλανδία	9	10	11	11	10	11

Στο παρακάτω διάγραμμα φαίνεται ότι η Ελλάδα έχει πτωτική πορεία το διάστημα 2003-2005 όσον αφορά το ποσοστό των ανδρών που διατρέχει τον κίνδυνο φτώχειας. Η Πορτογαλία και η Ιρλανδία παρουσιάζουν διαχρονικά σταθερή πορεία αναφορικά με τον συγκεκριμένο δείκτη. Ομοίως, η Εσθονία διατηρεί σταθερό το ποσοστό ανδρικής φτώχειας κατά μέσο όρο στο 17%. Τέλος, η Φιλανδία ναι μεν παρουσιάζει το χαμηλότερο ποσοστό ανδρικού πληθυσμού που διατρέχει τον κίνδυνο φτώχειας αλλά διαχρονικά αυξάνει γεγονός αρνητικό.

Διάγραμμα 9.2 - Ποσοστό ανδρών που διατρέχει κίνδυνο φτώχειας

10. Ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας (12 μήνες και πάνω)

Το ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας (12 μήνες και πάνω) εκφράζεται ως ποσοστό του συνολικά ενεργού πληθυσμού. Ειδικότερα, ο δείκτης αυτός αναφέρεται σε άτομα ηλικίας τουλάχιστον 15 ετών που δεν ζουν σε ιδρύματα και τα οποία είναι χωρίς δουλειά για τις επόμενες δύο εβδομάδες, ή είναι διαθέσιμα να ξεκινήσουν εργασία στις επόμενες δύο εβδομάδες ή ψάχνουν για δουλειά. Σημειώνεται δε ότι ο συνολικά ενεργός πληθυσμός (εργατική δύναμη) είναι ο συνολικός αριθμός του εργαζόμενου και του άνεργου πληθυσμού. Η διάρκεια της ανεργίας ορίζεται είτε ως η διάρκεια που ψάχνει κανείς για δουλειά είτε ως η χρονική περίοδος από την τελευταία του δουλειά (αν η τελευταία είναι πιο σύντομη σε σχέση με τη διάρκεια ανεύρεσης εργασίας).⁷⁴

Πίνακας 10

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Σλοβακία	10,3	11,3	12,2	11,4	11,8	11,7
Πολωνία	7,4	9,2	10,9	11	10,3	10,2
Ελλάδα	6,1	5,5	5,3	5,3	5,6	5,1
Γερμανία	3,7	3,7	3,9	4,5	5,4	5
Βέλγιο	3,7	3,2	3,7	3,7	4,1	4,4
Λιθουανία	8	9,3	7,2	6	5,8	4,3
Τσεχία	4,2	4,2	3,7	3,8	4,2	4,2
Εσθονία	5,9	6	5,4	4,6	5	4,2
Λετονία	7,9	7,2	5,5	4,4	4,6	4,1
Γαλλία	3,5	3	3	3,7	3,9	4
Ιταλία	6,3	5,7	5,1	4,9	4	3,9
Πορτογαλία	1,7	1,5	1,7	2,2	2,9	3,7
Μάλτα	4,4	3,7	3,3	3,2	3,4	3,4
Ουγγαρία	3,1	2,6	2,5	2,4	2,7	3,2
Σλοβενία	4,1	3,7	3,5	3,5	3,2	3,1
Ισπανία	4,6	3,7	3,7	3,7	3,4	2,2
Φιλανδία	2,8	2,5	2,3	2,3	2,1	2,2
Ολλανδία	0,8	0,6	0,7	1	1,6	1,9
Ιρλανδία	1,6	1,3	1,3	1,5	1,6	1,5
Αυστρία	1	0,9	1,1	1,1	1,3	1,3
Κύπρος	1,2	0,8	0,8	1	1,2	1,2
Λουξεμβούργο	0,6	0,6	0,7	0,9	1,1	1,2
Σουηδία	1,4	1	1	1	1,2	1,2
Δανία	0,9	0,9	0,9	1,1	1,2	1,1
Αγγλία	1,4	1,3	1,1	1,1	1	1

Πηγή: Eurostat

Ο πρώτος πίνακας παρουσιάζει την κατάταξη των 25 κρατών-μελών όσον αφορά το ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας για το έτος 2005 από το μεγαλύτερο προς το μικρότερο. Με βάση λοιπόν αυτόν τον πίνακα κατάταξης, το 2005 η Ελλάδα κατέχει την **3η θέση** για τον συγκεκριμένο δείκτη.

⁷⁴ Βλ. Ο ορισμός του δείκτη είναι μετάφραση από την Eurostat (<http://eurostat.ec.europa.eu>).

Η Σλοβακία και η Πολωνία που παρουσιάζουν υψηλότερο ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας σε σχέση με τη χώρα μας υπενθυμίζουμε ότι εντάχθηκαν το 2004 στην ΕΕ σε σχέση με την Ελλάδα που είναι κράτος-μέλος από το 1981.

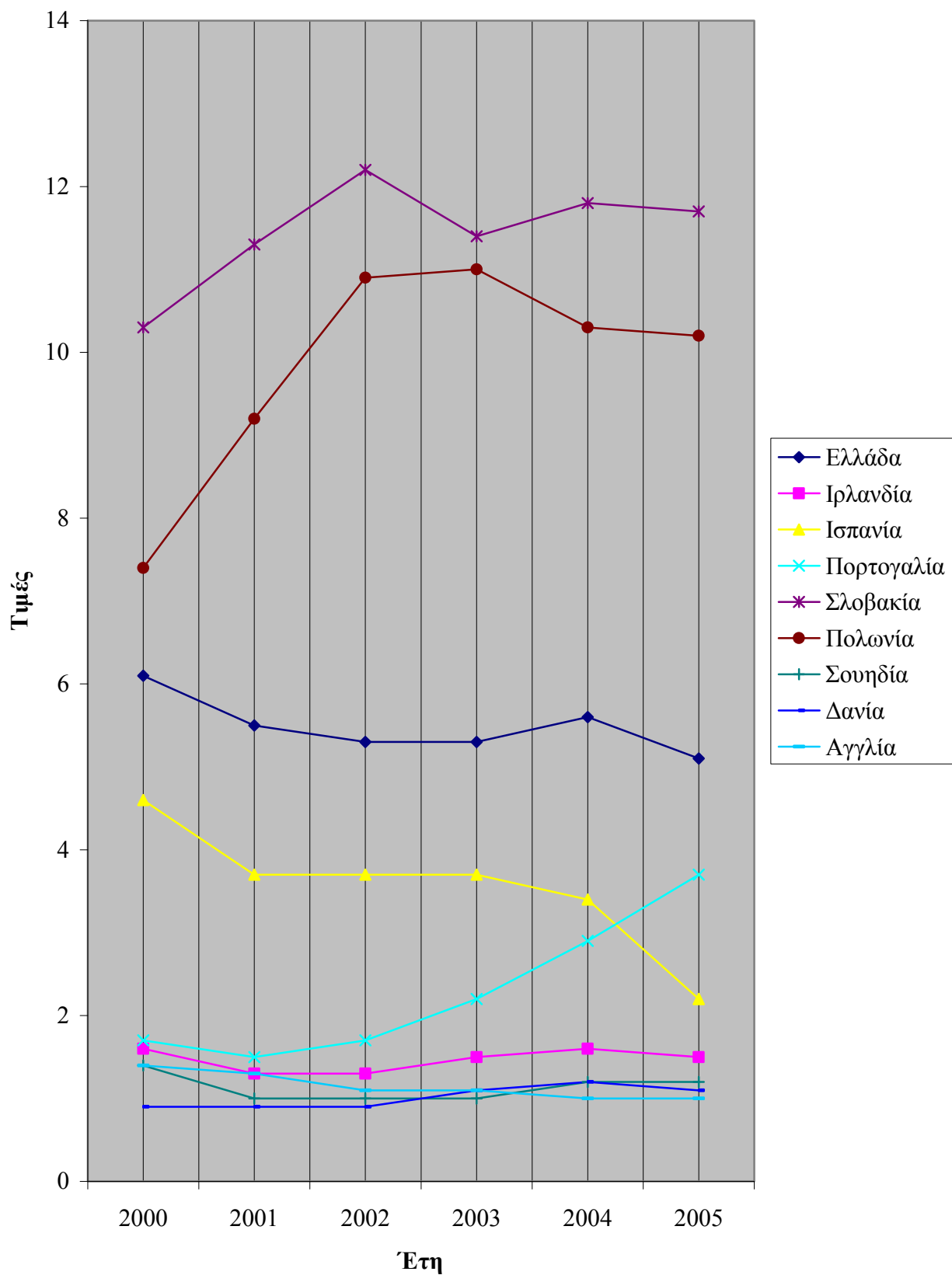
Στον δεύτερο πίνακα που καταρτίζουμε περιλαμβάνουμε τις σταθερά επιλέξιμες χώρες (Ελλάδα, Ιρλανδία, Ισπανία, Πορτογαλία) και από τις τρεις πρώτες την Σλοβακία και την Πολωνία (τρίτη κατά σειρά κατάταξης είναι η Ελλάδα που συμπεριλαμβάνεται ως σταθερά επιλέξιμη) καθώς επίσης την Σουηδία, την Δανία και την Αγγλία που είναι οι τρεις τελευταίες χώρες του πρώτου πίνακα.

Πίνακας 10*

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ελλάδα	6,1	5,5	5,3	5,3	5,6	5,1
Ιρλανδία	1,6	1,3	1,3	1,5	1,6	1,5
Ισπανία	4,6	3,7	3,7	3,7	3,4	2,2
Πορτογαλία	1,7	1,5	1,7	2,2	2,9	3,7
Σλοβακία	10,3	11,3	12,2	11,4	11,8	11,7
Πολωνία	7,4	9,2	10,9	11	10,3	10,2
Σουηδία	1,4	1	1	1	1,2	1,2
Δανία	0,9	0,9	0,9	1,1	1,2	1,1
Αγγλία	1,4	1,3	1,1	1,1	1	1

Στο παρακάτω διάγραμμα παρατηρούμε ότι η Σλοβακία όλο το εξεταζόμενο διάστημα παρουσιάζει υψηλό ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας πάνω από το 10% του συνολικού ενεργού πληθυσμού. Ακολουθεί η Πολωνία, η οποία εμφανίζει αρχικά ανοδική πορεία προσεγγίζοντας την Σλοβακία και από το 2003 και μετά τείνει να φθίνει με χαμηλούς όμως ρυθμούς. Η Ελλάδα φαίνεται ότι μειώνει το ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας από 6% που ήταν το 2000 σε 5% για το 2005. Παρόμοια πορεία διαγράφει και η Ισπανία που φαίνεται να μειώνει την μακροχρόνια ανεργία με γοργότερους ρυθμούς συγκριτικά με την Ελλάδα. Η Πορτογαλία, αντιθέτως, διαγράφει ανοδική πορεία, γεγονός που δεν συνεπάγεται πρόοδο αφού η πρόοδος ισούται με μείωση των τιμών του δείκτη. Η Ιρλανδία φαίνεται να έχει μια σχεδόν σταθερή πορεία και βρίσκεται κοντά με τα κράτη-μέλη που παρουσιάζουν τα χαμηλότερα ποσοστά μακροχρόνιας ανεργίας διαχρονικά: την Σουηδία, την Δανία και την Αγγλία.

Διάγραμμα 10 - Ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας

10.1. Ποσοστό μακροχρόνια ανέργων γυναικών

Το ποσοστό των μακροχρόνια ανέργων γυναικών (12 μήνες και πάνω) εκφράζεται ως ποσοστό του συνολικά ενεργού γυναικείου πληθυσμού. Ειδικότερα, ο δείκτης αυτός αναφέρεται σε γυναίκες ηλικίας τουλάχιστον 15 ετών που δεν ζουν σε ιδρύματα και οι οποίες είναι είτε χωρίς δουλειά για τις επόμενες δύο εβδομάδες, είτε είναι διαθέσιμες να ξεκινήσουν εργασία στις επόμενες δύο εβδομάδες ή ψάχνουν για δουλειά. Σημειώνεται ότι ο συνολικά ενεργός πληθυσμός (εργατική δύναμη) είναι ο συνολικός αριθμός των εργαζόμενων και των ανέργων. Η διάρκεια της ανεργίας ορίζεται είτε ως η διάρκεια που ψάχνει κανείς για δουλειά είτε ως η χρονική περίοδος από την τελευταία του δουλειά (αν η τελευταία είναι πιο σύντομη σε σχέση με τη διάρκεια ανεύρεσης εργασίας).⁷⁵

Πίνακας 10.1

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Σλοβακία	10,2	11,3	12,5	11,7	12,4	12,3
Πολωνία	9,1	10,8	12,3	11,7	11	11,4
Ελλάδα	10,1	9	8,6	8,9	9,4	8,9
Γερμανία	4,6	4,6	4,8	5,2	6	5,5
Τσεχία	5,2	5,1	4,5	5	5,3	5,3
Ιταλία	8,4	7,6	6,9	6,6	5,5	5,2
Βέλγιο	4,6	3,5	4,3	4,2	4,7	5
Γαλλία	4,3	3,6	3,5	4,1	4,3	4,5
Λιθουανία	6,5	7,7	6,8	6	6,2	4,5
Εσθονία	5	5,4	4,4	4,4	4,4	4,2
Πορτογαλία	2	1,9	2,2	2,7	3,4	4,2
Λετονία	7,5	6,3	4,6	4,4	4,3	3,7
Ισπανία	7,4	6	5,9	5,7	5	3,4
Σλοβενία	4,2	4	3,6	3,6	3,4	3,3
Ουγγαρία	2,5	2,1	2,2	2,3	2,6	3,2
Μάλτα	4,2	2,7	2,4	2,4	3	3,2
Ολλανδία	1	0,7	0,9	1,1	1,6	1,9
Φιλανδία	2,7	2,3	2	2	2	1,9
Κύπρος	2,2	1,1	1	1,3	1,6	1,7
Αυστρία	1,2	1,1	1,2	1,1	1,4	1,4
Δανία	1,1	1	1	1	1,3	1,2
Λουξεμβούργο	0,6	0,6	0,9	0,9	1,4	1,2
Σουηδία	1	0,8	0,8	0,8	1	1
Ιρλανδία	1	0,8	0,8	1	1	0,8
Αγγλία	0,9	0,8	0,7	0,7	0,6	0,7

Πηγή: Eurostat

Ο πρώτος πίνακας αναφορικά με το ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας των γυναικών παρουσιάζει την κατάταξη των 25 κρατών-μελών της ΕΕ για το 2005. Με βάση αυτή την κατάταξη η Ελλάδα εμφανίζεται στην **3η θέση**. Μόνο η Σλοβακία και η Πολωνία παρουσιάζουν υψηλότερη

⁷⁵ Βλ. Ο ορισμός του δείκτη είναι μετάφραση από την Eurostat (<http://eurostat.ec.europa.eu>).

μακροχρόνια ανεργία για τις γυναίκες, αλλά σημειώνουμε ότι οι δύο αυτές χώρες είναι πρόσφατα ενταγμένες στην ΕΕ (2004) συγκριτικά με τη Ελλάδα που έχει ενταχθεί από το 1981.

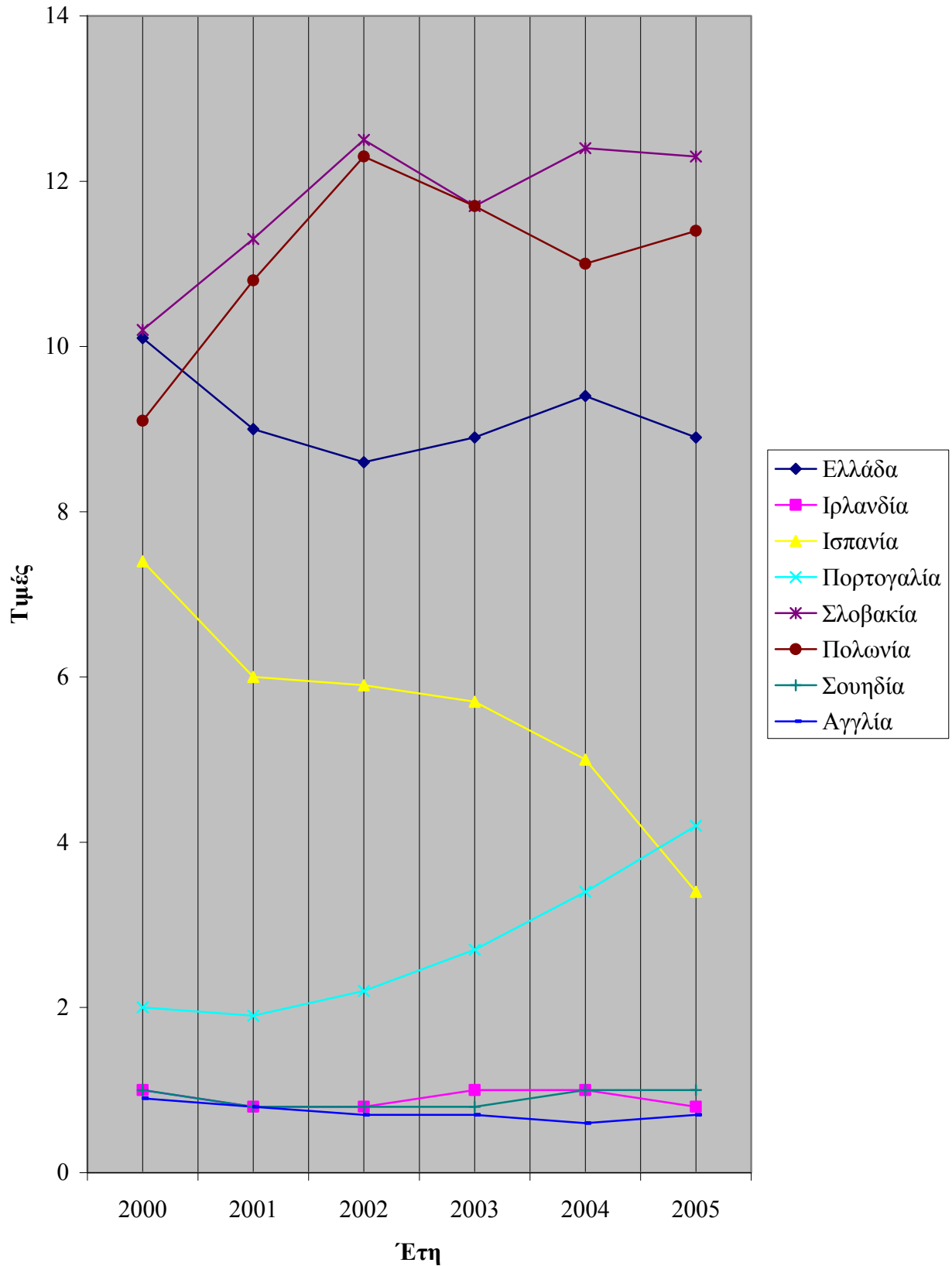
Στον δεύτερο πίνακα περιλαμβάνουμε σταθερά την Ελλάδα, την Ιρλανδία, την Ισπανία και την Πορτογαλία, από τις τρεις πρώτες προσθέτουμε την Σλοβακία και την Πολωνία (τρίτη είναι η Ελλάδα) και από τις τρεις τελευταίες προσθέτουμε την Σουηδία και την Αγγλία (η Ιρλανδία συμπεριλαμβάνεται).

Πίνακας 10.1*

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ελλάδα	10,1	9	8,6	8,9	9,4	8,9
Ιρλανδία	1	0,8	0,8	1	1	0,8
Ισπανία	7,4	6	5,9	5,7	5	3,4
Πορτογαλία	2	1,9	2,2	2,7	3,4	4,2
Σλοβακία	10,2	11,3	12,5	11,7	12,4	12,3
Πολωνία	9,1	10,8	12,3	11,7	11	11,4
Σουηδία	1	0,8	0,8	0,8	1	1
Αγγλία	0,9	0,8	0,7	0,7	0,6	0,7

Στο διάγραμμα που ακολουθεί φαίνεται ότι η Σλοβακία έχει το υψηλότερο ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας γυναικών το οποίο μετά από μια πρόσκαιρη πτώση το 2003 επανήλθε σε ανοδική πορεία ξεπερνώντας το 12% του ενεργού γυναικείου πληθυσμού. Ομοίως, η Πολωνία διακόπτει την κατακόρυφη ανοδική της πορεία σημειώνοντας πτώση το 2003 και το 2004 ενώ το 2005 φαίνεται να ανακάμπτει. Η Ελλάδα μειώνει με χαμηλούς όμως ρυθμούς το ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας γυναικών (μείωση 1,2 ποσοστιαία μονάδα κατά το διάστημα 2000-2005) ενώ η Ισπανία μειώνει με ραγδαίους ρυθμούς το ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας γυναικών (μείωση 4 ποσοστιαίες μονάδες κατά το διάστημα 2000-2005). Αντίθετα, η Πορτογαλία αυξάνει διαχρονικά το ποσοστό του δείκτη και το 2005 το ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας γυναικών της Πορτογαλίας ξεπερνά αυτό της Ισπανίας. Παράδειγμα προς μίμηση η Ιρλανδία, η Σουηδία και η Αγγλία των οποίων τα ποσοστά μακροχρόνιας ανεργίας δεν ξεπερνούν το 1% του ενεργού γυναικείου πληθυσμού.

Διάγραμμα 10.1 - Ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας γυναικών

10.2. Ποσοστό μακροχρόνια ανέργων ανδρών

Το ποσοστό των μακροχρόνια ανέργων ανδρών (12 μήνες και πάνω) εκφράζεται ως ποσοστό του συνολικά ενεργού ανδρικού πληθυσμού. Ειδικότερα, ο δείκτης αυτός αναφέρεται σε άνδρες ηλικίας τουλάχιστον 15 ετών που δεν ζουν σε ιδρύματα και οι οποίοι είναι είτε χωρίς δουλειά για τις επόμενες δύο εβδομάδες, είτε είναι διαθέσιμοι να ξεκινήσουν εργασία στις επόμενες δύο εβδομάδες ή ψάχνουν για δουλειά. Σημειώνεται ότι ο συνολικά ενεργός πληθυσμός (εργατική δύναμη) είναι ο συνολικός αριθμός των εργαζόμενων και των ανέργων. Η διάρκεια της ανεργίας ορίζεται είτε ως η διάρκεια που ψάχνει κανείς για δουλειά είτε ως η χρονική περίοδος από την τελευταία του δουλειά (αν η τελευταία είναι πιο σύντομη σε σχέση με τη διάρκεια ανεύρεσης εργασίας).⁷⁶

Πίνακας 10.2

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Σλοβακία	10,3	11,3	11,9	11,3	11,3	11,2
Πολωνία	6	7,8	9,7	10,3	9,6	9,3
Γερμανία	3	3	3,3	3,9	4,8	4,7
Λετονία	8,3	8,1	6,4	4,3	4,8	4,4
Εσθονία	6,7	6,6	6,3	4,8	5,6	4,2
Λιθουανία	9,4	10,8	7,6	6	5,5	4,2
Βέλγιο	3	2,9	3,2	3,3	3,7	3,8
Γαλλία	2,9	2,4	2,6	3,4	3,5	3,5
Τσεχία	3,5	3,4	3	2,9	3,4	3,4
Μάλτα	4,5	3,9	3,5	3,4	3,7	3,4
Ουγγαρία	3,5	3	2,8	2,5	2,8	3,3
Πορτογαλία	1,4	1,2	1,4	1,8	2,6	3,2
Ιταλία	4,8	4,4	4	3,8	2,9	2,9
Σλοβενία	4,1	3,5	3,4	3,4	3,1	2,9
Ελλάδα	3,5	3,2	3,1	3	3	2,6
Φιλανδία	2,8	2,7	2,5	2,6	2,3	2,4
Ιρλανδία	2	1,7	1,8	1,9	2	1,9
Ολλανδία	0,6	0,5	0,6	1	1,5	1,9
Ισπανία	2,8	2,3	2,3	2,4	2,2	1,4
Σουηδία	1,7	1,2	1,2	1,2	1,4	1,4
Αγγλία	1,9	1,7	1,4	1,4	1,2	1,3
Λουξεμβούργο	0,5	0,5	0,6	0,9	0,8	1,2
Αυστρία	0,9	0,7	1	1,1	1,3	1,2
Δανία	0,8	0,8	0,7	1,2	1,1	1,1
Κύπρος	0,5	0,6	0,5	0,7	0,9	0,8

Πηγή: Eurostat

Στον πρώτο πίνακα κατάταξης των 25 κρατών-μελών της ΕΕ για το 2005 αναφορικά με το ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας ανδρών, διαπιστώνουμε ότι η Ελλάδα κατέχει την **15η θέση**.

⁷⁶ Βλ. Ο ορισμός του δείκτη είναι μετάφραση από την Eurostat (<http://eurostat.ec.europa.eu>).

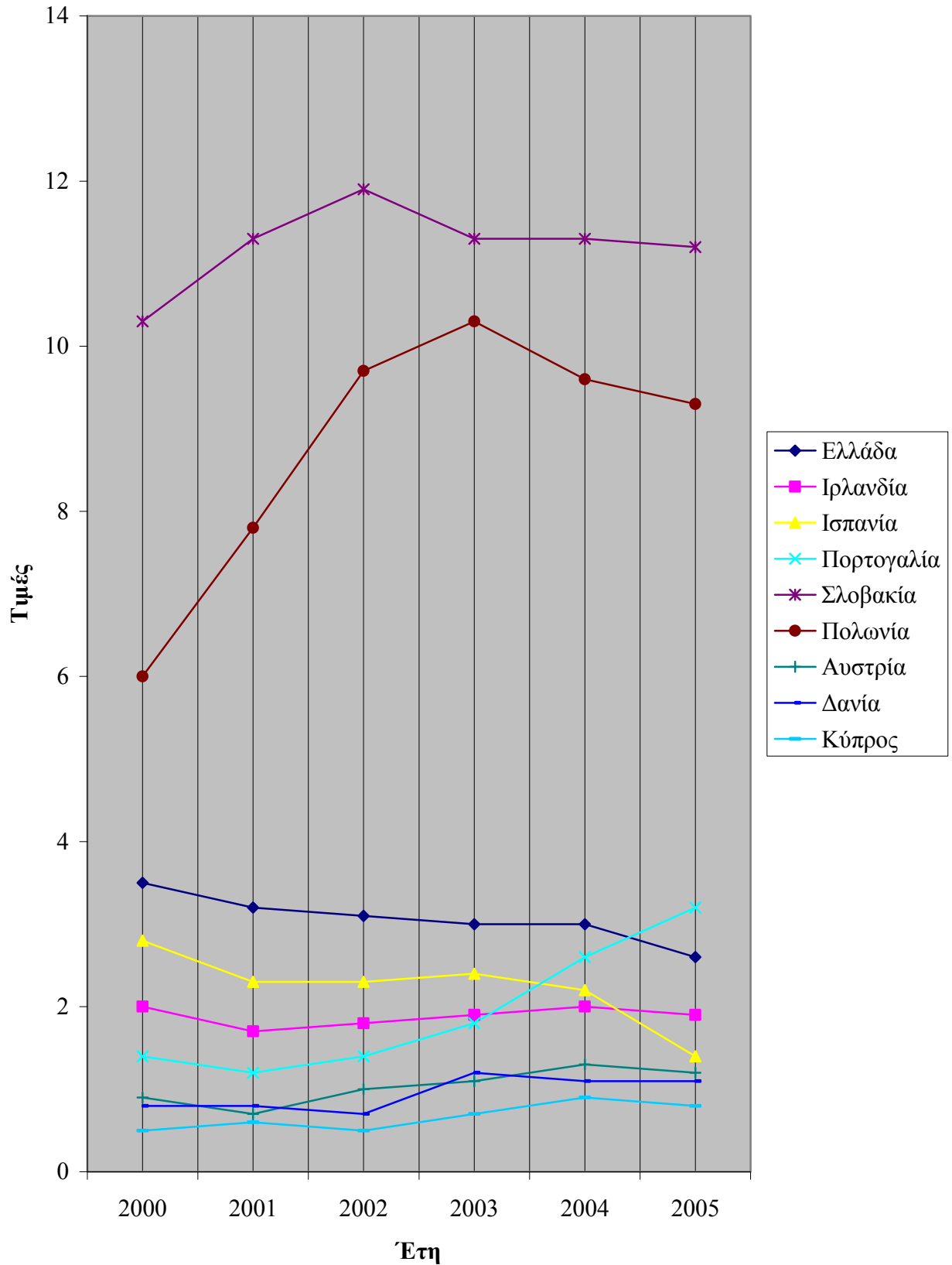
Στον δεύτερο πίνακα εκτός από την Ελλάδα, την Ιρλανδία, την Ισπανία και την Πορτογαλία επιλέγουμε από τις τρεις πρώτες χώρες την Σλοβακία και την Πολωνία και τις τρεις τελευταίες χώρες που είναι η Αυστρία, η Δανία και η Κύπρος.

Πίνακας 10.2*

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ελλάδα	3,5	3,2	3,1	3	3	2,6
Ιρλανδία	2	1,7	1,8	1,9	2	1,9
Ισπανία	2,8	2,3	2,3	2,4	2,2	1,4
Πορτογαλία	1,4	1,2	1,4	1,8	2,6	3,2
Σλοβακία	10,3	11,3	11,9	11,3	11,3	11,2
Πολωνία	6	7,8	9,7	10,3	9,6	9,3
Αυστρία	0,9	0,7	1	1,1	1,3	1,2
Δανία	0,8	0,8	0,7	1,2	1,1	1,1
Κύπρος	0,5	0,6	0,5	0,7	0,9	0,8

Διαγραμματικά βλέπουμε ότι η Σλοβακία έχει το υψηλότερο ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας ανδρών το οποίο από το 2001 και μετά ξεπερνά το 11% του ενεργού ανδρικού πληθυσμού. Ακολουθεί η Πολωνία που παρουσιάζει κατακόρυφη ανοδική πορεία από το 2000 μέχρι το 2003 αλλά το 2004 και 2005 φαίνεται να προοδεύει μειώνοντας με χαμηλούς ρυθμούς τις τιμές του δείκτη στο 9,6% και 9,3% αντίστοιχα. Η Ελλάδα, αρκετά χαμηλότερα στο διάγραμμα, διαγράφει πτωτική πορεία αργά και σταθερά (μείωση 0,9 ποσοστιαίας μονάδας το διάστημα 2000-2005) ενώ η Ισπανία μειώνει στο μισό το ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας των ανδρών το ίδιο διάστημα (1,4% το 2005 έναντι του 2,8% το 2000). Αντίστροφα, η Πορτογαλία διπλασιάζει το ποσοστό αυτό (3,2% το 2005 έναντι του 1,4% το 2000). Σε καλύτερη μοίρα φαίνεται να είναι η Αυστρία, η Δανία και η Κύπρος γιατί τα ποσοστά μακροχρόνιας ανεργίας των ανδρών στις χώρες αυτές κυμαίνονται πολύ χαμηλά.

Διάγραμμα 10.2 - Ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας ανδρών

11. Διασπορά περιφερειακών ποσοστών απασχόλησης εργαζομένων 15-64 ετών

Η διασπορά περιφερειακών ποσοστών απασχόλησης των εργαζόμενων ηλικίας 15-64 ετών δείχνει τις περιφερειακές διαφορές στην απασχόληση μεταξύ των χωρών και των περιφερειών των χωρών. Το ποσοστό απασχόλησης της ηλικιακής ομάδας 15-64 ετών αναπαριστά τους εργαζόμενους ηλικίας 15-64 ετών ως ποσοστό του πληθυσμού της ίδιας ηλικιακής ομάδας. Η διασπορά των περιφερειακών ποσοστών απασχόλησης είναι μηδέν όταν τα ποσοστά απασχόλησης σε όλες τις περιφέρειες είναι ίδια και μεγαλώνει όταν αυξάνονται οι διαφορές των ποσοστών απασχόλησης μεταξύ των περιφερειών. Ο συγκεκριμένος δείκτης δεν αναφέρεται στη Δανία, την Εσθονία, την Ιρλανδία, την Κύπρο, την Λετονία, την Λιθουανία, το Λουξεμβούργο, την Μάλτα και την Σλοβενία, γιατί αυτές οι χώρες συγκροτούνται σε μόνο μία περιφέρεια ή (στην περίπτωση της Ιρλανδίας) σε δύο περιφέρειες. Πάρα ταύτα, τα ποσοστά απασχόλησης αυτών των χωρών και των δύο Ιρλανδικών περιφερειών χρησιμοποιούνται για να υπολογιστεί η διασπορά των περιφερειακών ποσοστών απασχόλησης μεταξύ των χωρών. Σημειώνεται ότι ο δείκτης αυτός είναι ετήσιος και βασίζεται στην Ευρωπαϊκή Έρευνα Εργατικού Δυναμικού.⁷⁷

Πίνακας 11

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ιταλία	17,5	17,1	16,7	17	15,6	16
Ουγγαρία	9	8,8	9,4	8,5	9,4	9,9
Σλοβακία	9,1	8,3	7,3	7,6	9	9,8
Βέλγιο	7,9	8	8	7,7	8,7	8,4
Ισπανία	10,7	10	9,3	9	8,7	8,3
Γαλλία	6,9	8,3	8	7,2	7,1	7,3
Αγγλία	7,1	6,8	6,6	6,1	5,8	5,7
Γερμανία	5,7	6,1	5,9	6	6,2	5,6
Πολωνία	6,9	7,2	7,3	7,2	6,4	5,6
Τσεχία	5,8	5,7	5,6	5,8	5,6	5,5
Φιλανδία	6,8	7	6,7	6,1	5,5	5,5
Ελλάδα	5,1	4,3	3,8	3,2	4,1	4,3
Αυστρία	2,5	2,6	2,5	2,9	3,5	4,1
Πορτογαλία	4,3	3,5	3,8	3,9	3,5	3,3
Σουηδία	4,5	4,2	4,6	4,3	4,4	3
Ολλανδία	2,2	2,3	2,2	2,3	2,3	2

Πηγή: Eurostat

Αναφορικά με την διασπορά περιφερειακών ποσοστών απασχόλησης, όπως προαναφέρεται, δεν έχουμε διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία και για τα 25 κράτη μέλη της ΕΕ και συγκεκριμένα υπολείπονται της Δανίας, της Εσθονίας, της Ιρλανδίας, της Κύπρου, της Λετονίας, της Λιθουανίας, του Λουξεμβούργου, της Μάλτας και της Σλοβενίας. Περιοριστήκαμε λοιπόν στα υπόλοιπα 16 κράτη-μέλη τα οποία κατατάξαμε με βάση τις τιμές τους για τον συγκεκριμένο δείκτη με έτος αναφοράς το 2005. Από την κατάταξη αυτή διαπιστώνουμε ότι η Ελλάδα κατέχει την **12η θέση**.

⁷⁷ Βλ. Ο ορισμός του δείκτη είναι μετάφραση από την Eurostat (<http://eurostat.ec.europa.eu>).

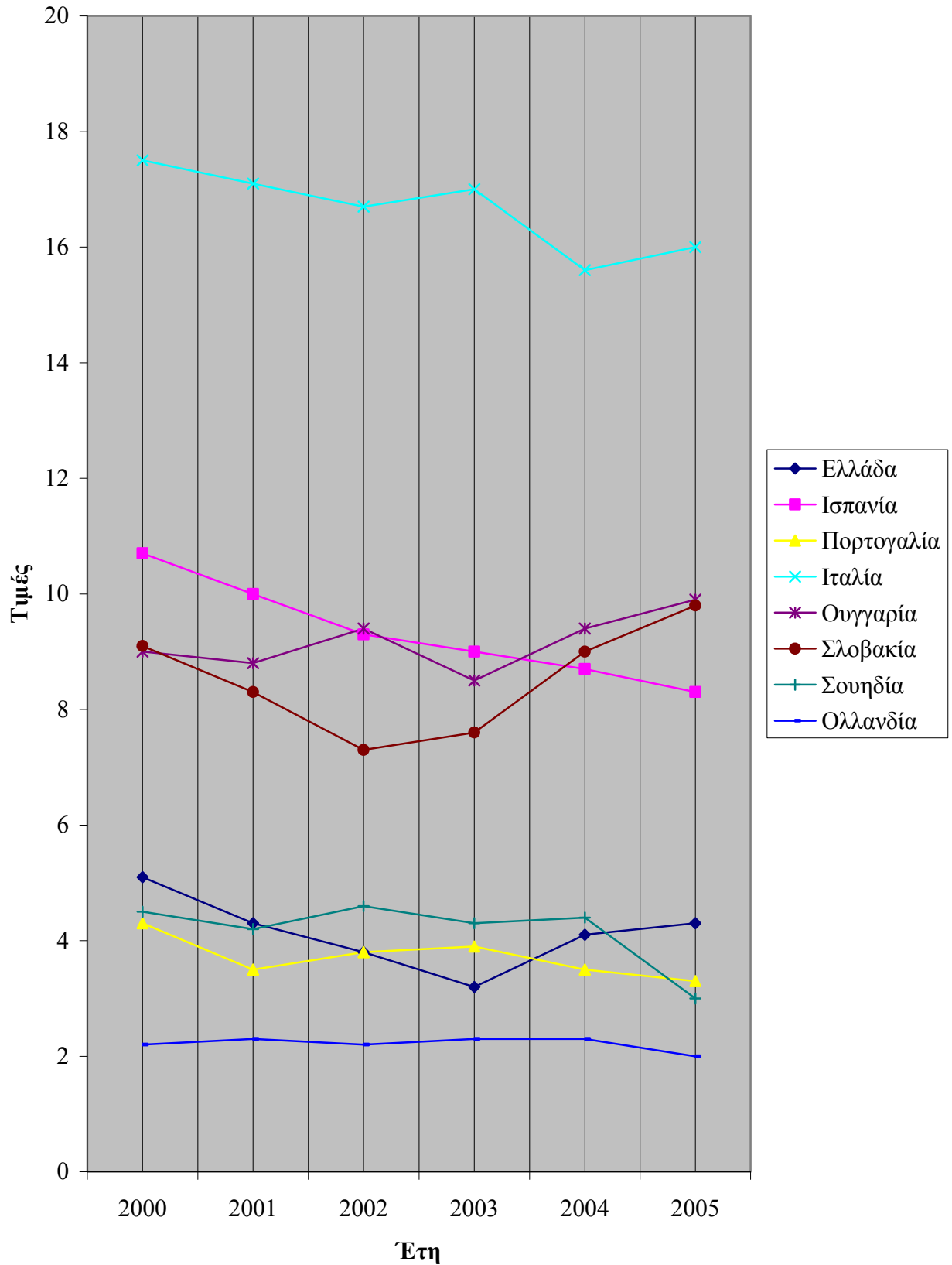
Για την κατάρτιση του δεύτερου πίνακα, εκτός από την Ιρλανδία για την οποία τυχαίνει να μην έχουμε στοιχεία, επιλέγουμε σταθερά την Ελλάδα, την Ισπανία και την Πορτογαλία, επίσης τις τρεις πρώτες χώρες που είναι η Ιταλία, η Ουγγαρία, η Σλοβακία και από τις τρεις τελευταίες προσθέτουμε την Σουηδία και την Ολλανδία (η Πορτογαλία ήδη περιλαμβάνεται).

Πίνακας 11*

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ελλάδα	5,1	4,3	3,8	3,2	4,1	4,3
Ισπανία	10,7	10	9,3	9	8,7	8,3
Πορτογαλία	4,3	3,5	3,8	3,9	3,5	3,3
Ιταλία	17,5	17,1	16,7	17	15,6	16
Ουγγαρία	9	8,8	9,4	8,5	9,4	9,9
Σλοβακία	9,1	8,3	7,3	7,6	9	9,8
Σουηδία	4,5	4,2	4,6	4,3	4,4	3
Ολλανδία	2,2	2,3	2,2	2,3	2,3	2

Από το διάγραμμα συμπεραίνουμε ότι η Ιταλία παρουσιάζει τις μεγαλύτερες διαφορές των ποσοστών απασχόλησης μεταξύ των περιφερειών αλλά διαγράφει καθοδική πορεία που σημαίνει ότι τείνει να τις εξαλείψει με αργούς όμως ρυθμούς. Ειδικότερα, η διασπορά περιφερειακών ποσοστών απασχόλησης στην Ιταλία των εργαζομένων ηλικίας 15-64 μειώθηκε για το διάστημα 2000-2005. Δεύτερη κατά σειρά, με βάση την κατάταξη του 2005, είναι η Ουγγαρία και τρίτη είναι η Σλοβακία. Ειδικότερα, η τιμή του δείκτη της Ουγγαρίας για το 2005 σχεδόν ταυτίζεται με την αντίστοιχη της Σλοβακίας και παρόλο που οι πορείες τους είναι διαφορετικές στο διάγραμμα παρατηρούμε ότι και οι αρχικές τιμές τους το 2000 σχεδόν ταυτίζονται, κατά συνέπεια διαχρονικά και συγκεκριμένα για το διάστημα 2000-2005 έχουν σημειώσει περίπου την ίδια αύξηση. Αντίθετα, η Ισπανία έχει σημειώσει μείωση της διασποράς των περιφερειακών ποσοστών απασχόλησης, όπως επίσης, και η Ελλάδα, η οποία βρίσκεται 4 ποσοστιαίες μονάδες χαμηλότερα συγκριτικά με την Ισπανία για το 2005. Στα ίδια περίπου επίπεδα βρίσκονται η Πορτογαλία και η Σουηδία που και αυτές μειώνουν διαχρονικά τη διασπορά των περιφερειακών ποσοστών απασχόλησης με χαμηλούς όμως ρυθμούς. Τέλος, η Ολλανδία παρουσιάζει σταθερή πορεία λίγο πιο πάνω από την νοητή οριζόντια γραμμή που αντιστοιχεί στην τιμή 2 του δείκτη που σημαίνει ότι οι διαφορές των ποσοστών απασχόλησης μεταξύ των περιφερειών της Ολλανδίας είναι μικρές.

Διάγραμμα 11 - Διασπορά περιφερειακών ποσοστών απασχόλησης

11.1. Διασπορά περιφερειακών ποσοστών απασχόλησης γυναικών 15-64 ετών

Η διασπορά περιφερειακών ποσοστών απασχόλησης των γυναικών ηλικίας 15-64 ετών δείχνει τις περιφερειακές διαφορές στην γυναικεία απασχόληση μεταξύ των χωρών και των περιφερειών των χωρών. Το ποσοστό γυναικείας απασχόλησης της ηλικιακής ομάδας 15-64 ετών αναπαριστά τις εργαζόμενες γυναίκες ηλικίας 15-64 ετών ως ποσοστό του πληθυσμού της ίδιας ηλικιακής ομάδας. Η διασπορά των περιφερειακών ποσοστών γυναικείας απασχόλησης είναι μηδέν όταν τα ποσοστά απασχόλησης των γυναικών σε όλες τις περιφέρειες είναι ίδια και μεγαλώνει όταν αυξάνονται οι διαφορές των ποσοστών γυναικείας απασχόλησης μεταξύ των περιφερειών. Ο συγκεκριμένος δείκτης δεν αναφέρεται στη Δανία, την Εσθονία, την Ιρλανδία, την Κύπρο, την Λετονία, την Λιθουανία, το Λουξεμβούργο, την Μάλτα και την Σλοβενία, γιατί αυτές οι χώρες συγκροτούνται σε μόνο μία περιφέρεια ή (στην περίπτωση της Ιρλανδίας) σε δύο περιφέρειες. Πάρα ταύτα, τα ποσοστά γυναικείας απασχόλησης αυτών των χωρών και των δύο Ιρλανδικών περιφερειών χρησιμοποιούνται για να υπολογιστεί η διασπορά των περιφερειακών ποσοστών γυναικείας απασχόλησης μεταξύ των χωρών. Σημειώνεται ότι ο δείκτης αυτός είναι ετήσιος και βασίζεται στην Ευρωπαϊκή Έρευνα Εργατικού Δυναμικού.⁷⁸

Πίνακας 11.1

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ιταλία	30,5	29,6	29,1	29,7	25,7	26,6
Ισπανία	17,4	16,3	15,1	14,5	14,8	13,8
Σλοβακία	10,4	9,8	8,8	9	10,5	11,7
Ουγγαρία	9,7	9,2	9,8	9,2	10,6	10,8
Βέλγιο	10,1	10,4	10,2	9,1	10,7	10,5
Γαλλία	9,7	10,8	10,6	8,9	8,7	9,4
Ελλάδα	9	8,6	8,2	6,5	8,3	8,4
Πολωνία	8,7	8,9	9,2	8,7	7,6	7
Τσεχία	7,5	7,7	7	7,4	6,6	6,7
Αγγλία	7,5	7,2	7	6,7	6,5	6,3
Φιλανδία	7,8	8,1	7,6	6,7	6,2	6,1
Πορτογαλία	8,2	6,8	5,9	6,3	5,9	5,6
Γερμανία	6,5	6,5	5,9	5,7	5,9	4,8
Σουηδία	5,6	4,6	4,8	4,8	4,3	3,5
Αυστρία	4,4	4,3	3,3	3,8	3,2	3,4
Ολλανδία	2,8	3,1	3	3,2	2,8	2,6

Πηγή: Eurostat

Αναφορικά με την διασπορά περιφερειακών ποσοστών απασχόλησης γυναικών, όπως προαναφέρεται, δεν έχουμε διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία για ορισμένα από τα 25 κράτη μέλη της ΕΕ και συγκεκριμένα για την Δανία, την Εσθονία, την Ιρλανδία, την Κύπρο, την Λετονία, την Λιθουανία, το Λουξεμβούργο, τη Μάλτα και τη Σλοβενία. Περιοριστήκαμε λοιπόν στα υπόλοιπα 16 κράτη-μέλη τα οποία κατατάξαμε με βάση τις τιμές τους για τον συγκεκριμένο δείκτη από την

⁷⁸ Βλ. Ο ορισμός του δείκτη είναι μετάφραση από την Eurostat (<http://eurostat.ec.europa.eu>).

μεγαλύτερη προς την μικρότερη τιμή του δείκτη με έτος αναφοράς το 2005. Από την κατάταξη αυτή διαπιστώνουμε ότι η Ελλάδα κατέχει την **7η θέση**.

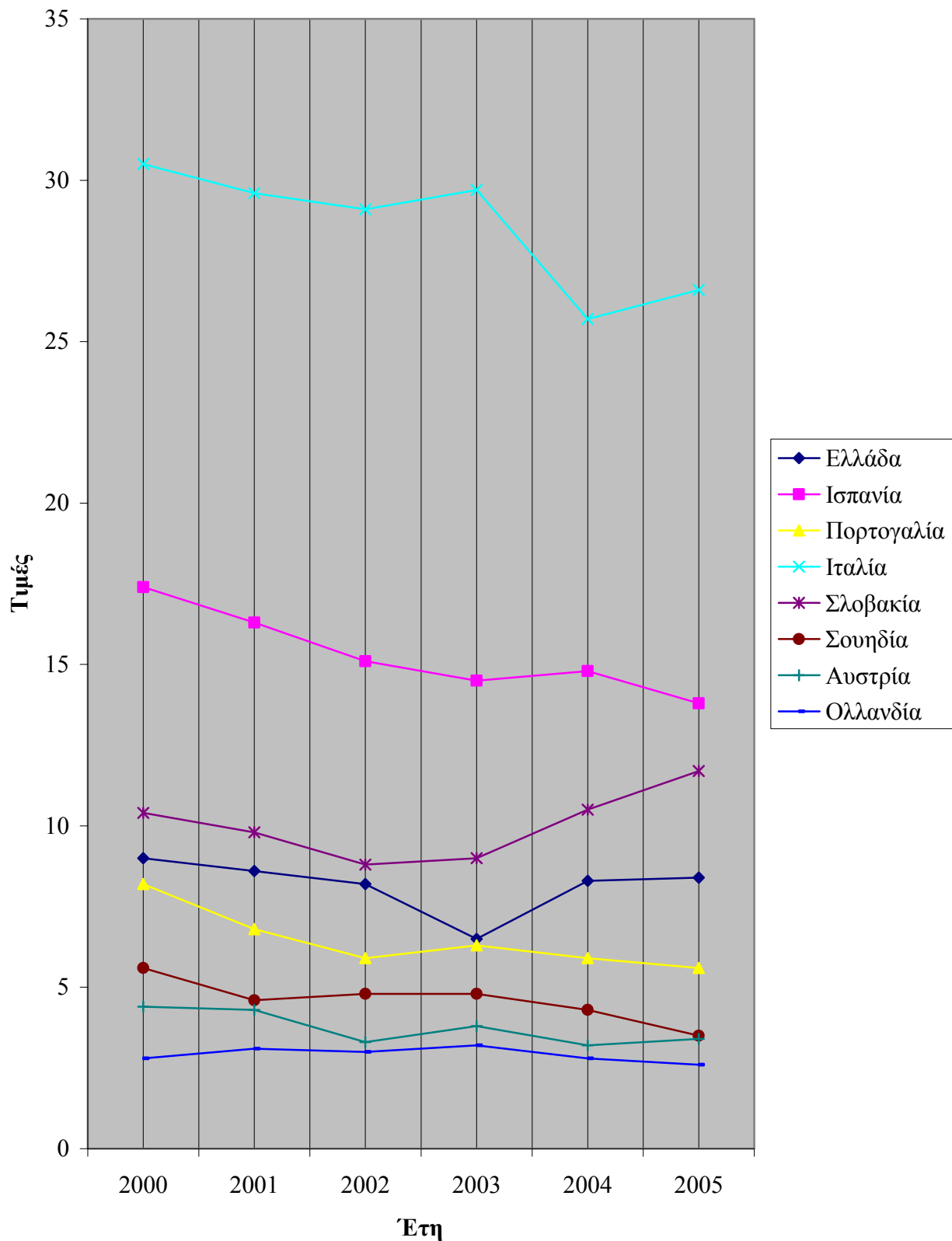
Από τον πρώτο πίνακα κατάταξης επιλέγουμε την Ελλάδα, την Ισπανία και την Πορτογαλία (η Ιρλανδία εξαιρείται από τις σταθερά επιλέξιμες χώρες λόγω έλλειψης διαθέσιμων στοιχείων) και από τις τρεις πρώτες χώρες την Ιταλία και την Σλοβακία (η Ισπανία ήδη συμπεριλαμβάνεται) καθώς επίσης την Σουηδία, την Αυστρία και την Ολλανδία που είναι οι τρεις τελευταίες χώρες.

Πίνακας 11.1*

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ελλάδα	9	8,6	8,2	6,5	8,3	8,4
Ισπανία	17,4	16,3	15,1	14,5	14,8	13,8
Πορτογαλία	8,2	6,8	5,9	6,3	5,9	5,6
Ιταλία	30,5	29,6	29,1	29,7	25,7	26,6
Σλοβακία	10,4	9,8	8,8	9	10,5	11,7
Σουηδία	5,6	4,6	4,8	4,8	4,3	3,5
Αυστρία	4,4	4,3	3,3	3,8	3,2	3,4
Ολλανδία	2,8	3,1	3	3,2	2,8	2,6

Παριστάνοντας τα στοιχεία του δεύτερου πίνακα διαγραμματικά βλέπουμε ότι η Ιταλία, που παρουσιάζει την μεγαλύτερη διασπορά περιφερειακών ποσοστών γυναικείας απασχόλησης, διαγράφει διαχρονικά καθοδική πορεία πράγμα που σημαίνει ότι τείνει να μειώνει τις διαφορές των ποσοστών γυναικείας απασχόλησης μεταξύ των περιφερειών αν και συγκριτικά με τις υπόλοιπες χώρες βρίσκεται πολύ πιο ψηλά στο διάγραμμα. Η Ισπανία, αρκετά χαμηλότερα στο διάγραμμα, σημειώνει κι εκείνη πτωτική τάση διαχρονικά, ενώ η Σλοβακία, τρίτη κατά σειρά, ανακόπτει την καθοδική της πορεία και από το 2002 και μετά τείνει να αυξάνεται. Η διασπορά περιφερειακών ποσοστών απασχόλησης στην Ελλάδα και στην Πορτογαλία μειώνεται διαχρονικά για το εξεταζόμενο διάστημα 2000-2005. Παρομοίως, η Σουηδία και η Αυστρία παρουσιάζουν καθοδική πορεία και συγκλίνουν στην ίδια τιμή του δείκτη για το 2005. Η Ολλανδία που παρουσιάζει την μικρότερη διασπορά περιφερειακών ποσοστών απασχόλησης, όπως φαίνεται στο διάγραμμα, έχει σχεδόν σταθερή πορεία για όλο το εξεταζόμενο διάστημα.

Διάγραμμα 11.1 - Διασπορά περιφερειακών ποσοστών απασχόλησης
γυναικών

11.2. Διασπορά περιφερειακών ποσοστών απασχόλησης ανδρών 15-64 ετών

Η διασπορά περιφερειακών ποσοστών απασχόλησης των ανδρών ηλικίας 15-64 ετών δείχνει τις περιφερειακές διαφορές στην ανδρική απασχόληση μεταξύ των χωρών και των περιφερειών των χωρών. Το ποσοστό ανδρικής απασχόλησης της ηλικιακής ομάδας 15-64 ετών αναπαριστά τους εργαζόμενους άνδρες ηλικίας 15-64 ετών ως ποσοστό του πληθυσμού της ίδιας ηλικιακής ομάδας. Η διασπορά των περιφερειακών ποσοστών ανδρικής απασχόλησης είναι μηδέν όταν τα ποσοστά απασχόλησης των ανδρών σε όλες τις περιφέρειες είναι ίδια και μεγαλώνει όταν αυξάνονται οι διαφορές των ποσοστών ανδρικής απασχόλησης μεταξύ των περιφερειών. Ο συγκεκριμένος δείκτης δεν αναφέρεται στη Δανία, την Εσθονία, την Ιρλανδία, την Κύπρο, την Λετονία, την Λιθουανία, το Λουξεμβούργο, την Μάλτα και την Σλοβενία, γιατί αυτές οι χώρες συγκροτούνται σε μόνο μία περιφέρεια ή (στην περίπτωση της Ιρλανδίας) σε δύο περιφέρειες. Πάρα ταύτα, τα ποσοστά απασχόλησης αυτών των χωρών και των δύο Ιρλανδικών περιφερειών χρησιμοποιούνται για να υπολογιστεί η διασπορά των περιφερειακών ποσοστών απασχόλησης μεταξύ των χωρών. Σημειώνεται ότι ο δείκτης αυτός είναι ετήσιος και βασίζεται στην Ευρωπαϊκή Έρευνα Εργατικού Δυναμικού.⁷⁹

Πίνακας 11.2

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ουγγαρία	8,6	8,7	9,1	8,1	8,6	9,4
Ιταλία	9,8	9,4	8,9	9,1	8,7	8,9
Σλοβακία	8,7	7,3	6,1	6,7	8,1	8,5
Γερμανία	6,2	6,8	7	7,1	7,6	7,2
Βέλγιο	6,7	6,4	6,6	6,9	7,2	6,8
Γαλλία	4,9	6,6	6,1	6,2	5,9	5,8
Αγγλία	6,9	6,6	6,5	5,8	5,7	5,6
Ισπανία	7,4	6,9	6,4	6,1	5,5	5,3
Πολωνία	5,8	5,9	6,3	6,4	6	5,1
Φιλανδία	6,2	6,4	6,3	5,7	5,2	5,1
Αυστρία	2,2	2,5	3,7	3,6	3,9	4,9
Τσεχία	5	4,7	5,1	4,9	5,1	4,8
Πορτογαλία	3,2	2,7	3,5	3,2	3,2	3,1
Ελλάδα	3,3	2,6	2	2,1	2,5	2,9
Σουηδία	4,2	4	4,5	4,1	4,8	2,8
Ολλανδία	2,2	2,2	1,8	2	2,1	2,1

Πηγή: Eurostat

Αναφορικά με την διασπορά περιφερειακών ποσοστών απασχόλησης ανδρών, όπως προαναφέρεται, δεν έχουμε διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία για ορισμένα από τα 25 κράτη μέλη της ΕΕ και συγκεκριμένα για την Δανία, την Εσθονία, την Ιρλανδία, την Κύπρο, την Λετονία, την Λιθουανία, το Λουξεμβούργο, την Μάλτα και την Σλοβενία. Περιοριστήκαμε λοιπόν στα υπόλοιπα 16 κράτη-μέλη τα οποία κατατάξαμε με βάση τις τιμές τους για τον συγκεκριμένο δείκτη από την μεγαλύτερη προς την μικρότερη τιμή του δείκτη με έτος αναφοράς το 2005. Από την κατάταξη αυτή διαπιστώνουμε ότι η Ελλάδα κατέχει την **14η θέση**.

⁷⁹ Βλ. Ο ορισμός του δείκτη είναι μετάφραση από την Eurostat (<http://eurostat.ec.europa.eu>).

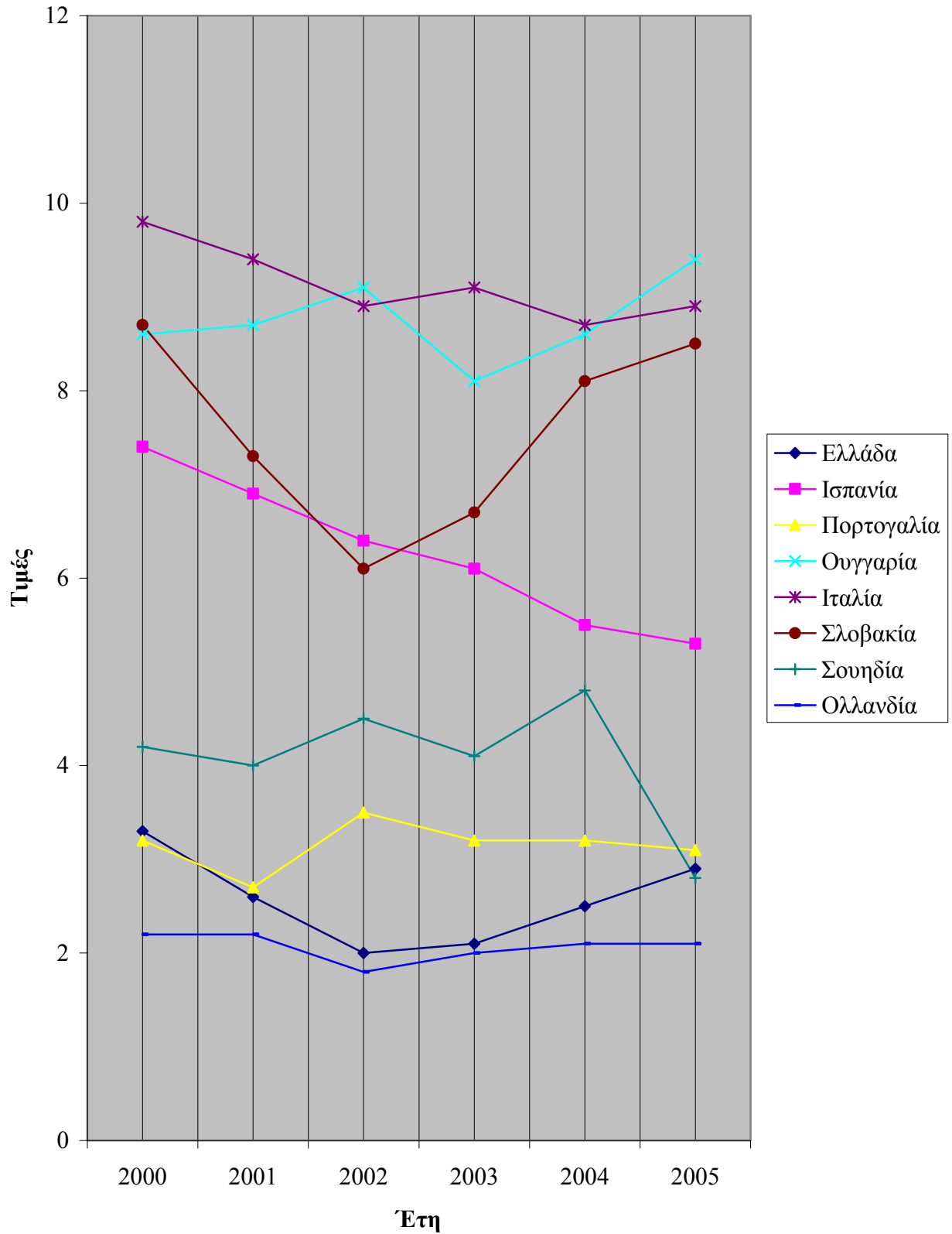
Για την κατάρτιση του δεύτερου πίνακα, εκτός από τις τέσσερις σταθερά επιλέξιμες χώρες, επιλέγουμε την Ουγγαρία, την Ιταλία και την Σλοβακία που είναι οι τρεις πρώτες χώρες του πίνακα κατάταξης αναφορικά με τον συγκεκριμένο δείκτη για το 2005 και από τις τρεις τελευταίες την Σουηδία και την Ολλανδία.

Πίνακας 11.2*

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ελλάδα	3,3	2,6	2	2,1	2,5	2,9
Ισπανία	7,4	6,9	6,4	6,1	5,5	5,3
Πορτογαλία	3,2	2,7	3,5	3,2	3,2	3,1
Ουγγαρία	8,6	8,7	9,1	8,1	8,6	9,4
Ιταλία	9,8	9,4	8,9	9,1	8,7	8,9
Σλοβακία	8,7	7,3	6,1	6,7	8,1	8,5
Σουηδία	4,2	4	4,5	4,1	4,8	2,8
Ολλανδία	2,2	2,2	1,8	2	2,1	2,1

Στην συνέχεια αναπαριστούμε την πορεία των χωρών του δεύτερου πίνακα διαγραμματικά. Την μεγαλύτερη διασπορά περιφερειακών ποσοστών απασχόλησης ανδρών όσον αφορά το 2005 παρουσιάζει η Ουγγαρία, η οποία το εξεταζόμενο διάστημα 2000-2005 αντί να μειώνει αυξάνει τις διαφορές των ποσοστών ανδρικής απασχόλησης μεταξύ των περιφερειών. Δεύτερη κατά σειρά για το 2005 είναι η Ιταλία, η οποία κατά το ίδιο διάστημα μεώνει τη διασπορά των περιφερειακών ποσοστών ανδρικής απασχόλησης. Ακολουθεί η Σλοβακία, η οποία διέκοψε την πτωτική της πορεία αυξάνοντας την διασπορά των ποσοστών ανδρικής απασχόλησης τα τελευταία τρία χρόνια. Λίγο παρακάτω, η Ισπανία παρουσιάζει διαχρονικά πτωτική πορεία όλο το διάστημα 2000-2005 ενώ η Σουηδία σημειώνει μια κατακόρυφη μείωση το 2004-2005. Η Ελλάδα και η Πορτογαλία φαίνεται να διαγράφουν διαφορετικές πορείες στο μεσοδιάστημα αλλά να σημειώνουν την ίδια περίπου μείωση για το εξεταζόμενο διάστημα. Τέλος, η Ολλανδία που βρίσκεται χαμηλότερα στο διάγραμμα παρουσιάζει την μικρότερη διασπορά των περιφερειακών ποσοστών απασχόλησης των ανδρών.

Διάγραμμα 11.2 - Διασπορά περιφερειακών ποσοστών απασχόλησης ανδρών

12. Εκπομπές αερίων που συντελούν στο φαινόμενο του θερμοκηπίου

Σύμφωνα με το πρωτόκολλο του Κιότο(1997), η ΕΕ έχει συμφωνήσει να μειώσει κατά 8% τις εκπομπές των αερίων που συντελούν στο φαινόμενο του θερμοκηπίου από το 2008 έως το 2012, χρησιμοποιώντας ως έτος βάσης το 1990 που υπογράφηκε το φαινόμενο του Κιότο. Τα 15 κράτη-μέλη της ΕΕ-15 έχουν καταλήξει σε μια ευρωπαϊκή συμφωνία, που επιτρέπει σε μερικές χώρες να αυξήσουν τις εκπομπές αερίων ως αντιστάθμισμα των μειώσεων άλλων κρατών-μελών. Επίσης, 8 από τα 10 νέα κράτη-μέλη έχουν επιλέξει άλλους στόχους μείωσης και άλλα έτη βάσης, καθώς αυτό προβλέπεται από το πρωτόκολλο του Κιότο. Το σύνολο των στόχων των κρατών-μελών για την περίοδο 2008-2012 (εκτός της Κύπρου και της Μάλτας) παρουσιάζονται στην τελευταία στήλη του πίνακα.⁸⁰

Πίνακας 12

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	Στόχοι
Κύπρος	141,6	140,7	145,1	152,8	148,2	
Ισπανία	132,8	132,9	138,9	141	147,9	115
Μάλτα	129	118,4	139,8	140,1	145,9	
Πορτογαλία	137,1	139,6	147,1	139,6	141	127
Ελλάδα	118,6	120	119,8	123,6	123,9	125
Ιρλανδία	123,2	126,5	123,7	122,6	122,7	113
Αυστρία	102,9	107,8	110	117,2	115,7	87
Φιλανδία	98,4	106	109	120,5	114,5	100
Ιταλία	106,7	108	108,1	111,1	112,1	93,5
Ολλανδία	100,1	100,9	100,3	100,5	101,6	94
Βέλγιο	100,4	100	98,8	100,4	100,7	92,5
Λουξεμβούργο	76,4	78,5	86,4	90,1	100,3	72
Γαλλία	99	99	98,1	98,9	99,2	100
Σλοβενία	93,1	97,7	98,6	97,3	99,2	92
Δανία	98,3	100,5	99,4	106,8	98,2	79
Σουηδία	94,4	95,3	96,7	97,9	96,4	104
Αγγλία	86,4	87,4	84,9	85,7	85,9	87,5
Γερμανία	83,2	84,1	82,8	83,3	82,5	79
Τσεχία	76	76,2	73,4	75,2	74,9	92
Σλοβακία	67,4	71,7	69	69,8	69,7	92
Πολωνία	68,2	67,7	65,5	67,7	68,4	94
Ουγγαρία	66,3	68,5	66,1	68,1	68	94
Εσθονία	45,2	45,2	45,4	49,7	50	92
Λετονία	38,3	41,2	40,9	41,3	41,5	92
Λιθουανία	40,9	40	38,5	33,8	39,9	92

Πηγή: Eurostat

⁸⁰ Βλ. Ο ορισμός του δείκτη είναι μετάφραση από την Eurostat (<http://eurostat.ec.europa.eu>).

Στον πρώτο πίνακα, η κατάταξη των 25 κρατών-μελών της ΕΕ αναφορικά με τις εκπομπές αερίων που συντελούν στο φαινόμενο του θερμοκηπίου έγινε με βάση τα στοιχεία του 2004 διότι δεν είχαμε διαθέσιμα στοιχεία για το 2005. Σημειώνεται ότι στην τελευταία στήλη παρουσιάζονται οι στόχοι των κρατών μελών για την περίοδο 2008-2012 (εκτός της Κύπρου και της Μάλτας). Με βάση την κατάταξη του 2004, η Ελλάδα κατέχει την **5^η θέση**.

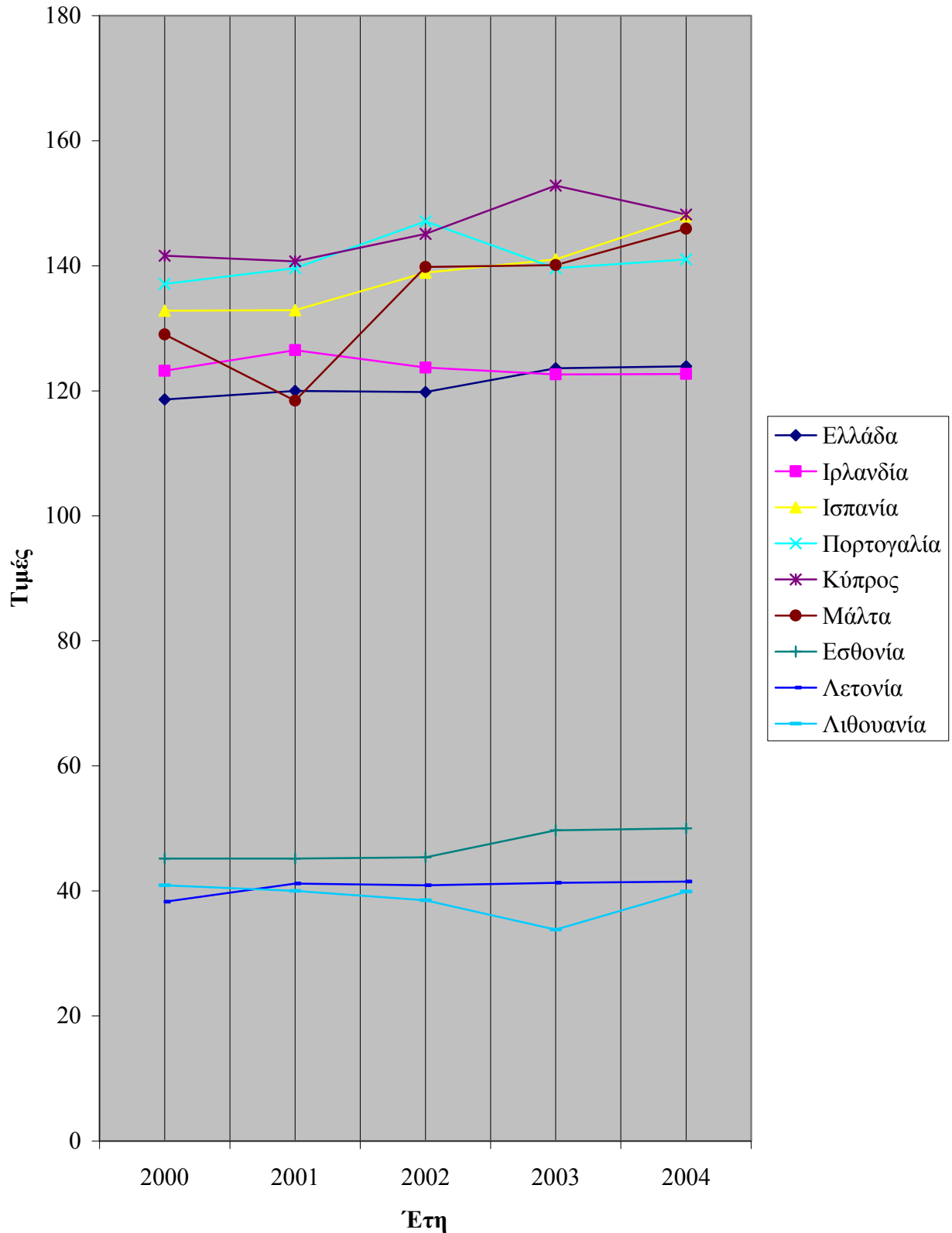
Για την κατάρτιση του δεύτερου πίνακα επιλέγουμε σταθερά την Ελλάδα, την Ιρλανδία, την Ισπανία και την Πορτογαλία, καθώς επίσης από τις τρεις πρώτες χώρες προσθέτουμε την Κύπρο και την Μάλτα (δεύτερη κατά σειρά είναι η Ισπανία που ήδη περιλαμβάνεται) κι επιπλέον την Εσθονία, την Λετονία και την Λιθουανία που είναι οι τρεις τελευταίες χώρες κατάταξης του 2004.

Πίνακας 12*

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004
Ελλάδα	118,6	120	119,8	123,6	123,9
Ιρλανδία	123,2	126,5	123,7	122,6	122,7
Ισπανία	132,8	132,9	138,9	141	147,9
Πορτογαλία	137,1	139,6	147,1	139,6	141
Κύπρος	141,6	140,7	145,1	152,8	148,2
Μάλτα	129	118,4	139,8	140,1	145,9
Εσθονία	45,2	45,2	45,4	49,7	50
Λετονία	38,3	41,2	40,9	41,3	41,5
Λιθουανία	40,9	40	38,5	33,8	39,9

Στο διάγραμμα διαπιστώνουμε ότι η Κύπρος, η Μάλτα και η Ισπανία όχι μόνο παρουσιάζουν τις μεγαλύτερες εκπομπές αερίων που συντελούν στο φαινόμενο του θερμοκηπίου αλλά το ανησυχητικό είναι ότι τείνουν να αυξάνουν διαχρονικά αντί να μειώνουν αυτές. Ακολουθεί η Πορτογαλία που είναι τέταρτη κατά σειρά κατάταξης του 2004 και φαίνεται να παρουσιάζει μικρή ανοδική τάση του δείκτη. Η Ελλάδα και η Ιρλανδία βρίσκονται λίγο χαμηλότερα στα ίδια περίπου επίπεδα τα δύο τελευταία χρόνια του εξεταζόμενου διαστήματος, που για τον συγκεκριμένο δείκτη είναι το 2000-2004. Αρκετά χαμηλότερα εμφανίζονται στο διάγραμμα οι παράλληλες γραμμές της Εσθονίας και της Λετονίας με ελαφρώς αυξητικές τάσεις. Τελευταία η Λιθουανία εμφανίζει τις λιγότερες εκπομπές αερίων που συντελούν στο φαινόμενο του θερμοκηπίου συγκριτικά με τα υπόλοιπα κράτη-μέλη και σχεδόν σταθερά για όλο το εξεταζόμενο διάστημα 2000-2004.

Διάγραμμα 12 - Έκπομπές αερίων που συντελούν στο φαινόμενο του θερμοκηπίου

13. Ενεργειακή ένταση της οικονομίας

Η ενεργειακή ένταση της οικονομίας ορίζεται ως ο λόγος της ακαθάριστης εγχώριας κατανάλωσης ενέργειας προς το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ) για ένα ημερολογιακό έτος. Ο δείκτης αυτός μετράει την κατανάλωση ενέργειας από μια οικονομία και την συνολική ενεργειακή αποδοτικότητα. Η ακαθάριστη εγχώρια κατανάλωση ενέργειας υπολογίζεται ως το άθροισμα της ακαθάριστης εγχώριας κατανάλωσης των πέντε τύπων ενέργειας: άνθρακας, ηλεκτρισμός, πετρέλαιο, φυσικό αέριο και ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Τα στοιχεία του ΑΕΠ είναι σε σταθερές τιμές για να αποφύγουμε την επίδραση του πληθωρισμού και ως έτος βάσης έχουμε επιλέξει το 1995. Επειδή ο αριθμητής του λόγου αυτού, δηλαδή η ακαθάριστη εγχώρια κατανάλωση ενέργειας μετριέται σε χιλιόγραμμα πετρελαίου και ο παρανομαστής, δηλαδή το ΑΕΠ σε 1000 ευρώ, ο λόγος αυτός που εκφράζει την ενεργειακή ένταση της οικονομίας μετριέται σε χιλιόγραμμα πετρελαίου ανά 1000 €. ⁸¹

Πίνακας 13

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Εσθονία	1214,83	1272,95	1153,18	1179,1	1096,22	966,92
Λιθουανία	1208,39	1256,78	1272,73	1194,84	1086,21	949,13
Σλοβακία	955,9	1015,75	976,01	929,55	910,18	868,59
Τσεχία	888,39	883,88	875,79	891,18	874,42	823,38
Λετονία	756,04	816,51	750,25	725,08	692,3	644,81
Πολωνία	680,22	673,52	654,15	623,09	596,35	584,7
Ουγγαρία	600,51	588,64	579,58	566,61	533,64	543,58
Σλοβενία	341,65	349,6	344,63	341,11	324,74	320,48
Μάλτα	303,23	266,59	263,88	284,16	260,97	269,9
Κύπρος	282,3	274,37	269,92	287,92	254,3	246,92
Φιλανδία	260,13	263,78	272,21	280,13	268,93	241,46
Πορτογαλία	241,51	243,86	254,68	234,7	238,04	241,43
Ελλάδα	263,63	260,63	257,97	247,77	240,64	236,54
Ισπανία	227,03	225,39	226,25	219,67	222,17	219,23
Βέλγιο	236,09	228,05	213,62	217,39	207,43	205,7
Σουηδία	215,04	228,87	224,26	217,1	214,67	204,34
Αγγλία	227,31	223,69	214,5	212,11	206,03	202,63
Ολλανδία	198,46	200,66	201,09	202,19	201,99	195,55
Ιταλία	186,93	183,96	184,12	189,19	188,82	190,67
Λουξεμβούργο	186,59	190,68	196,67	181,81	193,52	189,85
Γαλλία	186,62	188,34	186,05	188,49	186,96	185,47
Γερμανία	159,65	162,49	158,74	160,95	159,61	157,02
Αυστρία	134,35	142,84	139,87	149,02	147,09	149,32
Ιρλανδία	175,08	172,54	166,14	155,2	158,84	143,92
Δανία	125,03	126,55	123,75	126,12	121,14	114,12

Πηγή: Eurostat

⁸¹ Βλ. Ο ορισμός του δείκτη είναι μετάφραση από την Eurostat (<http://eurostat.ec.europa.eu>).

Ο πρώτος πίνακας παρουσιάζει την κατάταξη των 25 κρατών-μελών της ΕΕ αναφορικά με την ενεργειακή ένταση της οικονομίας τους για το 2005 από την χώρα που παρουσιάζει την μεγαλύτερη ενεργειακή ένταση προς την χώρα που παρουσιάζει την μικρότερη τιμή του δείκτη. Η Ελλάδα κατέχει την **13η θέση**.

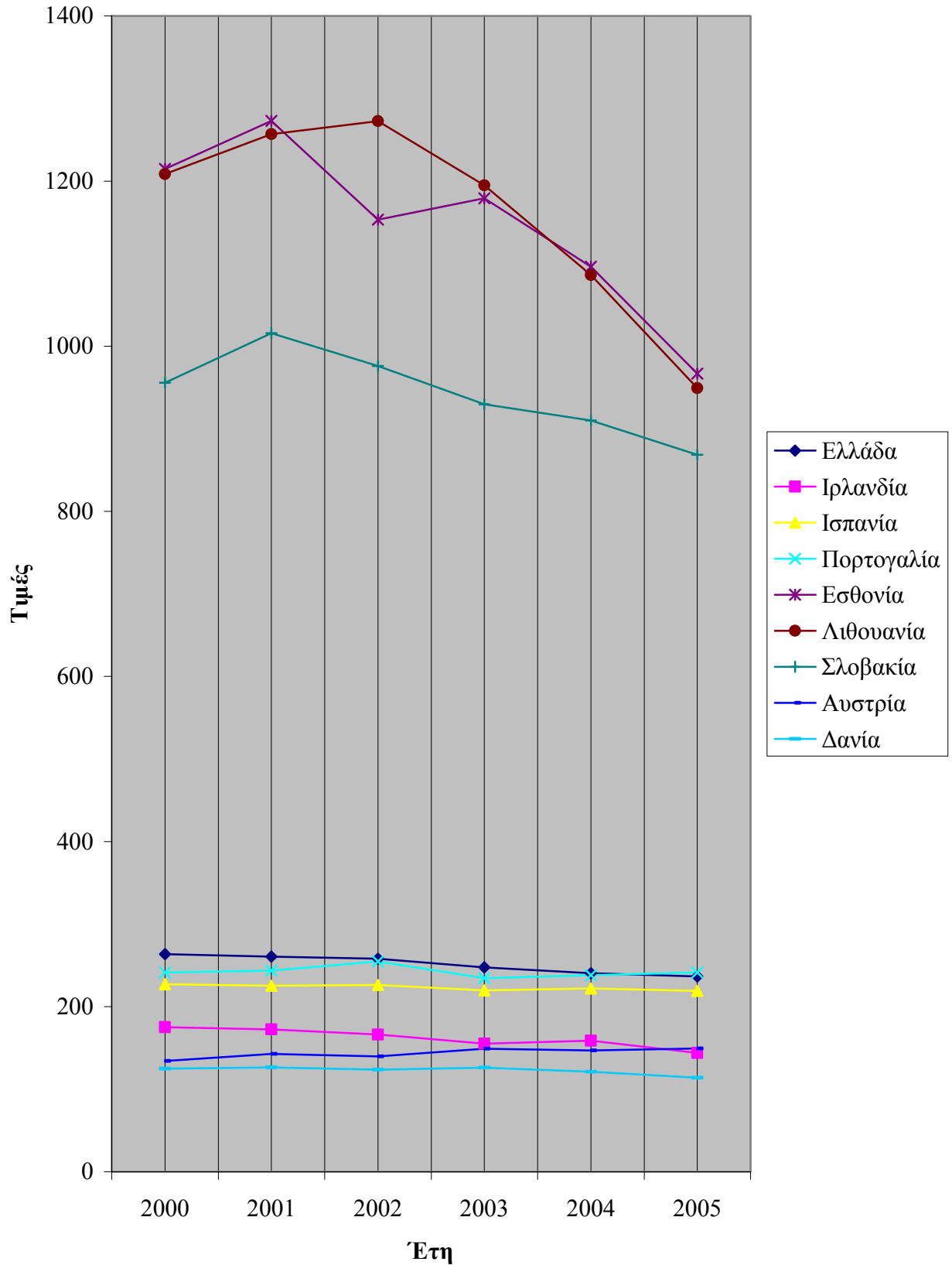
Ο δεύτερος πίνακας περιέχει τις σταθερά επιλέξιμες χώρες: την Ελλάδα, την Ιρλανδία, την Ισπανία και την Πορτογαλία και από τις πρώτες χώρες με βάση τον πίνακα κατάταξης του 2005: την Εσθονία, την Λιθουανία και την Σλοβακία καθώς επίσης από τις τρεις τελευταίες χώρες του πρώτου πίνακα προσθέτουμε τις δύο: την Αυστρία και την Δανία (η Ιρλανδία που είναι προτελευταία ήδη συμπεριλαμβάνεται ως σταθερά επιλέξιμη).

Πίνακας 13*

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ελλάδα	263,63	260,63	257,97	247,77	240,64	236,54
Ιρλανδία	175,08	172,54	166,14	155,2	158,84	143,92
Ισπανία	227,03	225,39	226,25	219,67	222,17	219,23
Πορτογαλία	241,51	243,86	254,68	234,7	238,04	241,43
Εσθονία	1214,83	1272,95	1153,18	1179,1	1096,22	966,92
Λιθουανία	1208,39	1256,78	1272,73	1194,84	1086,21	949,13
Σλοβακία	955,9	1015,75	976,01	929,55	910,18	868,59
Αυστρία	134,35	142,84	139,87	149,02	147,09	149,32
Δανία	125,03	126,55	123,75	126,12	121,14	114,12

Με βάση το διάγραμμα που προκύπτει από τα στοιχεία του δεύτερου πίνακα διαπιστώνουμε ότι η Εσθονία και η Λιθουανία, που παρουσιάζουν την μεγαλύτερη ενεργειακή ένταση σε χιλιόγραμμα πετρελαίου ανά 1000 ευρώ, διαγράφουν παρόμοιες πορείες και έχουν καταφέρει να μειώσουν περίπου το ίδιο τις τιμές τους για τον συγκεκριμένο δείκτη από το 2000 μέχρι το 2005. Λίγο παρακάτω, η Σλοβακία τείνει να μειώνει διαχρονικά τις τιμές του δείκτη από το 2001 και μετά. Επίσης, η Ελλάδα μειώνει με χαμηλούς ρυθμούς την ενεργειακή ένταση της οικονομίας καθ' όλο το εξεταζόμενο διάστημα 2000-2005. Στα ίδια περίπου επίπεδα με την Ελλάδα βρίσκονται η Πορτογαλία και η Ισπανία που παρουσιάζουν σταθερές και μεταξύ τους παράλληλες πορείες. Σε χαμηλότερα επίπεδα, η Ιρλανδία διαγράφει σχεδόν ανάλογη πορεία με την Ελλάδα. Αντίθετα, η Αυστρία τείνει να αυξάνει με χαμηλούς ρυθμούς την ενεργειακή ένταση της οικονομίας και όπως φαίνεται διαγραμματικά ξεπερνάει την τιμή του δείκτη της Ιρλανδίας για το 2005. Παράδειγμα προς μίμηση είναι η Δανία που παρουσιάζει την μικρότερη ενεργειακή ένταση της οικονομίας διαχρονικά κι επιπλέον τείνει κι άλλο να μειώσει την κατανάλωση ενέργειας της οικονομίας της.

Διάγραμμα 13- Ενεργειακή Ένταση της οικονομίας

14. Όγκος μεταφοράς εμπορευμάτων ως προς το ΑΕΠ

Ο δείκτης του εσωτερικού όγκου μεταφοράς εμπορευμάτων ορίζεται ως η αναλογία μεταξύ των τόνων-χιλιομέτρων (εγχώρια) και του ΑΕΠ (σε σταθερές τιμές του 1995). Έτος βάσης είναι το 1995. Επίσης, περιλαμβάνονται μεταφορές μέσω οδικών, σιδηροδρομικών και θαλάσσιων διαδρομών εσωτερικού.⁸²

Πίνακας 14

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Πορτογαλία	114,2	123,8	122,2	114,2	164,9	172,6
Εσθονία	177,9	159	164,7	150,8	159,5	152,5
Ισπανία	116,4	121	133,8	135,3	149,2	151,7
Ιρλανδία	131,8	125,3	135,3	141,6	148,4	146
Λετονία	120	119,9	122,3	133,1	128,6	126,4
Λιθουανία	107,1	96,4	115,3	116,9	113,7	125,4
Ελλάδα				108		120,8
Αυστρία	112,3	117,1	119,2	118,3	117,5	112,2
Ιταλία	102,2	100,9	102,7	93,7	104,5	111,9
Σλοβενία	87,6	88,5	84	87,2	98,3	111
Γερμανία	103,3	103,3	102,3	103,2	109,2	110,6
Ολλανδία	97,4	94,9	93,1	93,7	102,7	101,3
Ουγγαρία	94,9	89,2	85	82,9	89,1	99,3
Λουξεμβούργο	100,8	110	109,5	113	109,5	95,4
Κύπρος	94,6	93,9	95,7	99,5	76,5	91,7
Σουηδία	93,2	88,9	90,6	90,6	88,9	90,2
Πολωνία	81,8	79,9	80,5	81,9	88,7	89,6
Γαλλία	100,4	97,5	95,4	92,9	93,3	88,5
Φιλανδία	98,7	92,2	93,6	90,5	90,5	86,1
Δανία	93	85,5	86,2	87,6	87,4	84,4
Βέλγιο	98	100,1	99,1	95	89,3	83,7
Τσεχία	93,9	93,5	97,5	98,7	92,8	83,4
Αγγλία	89,8	87,3	85,5	84,7	84,1	82,3
Σλοβακία	54,1	50	47,3	48,3	48,1	51,5

Πηγή: Eurostat

Στον πρώτο πίνακα που παρουσιάζεται η κατάταξη των κρατών-μελών της ΕΕ-25 δεν λαμβάνεται υπόψη η Μάλτα για την οποία δεν έχουμε διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία. Με βάση την κατάταξη του εσωτερικού όγκου μεταφοράς εμπορευμάτων για το έτος 2005 αναγνωρίζουμε ότι η Ελλάδα κατέχει την **7η θέση**.

⁸² Βλ. Ο ορισμός του δείκτη είναι μετάφραση από την Eurostat (<http://eurostat.ec.europa.eu>).

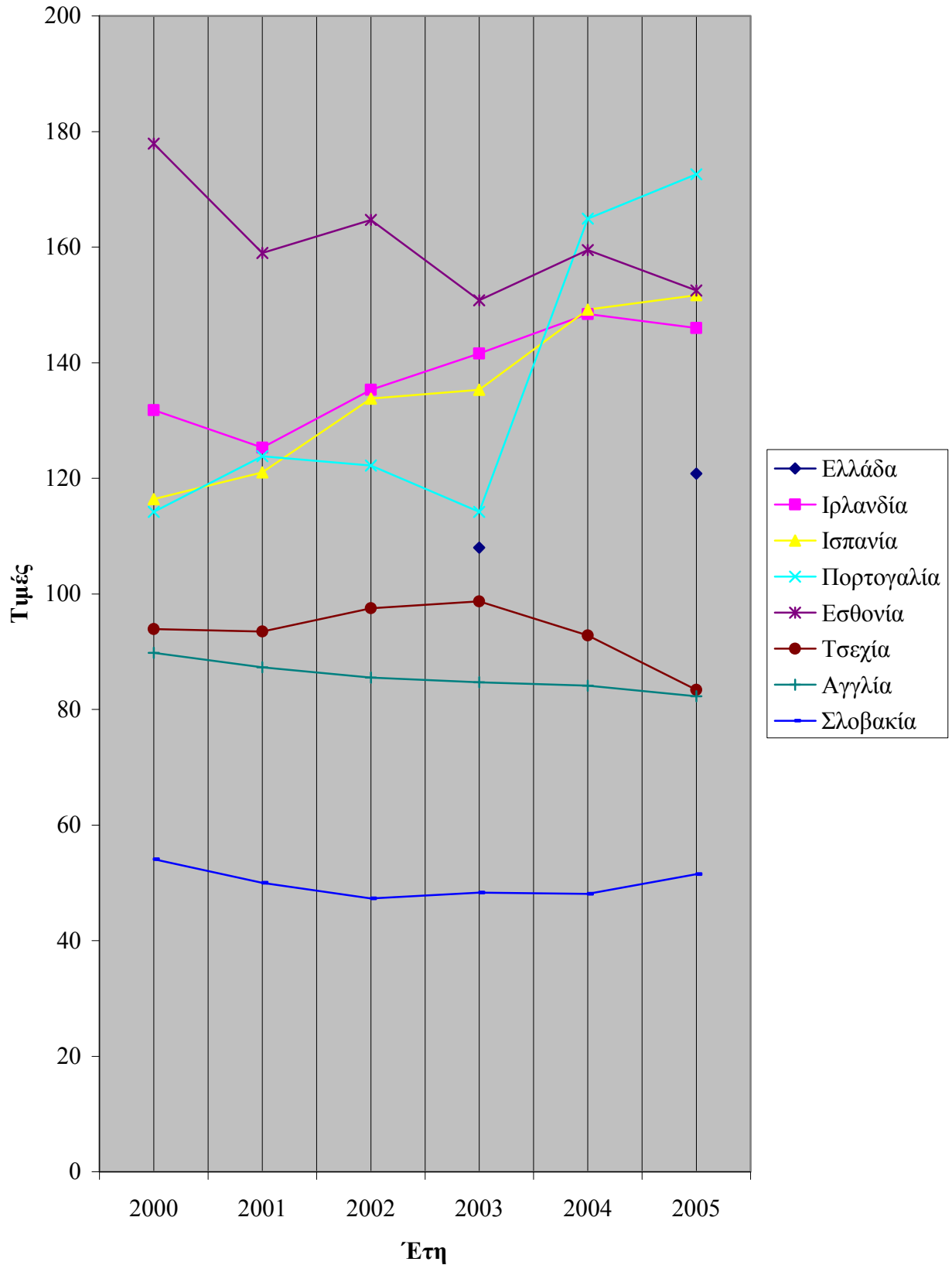
Για την κατάρτιση του δεύτερου πίνακα περιλαμβάνουμε τις σταθερά επιλέξιμες χώρες και από τις τρεις πρώτες χώρες του πίνακα κατάταξης προσθέτουμε τις τιμές της Εσθονίας (καθότι η Πορτογαλία και η Ισπανία που είναι πρώτη και τρίτη αντίστοιχα ήδη περιλαμβάνονται ως σταθερά επιλέξιμες χώρες) ενώ από τις τελευταίες χώρες επιλέγουμε την Τσεχία, την Αγγλία και την Σλοβακία.

Πίνακας 14*

Χώρες	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ελλάδα				108		120,8
Ιρλανδία	131,8	125,3	135,3	141,6	148,4	146
Ισπανία	116,4	121	133,8	135,3	149,2	151,7
Πορτογαλία	114,2	123,8	122,2	114,2	164,9	172,6
Εσθονία	177,9	159	164,7	150,8	159,5	152,5
Τσεχία	93,9	93,5	97,5	98,7	92,8	83,4
Αγγλία	89,8	87,3	85,5	84,7	84,1	82,3
Σλοβακία	54,1	50	47,3	48,3	48,1	51,5

Στο διάγραμμα που απεικονίζονται οι πορείες των επιλεγμένων χωρών του δεύτερου πίνακα, διαπιστώνουμε ότι η Εσθονία που το 2000 διέθετε τον μεγαλύτερο εγχώριο όγκο μεταφοράς εμπορευμάτων ως προς το ΑΕΠ (σε σταθερές τιμές του 1995) μείωσε αυτόν κατά 25 περίπου μονάδες μέχρι το 2005. Αντίστροφα, η Πορτογαλία που παρουσίαζε πολύ μικρότερο όγκο μεταφοράς εμπορευμάτων στο εσωτερικό της το 2000 αύξησε αυτόν κατά 55 περίπου μονάδες και ξεπέρασε την Εσθονία το 2004 και το 2005. Επίσης, ανοδική πορεία διαγράφει η Ισπανία, η οποία σημείωσε αύξηση του εσωτερικού όγκου μεταφορά εμπορευμάτων 35 περίπου μονάδες το ίδιο διάστημα. Παρόμοια πορεία με την Ισπανία, αλλά με χαμηλότερους ρυθμούς αύξησης, παρουσιάζει η Ιρλανδία. Όσον αφορά την Ελλάδα, επειδή στην διάθεσή μας έχουμε μόνο δύο ενδεικτικές τιμές του δείκτη που αντιστοιχούν στο 2003 και 2005 δεν μπορούμε να σχηματίσουμε άποψη για την πορεία της χώρας μας αναφορικά με τον όγκο μεταφοράς των εμπορευμάτων της. Τέλος, η Τσεχία, η Αγγλία και η Σλοβακία τείνουν με χαμηλούς ρυθμούς μείωσης να περιορίζουν τον όγκο μεταφοράς των εμπορευμάτων τους εγχώρια.

Διάγραμμα 14 - Όγκος μεταφοράς εμπορευμάτων

7. Η περίπτωση της Ελλάδας

A/A	Ελλάδα	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
1	Κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε μονάδες αγοραστικής ικανότητας (ΕΕ-25=100)	73,4	75,4	79,4	80,4	81,4	83,5	85,1
2	Παραγωγικότητα της εργασίας ανά εργαζόμενο (ΕΕ-25=100)	91,6	94,7	99,9	99,9	98,5	100,7	102,5
3	Ποσοστό απασχόλησης εργαζομένων (15-64 ετών)	56,5	56,3	57,5	58,7	59,4	60,1	61
3.1	Ποσοστό απασχόλησης γυναικών (15-64 ετών)	41,7	41,5	42,9	44,3	45,2	46,1	47,4
3.2	Ποσοστό απασχόλησης ανδρών (15-64 ετών)	71,5	71,4	72,2	73,4	73,7	74,2	74,6
4	Ποσοστό απασχόλησης εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας (55-64 ετών)	39	38,2	39,2	41,3	39,4	41,6	42,3
4.1	Ποσοστό απασχόλησης γυναικών μεγαλύτερης ηλικίας (55-64 ετών)	24,3	22,9	24	25,5	24	25,8	26,6
4.2	Ποσοστό απασχόλησης ανδρών μεγαλύτερης ηλικίας (55-64 ετών)	55,2	55,3	55,9	58,7	56,4	58,8	59,2
5	Επίπεδο εκπαίδευσης νέων (20-24 ετών)	79,2	80,2	81,1	81,7	83	84,1	81
5.1	Επίπεδο εκπαίδευσης νέων γυναικών (20-24 ετών)	73,6	75,3	76,1	76,6	79,2	79,7	75,5
5.2	Επίπεδο εκπαίδευσης νέων ανδρών (20-24 ετών)	84,6	84,8	86	86,8	86,8	88,5	86,6
6	Ακαθάριστη εθνική δαπάνη για έρευνα και ανάπτυξη (% του ΑΕΠ)		0,64		0,63	0,61	0,61	
7	Συγκριτικά επίπεδα τιμών (ΕΕ-25=100)	84,8	82,3	80,2	85,9	87,3	88,3	89,2

8	Επιχειρησιακή επένδυση	19,1	19,6	19,9	21,1	20,9	20,2	22
9	Ποσοστό πληθυσμού που διατρέχει κίνδυνο φτώχειας	20	20		21	20	20	
9.1	Ποσοστό γυναικών που διατρέχει κίνδυνο φτώχειας	20	22		21	21	21	
9.2	Ποσοστό ανδρών που διατρέχει κίνδυνο φτώχειας	19	19		20	19	18	
10	Ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας (12 μήνες και πάνω)	6,1	5,5	5,3	5,3	5,6	5,1	4,8
10.1	Ποσοστό μακροχρόνια ανέργων γυναικών (12 μήνες και πάνω)	10,1	9	8,6	8,9	9,4	8,9	8
10.2	Ποσοστό μακροχρόνια ανέργων ανδρών (12 μήνες και πάνω)	3,5	3,2	3,1	3	3	2,6	2,6
11	Διασπορά περιφερειακών ποσοστών απασχόλησης εργαζομένων (15-64 ετών)	5,1	4,3	3,8	3,2	4,1	4,3	
11.1	Διασπορά περιφερειακών ποσοστών απασχόλησης γυναικών (15-64 ετών)	9	8,6	8,2	6,5	8,3	8,4	
11.2	Διασπορά περιφερειακών ποσοστών απασχόλησης ανδρών (15-64 ετών)	3,3	2,6	2	2,1	2,5	2,9	
12	Εκπομπές αερίων που συντελούν στο φαινόμενο του θερμοκηπίου (1990=100)	118,6	120	119,8	123,6	123,9	125	
13	Ενεργειακή ένταση της οικονομίας (1995=100)	263,63	260,63	257,97	247,77	240,64	236,54	
14	Όγκος μεταφοράς εμπορευμάτων ως προς το ΑΕΠ (1995=100)				108		120,8	

Πηγή: Eurostat

7.1. Συμπεράσματα αναφορικά με την πορεία της Ελλάδας

Στον Πίνακα παρουσιάζεται η πρόοδος που σημειώθηκε την περίοδο 2000-2006 στην Ελλάδα όσον αφορά την επίτευξη των επιμέρους στόχων της ΣτΛ με βάση τους 14 διαρθρωτικούς δείκτες. Σημειώνεται ότι για το 2006 σε ορισμένους από τους διαρθρωτικούς δείκτες για τους οποίους διαθέτουμε στοιχεία, οι τιμές που αναγράφονται με κόκκινο χρώμα στον πίνακα είναι προβλέψεις.

Από τους 14 διαρθρωτικούς δείκτες που αναφέρονται στον πίνακα η Ελλάδα την περίοδο 2000-2005, σημείωσε βελτίωση στους εννέα:

Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε μονάδες αγοραστικής δύναμης αφενός αυξάνεται διαχρονικά αφετέρου συνεχίζει να βρίσκεται κάτω από το 100 που είναι ο μέσος όρος της ΕΕ των 25 κρατών-μελών (ΕΕ-25=100). Ειδικότερα, το κατά κεφαλήν ΑΕΠ στην Ελλάδα, που μετρά τον παραγόμενο σε αυτήν πλούτο, εκτιμάται στο 83,5% του μέσου όρου της ΕΕ για το 2005. Η διαπιστούμενη αυξητική τάση του κατά κεφαλήν ΑΕΠ οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η οικονομική δραστηριότητα στην Ελλάδα βελτιώθηκε διαχρονικά και κατά συνέπεια αυξήθηκε και η αγοραστική της δύναμη. Ωστόσο, το γεγονός ότι το κατά κεφαλήν ΑΕΠ εξακολουθεί να παραμένει σε χαμηλότερο επίπεδο από το μέσο όρο της ΕΕ των 25 κρατών-μελών οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η αγοραστική δύναμη των Ελλήνων υπολείπεται σε σχέση με του μέσου Ευρωπαίου πολίτη.

Η παραγωγικότητα της εργασίας ανά εργαζόμενο βελτιώθηκε σε σχέση με το μέσο όρο των 25 κρατών μελών της ΕΕ (ΕΕ-25=100). Ειδικότερα, το ΑΕΠ σε μονάδες αγοραστικής δύναμης ανά εργαζόμενο δίνει μια συνολική εικόνα από την παραγωγικότητα της Ελλάδας, η οποία με βάση την τιμή του δείκτη για το 2005 που είναι 100,7% δείχνει ότι ξεπερνά τον μέσο όρο της ΕΕ των 25 κρατών μελών. Το γεγονός ότι η παραγωγικότητα της εργασίας βρίσκεται πάνω από τον μέσο όρο της ΕΕ-25 υποδηλώνει ότι οι Έλληνες υπερβαίνουν σε παραγωγικότητα τον μέσο Ευρωπαίο πολίτη.

Το ποσοστό απασχόλησης των εργαζομένων ηλικίας 15-64 ετών βελτιώνεται διαχρονικά για τη χώρα μας, αλλά υπολείπεται του στόχου του 70% της Στρατηγικής της Λισσαβόνας. Συγκεκριμένα, το ποσοστό απασχόλησης για τη χώρα μας το 2005 είναι 60,1% έναντι του ενδιάμεσου στόχου της ΣτΛ του 67% για το 2005 και του στόχου της ΣτΛ του 70% για το 2010. Το ποσοστό της γυναικείας απασχόλησης στην Ελλάδα για το 2005 είναι 46,1% χαμηλότερα από τον ενδιάμεσο στόχο της αύξησης της γυναικείας απασχόλησης στο 57% για το 2005 και από τον στόχο της ΣτΛ που ανέρχεται στο 60% για το 2010. Το ποσοστό της ανδρικής απασχόλησης για το 2005 είναι 74,2% του συνολικού ανδρικού πληθυσμού ηλικία 15-64 ετών. Συμπερασματικά, το συνολικό ποσοστό απασχόλησης, όπως επίσης τα ποσοστά απασχόλησης γυναικών και ανδρών, στην Ελλάδα από το 2000-2005 έχουν ανοδική πορεία, η οποία φαίνεται να συνεχίζεται το 2006. Το ποσοστό απασχόλησης των γυναικών εξακολουθεί να είναι μικρότερο από το ποσοστό απασχόλησης των ανδρών. Αυτό σημαίνει πως στο συνολικό ποσοστό απασχόλησης οι άνδρες έχουν μεγαλύτερο μερίδιο και πως η πρόσβαση των γυναικών στην αγορά εργασίας δεν είναι ισότιμη με των ανδρών.

Το ποσοστό απασχόλησης μεγαλύτερης ηλικίας εργαζομένων (55-64 ετών) παρουσιάζει ανοδική τάση διαχρονικά και ειδικότερα για το 2005 είναι 41,6% αλλά παραμένει χαμηλότερο από τον στόχο της αύξησης των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας της ΣτΛ του 50% για το 2010. Εάν περαιτέρω εξετάσουμε τον συγκεκριμένο δείκτη ανά φύλο, διαπιστώνουμε ότι το ποσοστό απασχόλησης μεγαλύτερης ηλικίας ανδρών σε σχέση με το ποσοστό απασχόλησης μεγαλύτερης ηλικίας γυναικών είναι παραπάνω από διπλάσιο. Συγκεκριμένα για το έτος 2005 το ποσοστό απασχόλησης των ανδρών ηλικίας 55-64 ετών ανέρχεται στο 59,2% όταν το ποσοστό απασχόλησης των γυναικών της ίδιας ηλικιακής ομάδας είναι μόλις στο 26,6%. Συμπεραίνουμε λοιπόν ότι η συμμετοχή γυναικών μεγαλύτερης ηλικίας στην αγορά εργασίας είναι τουλάχιστον η μισή από την αντίστοιχη των ανδρών.

Το επίπεδο εκπαίδευσης των νέων 20-24 ετών, φαίνεται διαχρονικά να αυξάνεται από το 2000 έως το 2005. Συγκεκριμένα, το ποσοστό των νέων ηλικίας 20-24 ετών που είχαν τελειώσει

τουλάχιστον την δευτεροβάθμια εκπαίδευση ήταν 79,2% το 2000 ενώ αυξήθηκε κατά 5 ποσοστιαίες μονάδες μέχρι το 2005 που ανήλθε στο 84,1%. Ο δείκτης αυτός ανά φύλο, αυξάνεται ομοιόμορφα για τους άνδρες και για τις γυναίκες. Από τα προηγούμενα συνάγεται κατά πρώτον το συμπέρασμα ότι το εκπαιδευτικό επίπεδο των νέων στην χώρα μας είναι αρκετά υψηλό και κατά δεύτερον ότι τόσο οι γυναίκες όσο και οι άνδρες έχουν πρόσβαση στην γνώση.

Η επιχειρησιακή επένδυση, δηλαδή το μερίδιο του ΑΕΠ που δίνεται από το κράτος στον ιδιωτικό τομέα για επένδυση, αυξάνεται με αργούς ρυθμούς διαχρονικά στην Ελλάδα.

Το ποσοστό της μακροχρόνιας ανεργίας (12 μήνες και πάνω), που εκφράζεται ως ποσοστό του συνολικά ενεργού πληθυσμού, μειώνεται με πολύ χαμηλούς ρυθμούς. Ειδικότερα παρουσιάζεται μείωση μιας ποσοστιαίας μονάδας κατά την περίοδο 2000-2005. Απαιτείται, συνεπώς, εντατικοποίηση των προσπαθειών για την καταπολέμηση της ανεργίας ώστε να προσεγγισθούν οι στόχοι της ΣτΛ για την απασχόληση.

Η διασπορά περιφερειακών ποσοστών απασχόλησης εργαζομένων 15-64 ετών επίσης μειώνεται διαχρονικά με χαμηλούς όμως ρυθμούς για το εξεταζόμενο διάστημα 2000-2005. Όσον αφορά τις γυναίκες η διασπορά για το 2005 ανέρχεται στο 8,4 που σημαίνει ότι έχουμε μεγάλες διαφορές των ποσοστών γυναικείας απασχόλησης μεταξύ των περιφερειών ενώ στην περίπτωση των ανδρών η διασπορά περιφερειακών ποσοστών ανδρικής απασχόλησης για το 2005 είναι 2,9. Άρα διαπιστώνουμε την υστέρηση που παρουσιάζει η συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας στις περιφέρειες της χώρας. Για την εξάλειψη των διαφορών των ποσοστών απασχόλησης θα πρέπει να ενισχυθεί η γεωγραφική κινητικότητα των εργαζομένων μεταξύ των περιφερειών για περιφερειακή σύγκλιση και αποδοτικότερη λειτουργία των τοπικών αγορών εργασίας.

Και η ενεργειακή ένταση της ελληνικής οικονομίας μειώνεται με χαμηλούς ρυθμούς για όλο το εξεταζόμενο διάστημα. Συγκεκριμένα, για το 2005 η τιμή του δείκτη είναι 236,54 χιλιογράμμοι πετρελαίου ανά 1000 ευρώ, δηλαδή μειωμένη κατά 27 μονάδες σε σχέση με το 2000. Η εξοικονόμηση ενέργειας συνδέεται με τον τρίτο πυλώνα της ΣτΛ που αφορά την προστασία του περιβάλλοντος και προς αυτήν την κατεύθυνση θα πρέπει να επιταχυνθούν οι κινήσεις για χρήση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές αντί της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας.

Επιπρόσθετα, η Ελλάδα φαίνεται να υστερεί στους παρακάτω διαρθρωτικούς δείκτες:

Η Ακαθάριστη Εθνική Δαπάνη για έρευνα και ανάπτυξη όχι μόνο παραμένει πολύ χαμηλότερα από τον αρχικό στόχο της ΣτΛ του 3% του ΑΕΠ που η Ελλάδα εγκατέλειψε ως ανέφικτο, αλλά υπολείπεται κατά πολύ και από το 1,5% του ΑΕΠ στόχο που η Ελλάδα έχει θέσει έως το 2010, αφού για το 2005 φθάνει μόλις το 0,61% του ΑΕΠ.

Τα συγκριτικά επίπεδα τιμών αυξήθηκαν διαχρονικά στην Ελλάδα γεγονός που δεν συνεπάγεται πρόοδο γιατί δεν αυξήθηκαν αντίστοιχα τα επίπεδα των μισθών με αποτέλεσμα το βιοτικό επίπεδο του μέσου Έλληνα πολίτη να μειώνεται.

Οι εκπομπές των αερίων που συμβάλουν στο φαινόμενο του θερμοκηπίου αυξάνονται διαχρονικά αντί να συμμορφώνονται στις συνθήκες τήρησης των περιβαλλοντικών προδιαγραφών στο πλαίσιο του Πρωτοκόλλου του Κιότο (1997) για την προστασία του περιβάλλοντος που συνδέεται στενά με τη βιωσιμότητα της ανάπτυξης.

Το ποσοστό των ατόμων που διατρέχουν τον κίνδυνο φτώχειας, παραμένει σταθερό όλο το εξεταζόμενο διάστημα παρά τις όποιες κοινωνικές παροχές. Η στασιμότητα αυτού του δείκτη καταδεικνύει την ανάγκη υιοθέτησης δραστικών μέτρων για την καταπολέμηση της φτώχειας.

Όσον αφορά τον **όγκο μεταφοράς εμπορευμάτων** στο εσωτερικό της χώρας, τα στατιστικά στοιχεία που έχουμε στη διάθεσή μας δεν επαρκούν για τον σχηματισμό θετικής ή αρνητικής άποψης.

Τα παραπάνω συμπεράσματα ισχύουν και για τις τιμές του 2006. Τέλος, σύμφωνα με τις προβλέψεις για το 2006 σε ορισμένους από τους διαρθρωτικούς δείκτες αναμένεται πρόσθετη βελτίωση και συγκεκριμένα για το κατά κεφαλήν ΑΕΠ, για την παραγωγικότητα της εργασίας ανά εργαζόμενο και για την επιχειρησιακή επένδυση.

Επίλογος

Η πρόοδος της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον οικονομικό, τον κοινωνικό και τον περιβαλλοντικό τομέα εξασφαλίζει την μετάβασή της προς μια ανταγωνιστική και δυναμική οικονομία της γνώσης, που αποτελεί κεντρικό στόχο της ΣτΛ από την άποψη της θέσης της Ευρώπης στο διεθνές οικονομικό περιβάλλον. Προκειμένου να υλοποιηθεί η ΣτΛ με επιτυχία αποδόθηκε προτεραιότητα, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, στους στόχους της οικονομικής ανάπτυξης και της απασχόλησης που συμβαδίζουν με την προώθηση των κοινωνικών και περιβαλλοντικών στόχων. Προς αυτήν την κατεύθυνση, δημοσιεύθηκαν οι Ολοκληρωμένες Κατευθυντήριες Γραμμές για την ανάπτυξη και την απασχόληση, οι οποίες προσδιορίζουν ένα σαφές πλαίσιο ευρωπαϊκών προτεραιοτήτων για την τριετία 2005-2008. Αυτές τις κατευθυντήριες γραμμές ενσωμάτωσαν ήδη και τα 25 κράτη-μέλη στα Εθνικά τους Προγράμματα Μεταρρυθμίσεων για την περίοδο 2005-2008.

Όσον αφορά την περίπτωση της Ελλάδας αναφορικά με τους στόχους της ΣτΛ διαπιστώνεται υστέρηση σε σύγκριση με τις ανεπτυγμένες οικονομικά χώρες της ΕΕ-15 ενώ υπερτερεί, προς το παρόν, μόνο σε σχέση με τις πρόσφατα ενταγμένες χώρες της ΕΕ-25. Η υστέρηση που παρουσιάζει η ελληνική οικονομία έχει ως αποτέλεσμα την αδυναμία βελτίωσης της ανταγωνιστικότητάς της και κατ' επέκταση την αδυναμία συμβολής της στην εξέλιξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην πιο ανταγωνιστική οικονομία στον κόσμο. Η Ελλάδα βρίσκεται χαμηλότερα από τον μέσο όρο της Ε.Ε. αναφορικά με την κατανομή του εθνικού πλούτου, το ποσοστό απασχόλησης, το ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας και το ποσοστό του πληθυσμού που διατρέχει τον κίνδυνο φτώχειας. Ειδικότερα, στην αγορά εργασίας η μακροχρόνια ανεργία παραμένει σε υψηλά επίπεδα ενώ το ποσοστό απασχόλησης του πληθυσμού διατηρείται σε χαμηλά επίπεδα και ιδίως το ποσοστό γυναικείας απασχόλησης. Κατά συνέπεια, δεν αξιοποιείται η συνεχής βελτίωση του εκπαιδευτικού επιπέδου των νέων στη χώρα μας και γενικότερα του διαθέσιμου ανθρώπινου δυναμικού για απασχόληση. Όσον αφορά την προστασία του περιβάλλοντος που συνδέεται με τη βιώσιμη ανάπτυξη, η Ελλάδα υστερεί συγκριτικά με τις λοιπές χώρες της ΕΕ-15 σε σχέση με τους στόχους οι οποίοι συνδέονται με τα αέρια του θερμοκηπίου και την ενεργειακή ένταση της οικονομίας.

Συλλήβδην, βασικό πρόβλημα της οικονομίας μας είναι η αδυναμία της να δημιουργεί τον αναγκαίο αριθμό θέσεων απασχόλησης που να καλύπτει την προσφορά και συνεπώς ένα μεγάλο τμήμα του εν δυνάμει ενεργού πληθυσμού παραμένει ανενεργό. Για τον λόγο αυτό, η Ελλάδα τα επόμενα χρόνια πρέπει να επικεντρώσει τις προσπάθειές της για πλήρη απασχόληση, βελτίωση της παραγωγικότητας και την προώθηση της περιφερειακής σύγκλισης και κοινωνικής συνοχής. Συγκεκριμένα θα πρέπει να αυξηθεί η συμμετοχή των γυναικών, των νέων, των μακροχρόνια ανέργων και των ειδικών πληθυσμιακών ομάδων στην αγορά εργασίας με απώτερο στόχο την πλήρη απασχόληση. Για την εξασφάλιση περιφερειακής σύγκλισης θα πρέπει να ενισχυθεί η επαγγελματική και γεωγραφική κινητικότητα των εργαζομένων ώστε να επιτευχθεί η μείωση των διαφορών στα ποσοστά απασχόλησης και ανεργίας μεταξύ των περιφερειών της χώρας και η αποδοτικότερη λειτουργία των τοπικών αγορών εργασίας. Επίσης, για την εξασφάλιση κοινωνικής συνοχής θα πρέπει να εξαιρεθούν τα φαινόμενα κοινωνικού αποκλεισμού, να προωθηθεί η καταπολέμηση της ανεργίας και να περιοριστεί όσο το δυνατό το ποσοστό του πληθυσμού που ζει στα όρια της φτώχειας, ώστε να αποδοθεί η πρέπουσα σημασία στον παράγοντα άνθρωπο.

Εξάλλου, ο παράγοντας άνθρωπος είναι ζωτικής σημασίας, τόσο για τη θέση της Ελλάδας στην ΕΕ, όσο και για τη θέση της ΕΕ στο παγκόσμιο στερέωμα. Η ΣτΛ φαίνεται αυτό να το λαμβάνει υπόψη της και να προβλέπει αμφίδρομη επικοινωνία, η οποία όχι μόνο θα ενημερώνει τους πολίτες αλλά θα τους εμπλέκει και στη διαδικασία υλοποίησής της.

Πηγές

1. «Η Ιστορία της Ευρωπαϊκής Ένωσης», στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (www.europa.eu.int).
2. Συμπεράσματα της Προεδρίας «Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας 23 και 24 Μαρτίου 2000», στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (http://europa.eu/european_council/conclusions/index_el.htm).
3. Βλ. Γνώμη της ΟΚΕ, Αριθ. 114 με τίτλο « Η Συμβολή της Στρατηγικής της Λισσαβόνας στο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Μοντέλο», Νοέμβριος 2004, στην ιστοσελίδα της ΟΚΕ (www.oke.gr).
4. «Η αναθεώρηση της Στρατηγικής της Λισσαβόνας», στην ιστοσελίδα του Υπ. Ανάπτυξης (<http://www.ypan.gr>).
5. «Αντιμετώπιση των προκλήσεων: η στρατηγική της Λισσαβόνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση», 3 Νοεμβρίου του 2004, στην ιστοσελίδα (http://europa.eu.int/comm/councils/bx20041105/kok_report_en).
6. «Mid-Term Review of the Lisbon Strategy: Advancing Reform in Europe», Βρυξέλλες 31 Αυγούστου 2004, στην ιστοσελίδα (http://ec.europa.eu/economy_finance/epc/documents/2005/epc_lisbon_2005.pdf).
7. Βλ. «Συνεργασία για την οικονομική μεγέθυνση και την απασχόληση - Νέο ξεκίνημα για τη στρατηγική της Λισσαβόνας (2005)», 2 Φεβρουαρίου του 2005, την ιστοσελίδα (<http://europa.eu/scadplus/leg/el/cha/c11325.htm>).
8. Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο της 20ής Ιουλίου 2005: Κοινές δράσεις για την ανάπτυξη και την απασχόληση: το κοινοτικό πρόγραμμα της Λισσαβόνας [COM (2005) 330].
9. Συμπεράσματα της Προεδρίας «Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών 22 και 23 Μαρτίου 2005», στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (http://europa.eu/european_council/conclusions/index_el.htm).
10. «Ολοκληρωμένες Κατευθυντήριες Γραμμές για την ανάπτυξη και την απασχόληση (2005-2008)», στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (<http://europa.eu/scadplus/leg/el/cha/c11323.htm>).
11. «Σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με τις Ολοκληρωμένες Κατευθυντήριες Γραμμές για τις οικονομικές πολιτικές», 12 Ιουλίου του 2005, στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/el/oj/2005/l_205/l_20520050806el00280037.pdf).
12. «Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων για την ανάπτυξη και την απασχόληση 2005-2008», στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών (www.mnec.gr).
13. «Ωρα να ανεβάσουμε ταχύτητα – Η νέα εταιρική σχέση για την ανάπτυξη και την απασχόληση», στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (<http://europa.eu/generalreport/el/2006>).
14. Γνώμη της ΟΚΕ, Αριθ.140, «Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων στο πλαίσιο της Στρατηγικής της Λισσαβόνας», Οκτώβριος 2005, στην ιστοσελίδα (www.oke.gr)
15. «The Hellenic Republic's Fiscal Policies», στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Ανάπτυξης (www.ypan.gr).
16. « Ο Κατάλογος των 14 διαρθρωτικών δεικτών» είναι μετάφραση από την ιστοσελίδα της Eurostat (<http://eurostat.ec.europa.eu>).
17. Τα διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία των πινάκων είναι από την ιστοσελίδα της Eurostat (<http://eurostat.ec.europa.eu>).

Παράρτημα

Αντιστοίχιση των Ολοκληρωμένων Κατευθυντήριων Γραμμών της Στρατηγικής της Λισσαβόνας με τα μέτρα πολιτικής του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων

Η αντιστοίχιση των Ολοκληρωμένων Κατευθυντήριων Γραμμών (ΟΚΓ) με τα μέτρα πολιτικής του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων (ΕΠΜ) της Ελλάδας παρουσιάζει τον βαθμό εφαρμογής των μακροοικονομικών και μικροοικονομικών πολιτικών και των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση στο ελληνικό σχέδιο δράσης. Η μεταξύ τους σχέση συνεκτικότητας καταδεικνύει την προσπάθεια της Ελλάδας να συμβάλει στην προώθηση του στόχου της ΣτΑ για οικονομική ανάπτυξη και απασχόληση. Ως πηγή χρησιμοποιήθηκε η Γνώμη της ΟΚΕ με αριθμό 140 με τίτλο «Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων στο πλαίσιο της Στρατηγικής της Λισσαβόνας».⁸³

ΟΚΓ 1: Διασφάλιση της οικονομικής σταθερότητας για βιώσιμη ανάπτυξη.

Βασικός στόχος του ΕΠΜ είναι η μείωση του ελλείμματος κάτω από το 3% του ΑΕΠ μέχρι το τέλος του 2006 σε ένα περιβάλλον ανάπτυξης της τάξης του 3%-4%, καθώς και σε περιορισμό του χρέους από 110,5% του 2004, σε 99,9% το 2007.

Προς τον σκοπό αυτό, σύμφωνα με το ΕΠΜ, προβλέπεται:

- Η συγκράτηση των κρατικών δαπανών (στο 48,9% του ΑΕΠ το 2007) με την παράλληλη διεύρυνση της φορολογικής βάσης.
- Η μείωση των συνολικών κρατικών δαπανών που θα προέλθει από την περιστολή των λειτουργικών δαπανών κατά 6,5%, τον περιορισμό του ρυθμού αύξησης των επιχορηγήσεων διαφόρων φορέων (κυρίως συγκοινωνιακών) στο 5,3% και την μείωση κατά 16,2% των καταναλωτικών δαπανών του κράτους.
- Η αύξηση των εσόδων (στο 43,8% του ΑΕΠ το 2007) που επικεντρώνεται στην «αξιοποίηση της ακίνητης δημόσιας περιουσίας με την ενεργό συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα».(Ν. 3342/2005 αξιοποίηση των Ολυμπιακών Ακινήτων).

ΟΚΓ 2: Διασφάλιση της οικονομικής & δημοσιονομικής βιωσιμότητας ως βάση για αυξημένη απασχόληση.

Όπως προκύπτει από το ΕΠΜ, κύρια αιτία της διατάραξης της δημοσιονομικής ισορροπίας τα τελευταία χρόνια υπήρξε η δημοσιονομική επέκταση που ακολούθησε την είσοδο της Ελλάδας στην ΟΝΕ, σε συνδυασμό με τις αυξημένες δαπάνες ενόψει των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004.

Ως δράσεις αντιμετώπισης αναφέρονται:

- Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις (αύξηση του ΦΠΑ και αναπροσαρμογή των ειδικών φόρων κατανάλωσης σε τσιγάρα και αλκοολούχα ποτά).
- Η ίδρυση υπηρεσιών εσωτερικού ελέγχου σε Υπουργεία, Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) και Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ).
- Ο Ν. 3029/2002 για το Ασφαλιστικό των Τραπεζών.
- Ο περιορισμός των δαπανών στην Υγεία με το ενιαίο πληροφοριακό σύστημα IASYS στο ΕΣΥ.
- Η κατάρτιση ενός νέου πλαισίου λειτουργίας των Δημόσιων Επιχειρήσεων και Οργανισμών (ΔΕΚΟ).
- Ο νέος επενδυτικός νόμος (Ν.3299/2004).

⁸³ Βλ. Γνώμη της ΟΚΕ, Αριθ.140, «Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων στο πλαίσιο της Στρατηγικής της Λισσαβόνας», Οκτώβριος 2005.

ΟΚΓ 3: Προώθηση αποδοτικής κατανομής των πόρων με προσανατολισμό την ανάπτυξη & την απασχόληση.

Η ΟΚΓ3 συμπληρώνει (μαζί με την ΟΚΓ4) την δέσμη κατευθύνσεων που αφορούν την μακροοικονομική πολιτική και σταθερότητα. Συνεπώς αρκετά από τα μέτρα πολιτικής αυτής της κατευθυντήριας γραμμής αλληλοϋποστηρίζονται με τα αντίστοιχα των ΟΚΓ 1 και ΟΚΓ 2.

Όπως προκύπτει από το ΕΠΜ οι σημαντικότερες δράσεις είναι:

- Ο περιορισμός των επιχορηγήσεων διαφόρων φορέων (υπουργείων, ΟΤΑ, ΝΠΔΔ),
- Ο νόμος για τις Συμπράξεις Δημοσίου-Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ),
- Ο νέος επενδυτικός νόμος και στις ρυθμίσεις αναδιοργάνωσης της Δημόσιας Επιχείρησης Ανέγερσης Νοσηλευτικών Μονάδων (ΔΕΠΑΝΟΜ).
- Οι φορολογικές ρυθμίσεις: όπως η νέα φορολογία για τα ακίνητα, η απλούστευση του φορολογικού συστήματος και η σταδιακή μείωση των συντελεστών φορολόγησης των επιχειρήσεων, η αντικειμενικοποίηση του τρόπου διεξαγωγής των ελέγχων.

ΟΚΓ 4: Εξασφάλιση της συμβολής των μισθολογικών εξελίξεων στη μακροοικονομική σταθερότητα και ανάπτυξη.

Στο ΕΠΜ δεν προβλέπονται συγκεκριμένα μέτρα για την υλοποίηση της 4^{ης} Ο.Κ.Γ.

ΟΚΓ 5: Προώθηση μεγαλύτερης συνοχής μεταξύ μακροοικονομικών, διαρθρωτικών και πολιτικών απασχόλησης.

Στο ΕΠΜ δεν περιέχονται συγκεκριμένα μέτρα για την υλοποίηση της 5^{ης} Ο.Κ.Γ.

ΟΚΓ 6: Καταβολή Προσπαθειών για μια δυναμική και εύρυθμα λειτουργούσα ΟΝΕ.

Στο ΕΠΜ δεν περιλαμβάνονται συγκεκριμένα μέτρα για την υλοποίηση της 6^{ης} Ο.Κ.Γ.

ΟΚΓ 7: Αύξηση και βελτίωση των επενδύσεων στην Έρευνα & Ανάπτυξη, ιδιαίτερα από τις ιδιωτικές επιχειρήσεις.

Σύμφωνα με το ΕΠΜ στόχος της κυβέρνησης είναι οι δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη να φτάσουν το 2010 το 1,5% του ΑΕΠ.. Σημαντικό ρόλο για την επίτευξη αυτού του στόχου θα παίζει ο ιδιωτικός τομέας.

Στην κατεύθυνση αυτή κινούνται ενέργειες όπως:

- Τα κίνητρα μέσω του νέου επενδυτικού νόμου,
- Η ενεργοποίηση της β' φάσης του Προγράμματος PRAXE (ακαδημαϊκή έρευνα) και του προγράμματος PAVE (βιομηχανική έρευνα),
- Η δημιουργία νέων και αναβάθμιση των υφιστάμενων μεταπτυχιακών τμημάτων και της έρευνας στα Πανεπιστήμια και στα ΤΕΙ,
- Η καθιέρωση μεταπτυχιακών υποτροφιών με ανταπόδοση ερευνητικού έργου, και χρηματοδότηση σημαντικού αριθμού ερευνητικών έργων στην ανώτατη εκπαίδευση.

ΟΚΓ 8: Διευκόλυνση κάθε μορφής καινοτομίας.

Σύμφωνα με το ΕΠΜ οι δράσεις που αναλαμβάνονται προς αυτή την κατεύθυνση πέρα από τις ενέργειες των Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα» και «Κοινωνία της Πληροφορίας» είναι:

- Η επανενεργοποίηση του προγράμματος PAVE (βιομηχανική έρευνα).
- Ο Νόμος 3377/2005 (Περιφερειακοί Πόλοι Καινοτομίας).

ΟΚΓ 9: Διευκόλυνση της διάδοσης και της αποτελεσματικής χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ICT) και δόμηση μιας πλήρους Κοινωνίας της Πληροφορίας.

Σύμφωνα με το ΕΠΜ τα μέτρα διάδοσης των νέων τεχνολογιών και στήριξης της χρήσης τους περιλαμβάνουν:

- Την λειτουργία ενιαίου πληροφορικού συστήματος για την κεντρική διαχείριση των κρατικών προμηθειών.
- Την μηχανογράφησης της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς.
- Την ίδρυση Εθνικού Συμβουλίου Ηλεκτρονικού Εμπορίου.
- Την ηλεκτρονική αναβάθμιση της δημόσιας διοίκησης (π.χ.ηλεκτρονική διακυβέρνηση).
- Την ενίσχυση της προσπελασιμότητας των υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος (ανάπτυξη δικτύων μεταφορών, τηλεπικοινωνιών & ενέργειας).

Αντίστοιχα για τον χώρο της εκπαίδευσης προβλέπονται:

- Η ενίσχυση των θεσμοθετημένων περιφερειακών διοικητικών οργάνων της εκπαίδευσης (περιφερειακές διευθύνσεις).
- Η αξιολόγηση των σχολικών μονάδων και η ανάπτυξη συστήματος διασφάλισης της ποιότητας του διδακτικού, ερευνητικού και διοικητικού έργου (Ν. 3374/2005) των ιδρυμάτων της ανώτατης εκπαίδευσης.
- Την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών της.
- Την αναβάθμιση των υποδομών στα σχολεία (μηχανήματα και λογισμικό).

ΟΚΓ 10: Ενίσχυση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της Ευρωπαϊκής βιομηχανικής βάσης.

Σύμφωνα με το ΕΠΜ οι δράσεις που προβλέπονται για την 10^η Ο.Κ.Γ. περιλαμβάνουν:

- Την αναβάθμιση υφιστάμενων Βιομηχανικών και Επιχειρηματικών Περιοχών.
- Το Ν. 3325/2005 για την αδειοδότηση των επιχειρήσεων της μεταποίησης,
- Τον νέο επενδυτικό νόμο (Ν.3299/2004).

ΟΚΓ 11: Ενθάρρυνση της βιώσιμης εκμετάλλευσης των πόρων και ενίσχυση της συνεργίας μεταξύ περιβαλλοντολογικής προστασίας και ανάπτυξης.

Περιλαμβάνεται σημαντικός αριθμός μέτρων περιβαλλοντικής προστασίας και ενθάρρυνσης της βιώσιμης εκμετάλλευσης των φυσικών πόρων. Τα σημαντικότερα από αυτά αναφέρονται:

- Στην κατάρτιση του Εθνικού Χωροταξικού Σχεδίου.

- Στην κατάρτιση των Ειδικών Χωροταξικών Σχεδίων για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, τον Τουρισμό και την Βιομηχανία και στην απλοποίηση των διαδικασιών για την αδειοδότηση επενδύσεων ΑΠΕ.
- Στο Εθνικό Σχέδιο Κατανομής Δικαιωμάτων Εκπομπών Αερίων Θερμοκηπίου.
- Στην ενεργοποίηση του Ελληνικού Κέντρου Περιβάλλοντος για την Αειφόρο Ανάπτυξη (ΕΚΠΑΑ) για την τήρηση ηλεκτρονικών μητρώων παρακολούθησης των συναλλαγών των Αερίων Θερμοκηπίου.
- Στην προώθηση της χρήσης καθαρότερων καυσίμων και στην ενίσχυση της διείσδυσης των βιοκαυσίμων στην ελληνική αγορά πετρελαιοειδών.
- Στην ενίσχυση του εθνικού προγράμματος παρακολούθησης της θαλάσσιας ρύπανσης.
- Στη βιώσιμη διαχείριση των αποβλήτων.
- Στη συμμετοχή στη διεθνή συνεργασία Medwet για την προστασία των υδροβιότοπων.
- Στην υιοθέτηση της οδηγίας 2001/42/ΕΚ (οδηγία SEA) για μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.
- Στη χρηματοδότηση έργων που ενσωματώνουν περιβαλλοντικές τεχνολογίες.
- Στην κατασκευή του ελληνοτουρκικού αγωγού φυσικού αερίου.
- Στην κατασκευή υποθαλασσίου αγωγού, μέσω του οποίου θα μεταφέρονται μεγάλες ποσότητες φυσικού αερίου στην Ιταλία και σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες.

ΟΚΓ 12: Επέκταση και εμβάθυνση της Εσωτερικής Αγοράς.

Σύμφωνα με το ΕΠΜ οι δράσεις της κυβέρνησης σχετίζονται με:

- Το νέο πλαίσιο λειτουργίας των Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμοί (ΔΕΚΟ).
- Την πλήρη ευθυγράμμιση της Ελληνικής Κεφαλαιαγοράς με την Ευρωπαϊκή ενιαία αγορά.
- Την παρακολούθηση των ευρωπαϊκών εξελίξεων στο εταιρικό δίκαιο & εταιρική διακυβέρνηση (αναθεώρηση 8ης, 10ης, 14ης Οδηγίας).
- Τις εξελίξεις στο πλαίσιο λειτουργίας των τραπεζών & των εταιριών παροχής επενδυτικών υπηρεσιών επενδύσεων που αφορά σε θέματα κεφαλαιακής επάρκειας
- Το νομοσχέδιο για την «Ευρωπαϊκή Εταιρία».

ΟΚΓ 13: Εξασφάλιση ανοιχτών και ανταγωνιστικών αγορών εντός και εκτός Ευρώπης και αξιοποίηση των ευκαιριών της παγκοσμιοποίησης.

Η 13^η ΟΚΓ αποτελεί μια από της κατευθυντήριες γραμμές στην οποία το ΕΠΜ ρίχνει ιδιαίτερο βάρος. Συγκεκριμένα οι δράσεις που προτείνονται περιλαμβάνουν τον Ν. 89/1967 (ο^ε-shore υπηρεσίες) καθώς και το Ν. 3377/2005 για τη λειτουργία εμπορικών καταστημάτων.

Επίσης αναλαμβάνονται εκτεταμένες δράσεις σχετικά με την ταχύτερη απελευθέρωση των κλάδων ενέργειας, τηλεπικοινωνιών, ταχυδρομείων και μεταφορών ώστε σύμφωνα με το ΕΠΜ, να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας και να εξασφαλισθούν καλύτερες τιμές και υψηλότερη ποιότητα υπηρεσιών για τους καταναλωτές.

Εξεκινά το νέο σχέδιο αποκρατικοποιήσεων στις άμεσες προτεραιότητες του οποίου είναι η εισαγωγή του Ταχυδρομικού Ταμειυτηρίου και του Διεθνούς Αερολιμένα Αθηνών στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών, η αποκρατικοποίηση των λιμένων και η αξιοποίηση της συμμετοχής του Δημοσίου στην Αγροτική και Εμπορική Τράπεζα.

Τέλος μεταξύ των δράσεων για την ενίσχυση της εξωστρέφειας της ελληνικής οικονομίας περιλαμβάνονται και:

- Η αναδιοργάνωση του Οργανισμού Προώθησης Εξαγωγών (ΟΠΕ).
- Η ενίσχυση του Ελληνικού Κέντρου Επενδύσεων (ΕΛΚΕ).
- Η ενεργοποίηση του Εθνικού Συμβουλίου Εξαγωγών.
- Η πραγματοποίηση Μελέτης Προσανατολισμού των Ελληνικών Εξαγωγών.
- Η αναδιοργάνωση Οργανισμού Ασφάλισης Εξαγωγικών Πιστώσεων (ΟΑΕΠ).

ΟΚΓ 14: Δημιουργία πιο ανταγωνιστικού επιχειρηματικού περιβάλλοντος και ενθάρρυνση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας μέσω βελτιωμένων ρυθμιστικών κανόνων.

Η ΟΚΓ 14 αποτελεί τη δεύτερη μεγαλύτερη ενότητα παρέμβασης μέσω του ΕΠΜ.

Μεταξύ άλλων οι δράσεις που αναλαμβάνονται περιλαμβάνουν:

- Τη θέσπιση Υπηρεσίας Ειδικών Ελέγχων (ΥΠΕΕ) σε αντικατάσταση του Σώματος Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος (ΣΔΟΕ).
- Την αναμόρφωση Νόμου περί Ανωνύμων Εταιρειών (2190/1920).
- Την καθιέρωση συστήματος αξιολόγησης των επιπτώσεων των νέων νόμων στην ανταγωνιστικότητα.
- Το Ν. 3260/2004 (νέο σύστημα προαγωγών στη δημόσια διοίκηση).
- Το Ν. 3247/2004 (οργάνωση και λειτουργία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης) και το Ν. 3345/2005 (Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση).
- Το Ν. 3325/2005 (αδειοδότηση επιχειρήσεων μεταποίησης).
- Την Επιμελητηριακή Νομοθεσία για την παροχή «υπηρεσιών μιας στάσης» από τα Επιμελητήρια, όσον αφορά τη σύσταση εταιριών & την αδειοδότηση.
- Το νομοσχέδιο για το Γενικό Εμπορικό Μητρώο.
- Την σύσταση & λειτουργία νομοπαρασκευαστικής επιτροπής για αναμόρφωση πτωχευτικού δικαίου.

Ταυτόχρονα αναμορφώνεται το νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο για τα δημόσια έργα (Ν. 3263/2004, εναρμόνιση του θεσμικού πλαισίου ανάθεσης των Δημοσίων Έργων με το Κοινοτικό Δίκαιο, εφαρμογή των ενιαίων τιμολογίων εργασιών, Πρότυπα τεύχη διακηρύξεων καθώς και πρότυπα έντυπα προσφορών, Ν 3316/2005, κωδικοποίηση της εθνικής νομοθεσίας και νομολογίας περί δημοσίων έργων, αναθέτηση του συστήματος διαχείρισης των Κρατικών Προμηθειών, υλοποίηση του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Προμηθειών).

ΟΚΓ 15: Προώθηση μιας πιο επιχειρηματικής κουλτούρας και δημιουργία υποστηρικτικού περιβάλλοντος για τις ΜΜΕ.

Σύμφωνα με το ΕΠΜ προβλέπονται:

- Η ίδρυση και λειτουργία δικτύου θυρίδων επιχειρηματικότητας, καθώς και Παρατηρητηρίου Επιχειρηματικότητας στη Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς.
- Η καθιέρωση μαθημάτων επιχειρηματικότητας στα ΑΕΙ και ΤΕΙ..
- Η ενίσχυση του Ελληνικού Κέντρου Επενδύσεων Α.Ε. (ΕΛΚΕ Α.Ε.).
- Η ίδρυση και λειτουργία τοπικών κέντρων αγροτικής ανάπτυξης-Προώθηση του θεσμού του αγροτικού συμβούλου-Δράσεις για τη στήριξη των νέων αγροτών.

Για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, σύμφωνα με το ΕΠΜ:

- Παρέχονται επενδυτικά κίνητρα, μέσω του νέου επενδυτικού νόμου που επιχορηγεί τα επενδυτικά σχέδια μέχρι και 55% ανάλογα με την κατανομή των περιφερειακών ενισχύσεων.

- Για πρώτη φορά χρηματοδοτούνται εμπορικές δραστηριότητες από το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης με συνολικό προϋπολογισμό € 200 εκατ ,ενώ σύντομα θα ξεκινήσει και η υλοποίηση προγράμματος ύψους € 200 εκατ. για την ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό των επαγγελματικών δραστηριοτήτων των Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων (ΠΜΕ) στον τομέα των υπηρεσιών.
- Μέσω του Ταμείου Εγγυοδοσίας Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων (ΤΕΜΠΜΕ), διευκολύνεται η πρόσβαση των συγκεκριμένων επιχειρήσεων στη χρηματοδότηση, καθώς παρέχονται εγγυήσεις σημαντικού μέρους των δανείων που λαμβάνονται από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

ΟΚΓ 16: Επέκταση, βελτίωση και διασύνδεση των Ευρωπαϊκών υποδομών και ολοκλήρωση των διασυνοριακών έργων προτεραιότητας.

Η εξελισσόμενη αναβάθμιση και επέκταση των εγχώριων δικτύων μεταφοράς και παροχής ενέργειας, σε συνδυασμό με την προώθηση μεγάλων διεθνών ενεργειακών έργων, όπως ο πετρελαιοαγωγός Μπουργκάς - Αλεξανδρούπολη, ο Ελληνο-Τουρκικός και ο Ελληνο-Ιταλικός αγωγός μεταφοράς φυσικού αερίου και η διασύνδεση του Ελληνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας με το αντίστοιχο Τουρκικό, δημιουργούν ένα νέο, ελκυστικό τοπίο στα ενεργειακά μας ζητήματα και συμβάλουν στην δημιουργία ενός ευνοϊκού επενδυτικού περιβάλλοντος.

ΟΚΓ 17: Εφαρμογή πολιτικών απασχόλησης με στόχο την επίτευξη της πλήρους απασχόλησης, τη βελτίωση της ποιότητας και της παραγωγικότητας στην εργασία και την ενίσχυση της κοινωνικής και γεωγραφικής συνοχής.

Στο ΕΠΜ διατυπώνεται η πρόθεση της κυβέρνησης για τη δημιουργία νέων και ποιοτικών θέσεων απασχόλησης. Προς την κατεύθυνση αυτή η κυβέρνηση προτείνει μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

- Την χρήση της εξατομικευμένης παρέμβασης καθώς και ειδικών προγραμμάτων ενίσχυσης της απασχολησιμότητας, μέσω των Δημοσίων Υπηρεσιών Απασχόλησης (ΔΥΑ).
- Τη θέσπιση του Εθνικού Συμβουλίου για την κοινωνική προστασία (ΕΣΥΚΠ).
- Δράσεις για την άμεση ενίσχυση του εισοδήματος της οικογένειας (π.χ. δημιουργία νέου θεσμικού πλαισίου για τη στήριξη των πολυτέκνων και των οικογενειών με χαμηλά εισοδήματα μέσω του νέου φορολογικού νόμου).
- Τη βελτίωση των διαδικασιών σύζευξης προσφοράς και ζήτησης εργασίας στις Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης.

ΟΚΓ 18: Προώθηση της δια βίου προσέγγισης της εργασίας.

Στο ΕΠΜ διατυπώνεται η πρόθεση της κυβέρνησης για την ενίσχυση μίας δια βίου προσέγγισης της εργασίας, ενώ εντός του 2005 ψηφίστηκε ο Νόμος 3369 για τη Δια Βίου Μάθηση. Προς την κατεύθυνση αυτή προτείνει μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

- Την οικονομική στήριξη των ηλικιωμένων (διασφάλιση αξιοπρεπούς κατώτατης σύνταξης για τους άνω των 65 ετών και παροχών στην υγεία, στις μεταφορές, στη στέγαση κ.λ.π.).
- Την εφαρμογή από τον ΟΑΕΔ ειδικών προγραμμάτων απασχόλησης για άτομα μεγαλύτερης ηλικίας (ενεργός γήρανση).
- Την διευκόλυνση της εισόδου των γυναικών στην αγορά εργασίας μέσα από την ενίσχυση των υποστηρικτικών δομών.

- Την περαιτέρω ανάπτυξη του θεσμού της δια βίου μάθησης μέσω του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, των διατμηματικών προγραμμάτων συμπληρωματικής εκπαίδευσης, των Ινστιτούτων δια βίου Εκπαίδευσης και της εκπαίδευσης από απόσταση (με τη χρήση νέων τεχνολογιών).

ΟΚΓ 19: Εξασφάλιση προσβάσιμων αγορών εργασίας και πιο ανταποδοτικών και ελκυστικών μορφών απασχόλησης σε όσους αναζητούν εργασία, συμπεριλαμβανομένων των μειονεκτούντων και των εργασιακά μη ενεργών.

Στο ΕΠΜ αναφέρεται σημαντικός αριθμός δράσεων για τη βελτίωση της προσβασιμότητας στην αγορά εργασίας. Μεταξύ άλλων είναι και οι ακόλουθες:

- Ο επανασχεδιασμός της πολιτικής ένταξης των μεταναστών.
- Δράσεις για την καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας σε συνεργασία με τοπικούς φορείς, Εκκλησία και ΜΚΟ.
- Ο Ν.3250/2004 για την κατοχύρωση της απασχόλησης στο δημόσιο τομέα ατόμων ευπαθών ομάδων.
- Η ενίσχυση των υποστηρικτικών δομών, που διευκολύνουν τη συμφιλίωση της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής.
- Η επιχορήγηση επιχειρήσεων για την πρόσληψη ανέργων που βρίσκονται κοντά στο όριο συνταξιοδότησης.
- Η ανάπτυξη πληροφοριακού υλικού και εκπαιδευτικών εργαλείων, προσανατολισμένων σε μαθητές με υψηλή επικινδυνότητα κοινωνικού αποκλεισμού καθώς και προγραμμάτων κατάρτισης ανέργων, αλλά και εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας.
- Η ενίσχυση της λειτουργίας των Ιδιωτικών Γραφείων Εργασίας (ΠΣΕ) και των Εταιρειών Προσωρινής Απασχόλησης (ΕΠΑ).
- Η ενίσχυση της γεωγραφικής κινητικότητας [πρόβλεψη για αυξημένη επιδότηση ενοικίου των ανέργων που μετακινήθηκαν από τον τόπο διαμονής τους για να εργαστούν (ΚΥΑ 50233/3.5.2004) και επιδότηση από τον ΟΑΕΔ των μετακινούμενων για απασχόληση περιορισμένης διάρκειας].

ΟΚΓ 20: Βελτίωση της κάλυψης των αναγκών της αγοράς εργασίας.

Στο ΕΠΜ διατυπώνεται η πρόθεση της κυβέρνησης να βελτιώσει το βαθμό κάλυψης των αναγκών της αγοράς εργασίας μέσω δράσεων, όπως είναι ενδεικτικά η ενίσχυση των Ιδιωτικών Γραφείων Εργασίας και των Εταιρειών Προσωρινής Απασχόλησης (αναφέρθηκαν προηγουμένως, στην ΟΚΓ 19), αλλά και του ΟΑΕΔ και ειδικότερα του Παρατηρητηρίου Απασχόλησης.

ΟΚΓ 21: Προώθηση της ευελιξίας σε συνδυασμό με την εργασιακή ασφάλεια και περιορισμός της κατάρτισης της αγοράς εργασίας, δίνοντας τη δέουσα προσοχή στο ρόλο των κοινωνικών εταίρων.

Σε διάφορα σημεία του ΕΠΜ έχουμε διάσπαρτες αναφορές στην προώθηση της ευελιξίας στις εργασιακές σχέσεις. Πιο συγκεκριμένα, διατυπώνεται η πρόθεση της κυβέρνησης να κινηθεί προς την κατεύθυνση αυτή μέσα από τις ακόλουθες δράσεις:

- Ποικιλία εργασιακών συμβάσεων, που θα δίνουν τη δυνατότητα επιλογής των κατάλληλων εργασιακών σχέσεων ανάλογα με τα χαρακτηριστικά και τις προτιμήσεις του εργατικού δυναμικού.
- Ενίσχυση του θεσμικού πλαισίου για ευέλικτες μορφές απασχόλησης (με απώτερο στόχο τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας όλων των κοινωνικών ομάδων και τη δημιουργία κινήτρων μετατροπής της αδήλωτης σε «κανονική» απασχόληση) και την εφαρμογή του νέου νόμου 3385/2005 για τη διευθέτηση του χρόνου εργασίας⁸⁴.
- Ειδική διάταξη για τους απασχολούμενους στις νέες μορφές απασχόλησης (εξομοιώνει τις ημέρες εργασίας που διανύθηκαν σε μερική απασχόληση με εκείνες που διανύθηκαν σε πλήρη για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος).
- Τη θεσμοθέτηση της διαδοχικής ασφάλισης.

ΟΚΓ 22: Εξασφάλιση εξελίξεων στο εργασιακό κόστος και στους μηχανισμούς προσδιορισμού των αμοιβών, που να ευνοούν την απασχόληση.

Η πρόθεση της κυβέρνησης αποτυπώνεται στις ακόλουθες δράσεις:

- Υπογραφή συλλογικών συμβάσεων εργασίας για τη ρύθμιση των εξελίξεων στους μισθούς και τα λοιπά κόστη που συνδέονται με την εργασία και η ενεργοποίηση μέτρων του Ν. 3227/2004 για τους επιδοτούμενους ανέργους.
- Οικονομική στήριξη των ηλικιωμένων και φορολογικές ελαφρύνσεις για τα χαμηλά εισοδήματα.

ΟΚΓ 23: Επέκταση και βελτίωση των επενδύσεων σε ανθρώπινο κεφάλαιο.

Πολλές είναι οι δράσεις που αποτυπώνουν την πρόθεση στο πλαίσιο του ΕΠΜ για επέκταση και βελτίωση των επενδύσεων σε ανθρώπινο κεφάλαιο, από τις οποίες αναφέρονται ενδεικτικά οι ακόλουθες:

- Η ενίσχυση των περιφερειακών διευθύνσεων εκπαίδευσης.
- Η διεύρυνση των προγραμμάτων πρακτικής άσκησης από τον ΟΕΕΚ και η πρόβλεψη για πρόσθετες εκπαιδευτικές δράσεις σε καινοτόμες ειδικότητες και σε απομακρυσμένες περιοχές.
- Η δημιουργία περιφερειακών βιβλιοθηκών.
- Η ενίσχυση των ιδιωτικών ΙΕΚ με έμμεση χρηματοδότηση, υπό μορφή υποτροφιών και άλλων παροχών μέσω ΟΕΕΚ.
- Η ενίσχυση του θεσμού των Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας και των Κέντρων Εκπαίδευσης Ενηλίκων.
- Η λειτουργία διαπολιτισμικών σχολείων.

ΟΚΓ 24: Υιοθέτηση συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, που να ανταποκρίνονται στις νέες απαιτήσεις.

Η 24η ΟΚΓ εστιάζει ως επί το πλείστον στην ποιότητα στην εκπαίδευση και στην καταπολέμηση της σχολικής διαρροής. Μεταξύ των δράσεων της κυβέρνησης αναφέρονται:

- Τα μαθήματα επιχειρηματικότητας στα ΑΕΙ και στα ΤΕΙ.
- Η αξιολόγηση των σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

⁸⁴ βλ. Γνώμη της ΟΚΕ, Αριθ.136 «Ρυθμίσεις για την προώθηση της απασχόλησης, την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και άλλες διατάξεις», Ιούλιος 2005. (www.oke.gr)

- Ο Ν.3374/2005 για την τακτική αξιολόγηση του συνόλου του έργου των ΑΕΙ.
- Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης.
- Τα προγράμματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.
- Τα προγράμματα ενισχυτικής διδασκαλίας (ιδιαίτερα σε περιοχές όπου υπάρχει πληθυσμιακή συγκέντρωση ευπαθών κοινωνικών ομάδων).
- Η πιστοποίηση των φορέων υλοποίησης προγραμμάτων Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης, η πιστοποίηση του περιεχομένου προγραμμάτων καθώς και του ανθρώπινου δυναμικού που απασχολείται .
- Η αναβάθμιση των σπουδών στα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ).